

צור קשר

אודותינו

דף הבית

ספרייה דיגיטאלית להיסטוריה ומורשת חיל האוויר

www.fisherlibrary.org.il

פרסומי הספרייה הדיגיטאלית מוגנים על ידי זכויות יוצרים
מותר לעשות בהם שימוש אישי לא מסחרי

13c

כָּאן תַּמִּים מַעֲשֵׂי הַיָּם, מַעֲשֵׂי הָאֱהָבָה
אֵלֶּה שְׁפַעַם יַחֲדָיו כָּאן מְקוֹם
שְׁאֵנוּ תַּמִּים -

אִם יֵשׁ וַיֵּאֲפִיל בְּלִכְרוֹנָם הַזֶּם
וַיַּעֲבֹד עַל גְּדֻלָּתוֹ,
אֵל-נָא יִשְׁכַּחוּ אוֹתָנוּ,
נִשְׁחֹת חַדְלוֹת-כֹּחַ

בְּתוֹךְ פְּרָחֵי-הָאִירִית,
אָנוּ שְׂפֹמֹם לֹא הָיָה לָנוּ
נִלְמַדִּים אֶת הַשְּׁלוֹה .

מוֹתִי בְּאֶלֶי סֶתַע
כְּאַחַד הָאָדָם יִדְעֵתִי כִי קָרָה,
וְשֶׁמֶת חַיִּיתִי,
בְּתוֹמָה, בְּעֵלִי וּבִתְפֹּאֲרֹת.
בְּכֹחַ, בְּיָדֶיךָ,
וּבִטְעָמִי הַמִּסְתוּרִין וְהַדְּבֵשׁ שֶׁל הַיֶּפֶה.

מוֹתִי בְּאֶלֶי סֶתַע
וְאֵינִי זֹכֵר אִם בְּרַעַם הָאֵשׁ
אוֹ בֵּין קִירוֹת הַפֶּחַ הַלְּוֹעִקִּים,
אוֹ שֶׁמֶת בְּלֶבֶן-לָבָן הַדּוֹמָם לְבִסּוֹף.

עֲכָשִׁין
אֵלִי
אֵינִי זֹכֵר.

גדי גדל אצלנו כאחד מפרחי בר שצצו יום אחד לאויר העולם, והשתזר ביופיו בנוף האנושי של ביתנו.

גדי היה אחד, בחור, עלם יפה כערב יפה, נער זהב. הוא חונך במשפחה אוהבת, לאהבה, לידידות לזולת, ליופי ולאמת; וגדי ספג את הערכים האלה והיה לגאווה המשפחה. הכרנוהו בכל התפתחות, כילד, כנער, כבוגר. הוא חלק מהמציאות שלנו, הוא היה תפארת מהיצירה שלנו.

תלמיד חכם היה גדי, שתקן במקצת, אך מקשיב; ער מאד, אך סבלני.

כעת, במותו, עוברות כמוחי תמונות מהשנים ההן, מסיבות סיום, ויכוחים, נסיעות ושיחות חברה. גדי היה אהוד על חבריו, כיבדו את דעותיו, ביטא את ספקותיו שהיו גם ספיקות של

אחרים, והרבה פעמים היה דובר לרגישויות של חבריו. בסיום המוסד

היתה לנו תחושה, שאם יש חניכים מוכנים למשימות, גדי שלנו הוא

אחד מהם. לכן כשהתחיל את דרכו כ"ג בקריית שמונה, טבעי היה לצפות

להצלחתו, ובטוחים היינו ששם יוכל לתרום את כישוריו הרבים ולפתח את

אישיותו למשימות הבאות.

גדי התבגר, רכש נסיון והתגייס לחיל האויר, לטייס. אם היה מקום

בו יכול היה לשרת תוך מיצוי כשרונותיו, המקום הזה היה חיל

האויר.

בדמיוני ראיתיו לעוף כשחף מעל בתינו, מברכנו לשלום ודורש

בשלומנו, כשומר סף על השמים שלנו. ככל משפחתו אנו מרגישים היום בשכול

הנורא. קשה לדבר בזמן עבר, הזמן נעצר מלכת, אבל אני צריך לומר לאילנה ולברנה בשם כל החברים:

גידלתם בן לתפארת, זכותכם הגדולה להתגאות בו; כפרח טייס הוא חרוט בזכרוננו, ואנו מבינים ושותפים לאסונכם הגדול.

אנו רוצים שיהיה לנו כח להביט ישר בעיניכם, ולעמוד יחד אתכם בדממה, בצערכם.

אילנה וברנה, דרך ארוכה עברנו עד הלום, מקורדובה הרחוקה עד הפינה הנחמדה הזו, ששמה מצר. חלמנו ועדיין ממשיכים לחלום על ביתנו, על פינתנו במולדת שבה נוכל לגדל את ילדינו בשלום ובאהבה, לערכים של צדק, אהבת הזולת ושלום. אנו רוצים, אנו מבקשים להיות שותפים לכם ברגע זה.

אנו יודעים עד כמה גדי היה אתכם, אך תדעו שהוא גם אתנו, ואנו אתכם.

דוד ארז

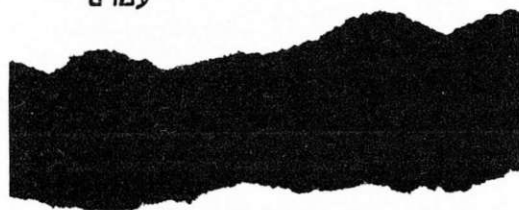
... כמחנך וכמורה הכרתי את גדי בשנותיו האחרונות במוסד החינוכי. הוא היה נער שלוו. שלוותו כשלוות המים העמוקים שזרמים סוערים וחזקים זורמים במעמקיהם. מאחורי שלוותו הסתתרה סערה של נפש נעורים המחפשת תשובות לשאלות המהותיות על החיים, על הקבוץ, על עצמו ועל התנועה. מאחורי השקט היתה עוצמה נפשית. עוצמה של נער הבוחן והחוקר תכנים, ואשר איננו מוכן לקבל מסקנות ומוסכמות מבלי שיעברו את כור ההיתוך של נפשו החוקרת ושל מוחו החריף.

שקט היה הנער ונחבא אל הכלים, אבל איזו עוצמה מאחורי השקט הזה!

גדי הקרין סביבו בטחון וישוב הדעת; ישוב הדעת לא של הסתגלות פסיבית, אלא ישוב הדעת המעוגנת באותה עוצמה נפשית שאלה שהיו במחיצתו חשו בה וכבדוה. עוצמה נפשית שבאה לביטוי באלף דרכים וצורות, אבל אף לא פעם אחת ביוהרה.

ישר ולבבי היה נער, נעים לשיחה ונעים לליכות. אבן יקרה בעטיפה לא פחות יקרה. ללא רבב ויחד עם זאת, אנושי, איננו מתנשא ומוכן להבין את חולשות הזולת. כזה נשאר בזכרוננו.

עמרם

על כַּפַּיִם שִׁשְׁמֹחוּ לַצִּמּוֹחַ
 וְלֹא הִגְבִּיחוּ עוֹף
 עַל גּוֹל אִישׁר הִמְדִּיא לַשִּׁמּוֹחַ
 וְצִנָּח עָדוֹף -
 שִׂיאוֹ, נִפְשִׁי, הִתְפַּלֵּה.

עַל כָּל אִישׁר נִשְׂא נִפְשׁוֹ לַהֲעֵלוֹת
 בְּעֵמֶק הַבְּכִיא,
 עַל כָּל אִישׁר בִּקֵּשׁ לַהֲעֵלוֹת
 וְלֹא זָכָה -
 שִׂיאוֹ, נִפְשִׁי, הִתְפַּלֵּה.

משה בסוק

בכל דבר שעשינו יחד, לכל מקום
 שהלכנו -
 תמיד הבאת את האופטימיות שלך, את
 השקט,
 ואת הגישה העניינית, והכי הרבה את
 האהבה הגדולה שלך לטייל, להכיר
 מקומות,
 לעשות דברים מעניינים וגם מסוכנים -
 והיא אהבת החיים שלך.

לדבר חייבים, אך מה שכאמת מרגישים
 אי אפשר לבטא במילים. אולי עם הזמן
 נתחיל לקלוט מה שקרה. אבל כרגע אתה
 נמצא בינינו,
 מחייך ואומר: "נו, חבר'ה, קופצים
 לעמק השבת?"

איתי

גדי - גדי שהכרנו אותו מלא חיים
 ומרץ, פשוט אהבת חיים הבוקעת
 מהלב.

גדי שהכרנוהו שנה, ורבים אף
 מספר שנים קודם לכן, שמילים עכשו
 לא יוכלו לומר מה גודל כאבנו על
 אובדן.

גדי שידע לחייך גם כשהיה קשה
 מאד וידע לעזור ולהושיט יד כשהיה
 צורך.

אתה שאהבת את הארץ, לתור בה
 ברגלך, בנצרך כל זמן פנוי, לנוד
 ולנוד בה, מדוע דווקא אתה, שהיית
 בחור אחראי ומסור, מצאת את מותך
 בתאונה כזו?

גדי - נזכור בך את היופי והשלמות
 שסבבו אותך, נזכור את מרצך הרב ואח
 הטיולים הרבים שטיילת - נזכור אותך
 תמיד כפי שהיית וכפי שאהבנוך.
 יהי זכרך ברוך

רענן ווינר (גת)

אדו האמן

בן זאלינה וברנה

נולד באצור 16.12.56

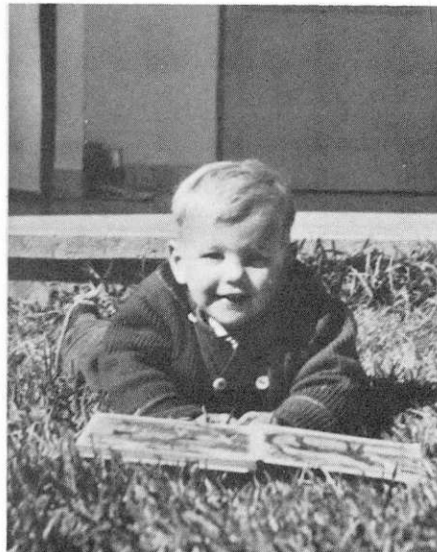
נהרג 29.11.77

ההורים מספרים על גדי

אילנה: אני זוכרת את גדי בגיל שנה, כשדינה היתה המטפלת שלו. הוא היה רזה וקטן. כל מה שהוא אכל היה מרוסק. אני זוכרת איך דינה הראתה לי יום אחד צלחת עם מרק ובתוכו כדור בשר - הארוחה של גדי. היה מפונק. היה ילד ראשון והיו לנו הרבה חרדות. היה ילד יפה, יפה מאוד כשהיה קטן. אין לי זכרונות חדים מתקופה זאת, ארבע השנים הראשונות עד לשליחות **ברנה:** אני זוכר את גדי בילדותו קשור בחרדות שלנו. הוא נולד אחרי מבצע סיני, אחרי הריון לא קל, והיינו צעירים וחרדים. גדי'לה היה מפונק, היה מאוד קשור אלינו. היה חולה... **אילנה:** הוא נולד קטן מאוד, במשקל 2,700 ק"ג. בגיל חודש וחצי חלה במחלת עור קשה, שעברה בעצם די מהר, אבל אז היה נדמה שאין לזה סוף. טיפלו בו בבית חולים עפולה. התרופה שבה השתמשו היתה חדשה ונסיונית. לאחר שהסתבר שכמות החלב בהנקה די קטנה ומוסיפים לו מבקבוק, הוחלט בבית החולים שעלי לחזור הביתה ולהשאירו שם לטיפול. לא רצינו שישאר שם לבד ולקחנו אותו

הביתה. את התרופה הם לא נתנו לקחת לבית ולכן חיפשנו מישהו שיוכל להביאה משוויץ וכשמצאנו אדם כזה והשגנו את התרופה המשכנו את הטיפול בבית. **ברנה:** גרנו אז באחד הבתים ב"87". היינו מרכז לכמה מהרווקים וכל יום בשעת הילדים היו באים חברים שלנו שלא היו עדיין נשואים ומבלים איתנו. **אילנה:** אני זוכרת שגדי מאד אהב סיפורים. כל הקמה ישבו מיקה ז"ל ומישה והקריאו לו סיפורים. **ברנה:** הוא בילה הרבה עם עמי שהקשר אליו היה חזק כבר אז. עמי וגדי היו תמיד ביחד. דבר אפייני מאותו גיל שאני זוכר היה הדיבור של גדי. לא ביטא באופן מוחלט את ה"ל" וה"ר" עד גיל שלוש. **אילנה:** ואיך זה השתנה? היתה לו באותו זמן מטפלת (ש.ש. מכפר-מסריק) בעלת מבטא אנגלי בולט. כנראה היה לו קל יותר לעבור ל"ר" האנגלית מאשר ל"ר" העברית והוא רכש את ההיגוי הזה ונשאר עם זה עד הסוף.

הלך ללן בקארדובה - כל בוקר היה צומד חצי שעה לפני הראי ומסתרק, ושוב מסתרק, כבי לדחות את רגל היציאה...

ברנה: תקופת ארגנטינה אני זוכר אותה קשה מאד. המעבר לשם היה מלווה בקשיים רבים מאד מצד גדי. **אילנה:** היה לו קשה להקלט. הוא התגעגע מאד לילדים במצר. לקחנו איתנו תמונות ותמיד היינו מסתכלים בהן, אבל הוא סבל מהמעבר מאד וקשיי הקליטה נמשכו תקופה ארוכה. בעיקר התגעגע לעמי ותמיד דיבר עליו. את השפה רכש די מהר אף כי לנו נדמה היה שעבר נצח עד שדיבר ספרדית. למעשה אחרי 3 חודשים דיבר ספרדית. השנה הראשונה היתה קשה, קשה מאד אפילו. הלך לגן בקורדובה. כל בוקר היה עומד חצי שעה לפני הראי ומסתרק, ושוב מסתרק כדי לדחות את רגע היציאה. לא היו לו אז תלתלים, היה לו שיער לגמרי חלק. **ברנה:** המון זכרונות שלי קשורים בגדי בתקופה זו. כשבסענו באניה, נסיעה שארכה 19 יום, היתה איתנו משפחת שליחים שנסעה לצ'ילי. היה להם בן גדול מגדי במקצת והם שחקו ביחד, אבל בדרך כלל מאד סבל בנסיעה. כשהגענו סרב להסתכל אפילו על הקרובים ובעט בכל מי שניסה להתקרב אליו. זה היה קשה מאד בשבילנו וארך זמן רב עד שהתגבר ומצא את מקומו. בימי ראשון הייתי מבלה איתו, אבל כל השבוע אילנה היתה כל היום לבד ולה היה מאד קשה. אחרי שנה עברנו לבואנוס-איירס. בינתיים גדי כבר נקלט די טוב בגן הילדים.

החזרה לישראל, בדרכו האופיינית הודיע - גמרן עם הספרדיות, מצב מבחרים רק עברית!

חיכינו מאד לסיום השליחות, רצינו לחזור. אבל גדי, כמו שהיה לו קשה להנתק כאן כשנסענו, כך היה לו קשה להפרד שם מהחברים שרכש, הוא סירב לדבר עברית ולא רצה לחזור. רק בנמל התעופה ברומא, בדרכו האפיינית הודיע גמרנו עם הספרדית מעכשו מדברים רק עברית.

אילנה: הגענו למצר. הבאנו את מיטתו לחדר שלנו, אבל הוא אמר מיד שאין צורך, שנחזיר את המיטה, הוא הולך לישון בבית ילדים. הוא השתלב מיד, בלי בעיות מיוחדות והיה מאושר מאד. **ברנה:** לנו היה קשה מאד בהתחלה. לא זכור לנו שהיו לגדי איזה שהן בעיות. כעבור מספר מועט של שנים אילנה יצאה ללמוד. הייתי באותה עת מרכז הרפת ואחרי מלחמת ששת הימים שימשתי גם כמדריך של "כסופים" והקדשתי לזה המון זמן. הייתי סוחב את שניהם, את גדי ודני, איתי להראל ולנסיעות אחרות. לחליבות ערב גדי היה בא איתי, אחרי שאכל בבית הילדים ארוחת ערב, כפי שהיה נהוג אז.

אילנה: זוכרת שנעשה עצמאי בגיל צעיר מאד. העבודה היתה חשובה לו מאד. אהב מדעים והתעסק בהלחמות ובעבודת נגרות. פירק והרכיב רדיו ועוד. כל מה שהגיע לידיים שלו, עשה ותיקן ללא עזרה. זכורה לי הבעיה של שגיאות הכתיב. הוא למד בארגנטינה לכתוב ולקרוא באותה שנה, בשלוש שפות - ספרדית ואנגלית (שפת חובה) וכמובן עברית. דבר לא קל בכל מקרה ובפרט לילד שלמד לדבר נוסף לשפת אם, בעוד שפה.

בתקופה זו היה מצב בטחוני קשה. זה היה בדיוק אחרי תפיסת אייכמן ולכן הוגברו אמצעי הזהירות. הייתי יורד איתו כל בוקר ומחכה להסעה שלו. אחרי כן הייתי נוסע בעצמי וכשהייתי חוזר בערב הוא כבר ישן בדרך כלל. אילנה היתה כל היום לבדה ואחרי כן עם דני שנולד באותו זמן. התנאים החומריים היו די גרועים והיה לנו קשה מאד. אבל דוקא גדי קיבל אז בטחון. הבעיות חלפו, נקשר לילדים, למד לנסוע על אפניים והיה מרוצה. היו לו המון צעצועים. בשל הטיפולים הרבים שעבר והמצפון שלי, שנעדרתי כל היום מהבית, קניתי לו כל הזמן צעצועים, בנוסף לארגז ענק שהבאנו מהארץ. הוא אהב מאד תקליטים של שירי ילדים. בימי ראשון היינו הולכים לטייל, היו לו הרבה ספרים מצוירים. גם לחתור בסירה למד באותו הזמן. בסופי שבוע הייתי לוקח אותו לפעמים למשחקי כדורגל. רק פעם בשבוע ישבנו כל המשפחה יחד לארוחת צהרים. בשנה האחרונה יכולנו לצאת לפעמים בערבים. דני היה תינוק נוח מאד ושקט בדרך כלל וחברים שלנו היו משמשים "בייבי-סיטר".

ילד טוב, לאומי טוב, שקט, מופנם, תמידי
 עם חיים פנימיים הרבה יותר חזקים
 מלבא זכאל ביטוי, ביישן, עם חיוך
 ככה בצד...

שהושבנו אותו כדי לשוחח ולמעשה
 לגנות. הוא סיפר והתרשמו רע
 בעיקר מענין ההשתחוות, שדוקא בה
 הוא זילזל. יותר מאוחר כבר הבנו
 אותו. הבאנו לו את הספרים שביקש.
 הבנו את חיפושי השקפת העולם שלו,
 הראיה הפילוסופית שלו, אין ספק
 שהיה בזה התבוננות. הסתבר שהדאגה
 היתה מיותרת, גם המחנכים הבינו
 יותר מאוחר שאין מקום לדאגה,
 לפחות אצלו.

אני רוצה להגיד שגדי היה לנו...
 היה כמוכן בן, אבל מעבר לזה תמיד
 הביא לנו את השקט. עם אחד כמוני
 שחרד לכל דבר, הוא היה פותר את
 הבעיות בשקט.
 כלפי המשפחה הוא למעשה היה קצת
 בתפקיד המסורתי שהאבא צריך למלא
 - השקט היה אצלו, זה בא לו
 מאילנה. זו אפשרות להשרות בטחון
 וזה... איננו היום.
 יחד עם זה מיד אחרי האסון דברנו
 על זה שאיפה שהוא ציפינו לזה, ידענו
 שיקרה.

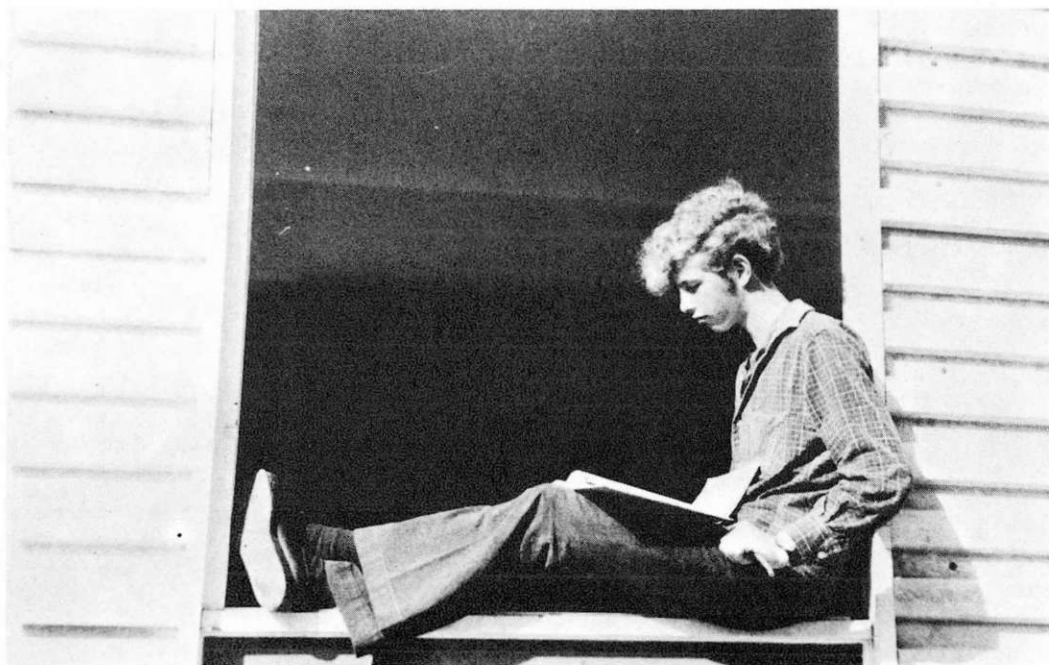
אילנה: אפייני לו היה שהחליט וביצע
 בשקט, בלי הפגנות. למשל דבר באנלי
 זכור לי שהיה לילדים חוג עפיפונים
 ושל איריס לא כל כך הצליח. הוא הגיע
 מקריית-שמונה ונרתם למטרה. נסע
 לחדרה והביא חוט, אף אחד לא ביקש
 ממנו, אבל הוא זכר. כעבור שבוע שוב
 בא והשלים את העבודה. ואיריס היתה
 גאה בו מאוד.

ברנה: אני זוכר שפעם פתר איזה
 חידון סמלים שהיה צריך למצוא את
 ההגיון בהם. היה בן 13 בערך.
 אני זוכר כמו היום איך ישב ופתר
 בלי כל קושי ושלח וקיבל הצעה
 למילגה. היה ריאליסט.
 זו היתה תקופה יפה. כל החרדות
 נעלמו.
 בתקופת המוסד היה עצמאי לגמרי.
 בפגישות הורים לא היה למחנכים
 מה לספר לנו. ילד טוב, לומד טוב,
 שקט, מופנם, תמיד עם חיים
 פנימיים הרבה יותר חזקים משבאו
 לכלל ביטוי, ביישן, חיוך ככה
 בצד.

כך זה נמשך עד תקופת ה"גורו".
 לנו זה היה משבר. האוירה סביב
 נושא זה, הפרסומים בעתונים, דעת
 המחנכים יצרו אצלנו הרגשה קשה
 מאוד, דאגנו וזו היתה הפעם הראשונה

דבר זה יצר קושי שהתבטא בשגיאות
 כתיב.
 כשחזרנו, הבאנו אתנו חוברות סיפורים
 לילדים מלווים בציורים. אני זוכרת
 שעדה, או נורה, הציעו לנו לקחת ממנו
 את החוברות בספרדית כדי שלא ישגה.
 כנראה שזה לא היה פשוט כל כך, כי
 אף פעם לא התגבר על בעיה זו לגמרי.
 בתקופה יותר מאוחרת התמסר זמן
 ארוך לתחביב של בניית גיטרות.
 נשארנו לנו שתיים מתוך שלוש שבנה.
 חיפש עץ מתאים, חיבר מיתרים
 מפלסטיק וניסה לנגן בזה. נראה
 שזו היתה לו משימה להגיע לעשות
 בצורה עצמאית.

לו היתה תקופה יפה, כל החרדות
 נעלמו... היה עצמאי לגמרי.

אם בקשת ממנו משהו לא תמיד ידעת אם הוא עונה לך כן או לא, יחד עם זה ראית את הביצוע. לא מהר, כאילו לא בהתלהבות, אבל היה ברור שזה מתבצע. ברנה: היחס שלו אל אירים היה משהו מיוחד. זה היה ביטוי של אהבת טירוף, אבל בסגנון שלו. כשבא לחופשה מהצבא, היה עובר דרך בית הילדים שלה. בלי הרבה דיבורים, בלי ביטוי חיצוני. אבל קשר ממשי וקרוב.

אילנה: שמר על קשר עם הסבים. למעשה יחס כאילו קר, בדרכו שלו, לא ביטא חום, אבל תמיד עבר דרכם, התעכב לפני חזרתו לבסיס, לכמה דקות.

היה עסוק בהרבה דברים, אבל
תמיד היה לו זמן.

ברנה: בעניין הזמנים זה היה משהו שלא הבנתי. זה היה קצב אחר לגמרי משאני מסוגל לתפוס. הכל לאט, לאט, אני יכול להשתגע, אבל הוא יגיע בזמן, בדיוק בזמן.

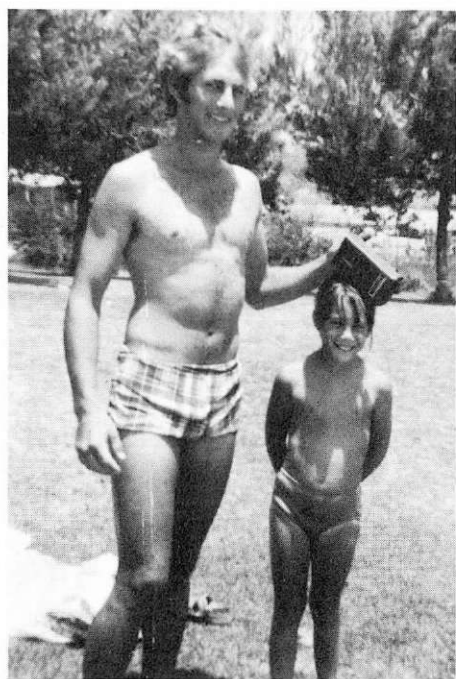
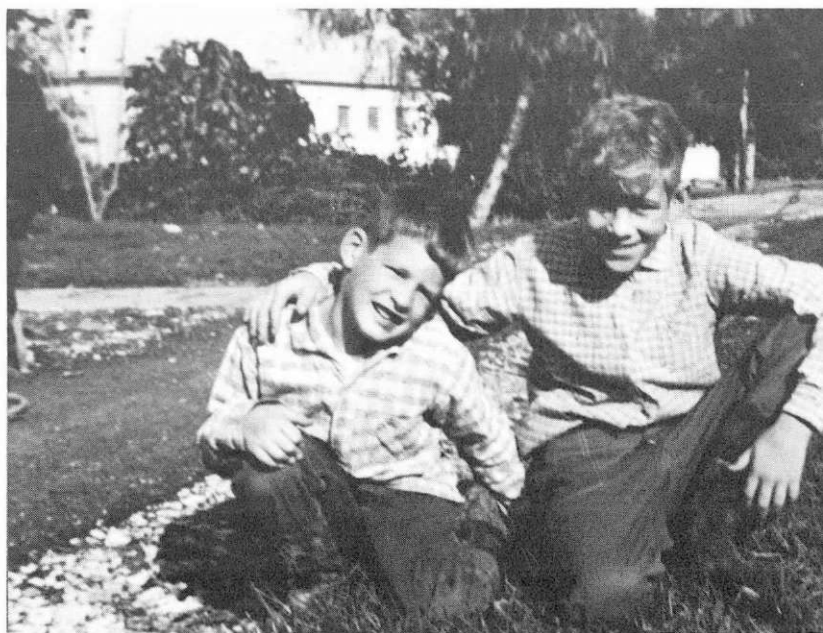
אילנה: עד שלמדנו שלא כדאי לדאוג ולא אמרנו לו יותר.

ברנה: אני לא למדתי. אני במילא התעצבנתי תמיד מחדש.

אילנה: רבע שעה לפני הנסיעה היה רץ לזה, מסדר משהו לשני והכל ברגע האחרון.

ברנה: היה עסוק בהרבה דברים אבל תמיד היה לו זמן. זה גדי. במוסד היה עסוק, עסוק, היה מדריך והיה פעיל, אבל מצא לו זמן לבנות את הבית (על העץ). להתבודד.

אילנה: לזה קשורה לפי דעתי החלילית. היתה לו חלילית וכל השנים רצה ללמוד לנגן בה ככלי. כמו כל כלי אחר שילד בוחר לו. לא דחפנו אותו מספיק, אבל כל השנים נשאר עם הרצון הזה.

רק בלילה. לשאלתי איפה היה, אם שחררו אותם כבר בארבע, ענה שנסע לפתח תקוה לחוג קרטה... המורה סיפר לנו שתמיד התפעל ממנו, מההתמדה שלו, התאמן לבד וכשבא באותה פעם התרשם מהרמה שלו. שבוע לפני שנהרג יצא לרגילה ובאותו יום נסע שוב לחוג, המורה בחן אותו והעלה אותו בדרגה. אחרי שהוא נהרג, ביקר אצלנו המורה ונתן לנו את הפנקס הקטן עם הדרגה החדשה....

מאליו. היה בטוח בעצמו, היה בטוח שיגמור את הקורס. אני זוכר אולי פעם אחת שהיה לו רגע של חשש שאולי יזרק. אבל הוא לא נזרק ועבר לשלב הבא. זמן קצר לפני שנהרג.

אילנה: היה קשור מאד ל"סלע". גם לחבר'ה מהקבוצים האחרים. היה מגיע לחופשה. קצרה בדרך כלל, אך היה מוצא זמן לקפוץ לעדה ואביטל, לחבר'ה בברקאי ומענית. היה נוסע באפניים, טרמפ, איך שהוא ומגיע. **ברנה:** אני זוכר שרציתי שיוציא רשיון נהיגה והצעתי שנעזור לו מהתקציב שלנו, הוא לא הסכים. אם הקבוץ לא נותן הוא יחכה. היתה בזה בקורת שהקבוץ לא נותן, אבל למרות זאת לא הסכים לקבל בדרך אחרת. **אילנה:** אהב לקרוא ספרים. לקח מדי פעם בספריה וכשהיה זמן בקורס היה קורא. אני זוכרת שביקש שאקנה לו ארבעה ספרים:

"הנסיך הקטן". "זאב הערבה" של הרמן הסה. "מאה שנות בדידות" ו"יונתן ליבינגסטון - השחקן".

את ה"נסיך הקטן" הוא אהב. ב"זאב הערבה" יש קטע שהגיבור עומד לפני הרבה דלתות ועל אחת מהן כתוב "למשוגעים בלבד". אחד החבר'ה, נדמה לי ירון, סיפר שבזמן הטיול הזכיר את הקטע הזה ואמר שיש לו רושם שעושים דברים משוגעים והוא מרגיש כמו הגיבור. היה לו עוד תחביב וזה היה הקרטה. הוא התחיל עם זה במוסד, בחוג שנפתח כאן אחרי מלחמת יום כיפור. הוא התמיד וכשהחוג נסגר מחוסר משתתפים, עבר ל"העוגן" שם המורה גם כן לימד. היה בא מקרית שמונה, עובד ונוסע אחרי העבודה לחוג. כשנסגר החוג ב"העוגן" עבר עם המורה לפתח-תקוה, למועדון "הפועל". אני זוכרת שביום שהתגייס הגיע

התקרה לחבר'ה השליים, השליים,

המוזרים ויוצאי-הדופן... זה היה יחס

אנושי וגם ביטוי של מחאה נגד

הממסד.

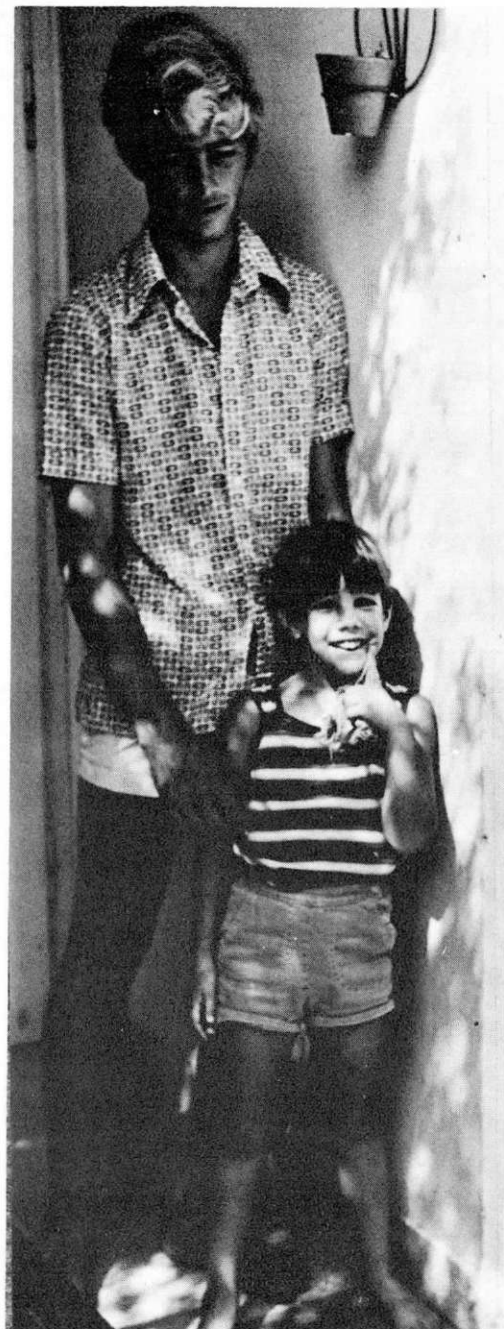
ברנה: בזמן הצבא התקרב אלינו מאד. הליכוד המשפחתי בא לידי ביטוי ממשי בארוחות ארבע של כל המשפחה. אני חושב שאהב אותנו מאד, לא ידע לבטא זאת. אהב את מצר. הוא לא ביטא משהו ישירות, אבל החבר'ה מהקורס דיברו על זה.

הוא ידע שיגמור את הקורס, היה בטוח, אבל כל הזמן חשב איך לקצר את ה-7 שנים. ה"מוטו" שלו היה לגמור ולשרת את מה שצריך, אבל לקצר כמה שניתן. היה ביקורתי מאד כלפי הקבוץ, דברים שהפריעו לו ביטא זאת מיד. בקורת נגד חבר קבוץ היתה עד הסוף. בקורת על חבריו היתה יותר פשרנית, היה מבין. עוזר לחלשים.

אילנה: למרות שהיה מאלה שלמדו טוב, ילד טוב ירושלים במוסד, מאלה שהולכים בקו, התקרב במיוחד בתקופת ה"גורו" דוקא לחבר'ה השוליים, השליליים, המוזרים ויוצאי הדופן. אני רואה בזה יחס אנושי.

ברנה: היה גם הצורך להבין את הרקע להתנהגות של אנשים, אבל נדמה לי שהיה בזה גם ביטוי של מחאה נגד הממסד. אצלו זה היה התרחקות מהמובן מאליו בקבוץ, מהחלטות, מהמוסכם על כולם. כך גם בצבא. היתה לו בקורת קשה על הצבא. בעיקר על הרמה המקצועית, האינטלקטואלית, האנושית והמוסרית.

היינו יושבים על הדשא והוא היה מבטא זאת. לא קיבל את הצבא כמובן

גדי היה מתחיל, בלונדיני וטובה.
הוא למד אותי לנסוע באופניים.
הוא ידע להפעיל כל מכונה.

תמיד כשהיה בא לחזר, אחרי דיבורים ליד
השולחן היה בא לשחק איתי.

הוא אהב כלבים.
הוא אהב ללכת יחף.
לפעמים היה מקליט אותי.

אני זוכרת
שגדי כמעט תמיד כשהיה בא לחופש מהצבא,
היה הולך לטייל - או עם הקבוצה או עם המשפחה
או עם דני או איתי או לבד.
הוא אהב לטייל.

גדי עשה לי עפיפון
ותמיד כשהייתה רוח היינו מציפים אותו.

איריס

מוכר הגלולות המרוות

שדום! – אמר הנסיך הקטן.

שדום! – השיב הרוכל.

רוכל זה עסק במכירת גלולות משכחות המרוות את הצמאון כד הבולע גלולה אחת לשבוע אינו זקוק עוד לשתייה.

למה אתה מוכר זאת? – שאל הנסיך הקטן. גלולות אלה – הסביר הרוכל – מאפשרות חסכון נכר בזמן.

הממחים חשבו ומצאו כי בדרך זו אפשר לחסוך חמשים ושלש דקות בשבוע. וכי מה עושים בחמשים ושלש דקות אלה? יכול אתה לעשות בהן ככל העולה על רוחך...

כשאני לעצמי – אמר הנסיך הקטן בלבד – אלו היו לי חמשים ושלש דקות פנויות. הייתי הולך לי בנחת אל המעיין...

שלום אליזבת חתונה

אז לא קיבלתי את המכתב

שלך אבל אני אקבל אותו מחר.

אין לי חובש עיניים ואני כל הזמן

לא מצליח לכתוב לך מה שלומך.

לחברים שלי

חלפו שלושים יום מאז הבאנו את גדי למנוחת עולמים. אנו עומדים כאן בבית הקברות, ראשינו מורכנים ומלאי מחשבות.

גדי הגיע הלום טרם זמנו; ילדות, נערות ובגרות, פרשת חיים נפלאה ושורשית - נגדעה.

פרק זמן קצר, קצר עד מאד, ומה רב התוכן והמעש אשר ידע גדי.

אם בילדותו עוד ליווינו אותו יום יום וראינו את צמיחתו והתבגרותו, הרי ככל שבגר, כך רבו מעשיו וכך פעל בעצמאות ובמרחק.

היום, יודעים אנו סיפורים מאלפים על מעשיו ומחשבותיו. סיפורים אשר לא כל בן דורו עבר. מיחידי הסגולה היה גדי אשר תרם מיכולתו, אם במוסד או בקרית שמונה ואם בצבא, בקורס טיס אשר מעטים הבחורים העומדים בכל המשימות הנדרשות, ובהצטינותו בכל אשר עשה. טרם ידענו על כל תכונותיו הרבות.

גדי לא הספיק לספר על הכל. את הסיפורים שמענו מאוחר יותר, מפי חבריו הרבים. אין אלה דברי שבח על המת, אלו עובדות חיים שנקטעו, טרם באו לשלמות שאפינה אותו כל כך, בנפשו השקטה, בבטחונו הרב ובחפושיו אחר מהות החיים. בחיפושים אלה מצא את מותו. מאהבתו לטיולים כי רבה, ארע האסון. רק כפסע היה בינו לבין החיים.

האם יכולנו לעשות דבר שכך לא יקרה, האם יכולנו לעצור את גדי מפני רצונותיו וחפושיו? מה היה קורה אילו לא כך היה, אילו החיים היו נמשכים, האושר והאהבה היו נמשכים, והגעגועים אליו, לבקוריו

הקצרים והטלפונים לאי-שם, כל אלה חסרים ויחסרו לאילנה וברנה, לדני ואיריס, לחבריו, לנו חברי הקבוץ. גדי יחסר לחבריו. מקרבם הוצאה חוליה, גבם נשאר שפוף במותו.

אנו חברי הקבוץ מנסים לעודד את ההורים, האחים והסבים, אך במה אפשר לעזור? מה נותר לנו לומר? גם אנו נפגענו והשתופפנו, הצער שלנו עמוק עד לבכי;

נחמתנו היא בגידול בנינו ובמופת אותו הותיר גדי ולאורו נחנך את ילדינו.

אין אנו מנוסים בשכול, גם לא ציפינו שיקרה. חששנו ועדיין אנו חוששים מפניו. כך טבעו של האדם, וכשהתמש החשש, אנו עומדים בפניו כאחוזי הלם, באין דעת איך לנחם, איך להקל, האם אפשר בכלל להקל?

עלינו ועל המשפחה לחיות, להמשיך ולחיות, למען ילדינו, למען הרעיון הקבוצי אשר מקשר בינינו ומחזק את ידינו כל כך.

נזכור אותך גדי כפי שהכרנו ושמענו; בנפשנו חרוט המשפט: "יהי זכרך ברוך" ואכן, כן יהי.

עודד שחר

כָּל הַיְלָלָה כְּכִיתִי

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עֲלָם

אוֹלֵי יֵשׁ מוֹת שְׁאִין בּוֹ

אֲלִימוֹת

מוֹת שְׁמוֹנָה אֶפְרַח

כָּל הַיְלָלָה הִפְלֵיתִי תַּחְתָּיִךְ

אֶפְלוֹ אֲנִי עֶפֶר

תְּהִיָּה בִּי מְלִיחָה

לְהִבִּיט אֶל זָהָבִי שְׁמִים

עוֹד וְעוֹד וְעוֹד

לְהַפְרֵד מִיָּפְיָם,

כָּל הַיְלָלָה חֲשַׁבְתִּי

קְדִימוֹת רַבּוֹת לָרוֹת

קִרְוֵי הַכּוֹאֵה

וְסַפְרֵי שְׁנוֹנִים,

צְדִיק לְהַדְלִיק נֵר

וְלִהְיוֹת עֲלִיהֶם

בְּטָרֶם אִישׁ הַמּוֹת.

יצר ההרפתקנות דוחף לנסות הכל,
לראות עוד ועוד דברים ומכל
כיוון אפשרי והסיכון הוא חלק
בלתי נפרד מן ההרפתקה (אני עוד
זוכר את גדי מסביר לי כיצד
מבצעים היפוכים וסלטות בברירה
של מצר, את הרכיבה על הסוסים
שלו בדהירה ובלי אוכף).

ישנן מספר דמויות בספרות
שמשו חזק קושר אותן ביחד,
משהו שהיה קיים גם בגדי:
ורתר של גיתה, גולדמונד של
הרמן הסה, יונתן ליבינגסטון
השחף של ריצ'רד בק...

נדודים בארצות בלתי ידועות,
מפגשים עם דברים בלתי צפויים,
טיפוס למרומי האויר ותרגילים
אויروبאטיים מסוכנים הם חלקו
של מי שפשוט אסטטיות הן ממנו
והלאה, מי שרוצה לחוש כל דבר
עד תומו, בעצמה הגדולה ביותר.
חשתי על כך שאין זה מקרה
ששלוש הדמויות הללו מן הספרות
עוברות לעולם אחר המנותק מן
החיים הארציים שאנו מכירים.

על ורתר וגולדמונד נכתב,
בפירוש שחוו את חווית המות;
לגבי יונתן ליבינגסטון, לא
ברור, אך מובן שהוא עבר
לספירה עליונה שהכל בה מושלם
יותר.

נראה כאילו חווית החיים,
ותהיה גדולה ככל שתהיה,
איננה שלמה בלעדי חווית המות
המהווה שיא אצל ורתר וגולדמונד
ואולי גם אצל יונתן ליבינגסטון.
אלה שכל חייהם חיפשו את הדרך
האסטטית לאושר ודבר לא עצר
בעדם מלהוסיף ולנסות ולטעום
ולהעזיז.
האם אכן המות הינו החוויה
הגדולה ביותר?

את גדי הכרתי כשהיינו שנינו קטנים
מאד, בתקופת השליחות של הורינו
בארגנטינה. היינו אז בני 4 או 5.
יושבים ומשחקים בצעצועים מענינים
וידידות אמת נקשרה אז בינינו.

מאוחר יותר, חזרה בישראל היינו
נפגשים, פעמים, אצלי ברמת-השופט
ופעמים אצלו, במצר. כאשר עברתי
לגור בירושלים המשכנו להפגש, אם
כי בתדירות נמוכה שהרי הזמן הוא
חזק מכל והפרידה עושה את שלה.

בשנתי הראשונה בצבא היה גדי עסוק
בפעילות בתנועה.

אני זוכר שישבתי בהיאחזות נח"ל
כישור ותיכננתי לקפוץ אל גדי
לביקור בקרית שמונה כי הרגשתי
פתאום שאנחנו קרובים בכמה וכמה
קילומטרים וזכר הידידות הנושנה
צץ ועלה.

עברה שנה, הוא בקורס טיס ואני בשלי"ת
במגן ואז מגיעה אלי הידיעה שקשה
לעכלה.

אהבתי את גדי מאד, אין בליבי ספק
שהיה ילד מיוחד במינו במובן הטוב
ביותר של המילה. שואל את עצמי איך
וכיצד ולמה דוקא הוא? שאלות שתמיד
חוזרות על עצמן בהילקח אדם אהוב,
אבל אצל גדי יש בהן אמת מיוחדת
ומשנה תוקף. רוצה אני להעלות מעט
הרהורים על חייו ומותו של גדי,
ההרהורים לא יהיו, אולי, מקובלים
על הכל, אך הם האמת שלי אודות
גדי.

גדי היה טיפוס אסטטי מובהק.

אהב לחיות את החוויות בצורה
האינטנסיבית ביותר וגם כשלא היה
אומר דבר (ובאמת היה מדבר מעט
מאד) היו רואים זאת בעינים שלו.

זאת לא יוכל אף אחד לעולם לספר.
חוויה שנשארת בזכרון או שצריכה
לסיפור ותיאור, בהכרח מוגבלת היא.
חווית המוות, מעצם טבעה, קיימת
לעצמה: אין חזרה ממנה אל החיים ואל
הדברים הגשמיים שרק הם יכולים
להבהיר לנו, בעודנו בחיים, טבעה של
חוויה.

גדי מחפש, גדי מבקש לטעום עוד
ועוד, גדי על צוקי הארבל.....

ברנה, אילנה, דני, איריס,
כולנו - ננוחם בכך שגדי מת
כפי שחי תמיד. לאסטתיקה
אין פשרות.

אריאל פייגון
(ירושלים)

רוצה הייתי לפתח מעשה זה פָּדֶרֶךְ
שִׁמְתִּיחִילִים סְפוּרֵי אֲגָדוֹת וְלֹא־אִמֵּר: "הִיא
הָיָה נְסִיךְ קָטָן, אֲשֶׁר שָׁכַן עַל כּוֹכַב שֶׁלֹּא
הָיָה גָדוֹל מִמֶּנּוּ בְּהִרְבֵּה וְהוּא נָשָׂא אֶת
נִפְשׁוֹ לְיָדָיו..." וְאִזּוֹ הָיוּ הַדְּבָרִים נִרְאִים
יֹתֵר לְאֵלֶּה הַמְּבִינִים אֶת פֶּשֶׁר הַחַיִּים.
אִינִי רוֹצֶה כִּי יִקְרְאוּ אֶת סִפְרִי זֶה
בְּקִדּוֹת-רֹאשׁ, כִּי מַעֲלָה אֲנִי זָכְרוֹנוֹת
אֵלֶּה מִתּוֹךְ רִגְשׁוֹת צֶעֶר. שֵׁשׁ שָׁנִים
עָבְרוּ עָלַי מֵאִזְ הָיָה לוֹ יְדִידִי הַקָּטָן
עִם כִּבְשָׁתוֹ. וְאִם מִנְסָה אֲנִכִּי לְתַאֲרוֹ כְּאֵן,
הִרְיֵנִי עוֹשֶׂה כֵּן כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח מִלְּבִי.
אִין לָךְ דְּבַר מִצֶּעֶר יֹתֵר מֵאֲשֶׁר לִשְׁלֹם
יְדִיד, כִּי לֹא כָּל אָדָם זֹכֶה לָרַע.

אין עדינות כלל ביחס לבני-אדם, שלא
יתקבל חלילה שפגע במישהו בלי
להתכוון...

איתי: כל עוד בן אדם חי איתך, זו
עובדה קיימת וברורה ופתאום - אין,
נעלם, יוצא מחייך. איך שהוא לגבי
זה רק עכשיו מתחיל להקלט ודוקא
בתקופה האחרונה הייתי קרוב לגדי
מ"חוג אביטל" ומהי"ג. מחליפים
חויות, נפגשים בבית-הספר של המשלחת,
עושים דברים ביחד - בשבתות. בחודשים
האחרונים יצא לי לשבת איתו ולדבר
שיחות ארוכות, מהלב. הוא היה מאד
רציני ומעמיק ולכל דבר התייחס במין
אבירות. מין עדינות כזו ביחס לבני
אדם, שלא יתקבל חלילה שפגע במישהו
בלי שהתכוון.

... כל דבר עשה בשלמות, עם כל הלב,
בהאון מחלבה ואהבה.

אפרת: גדי היה מסוג האנשים שחיו את
החיים עד הסוף. הוא לא נתן לעצמו
לעשות משהו לא מושלם. לא נתן לעצמו
שלא להשיג את הדברים שרצה להשיג.
אני חושבת שדוקא ברצינות שלו ובאופי
השקט שלו, הוא חי. הוא חי אולי יותר
מכל אחד מאתנו. כי כל דבר עשה נורא
בשלמות, עם כל הלב, בהמון מחשבה
ואהבה.

אני זוכרת שכאשר התחיל את הקורס,
באתי אליו ושאלתי אם זה מוצא חן
בעיניו. הוא פלט שבכלל אינו מרוצה,
כי לדעתו הצבא אינו דרך חיים
שמתאימה לו, לאורך זמן ושיש כל כך

אני חושבת שהוא ידע להיות ידיד. לא
לדבר רעות על אנשים, לראות את הטוב
שבהם. הוא הסתכל על החיים בצורה
רצינית. אני זוכרת את הפרשה של
ה"גורו". אנחנו היינו אז מהצד השני
של המתרס. היתה חרדה גדולה בצוות
המורים במוסד וההורים שלכם לחצו
"מה יהיה?" "לאן הדור שלנו ילך?"
הסתכלנו מי מכם פונה ל"גורו",

וראינו שלמעשה שום צרה לא עלולה
לפרוץ... אלא שאנשים הלכו לשם מתוך
שחפשו איזו שהיא מטרה, איזו משמעות,
אולי איזו שהיא אמונה. ובאמת היו
אלה האנשים הנוטים יותר להתבוננות.
אלה שנטו יותר למחשבה אודות החיים,
אודות טעם החיים. כיניהם היה גדי.
נדמה לי שהוא היה די נלהב, וחזר,
ונשאר אותו איש, בודאי שלא יותר
גרוע. אם היית שואל את עצמך מי ילך
לדבר כזה, זה לא היה מפתיע שגדי ילך
לנסות. בכלל אני חושבת שהוא לא פחד
לנסות, זה גם דבר שאפיין אותו, אם
כי לבדו, בדרך כלל לבדו.

יונתן: כשנכנסנו למוסד הייתי רחוק
מגדי ובכלל מכל החבר'ה ממצר, כי לאחר
הרבה שנים ביחד מרגישים דחוסים, כל
אחד מכיר את השני יותר מדי טוב,
ומתחיל להיות רע מרוב יחד. גם הרגשתי
בתקופה זו שאין לי מה לחפש אצלו,
שהוא לא מעניין אותי.

במשך המוסד, בעיקר בשנתיים האחרונות
ב"חוג אביטל" התחזק הקשר. התחילו
להיות לנו דברים משותפים כמו "עשיית
הפחם", "הטיול לסנטה" ועוד. שמתי לב
שיש לנו אותם כוונות מחשבות ורעיונות
גם לגבי הלאה: מה נעשה בקבוץ אחרי
הצבא. שנינו יצאנו לקורסים שהם באופן
מסוים מקבילים בצבא. פעם היו לי
שיעורים והוא ישב והסביר לי תוך
כדי דבורים מה יהיה בעתיד, מה נעשה
במשכורת של הקבע, ניתן לקבוץ או לא
ניתן וכדומה.

שיחה עם קבוצת "סלע"

גדי קה איתנו, בינינו, עם הבחורות
המהאבה שלא...

עדה גבע: אני רואה את גדי כאילו הוא
פה איתנו, בינינו, עם הבלורית הזהובה
שלו. בדרך כלל מתבטא יותר לאט, מעכל
את הדברים בתוכו, חושב עליהם, מקשיב.
בעיני, אחת התכונות הבולטות שלו היתה
השקט שלו. שקט של הקשבה ויחד עם זה
התבוננות מהצד ועיכול פנימי של מה
שאתה אומר לו. אחר הוא היה מגיב על
זה... יותר לאט... לא היה מאלה
שמגיבים מיד, יורים מיד, בבדיחות.
לא מישהו שסוחף אלא מישהו שמתבונן.

רבקה: ככל שאני שומעת פה את החבר'ה מדברים, יש לי הרגשה שבעצם אולי אף אחד לא הכיר ממש את גדי, לא ידע מה הולך אצלו בפנים. היו לו כמה תכונות שנורא איפיינו אותו. מין רוגע כזה, שלווה, שלוה שלדעתי איפשרה לו להשיג הרבה מאד דברים מבחינת התקדמות אישית, ביי"ג, הדרכה, קורס טייס.

אני כמעט שלא זוכרת שראיתי אותו נלחץ. יצא לי להיות איתו בערב שלפני הסולו הראשון שלו. היה כבר מאוחר, נורא מאוחר. לבן אדם יש מחר סולו... כלום. לא מראה שום סימני התרגשות. אני התחלתי להיות מתוחה בשבילו: "גדי תמהר, אתה צריך להגיע לבסיס, צריך לישון כדי שתהיה רגוע למחרת, שתלך בראש שקט". שום דבר לא עזר. נדמה לי שבסביבות 1.00 בלילה היינו רק בסביבות קסטינה.

דבר שנורא הערכתי אצלו היה השכל שלו. למעשה במוסד לא היה לי שום קשר אישי איתו. ואז ראיתי בו שני דברים עיקריים: מצד אחד היה מאד חכם ואני תמיד הערכתי אנשים שיודעים מתמטיקה ומצד שני היתה בו מין עקשנות ילדותית כזו, שיכולתי להשתגע ממנה לפעמים. היה מתחיל להתווכח על דברים שנראו לי זוטות. אף כי לא פעם במבט לאחור, התברר שצדק. אבל איך שהוא היה עומד על דעתו - ממש היה יכול לשגע בני אדם.

תמיד כינינו אותו בכינויים כמו: קש, טלה, שמש - איך שהיה נראה עם רעמות השיער שלו. רק ביי"ג התחלתי להעריך אותו כבן אדם עם הרבה מאד בפנים. עם המון עומק. הוא יכול היה להשתלט על המון שטחים, היתה בו פתיחות די נדירה, היה מוכן לנסות הרבה דברים.

הוא מתרגז ומחליט: אנחנו לא נוותר! למשל כשהחליפו לנו חדרים (כרגיל) ואמרו שאנחנו צריכים לרדת למטה, הוא היחיד שהכריז שאנחנו לא נוותר וזה כשכולם כבר גילו מתינות.

יש לי הרגשה שהעצם אולי אף אחד לא הכיר ממש את גדי, לא ידע מה הולך אצלו בפנים...

הרבה דברים שהוא רוצה להגשים ולעשות ומה פתאום להתחייב במסגרת כה נוקשה לכל-כך הרבה זמן. אחרי שהתחיל לטוס, סיפר שזו היתה חוויה נפלאה. כל כך נפלאה שאינו יכול לתאר אותה. אבל היה מאד מרוצה ואמר שהטייס מושך אותו וקוסם לו. באותו רגע הרגשתי שהוא מחליט על הדרך שלו.

אני שרתתי בבסיס של חיל האוויר והכרתי את הטייסים. הייתי מדברת עם גדי על כך שהטייסים מאד מתנשאים ומחשיבים את עצמם, ועל כך שהם חברה מאד סגורה ומגובשת, ואינם מקבלים כל אחד. גדי אמר שלדעתו אלו שטויות, שבאמת זה חתך מובחר של אנשים, אבל זו לא סיבה להרגיש עליונות והוא עצמו לא ישתנה עקב כך שיגמור את הקורס. והוא באמת נשאר אותו בן-אדם לאורך כל השלבים של הקורס, בהם מחדירים להכרתם כל הזמן שהם יותר טובים ויותר מוצלחים מכולם.

בשבת האחרונה שראיתי את גדי לא יצא לנו לדבר. לפני שנסעתי קרא לי מהחלון ושאל אותי מה פתאום אני נוסעת, הרי לא הספקנו לדבר, ושהוא צריך לספר לי כל מיני דברים, אני מאד מהרתי לאוטובוס... לא הספקנו.

משה: אני את גדי כמעט ולא הכרתי עד שגמרנו את המוסד. לא היינו באותה קבוצה ולא בפעילויות משותפות. במצר היה לנו רקע להתחבר יחד ב"סלע". כל הענין עם החדרים, הנסיעה לרומניה ועוד. פתאום התחלתי להכיר אותו וזה היה ממש מפתיע. ראיתי שהוא מאד קרוב אלי מבחינה נפשית ואני לא הכרתי אותו כל השנים. התחלתי לגלות אליו כל כך הרבה חיבה. אני ממש אוהב את הבן אדם הזה. אדם שקט, שקט, אבל כשמשוהו מפריע לו,

הוא לא אהב הרבה אנשים, תמיד
הלק אבד, בצד. אם כולם ביטלו היו
הולכים ישר, תמיד היה מוצא לו איזו
דרך צדדית...

דני: בלוויה לא הרגשתי כלום.
כשהגענו למטה לבית הקברות, היה
מלא אנשים, זה כל כך לא התאים לגדי
כל ההמון הזה. ורק כשנשאירי אחרון
שם למטה, כולם עלו, פתאום זה בא לי
כמו ... מכה. לראות את גדי עכשו
הולך פה לאט, ללכת איתו לבד. מה זה
כל ההמון הזה, הוא אף פעם לא אהב
הרבה אנשים, תמיד הלך לבד, בצד.
אם כולם בטיול היו הולכים ישר, הוא
היה מוצא לו איזו דרך צדדית.

לעצמי את גדי כטייס. לא התקשר לי
גדי - טייס. התחלתי לחשוב האם גדי
ישתנה ויהיה כזה שחצן שלא מדבר עם
אף אחד. חשבתי שהוא בטח לא ישאר
בקורס, לא בגלל שהוא לא מתאים,
אלא כי איננו הטיפוס האפייני.
חשבתי שיגמור צבא של 3 שנים, יחזור
לקבוץ ויגשים את החיים שלו. אבל
גדי המשיך בקורס ודיבר בהתלהבות
על טיסות והבנתי שזו דרכו.
פעם שאלתי אותו אם הוא באמת מתכוון
להיות 7 שנים בצבא. הוא הסביר שזה
לא בדיוק ככה. הוא לא אוהב את הצבא
ולא רוצה להיות חייל כל חייו.

אפרת: אני זוכרת שדיברתי עם ענת
קניג על גדי. חמד וטיחי להשתבח בו
ולהתפאר בו, סתם לפני אנשים שפגשתי,
אשר הכירו אותו. הייתי מספרת לכולם
איזה טייס קרבי יהיה לנו ואיך שהוא
התבגר וכמה נעים לדבר איתו ופתאום
ענת אמרה: "שרק לא יקרה לו משהו
בקורס". אמרתי לה: "נראה לך שלגדי
יכול לקרות משהו?". הרי זהו הבן
אדם האחרון שאפשר לחשוב שמשו
לו. הרי כל ההופעה שלו כל כך אמרה
בטחון, אפילו אם זה לא היה בטחון
מופגן החוצה, אלא בטחון פנימי,
מופנם. בטחון של בן אדם שידוע מה
לפניו ולכן הוא הולך.

כל פעם שמדברים על החבר'ה
אמר, אם ציבי בשלימה אחת איתם.

רבקה: לא נתפס לי שגדי נהרג, המוות
שלו עשה לי משהו, אבל לא את המשו
שחשבתי שיעשה. כל פעם שמדברים על
החבר'ה ממזר, אז גדי בנשימה אחת
איתם.

היו מעט מאד רעיונות שיכלו להרתיע
אותו מלנסות אותם. גם אפשר היה
לדבר איתו בלי לחשוש שישפוט, שיבקר
לפני שישמע את הכל.
בעיני, ההליכה שלו לקורס טייס
היתה מאד מתבקשת, מאד טבעית לו.
באותה מידה נראה היה לי טבעי שהוא
יצליח בקורס. כשהייתי בג'וליס עם
טירונים, היו מגיעים לשם הרבה
נפלטי טייס שהיו עם גדי בקורס.
תמיד שמעתי מהם שבחים עליו.

משה: פעם אחת הביאו טייס שידבר
איתנו על הטייס. הוא נעמד מולנו
ואמר: "אתם בטח חושבים שאנחנו
שחצנים וזה נכון, אבל יש לנו בזכות
מה". כל צורת הדיבור שלו היתה כזו
מתנשאת וכשאתה מדבר עם גדי... לא
הצלחתי לראות אותו כך. עד שהוא
נהרג ואפילו עד היום, אני לא מתאר

כשאני מנסה לארגן משהו לחבר'ה,
טויל או ניסעה למקום כלשהו, אני
מרגיש שהוא חסר לי.

יונתן: לגבי ההתייחסות למוות. בזמן
האחרון יצא לי לחשוב הרבה מה אני
מרגיש ומה קורה אצלי כשאדם קרוב
נהרג. לפני שבועיים נפטר סבא שלי.
סבא הוא אדם קרוב שקשור למשפחה
וחשבתי שמותו יפגע בי הרבה יותר,
כי טבעי שאני עושה השוואה למותו של
גדי, אבל המצב הפוך. נכון שסבא שלי
היה בחו"ל ולא היו לי קשרים איתו,
אבל הוא חלק מהמשפחה ובכל זאת מותו
של גדי פגע בי יותר חזק והכאיב
יותר.

כאשר הייתי בבית קברות בלוויה של
סבא שלי, הייתי די אדיש, זאת אומרת
לא בוכה, לא כלום. אבל כשהתקרבת
לקבר של גדי - פרץ הכל.
אני מרגיש את המוות שלו בעיקר כשאני
רואה את ההורים. כשאני עובר בכביש
והם מסתכלים עלי מאחור. או שסתם אני
עובר וחושב - איך הם מרגישים שהנה
אני הולך ועובר ואיפה הבן שלהם.

או כש"סילע" נפגשים, למשל בחדר -
אוכל, איך הם מרגישים שהוא חסר.

וואז אני תופס את המשמעות של המוות.
גם כשאני מנסה לארגן משהו לחבר'ה,
ומחפש מי יכול להצטרף, למשל לטיול או
נסיעה למקום כל שהוא, אני מרגיש שהוא
חסר לי.

אביטל גבע: יש תיזה שטוענת שבן אדם
לא משתנה. גדי היה מין טיפוס כזה
שאיפשר לנו לומר שבן אדם בעצם כן
משתנה. הוא כל הזמן השתנה ולמד. אני
חושב שהוא קלט הרבה מאד מהמשפחה שלו.
אני יודע שברנה (הכרתי אותו עוד
לפני שהכרתי את גדי) הגיע לזה שבגיל
מבוגר החל ללמוד באוניברסיטת תל -
אביב - תנ"ך. היה נשאר בעיר לאחר
שגמרה את סידורי הגזברות והולך
לשעורי תנ"ך, ואחר חוזר מאוחר בלילה
באטובוס הביתה.

התופעה הזו פשוט לא מקובלת אצל
ההורים שלנו. יש כזו הפרדה בין אנשי
משק שמה פתאום יגיעו ללימודים כאלה
ועוד להתאמץ בצורה כזו לא רגילה.
כשתופעה כזו קיימת במשפחה זה אולי
מראה כמה ערך יש לחינוך. כי עד כמה
שאני מכיר את ברנה, החינוך אצלו לא
נעשה בשיטות של הטפה או כיוון.

וגם אצל גדי, אף פעם לא בדרך הקצרה
של הטפה, אלא, ההשפעה היתה במובן
השקט של דברים שהוא ראה וידע להסתכל
עליהם - ככה הם עברו לאחרים.

היה דמות רב צדדית, זאת אומרת מצד
אחד היתה לו הפרטיות שלו ומצד שני
היה בו משהו כמו ההיפך המוחלט של
אגואיזם. ומי שעובד בחינוך יודע כמה
זה נחוץ היום, למעשה אולי זה הדבר
הכי חשוב שיכול להיות.

כשמתבלטות אצל אנשים התכונות האלו:
התכונה האישית, השקט, הלימוד הרציני
ויחד עם זה הצניעות - דבר שמאפשר
לאנשים להשפיע בצורה הנכונה.
אולי זהו קו שמתאפיין על מצר.
רואים את זה היום על הבנים וגדי

מבחינה זו היה שייך למין קבוצה בה
כל אחד משפיע על השני. אני חושב
שהשורשים של תופעה זו הם איך שהוא
בשכבת ההורים. לפחות אצל גדי אני
יודע, ולזה בהחלט יש הקרנה.

גם בלי שהדברים האלו יאמרו - אפילו
מקבוצה לקבוצה, זה מורגש. ובאמת
התכונות האלו שציינתי מאפשרות לבצע
דברים.

גדי אף פעם לא קיבל דברים סתם כך,
לא יכולת למכור לו בקלות. תמיד היה
איזה משהו שמערער, אך הערעור לא היה
אימפולסיבי, זה היה מעין ערעור כזה
של עומד בצד, מקשיב, הוא ימצא לו את
השביל שלו, לא על חשבון אחרים וגם
כשבן אדם הולך בדרך בודדת, תמיד
השותפים ימצאו אותו.

בחוג עבדנו ברוח כזו. כאשר לפעמים
היה מישהו שיותר משפיע בזה שהוא
יותר שקט.

גדי רצה לצאת להתבודדות, להסתכל
קצת מהצד על החיים, לצאת מכל
המירוץ הזה, מכל הרביצה שהיתה
אפיינית לכם קצת במוסד בשנתיים
האחרונות.

כל הגערות של המורים על שלא
לומדים ויושבים על הדשא כל היום.

היה בזה מעין התנקות לצאת רגע הצידה ולעשות משהו בלי להכריע כל הזמן אם זה טוב או רע. בלי הוויכוחים האינסופיים האלו. ללכת להרים. זה היה החלום שלו, ללכת להרים ולהיות שם כמה ימים. היה מדבר על זה הרבה מאד. גם רצה למשל ללכת ולא לדבר. לכמה זמן לא לדבר, להתנקות, זו היתה צורת הלימוד שלו.

אני רואה היום הרבה בנים ממצר, גם בשאר הקבוצות במוסד. יש להם איזה שהוא קו אחר מלכל הקבוצים, קצת אחר. אני אומר שזו הרגשתי, לא בדקתי זאת.

לעץ יש כמה שורשים שמחזיקים אותו. גדי היה שייך לאיזו מערכת שורשים והוא היה אחד מאלו שמציינים את הרוח שלה. היום אתה רואה אותה אצל החבר'ה הצעירים ממצר. כאילו שיוך של תכונות שאצל גדי הן היו נקיות. במוסד גדי היה כמו "כל העדר". כולם עושים הכל, וכל מה שנשאר זה איך זה בא לעימות במרפסת, על הדשא. שם הכל נלחץ - מה קרה אתמול ומה יהיה הערב, ולמה זה משתמט מזה ולמה אתם בולטים יותר מדי וכדומה. רק יותר מאוחר, למשל בייג רואים אצל כל אחד איזה תרמיל יש לו על גבו, רואים עם מה הוא הולך לדרכו.

לחלק מכם היתה בקורת קשה על החבר'ה שהיו בחוץ, וגדי, כאילו היתה לו הרגשה שהוא מנוקה. היה צר לו כל "המרפסת" וכל הטחינה הזו. הכרתם אותו רק בסוף, כי בסוף כל אחד הולך לבד.

היה יכול להתווכח על שטויות - יכול היה לשלש קליט! !

משה: אני באמת לא חושב שמישהו הכיר את גדי לפני התקופה האחרונה, נאמר מסיום המוסד והלאה. נראה שכל הכח האדיר שבתוכו התחיל להתפרץ רק יותר מאוחר, כדברי אביטל. אני על כל פנים לא ראיתי זאת קודם. אף פעם לא ראיתי את גדי כפעיל, לא שמתי לב שיש בו כזה כח, עד שראיתי פועל ובכזאת שלמות! ובכוונים כל כך שונים וכל כך טוב בכל כוון.

איתי: בשנה האחרונה הוא הרבה יותר נפתח, היה מוכן לשתף אחרים בענייניו. לכן גם התקרבו אליו בסוף הרבה יותר. באמת בייג כל אחד הולך לבד. לפני זה עדין היה כמו כולם ופתאום אתה רואה שהבן אדם בונה קן בקרית-שמונה, והוא יחד עם שניים נוספים גורמים לקן, שלא היה בו כלום, לפרוח. פתאום יש לו דעה ברורה על הדברים, רואים שחשב עליהם הרבה, וכשהוא אומר משהו, מרגישים שהוא מתייחס ברצינות. אם היו שואלים אותי לדעתי עליו, שנתיים קודם, הייתי אומר שהוא בחור טוב כמו כולם. רק יותר מאוחר הכרתי אותו עם הגישה המעמיקה, הנסיון והאומץ לנסות כל דבר.

דני: עד סוף י"ב ראיתי את גדי כאחד מהעדר. לא למטה ולא למעלה. בהרבה דברים בטחתי בו, בלימודים למשל. ידעתי שאם גדי לצידי - יהיה בסדר. הוא יגיד לי מה שאני לא יודע.

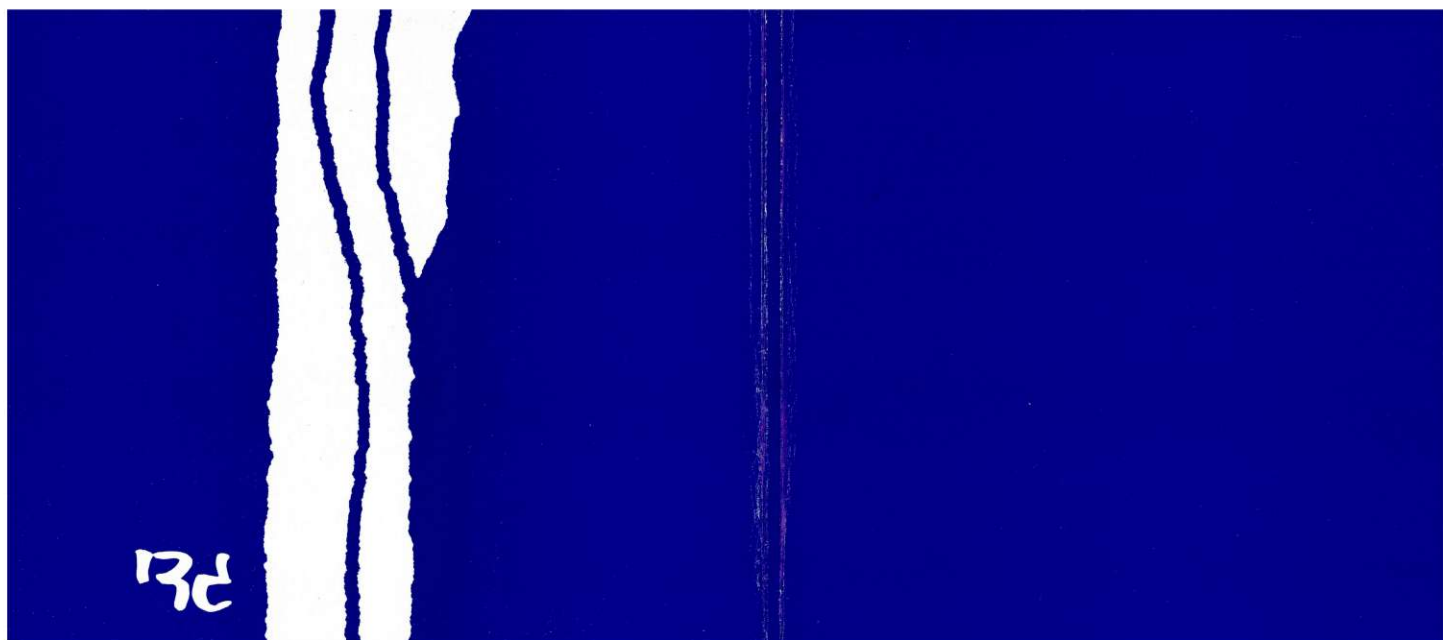
מצד שני נורא לא אהבתי את הקטנוניות שלו. היה יכול להתוכח על שטויות - יכול היה לשגע פילים. בסוף י"ב התחלתי לראות בו צדדים נוספים: בטחון עצמי למשל, בשביל דברים שהוא רצה, היה מוכן להלחם עד הסוף.

יונתן: מה שהפתיע אותי היתה ההתנהגות שלו כאשר היה מתחבר אל עמי. פתאום היה שונה. גדי ילדותי, עושה שטויות, נטפל לאנשים וצוחק עליהם ומוזר שאפילו כשהתבגר בשאר הדברים, ליד עמי היה משתנה. לי זה לא נתפס עם כל הדמות שלו.

גדי זוהר: אני לא יודע אם ידעתם שגדי היה צייד מעולה. פעם יצאנו כמה חבר'ה לכנרת, לחיות שבוע שלם מצייד, לקט פירות וכו'. הצלחנו לחיות ולהסתדר שבוע שלם כך, כששיטות הצייד של גדי מאפשרות לנו את זאת, והמלכודות שהוא המציא... משהו לא רגיל.

משה: היתה לו סבלנות להתעסק בדברים קטנים ולתקן אותם. כשרצה מאוורר, לא הלך לבקש, אלא מצא איזה מאוורר ישן, מימי אנטיפטרוס והחליט שהוא מתקן אותו - והוא עבד. לא משנה שזה הפריע לנו לישון בלילה, הרעשים שלו, העיקר שהוא עבד. כך גם כשהחליט שצריך מקרר. הלך עם עמי ובנה מקרר, שגם כן הפריע לנו לישון.

כשהיה עולה מצו"צ היה סוגר את החדר מכל הצדדים - פלא ודא אונז ולא יפריעו.

כאן תמים מעשי הים, מעשי האהבה
אלה שפעם ידיו כאן מחזקים
שאנו תמים -
אם יש ויאפיל בעזרונום הדם
ויעבור על גדותיו,
אל-נא ישכחו אותנו,
נשמות חזקות-כוח
בתוך פרחי-האדמה,
אנו שלום לא היה לנו
נאדם את השלום.

ג. ספריס

מוֹתִי בְּאֵלֵי סֶתֶם
כְּאַחַד הָאָדָם יִדְעֵתִי כִּי קָדָה,
וְשֶׁמֶס חַיִּיתִי,
בְּתוֹם, בְּעֵלִי וּבְתַפְאֶרֶת.
בְּכַחֲלִי, בְּיִדְיָק,
וּבְטַעַם הַמַּסְתוֹרִין וְהַדְּבַשׁ שֶׁל הַיֶּסֶה.

מוֹתִי בְּאֵלֵי סֶתֶם
וְאֵינִי זֹכֵר אִם בְּדַעַם הָאֵל
אוֹ בֵּין קִירוֹת הַפֶּחַ הַלְּוֹעִקִּים,
אוֹ שֶׁמֶס בְּלֶבֶן-לֶבֶן הַדּוֹמָם לְבַסֵּף.

עֲכָשִׁי
אֵינִי
זֹכֵר.

אתוק גברי ההסס

גדי גדל אצלנו כאחד מפרחי בר שצצו יום אחד לאויר העולם, והשתזר ביופיו בנוף האנושי של ביתנו.

גדי היה אחד, בחור, עלם יפה כערב יפה, נער זהב. הוא חונך במשפחה אוהבת, לאהבה, לידידות לזולת, ליופי ולאמת; וגדי ספג את הערכים האלה והיה לגאווה המשפחה. הכרנוהו בכל התפתחות, כילד, כנער, כבוגר. הוא חלק מהמציאות שלנו, הוא היה תפארת מהיצירה שלנו.

תלמיד חכם היה גדי, שתקן במקצת, אך מקשיב; ער מאד, אך סבלני.

כעת, במותו, עוברות במוחי תמונות מהשנים ההן, מסיבות סיום, ויכוחים, נסיעות ושיחות חברה. גדי היה אהוד על חבריו, כיבדו את דעותיו, ביטא את ספקותיו שהיו גם ספקות של אחרים, והרבה פעמים היה דובר

לרגישויות של חבריו. בסיום המוסד היתה לנו תחושה, שאם יש חניכים מוכנים למשימות, גדי שלנו הוא אחד מהם. לכן כשהתחיל את דרכו

כ"ג בקרית שמונה, טבעי היה לצפות להצלחתו, ובטוחים היינו ששם יוכל לתרום את כישוריו הרבים ולפתח את אישיותו למשימות הבאות.

גדי התבגר, רכש נסיון והתגייס לחיל האויר, לטייס. אם היה מקום בו יכול היה לשרת תוך מיצוי כשרונותיו, המקום הזה היה חיל האויר.

בדמיובי ראיתיו לעוף כשחף מעל בתינו, מברכנו לשלום ודורש בשלומנו, כשומר סף על השמים שלנו. ככל משפחתו אנו מרגישים היום בשכול הנורא. קשה לדבר בזמן עבר, הזמן נעצר מלכת, אבל אני צריך לומר לאילנה ולברנה בשם כל החברים:

גידלתם בן לתפארת, זכותכם הגדולה להתגאות בו; כפרח טייס הוא חרוט בזכרוננו, ואנו מבינים ושותפים לאסונכם הגדול.

אנו רוצים שיהיה לנו כח להביט ישר בעיניכם, ולעמוד יחד אתכם בדממה, בצערכם.

אילנה וברנה, דרך ארוכה עברנו עד הלום, מקורדובה הרחוקה עד הפינה הנחמדה הזו, ששמה מצר. חלמנו ועדיין ממשיכים לחלום על ביתנו, על פינתנו במולדת שבה נוכל לגדל את ילדינו בשלום ובאהבה, לערכים של צדק, אהבת הזולת ושלום. אנו רוצים, אנו מבקשים להיות שותפים לכם ברגע זה.

אנו יודעים עד כמה גדי היה אתכם, אך תדעו שהוא גם אתנו, ואנו אתכם.

דוד ארז

... כמחנך וכמורה הכרתי את גדי בשנותיו האחרונות במוסד החינוכי. הוא היה נער שלוו. שלוותו כשלוות המים העמוקים שזרמים סוערים וחזקים זורמים במעמקיהם. מאחורי שלוותו הסתתרה סערה של נפש נעורים המחפשת תשובות לשאלות המהותיות על החיים, על הקבוצה, על עצמו ועל התנועה. מאחורי השקט היתה עוצמה נפשית. עוצמה של נער הבוחן והחוקר תכנים, ואשר איננו מוכן לקבל מסקנות ומוסכמות מבלי שיעברו את כור ההיתוך של נפשו החוקרת ושל מוחו החריץ.

שקט היה הנער ונחבא אל הכלים, אבל איזו עוצמה מאחורי השקט הזה!

גדי הקרין סביבו בטחון וישוב הדעת; ישוב הדעת לא של הסתגלות פסיבית, אלא ישוב הדעת המעוגנת באותה עוצמה נפשית שאלה שהיו במחיצתו חשו בה וכבדוה. עוצמה נפשית שבאה לביטוי באלף דרכים וצורות, אבל אף לא פעם אחת ביוהרה.

ישר ולבבי היה נער, נעים לשיחה ונעים הליכות. אבן יקרה בעטיפה לא פחות יקרה. ללא רבב ויחד עם זאת, אנושי, איננו מתנשא ומוכן להבין את חולשות הזולת. כזה נשאר בזכרוננו.

עמרם

גדי

בכל דבר שעשינו יחד, לכל מקום
שהלכנו -
תמיד הבאת את האופטימיות שלך, את
השקט,
ואת הגישה העניינית, והכי הרבה את
האהבה הגדולה שלך לטייל, להכיר
מקומות,
לעשות דברים מעניינים וגם מסוכנים -
והיא אהבת החיים שלך.

לדבר חייבים, אך מה שבאמת מרגישים
אי אפשר לבטא במילים. אולי עם הזמן
נתחיל לקלוט מה שקרה. אבל כרגע אתה
נמצא בינינו,
מחייך ואומר: "נו, חבר'ה, קופצים
לעמק השבת?"

איתי

גדי - גדי שהכרנו אותו מלא חיים
ומרץ, פשוט אהבת חיים הברוקעת
מהלב.

גדי שהכרנוהו שנה, ורבים אף
מספר שנים קודם לכן, שמילים עכשו
לא יוכלו לומר מה גודל כאבנו על
אובדנו.

גדי שידע לחייך גם כשהיה קשה
מאד וידע לעזור ולהושיט יד כשהיה
צורך.

אתה שאהבת את הארץ, לתור בה
ברגליך, בנצלך כל זמן פנוי, לנווד
ולנווד בה, מדוע דווקא אתה, שהיית
בחור אחראי ומסור, מצאת את מותך
בתאונה כזו?

גדי - נזכור בך את היופי והשלמות
שסבבו אותך, נזכור את מרצך הרב ואח
הטיולים הרבים שטיילת - נזכור אותך
תמיד כפי שהיית וכפי שאהבנוך.
יהי זכרך ברוך

רענן ווינר (גת)

עַל כְּנָפַיִם יִשְׁמְחוּ לְצִמּוֹחַ
וְלֹא הִגְבִּיחוּ עוֹף
עַל גּוֹל אֲשֶׁר הִמְדִּיא לְשִׁמּוֹחַ
וְצִנָּח עָרוֹף -
יֵשְׁאוּ, נִפְּשׁוּ, הִתְפַּלְּהוּ.

עַל כָּל אֲשֶׁר נִשְׂא נִפְּשׁוּ לְהִתְעוֹרֵר
בְּעֵמֶק הַבְּכִיא,
עַל כָּל אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְהִתְעוֹרֵר
וְלֹא זָכָה -
יֵשְׁאוּ, נִפְּשׁוּ, הִתְפַּלְּהוּ.

משה בסוק

אדו האמן

בן זאלינה וברנה

נולד באדר 16.12.56

נהרג 29.11.77

ההורים מספרים על גדי

אילנה: אני זוכרת את גדי בגיל שנה, כשדינה היתה המטפלת שלו. הוא היה רזה וקטן. כל מה שהוא אכל היה מרוסק. אני זוכרת איך דינה הראתה לי יום אחד צלחת עם מרק ובתוכו כדור בשר - הארוחה של גדי. היה מפונק. היה ילד ראשון והיו לנו הרבה חרדות. היה ילד יפה, יפה מאד כשהיה קטן. אין לי זכרונות חדים מתקופה זאת, ארבע השנים הראשונות עד לשליחות. **ברנה:** אני זוכרת את גדי בילדותו קשור בחרדות שלנו. הוא נולד אחרי מבצע סיני, אחרי הריון לא קל, והיינו צעירים וחרדים. גדי'לה היה מפונק, היה מאד קשור אלינו. היה חולה... **אילנה:** הוא נולד קטן מאד, במשקל 2,700 ק"ג. בגיל חודש וחצי חלה במחלת עור קשה, שעברה בעצם די מהר, אבל אז היה נדמה שאין לזה סוף. טיפלו בו בבית חולים עפולה. התרופה שבה השתמשו היתה חדשה ונסייונית. לאחר שהסתבר שכמות החלב בהנקה די קטנה ומוסיפים לו מבקבוק, הוחלט בבית החולים שעלי לחזור הביתה ולהשאירו שם לטיפול. לא רצינו שישאר שם לבד ולקחנו אותו

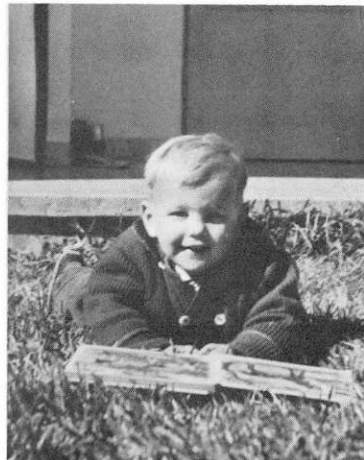

הביתה. את התרופה הם לא נתנו לקחת לבית ולכן חיפשנו מישהו שיוכל להביאה משוויץ וכשמצאנו אדם כזה והשגנו את התרופה המשכנו את הטיפול בבית.

ברנה: גרנו אז באחד הבתים ב"87". היינו מרכז לכמה מהרווקים וכל יום בשעת הילדים היו באים חברים שלנו שלא היו עדיין נשואים ומבלים איתנו. **אילנה:** אני זוכרת שגדי מאד אהב סיפורים. כל הקמה ישבו מיקה ז"ל ומישה והקריאו לו סיפורים.

ברנה: הוא בילה הרבה עם עמי שהקשר אלינו היה חזק כבר אז. עמי וגדי היו תמיד ביחד. דבר אפיני מאותו גיל שאני זוכרת היה הדיבור של גדי. לא ביטא באופן מוחלט את ה"ל" וה"ר" עד גיל שלוש.

אילנה: ואיך זה השתנה? היתה לו באותו זמן מטפלת (ש.ש. מכפר-מסריק) בעלת מבטא אנגלי בולט. כנראה היה לו קל יותר לעבור ל"ר" האנגלית מאשר ל"ר" הצברית והוא רכש את ההיגוי הזה ובשאר עם זה עד הסוף.

הלך ללן בקרצורה - כל בוקר היה עומד חצי שעה לפני הראי ומסתרק, ושוב מסתרק, כדי לדחות את רגעי היציאה...

ברנה: תקופת ארגונינה אני זוכרת אותה קשה מאד. המעבר לשם היה מלווה בקשיים רבים מאד מצד גדי. **אילנה:** היה לו קשה להקלט. הוא התגעגע מאד לילדים במצר. לקחנו איתנו תמונות ותמיד היינו מסתכלים בהן, אבל הוא סבל מהמעבר מאד וקשיי הקליטה נמשכו תקופה ארוכה. בעיקר התגעגע לעמי ותמיד דיבר עליו. את השפה רכש די מהר אף כי לנו נדמה היה שעבר נצח עד שדיבר ספרדית. למעשה אחרי 3 חודשים דיבר ספרדית. השנה הראשונה היתה קשה, קשה מאד אפילו. הלך לגן בקורדובה. כל בוקר היה עומד חצי שעה לפני הראי ומסתרק, ושוב מסתרק כדי לדחות את רגעי היציאה. לא היו לו אז תלתלים, היה לו שיער לגמרי חלק. **ברנה:** המון זכרונות שלי קשורים בגדי בתקופה זו. כשנסענו באניה, בסיעה שארכה 19 יום, היתה איתנו משפחת שליחים שנסעה לצ'ילי. היה להם בן גדול מגדי במקצת והם שחקו ביחד, אבל בדרך כלל מאד סבל בנסיעה. כשהגענו סרב להסתכל אפילו על הקרובים ובעט בכל מי שניסה להתקרב אליו. זה היה קשה מאד בשבילנו וארץ זמן רב עד שהתגבר ומצא את מקומו. בימי ראשון הייתי מבלה איתו, אבל כל השבוע אילנה היתה כל היום לבד ולה היה מאד קשה. אחרי שנה עברנו לבואנוס-אירס. בינתיים גדי כבר נקלט די טוב בגן הילדים.

בחזרה לישראל, בדרכו האופיינית הודיע - גמרנו עם הספרדית, נאכשיל מדברים רק עברית!

חיכינו מאד לסיום השליחות, רצינו לחזור. אבל גדי, כמו שהיה לו קשה להנתק כאן כשנסענו, כך היה לו קשה להפרד שם מהחברים שרכש, הוא סירב לדבר עברית ולא רצה לחזור. רק בנמל התעופה ברומא, בדרכו האפיינית הודיע גמרנו עם הספרדית מעכשו מדברים רק עברית.

אילנה: הגענו למצר. הבאנו את מיטתו לחדר שלנו, אבל הוא אמר מיד שאין צורך, שנחזיר את המיטה, הוא הולך לישון בבית ילדים. הוא השתלב מיד, בלי בעיות מיוחדות והיה מאושר מאד. **ברנה:** לנו היה קשה מאד בהתחלה. לא זכור לנו שהיו לגדי איזה שהן בעיות. כעבור מספר מועט של שנים אילנה יצאה ללמוד. הייתי באותה עת מרכז הרפת ואחרי מלחמת ששת הימים שימשתי גם כמדריך של "כסופים" והקדשתי לזה המון זמן. הייתי סוחר את שניהם, את גדי ודני, איתי להראל ולנסיעות אחרות. לחליבות ערב גדי היה בא איתי, אחרי שאכל בבית הילדים ארוחת ערב, כפי שהיה נהוג אז.

אילנה: זוכרת שנעשה עצמאי בגיל צעיר מאד. העבודה היתה חשובה לו מאד. אהב מדעים והתעסק בהלחמות ובעבודת נגרות. פירק והרכיב רדיו ועוד. כל מה שהגיע לידיים שלו, עשה ותיקן ללא עזרה. זכורה לי הבעיה של שגיאות הכתיב. הוא למד בארגנטינה לכתוב ולקרוא באותה שנה, בשלוש שפות - ספרדית ואנגלית (שפת חובה) וכמובן עברית. דבר לא קל בכל מקרה ובפרט לילד שלמד לדבר נוסף לשפת אם, בעוד שפה.

בתקופה זו היה מצב בטחוני קשה. זה היה בדיוק אחרי תפיסת אייכמן ולכן הוגברו אמצעי הזהירות. הייתי יורד איתו כל בוקר ומחכה להסעה שלו. אחרי כן הייתי נוסע בעצמי וכשהייתי חוזר בערב הוא כבר ישן בדרך כלל. אילנה היתה כל היום לבדה ואחרי כן עם דני שנולד באותו זמן. התנאים החומריים היו די גרועים והיה לנו קשה מאד. אבל דוקא גדי קיבל אז בטחון. הבעיות חלפו, נקשר לילדים, למד לבסוע על אפניים והיה מרוצה. היו לו המון צעצועים. בשל הטיפולים הרבים שעבר והמצפון שלי, שנעדתי כל היום מהבית, קניתי לו כל הזמן צעצועים, בנוסף לארגז ענק שהבאנו מהארץ. הוא אהב מאד תקליטים של שירי ילדים. בימי ראשון היינו הולכים לטייל. היו לו הרבה ספרים מצוירים. גם לחתור בסירה למד באותו הזמן. בסופי שבוע הייתי לוקח אותו לפעמים למשחקי כדורגל. רק פעם בשבוע ישבנו כל המשפחה יחד לארוחת צהרים. בשנה האחרונה יכולנו לצאת לפעמים בערבים. דני היה תינוק נוח מאד ושקט בדרך כלל וחברים שלנו היו משמשים "בייבי-סיטר".

ילד טוב, לומד טוב, שקט, מופנם, תמים
 עם חיים פנימיים הרבה יותר חלקים
 משבאא זאלן ביטוי, בי"ש, עם חיוך
 ככה בצד...

שהושכנו אותו כדי לשוחח ולמעשה
 לגנות. הוא סיפר והתרשמנו רע
 בעיקר מענין ההשתחוות, שדוקא בה
 הוא זילזל. יותר מאוחר כבר הבנו
 אותו. הבאנו לו את הספרים שביקש.
 הבנו את חיפושי השקפת העולם שלו,
 הראיה הפילוסופית שלו, אין ספק
 שהיה בזה התבוננות. הסתבר שהדאגה
 היתה מיותרת, גם המחנכים הבינו
 יותר מאוחר שאין מקום לדאגה,
 לפחות אצלו.

אני רוצה להגיד שגדי היה לנו...
 היה כמוכר בן, אבל מעבר לזה תמיד
 הביא לנו את השקט. עם אחד כמוני
 שחרד לכל דבר, הוא היה פותר את
 הבעיות בשקט.
 כלפי המשפחה הוא למעשה היה קצת
 בתפקיד המסורתי שהאבא צריך למלא
 - השקט היה אצלו, זה בא לו
 מאילנה. זו אפשרות להשרות בטחון
 וזה... איננו היום.
 יחד עם זה מיד אחרי האסון דברנו
 על זה שאיפה שהוא ציפינו לזה, ידענו
 שיקרה.

אילנה: אפייני לו היה שהחליט וביצע
 בשקט, בלי הפגנות. למשל דבר באנלי
 זכור לי שהיה לילדים חוג עפיפונים
 ושל איריס לא כל כך הצליח. הוא הגיע
 מקריית-שמונה ונרתם למטרה. נסע
 לחדרה והביא חוט, אף אחד לא ביקש
 ממנו, אבל הוא זכר. כעבור שבוע שוב
 בא והשלים את העבודה. ואיריס היתה
 גאה בו מאוד.

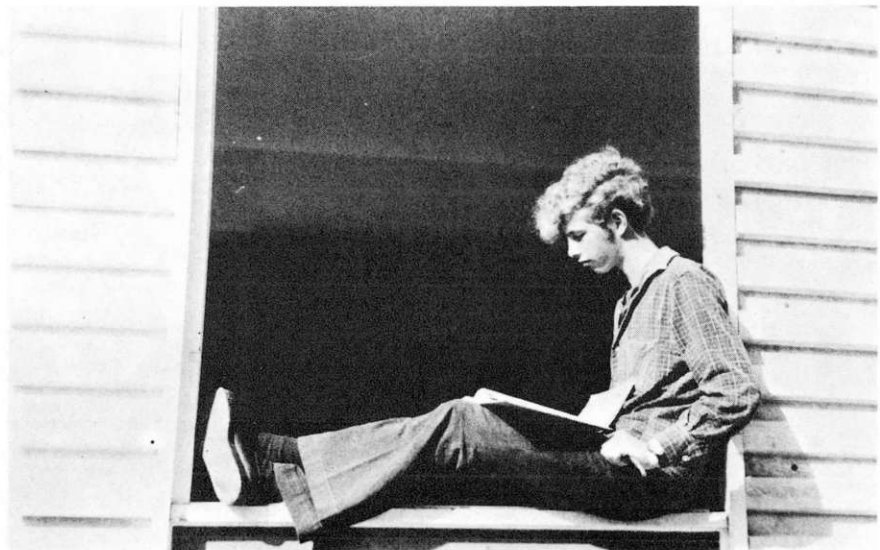
ברנה: אני זוכר שפעם פתר איזה
 חידון סמלים שהיה צריך למצוא את
 ההגיון בהם. היה בן 13 בערך.
 אני זוכר כמו היום איך ישב ופתר
 בלי כל קושי ושלח וקיבל הצעה
 למילגה. היה ריאליסט.
 זו היתה תקופה יפה. כל החרדות
 נעלמו.

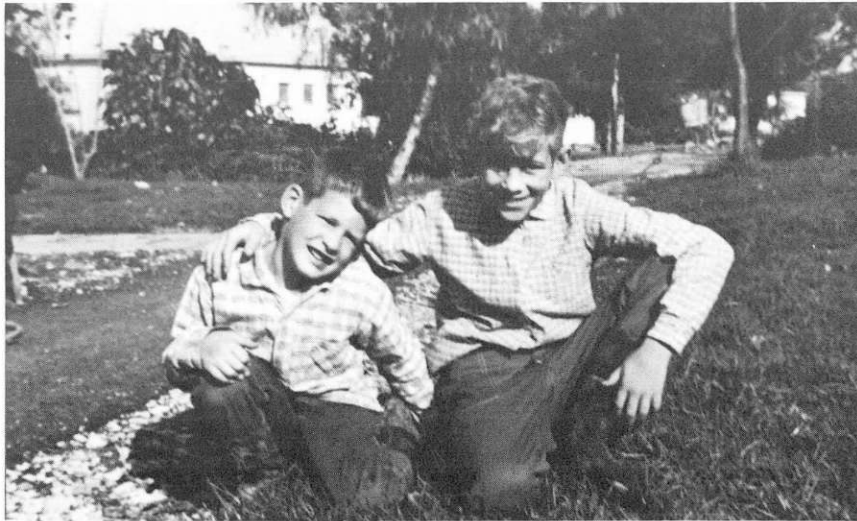
בתקופת המוסד היה עצמאי לגמרי.
 בפגישות הורים לא היה למחנכים
 מה לספר לנו. ילד טוב, לומד טוב,
 שקט, מופנם, תמיד עם חיים
 פנימיים הרבה יותר חזקים משבאו
 לכלל ביטוי, ביישן, חיוך ככה
 בצד.

כך זה נמשך עד תקופת ה"גורו".
 לנו זה היה משבר. האוירה סביב
 נושא זה, הפרסומים בעתונים, דעת
 המחנכים יצרו אצלנו הרגשה קשה
 מאד, דאגנו וזו היתה הפעם הראשונה

דבר זה יצר קושי שהתבטא בשגיאות
 כתיב.
 כשחזרנו, הבאנו אתנו חוברות סיפורים
 לילדים מלווים בציורים, אני זוכרת
 שעדה, או נורה, הציעו לנו לקחת ממנו
 את החוברות בספרדית כדי שלא ישגה.
 כנראה שזה לא היה פשוט כל כך, כי
 אף פעם לא התגבר על בעיה זו לגמרי.
 בתקופה יותר מאוחרת התמסר זמן
 ארוך לתחביב של בניית גיטרות.
 נשארו לנו שתיים מתוך שלוש שבנה.
 חיפש עץ מתאים, חיבר מיתרים
 מפלסטיק וניסה לבגן בזה. נראה
 שזו היתה לו משימה להגיע לעשות
 בצורה עצמאית.

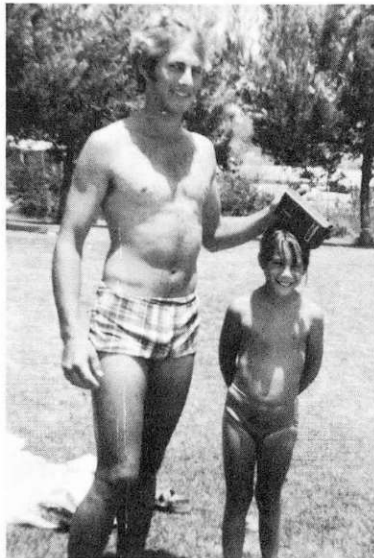
לו היתה תקופה יפה, כל החרדות
 נעלמו... היה צמאי לגמרי.

אם בקשת ממנו משהו לא תמיד ידעת אם הוא עונה לך כן או לא, יחד עם זה ראית את הביצוע. לא מהר, כאילו לא בהתלהבות, אבל היה ברור שזה מתבצע. ברנה: היחס שלו אל איריס היה משהו מיוחד. זה היה ביטוי של אהבת טירוף, אבל בסגנון שלו. כשבא לחופשה מהצבא, היה עובר דרך בית הילדים שלה. בלי הרבה דיבורים, בלי ביטוי חיצוני. אבל קשר ממשי וקרוב. אילנה: שמר על קשר עם הסבים. למעשה יחס כאילו קר, בדרכו שלו, לא ביטא חום, אבל תמיד עבר דרכם, התעכב לפני חזרתו לבסיס, לכמה דקות.

היה עסוק בהרבה דברים, אבל תמיד היה לו זמן.

ברנה: בעניין הזמנים זה היה משהו שלא הבנתי. זה היה קצב אחר לגמרי משאני מסוגל לתפוס. הכל לאט, לאט, אני יכול להשתגע, אבל הוא יגיע בזמן, בדיוק בזמן. אילנה: עד שלמדנו שלא כדאי לדאוג ולא אמרנו לו יותר. ברנה: אני לא למדתי. אני במילא התעצבנתי תמיד מחדש. אילנה: רבע שעה לפני הנסיעה היה רץ לזה, מסדר משהו לשני והכל ברגע האחרון. ברנה: היה עסוק בהרבה דברים אבל תמיד היה לו זמן. זה גדי. במוסד היה עסוק, עסוק, היה מדריך והיה פעיל, אבל מצא לו זמן לכנות את הבית (על העץ). להתבודד. אילנה: לזה קשורה לפי דעתי החלילית. היתה לו חלילית וכל השנים רצה ללמוד לנגן בה ככלי. כמו כל כלי אחר שילד בוחר לו. לא דחפנו אותו מספיק, אבל כל השנים נשאר עם הרצון הזה.

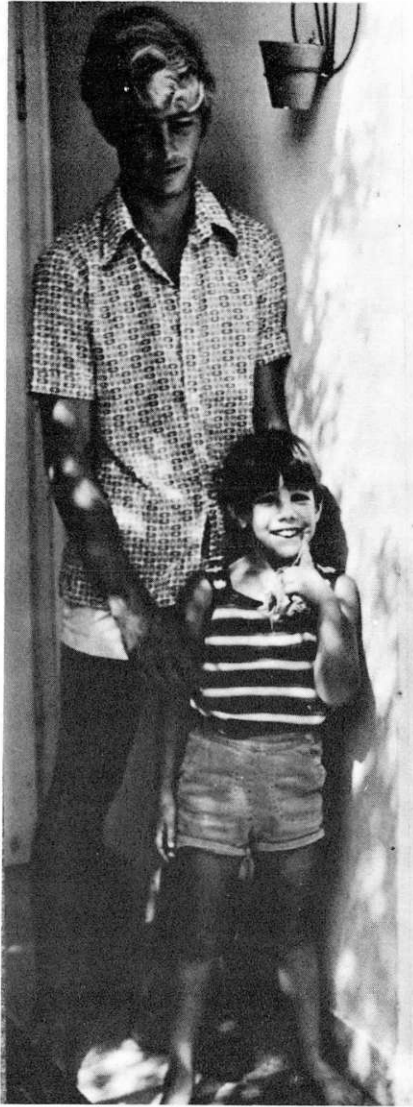
רק בלילה. לשאלתי איפה היה, אם שחררו אותם כבר בארבע, ענה שנסע לפתח תקוה לחוג קרטה... המורה סיפר לנו שתמיד התפעל ממנו, מההתמדה שלו, התאמץ לכד וכשבא באותה פעם התרשם מהרמה שלו. שבוע לפני שנהרג יצא לרגילה ובאותו יום נסע שוב לחוג, המורה בחן אותו והעלה אותו בדריגה. אחרי שהוא נהרג, ביקר אצלנו המורה ונתן לנו את הפנקס הקטן עם הדריגה החדשה...

מאליו. היה בטוח בעצמו, היה בטוח שיגמור את הקורס. אני זוכר אולי פעם אחת שהיה לו רגע של חשש שאולי יזרק. אבל הוא לא נזרק ועבר לשלב הבא. זמן קצר לפני שנהרג. **אילנה:** היה קשור מאד ל"סלע". גם לחבריה מהקבוצים האחרים. היה מגיע לחופשה. קצרה בדרך כלל, אך היה מוצא זמן לקפוץ לעדה ואביטל, לחבריה בברקאי ומענית. היה נוסע באפניים, טרמפ, איך שהוא ומגיע. **ברנה:** אני זוכר שרצייתי שיוציא רשיון נהיגה והצעתי שנעזור לו מהתקציב שלנו, הוא לא הסכים. אם הקבוץ לא נותן הוא יחכה. היתה בזה בקורת שהקבוץ לא נותן, אבל למרות זאת לא הסכים לקבל בדרך אחרת. **אילנה:** אהב לקרוא ספרים. לקח מדי פעם בספרייה וכשהיה זמן בקורס היה קורא. אני זוכרת שביקש שאקנה לו ארבעה ספרים: "הנסיך הקטן". "זאב הערבה" של הרמן הסה. "מאה שנות בדידות" ו"יונתן ליבינגסטון - השחקן". את ה"נסיך הקטן" הוא אהב. ב"זאב הערבה" יש קטע שהגיבור עומד לפני הרבה דלתות ועל אחת מהן כתוב "למשוגעים בלבד". אחד החבר'ה, נדמה לי ירון, סיפר שבזמן הטיוול הזכיר את הקטע הזה ואמר שיש לו רושם שעושים דברים משוגעים והוא מרגיש כמו הגיבור. היה לו עוד תחביב וזה היה הקרטה. הוא התחיל עם זה במוסד, בחוג שנפתח כאן אחרי מלחמת יום כיפור. הוא התמיד וכשהחוג נסגר מחוסר משתתפים, עבר ל"העוגן" שם המורה גם כן לימד. היה בא מקרית שמונה, עובד ונוסע אחרי העבודה לחוג. כשנסגר החוג ב"העוגן" עבר עם המורה לפתח-תקוה, למועדון "הפועל". אני זוכרת שביום שהתגייס הגיע

התקרב לחבריה השלישי, השלישי, המורים ויוצאי-הדופן... זה היה יחס אנושי וגם ביטוי של מחאה נגד המוסד.

ברנה: בזמן הצבא התקרב אלינו מאד. הליכוד המשפחתי בא לידי ביטוי ממש בארוחות ארבע של כל המשפחה. אני חושב שאהב אותנו מאד, לא ידע לבטא זאת. אהב את מצר. הוא לא ביטא משהו ישירות, אבל החבר'ה מהקורס דיברו על זה. הוא ידע שיגמור את הקורס, היה בטוח, אבל כל הזמן חשב איך לקצר את ה-7 שנים. ה"מוטו" שלו היה לגמור ולשרת את מה שצריך, אבל לקצר כמה שניתן. היה ביקורתי מאד כלפי הקבוץ, דברים שהפריעו לו ביטא זאת מיד. בקורת נגד חבר קבוץ היתה עד הסוף. בקורת על חבריו היתה יותר פשרנית, היה מבין. עוזר לחלשים. **אילנה:** למרות שהיה מאלה שלמדו טוב, ילד טוב ירושלים במוסד, מאלה שהולכים בקו, התקרב במיוחד בתקופת ה"גורו" דוקא לחבריה השוליים, השליליים, המוזרים ויוצאי הדופן. אני רואה בזה יחס אנושי.

ברנה: היה גם הצורך להבין את הרקע להתנהגות של אנשים, אבל נדמה לי שהיה בזה גם ביטוי של מחאה נגד הממסד. אצלו זה היה התרחקות מהמובן מאליו בקבוץ, מהחלטות, מהמוסכם על כולם. כך גם בצבא. היתה לו בקורת קשה על הצבא. בעיקר על הרמה המקצועית, האינטלקטואלית, האנושית והמוסרית. היינו יושבים על הדשא והוא היה מבטא זאת. לא קיבל את הצבא כמוכך

גדי היה מתולתל, בלונדיני וגבוה.
הוא למד אותי לנסוע באופניים.
הוא ידע להפעיל כל מכונה.

תמיד כשהיה בא לחזר, אחרי דיבורים ליד
השולחן היה בא לשחק איתי.

הוא אהב כלבים.
הוא אהב דגים וחתולי.
לפעמים היה מקליט אותי.

אני נוסדת
שגדי כמעט תמיד כשהיה בא לחופש מהצבא,
היה הלק לטייל - או עם הקבוצה או עם המשפחה
או עם דני או איתי או לבד.
הוא אהב לטייל.

גדי עשה לי עפיפון
ותמיד כשהיתה רוח היינו מציפים אותו.

איריס

מוכר הגולות המרוות

שָׁלוֹם! - אָמַר הַנְּסִיף הַקָּטָן.

שָׁלוֹם! - הָשִׁיב הָרוֹכֵב.

רוֹכֵב זֶה עָסַק בַּמְכִּירַת גְּלוּלוֹת מְשֻׁבָּחוֹת
הַמְּרוּוֹת אֶת הַצִּמְאוֹן בְּדֵי הַבּוֹלֵעַ גְּלוּלָה
אַחַת לְשָׁבוֹעַ אֵינּוּ זָקוּק עוֹד לְשִׁתְיָהּ.

לָמָּה אַתָּה מוֹכֵר זֹאת? - שָׁאַל הַנְּסִיף הַקָּטָן.
גְּלוּלוֹת אֵלֶּה - הַסְּבִיר הָרוֹכֵב - מְאֻפְּשָׁרוֹת
חֲסִכּוֹן נֶכֶד בְּזִמָּן.

הַמְּמַחִים חָשְׁבוּ וּמִצְאוּ כִּי בְּדֶרֶךְ זוֹ אֵפְשָׁר
לְחַסֵּךְ חֲמִשִּׁים וְשָׁלֹשׁ דָּקוֹת בְּשָׁבוֹעַ.

וְכִי מָה עוֹשִׂים בְּחֲמִשִּׁים וְשָׁלֹשׁ דָּקוֹת אֵלֶּה?
יָכוֹל אַתָּה לַעֲשׂוֹת בָּהֶן כָּכָל הָעוֹלָה עַל
רוֹחֶךָ...

כְּשֶׁאֲנִי לְעֶצְמִי - אָמַר הַנְּסִיף הַקָּטָן

בְּלִבּוֹ - אֵלֶּה הֵיוּ לִי חֲמִשִּׁים וְשָׁלֹשׁ דָּקוֹת
פְּנוּיּוֹת, הָיִיתִי הוֹלֵךְ לִי בְּנַחַת אֶל הַמַּעְיָן...

שָׁלוֹם אֵלֶיךָ חֵמְלָה
אִיזָה לֹא קִיַּמְתִּי אֶת הַמִּכְתָּב
שָׁלַךְ וְלֹא אֲנִי אֶקְבֵּל אֵלֶיךָ מֵחֵר
אֲנִי עֹלֵם חֹלֶם עֲדָלָה וְאֲנִי כֹל הַמֶּן
לֹא מֵדָה תִּכְתְּבִי עִלִּי מֵהַ שְׁלֹמֶךָ
לְהִתְחַלֵּל עִלִּי

ביום השלישי

חלפו שלושים יום מאז הבאנו את גדי למנוחת עולמים. אנו עומדים כאן בבית הקברות, ראשינו מורכנים ומלאי מחשבות.

גדי הגיע הלום טרם זמנו; ילדות, נערות ובגרות, פרשת חיים נפלאה ושורשית - נגדעה.

פרק זמן קצר, קצר עד מאד, ומה רב התוכן והמעש אשר ידע גדי.

אם בילדותו עוד ליווינו אותו יום יום וראינו את צמיחתו והתבגרותו, הרי ככל שבגר, כך רבו מעשיו וכך פעל בעצמאות ובמרחק.

היום, יודעים אנו סיפורים מאלפים על מעשיו ומחשבותיו. סיפורים אשר לא כל בן דורו עבר. מיחידי הסגולה

היה גדי אשר תרם מיכולתו, אם

במוסד או בקרית שמונה ואם בצבא,

בקורס טיס אשר מעטים הבחורים

העומדים בכל המשימות הנדרשות,

ובהצטינותו בכל אשר עשה. טרם

ידענו על כל תכונותיו הרבות.

גדי לא הספיק לספר על הכל. את

הסיפורים שמענו מאוחר יותר, מפי

חבריו הרבים. אין אלה דברי שבח

על המת, אלו עובדות חיים שנקטעו,

טרם באו לשלמות שאפינה אותו כל

כך, בנפשו השקטה, בבטחונו הרב

ובחפזו אחר מהות החיים.

בחפזו אלה מצא את מותו.

מאהבתו לטיולים כי רבה, ארע

האסון. רק כפסע היה בינו לבין

החיים.

האם יכולנו לעשות דבר שכן לא

יקרה, האם יכולנו לעצור את גדי

מפני רצונותיו וחפזו? מה היה

קורה אילו לא כך היה, אילו החיים

היו נמשכים, האושר והאהבה היו

נמשכים, והגעגועים אליו, לבקוריו

הקצרים והטלפונים לאי-שם, כל אלה חסרים ויחסרו לאילנה וברנה, לדני ואיריס, לחבריו, לנו חברי הקבוץ.

גדי יחסר לחבריו. מקרבם הוצאה

חוליה, גבם נשאר שפוף במותו.

אנו חברי הקבוץ מנסים לעודד את

ההורים, האחים והסבים, אך במה

אפשר לעזור? מה נותר לנו לומר?

גם אנו נפגענו והשתופפנו, הצער

שלנו עמוק עד לבכי;

נחמתנו היא בגידול בנינו ובמופת

אותו הותיר גדי ולאורו נחנך את

ילדינו.

אין אנו מנוסים בשכול, גם לא

ציפינו שיקרה. חששנו ועדיין

אנו חוששים מפניו. כך טבעו של

האדם, וכשהתממש החשש, אנו

עומדים בפניו כאחוזי הלם, באין

דעת איך לנחם, איך להקל, האם אפשר

בכלל להקל?

עלינו ועל המשפחה לחיות, להמשיך

ולחיות. למען ילדינו, למען הרעיון

הקבוצי אשר מקשר בינינו ומחזק את

ידינו כל כך.

נזכור אותך גדי כפי שהכרנו ושמענו;

בנפשנו חרוט המשפט:

"יהי זכרך ברוך" ואכן, כן יהי.

עודד שחר

כָּל הַיְלִיָּה בְּכִיָּתִי

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם

אוֹלֵי יֵשׁ מוֹת שְׁאִין בּוֹ

אֵלֵינוּ

מוֹת שְׁמוֹנָה יָבֵרָח

כָּל הַיְלִיָּה הַפִּלִּיתִי בְּחִינָיִי

אֶפְלוֹ אֲנִי עֶפְרָיִם

בְּתִיָּה בִּי מְנִיחָה

לְהִיטֵל אֶל גִּבְהֵי שָׁמַיִם

עוֹד וְעוֹד וְעוֹד

לְהַפְרִיד מִיָּבֵס,

כָּל הַיְלִיָּה חֲשֵׁבָתִי

בְּרִיּוֹת רַבּוֹת לָרוֹת

בְּתִיָּה הַבּוֹאֶה

וְסִפּוּרֵי שׁוֹנִים,

צָרִיק לְהַזְכִּיר נֶר

וְלִהְיוֹת עֲלֵיהֶם

בְּטָרֵם אֵשׁ הַמּוֹת.

לילה

זאת לא יוכל אף אחד לעולם לספר.
חווייה שנשארת בזכרון או שצריכה
לסיפור ותיאור, בהכרח מוגבלת היא.
חוויית המוות, מעצם טבעה, קיימת
לעצמה: אין חזרה ממנה אל החיים ואל
הדברים הגשמיים שרק הם יכולים
להבהיר לנו, בעודנו בחיים, טבעה של
חווייה.

גדי מחפש, גדי מבקש לטעום עוד
ועוד, גדי על צוקי הארבל.....

ברנה, אילנה, דני, איריס,
כולנו - ננוחם בכך שגדי מת
כפי שחי תמיד. לאטטיקה
אין פשרות.

אריאל פייגון (ירושלים)

רוצה הייתי לפתח מעשה זה בדרך
שמתחילים ספורי אגדות ולאמר: "היה
היה נסיך קטן, אשר שכן על כוכב שדא
היה גדול ממנו בהרבה והוא נשא את
נפשו לידו..." ואז היו הדברים נראים
יותר לאלה המבינים את פשר החיים.
איני רוצה כי יקראו את ספרי זה
בקלות-ראש, כי מעלה אני זכרונות
אלה מתוך רגשות צער. שש שנים
עברו עלי מאז הלא היו ימי הקטן
עם כבשותי ואם מגסה אנכי לתארו כאן,
הריני עושה כן כדי שלא ישכח מלבי.
אין דבר מעצמי יותר מאשר לשלם
ידיד, כי לא כל אדם זוכה לרצ.

יצר ההרפתקנות דוחף לנסות הכל,
לראות עוד ועוד דברים ומכל
כיוון אפשרי והסיכון הוא חלק
בלתי נפרד מן ההרפתקה (אני עוד
זוכר את גדי מסביר לי כיצד
מבצעים היפוכים וסלטות בבריכה
של מצר, את הרכיבה על הסוסים
שלו בדהירה ובלי אוכף).

ישנן מספר דמויות בספרות
שמשו חזק קושר אותן ביחד,
משהו שהיה קיים גם בגדי:
ורתר של גיתה, גולדמונד של
הרמן הסה, יונתן ליבינגסטון
השחף של ריצ'רד בק....

נדודים בארצות בלתי ידועות,
מפגשים עם דברים בלתי צפויים,
טיפוס למרומי האויר ותרגילים
אירובאטיים מסוכנים הם חלקו
של מי שפשוט אסתטיות הן ממנו
והלאה, מי שרוצה לחוש כל דבר
עד תומו, בעצמה הגדולה ביותר.
חשבתי על כך שאין זה מקרה
שלוש הדמויות הללו מן הספרות
עוברות לעולם אחר המנותק מן
החיים הארציים שאנו מכירים.

על ורתר וגולדמונד נכתב,
בפירוש שחוו את חווית המוות;
לגבי יונתן ליבינגסטון, לא
ברור, אך מובן שהוא עבר
לספירה עליונה שהכל בה מושלם
יותר.

נראה כאילו חווית החיים,
ותהיה גדולה ככל שתהיה,
איננה שלמה בלעדי חווית המוות
המהווה שיא אצל ורתר וגולדמונד
ואולי גם אצל יונתן ליבינגסטון.
אלה שכל חייהם חיפשו את הדרך
האסתטית לאושר ודבר לא עצר
בעדם מלהוסיף ולנסות ולטעום
ולהעיד.

האם אכן המוות הינו החוויה
הגדולה ביותר?

את גדי הכרתי כשהיינו שנינו קטנים
מאד, בתקופת השליחות של הורינו
בארגנטינה. היינו אז בני 4 או 5.
יושבים ומשחקים בצעצועים מענינים
וידידות אמת נקשרה אז בינינו.
מאוחר יותר, חזרה בישראל היינו
נפגשים, פעמים, אצלי ברמת-השופט
ופעמים אצלו, במצר. כאשר עברתי
לגור בירושלים המשכנו להפגש, אם
כי בתדירות נמוכה שהרי הזמן הוא
חזק מכל והפרידה עושה את שלה.
בשנתי הראשונה בצבא היה גדי עסוק
בפעילות בתנועה.

אני זוכר שישבתי בהיאחזות נח"ל
כישור ותיכננתי לקפוץ אל גדי
לביקור בקרית שמונה כי הרגשתי
פתאום שאנחנו קרובים בכמה וכמה
קילומטרים וזכר הידידות הנושנה
צץ ועלה.

עברה שנה, הוא בקורס טיס ואני בשלי"ת
במגן ואז מגיעה אלי הידיעה שקשה
לעכלה.

אהבתי את גדי מאד, אין בליבי ספק
שהיה ילד מיוחד במינו במובן הטוב
ביותר של המילה. שואל את עצמי איך
וכיצד ולמה דוקא הוא? שאלות שתמיד
חוזרות על עצמן בהילקח אדם אהוב,
אבל אצל גדי יש בהן אמת מיוחדת
ומשנה תוקף. רוצה אני להעלות מעט
הרהורים על חייו ומותו של גדי,
ההרהורים לא יהיו, אולי, מקובלים
על הכל, אך הם האמת שלי אודות
גדי.

גדי היה טיפוס אסתטי מובהק.
אהב לחיות את החוויות בצורה
האינטנסיבית ביותר וגם כשלא היה
אומר דבר (ובאמת היה מדבר מעט
מאד) היו רואים זאת בעינים שלו.

מין עדינות כזו ביחס לבני-אדם, שלא
ייתקבל חלילה שפגע במישהו בלי
להתכוון...

איתי: כל עוד בן אדם חי איתך, זו
עובדה קיימת וברורה ופתאום - אין,
נעלם, יוצא מחייך. איך שהוא לגבי
זה רק עכשיו מתחיל להקלט ודוקא
בתקופה האחרונה הייתי קרוב לגדי
מ"חוג אביטל" ומהי"ג. מחליפים
חויות, נפגשים בבית-הספר של המשלחת,
עושים דברים ביחד - בשבתות. בחודשים
האחרונים יצא לי לשבת איתו ולדבר
שיחות ארוכות, מהלב. הוא היה מאד
רציני ומעמיק ולכל דבר התייחס במין
אבירות. מין עדינות כזו ביחס לבני
אדם, שלא יתקבל חלילה שפגע במישהו
בלי שהתכוון.

... כל דבר שלם בלמוות, אם כל חלק,
בהמון מחשבה ואהבה.

אפרת: גדי היה מסוג האנשים שחיו את
החיים עד הסוף. הוא לא נתן לעצמו
לעשות משהו לא מושלם. לא נתן לעצמו
שלא להשיג את הדברים שרצה להשיג.
אני חושבת שדוקא ברצינות שלו ובאופי
השקט שלו, הוא חי. הוא חי אולי יותר
מכל אחד מאתנו. כי כל דבר עשה נורא
בשלמות, עם כל הלב, בהמון מחשבה
ואהבה.
אני זוכרת שכאשר התחיל את הקורס,
באתי אליו ושאלתי אם זה מוצא חן
בעיניו. הוא פלט שבכלל אינו מרוצה,
כי לדעתו הצבא אינו דרך חיים
שמתאימה לו, לאורך זמן ושיש כל כך

אני חושבת שהוא ידע להיות ידיד. לא
לדבר רעות על אנשים, לראות את הטוב
שבהם. הוא הסתכל על החיים בצורה
רצינית. אני זוכרת את הפרשה של
ה"גורו". אנחנו היינו אז מהצד השני
של המתרס. היתה חרדה גדולה בצוות
המורים במוסד וההורים שלכם לחצו
"מה יהיה?" "לאן הדור שלנו ילך?"
הסתכלנו מי מכם פונה ל"גורו",
וראינו שלמעשה שום צרה לא עלולה
לפרוץ... אלא שאנשים הלכו לשם מתוך
שחפשו איזו שהיא מטרה, איזו משמעות,
אולי איזו שהיא אמונה. ובאמת היו
אלה האנשים הנוטים יותר להתבוננות.
אלה שנטו יותר למחשבה אודות החיים,
אודות טעם החיים. ביניהם היה גדי.
נדמה לי שהוא היה די נלהב, וחזר,
ונשאר אותו איש, בודאי שלא יותר
גרוע. אם היית שואל את עצמך מי ילך
לדבר כזה, זה לא היה מפתיע שגדי ילך
לנסות. בכלל אני חושבת שהוא לא פחד
לנסות, זה גם דבר שאפיון אותו, אם
כי לבדו, בדרך כלל לבדו.

יונתן: כשנכנסנו למוסד הייתי רחוק
מגדי ובכלל מכל החבר'ה ממצר, כי לאחר
הרבה שנים ביחד מרגישים דחוסים, כל
אחד מכיר את השני יותר מדי טוב,
ומתחיל להיות רע מרוב יחד. גם הרגשתי
בתקופה זו שאין לי מה לחפש אצלו,
שהוא לא מעבין אותי.

במשך המוסד, בעיקר בשנתיים האחרונות
ב"חוג אביטל" התחזק הקשר. התחילו
להיות לנו דברים משותפים כמו "עשיית
הפחם", "הטיול לסנטה" ועוד. שמתי לב
שיש לנו אותם כוונות מחשבות ורעיונות
גם לגבי הלאה: מה נעשה בקבוץ אחרי
הצבא. שנינו יצאנו לקורסים שהם באופן
מסוים מקבילים בצבא. פעם היו לי
שיעורים והוא ישב והסביר לי תוך
כדי דבורים מה יהיה בעתיד, מה נעשה
במשכורת של הקבע, ניתן לקבוץ או לא
ניתן וכדומה.

שיחה עם קבוצת "סלע"

גדי קה איתנו, בינינו, עם ההצלחות
המהירות שלו...

עדה גבע: אני רואה את גדי כאילו הוא
פה איתנו, בינינו, עם הבלורית הזהובה
שלו. בדרך כלל מתבטא יותר לאט, מעכל
את הדברים בתוכו, חושב עליהם, מקשיב.
בעיני, אחת התכונות הבולטות שלו היתה
השקט שלו. שקט של הקשבה ויחד עם זה
התבוננות מהצד ועיכול פנימי של מה
שאתה אומר לו. אחר הוא היה מגיב על
זה... יותר לאט... לא היה מאלה
שמגיבים מיד, יורים מיד, בבדיחות.
לא מישהו שסוחף אלא מישהו שמתבונן.

רבקה: ככל שאני שומעת פה את החבר'ה מדברים, יש לי הרגשה שבעצם אולי אף אחד לא הכיר ממש את גדי, לא ידע מה הולך אצלו בפנים.

היו לו כמה תכונות שנורא איפיינו אותו. מין רוגע כזה, שלוה, שלוה שלדעתי איפשרה לו להשיג הרבה מאד דברים מבחינת התקדמות אישית, בייג, הדרכה, קורס טייס.

אני כמעט שלא זוכרת שראיתי אותו נלחץ. יצא לי להיות איתו בערב שלפני הסולו הראשון שלו. היה כבר מאוחר, נורא מאוחר. לבן אדם יש מחר סולו ו... כלום. לא מראה שום סימני התרגשות. אני התחלתי להיות מתוחה בשבילו: "גדי תמהר, אתה צריך להגיע לבסיס, צריך לישון כדי שתהיה רגוע למחרת, שתלך בראש שקט". שום דבר לא עזר. נדמה לי שבסביבות 1.00 בלילה היינו רק בסביבות קסטינה.

דבר שנורא הערכתי אצלו היה השכל שלו. למעשה במוסד לא היה לי שום קשר אישי איתו. ואז ראיתי בו שני דברים עיקריים: מצד אחד היה מאד חכם ואני תמיד הערכתי אנשים שיודעים מתמטיקה ומצד שני היתה בו מין עקשנות ילדותית כזו, שיכולתי להשתגע ממנה לפעמים. היה מתחיל להתווכח על דברים שנראו לי זוטות. אף כי לא פעם במבט לאחור, התברר שצדק. אבל איך שהוא היה עומד על דעתו - ממש היה יכול לשגע בני אדם.

תמיד כינינו אותו בכינויים כמו: קש, טלה, שמש - איך שהיה נראה עם רעמות השיער שלו.

רק בייג התחלתי להעריך אותו כבן אדם עם הרבה מאד בפנים. עם המון עומק. הוא יכול היה להשתלט על המון שטחים, היתה בו פתיחות די נדירה, היה מוכן לנסות הרבה דברים.

הוא מתרגז ומחליט: אנחנו לא נוותרו. למשל כשהחליפו לנו חדרים (כרגיל) ואמרו שאנחנו צריכים לרדת למטה, הוא היחיד שהכריז שאנחנו לא נוותר וזה כשכולם כבר גילו מתינות.

יש לי הרגשה שבעצם אולי אף אחד לא הכיר ממש את גדי, לא ידע מה הולך אצלו בפנים...

הרבה דברים שהוא רוצה להגשים ולעשות ומה פתאום להתחייב במסגרת כה נוקשה לכל-כך הרבה זמן.

אחרי שהתחיל לטוס, סיפר שזו היתה חוויה נפלאה. כל כך נפלאה שאינו יכול לתאר אותה. אבל היה מאד מרוצה ואמר שהטייס מושך אותו וקוסם לו. באותו רגע הרגשתי שהוא מחליט על הדרך שלו.

אני שרתתי בבסיס של חיל האוויר והכרתי את הטייסים. הייתי מדברת עם גדי על כך שהטייסים מאד מתנשאים ומחשיבים את עצמם, ועל כך שהם חברה מאד סגורה ומגובשת, ואינם מקבלים כל אחד. גדי אמר שלדעתו אלו שטויות, שבאמת זה חתך מובחר של אנשים, אבל זו לא סיבה להרגיש עליונות והוא עצמו לא ישתנה עקב כך שיגמור את הקורס. והוא באמת נשאר אותו בן-אדם לאורך כל השלבים של הקורס, בהם מחזירים להכרתם כל הזמן שהם יותר טובים ויותר מוצלחים מכולם.

בשבת האחרונה שראיתי את גדי לא יצא לנו לדבר. לפני שנסעתי קרא לי מהחלון ושאל אותי מה פתאום אני נוסעת, הרי לא הספקנו לדבר, ושהוא צריך לספר לי כל מיני דברים, אני מאד מהרתי לאוטובוס ו... לא הספקנו.

משה: אני את גדי כמעט ולא הכרתי עד שגמרנו את המוסד. לא היינו באותה קבוצה ולא בפעילויות משותפות. במצר היה לנו רקע להתחבר יחד ב"סלע". כל העניין עם החדרים, הנסיעה לרומניה ועוד. פתאום התחלתי להכיר אותו וזה היה ממש מפתיע. ראיתי שהוא מאד קרוב אלי מבחינה נפשית ואני לא הכרתי אותו כל השנים. התחלתי לגלות אליו כל כך הרבה חיבה. אני ממש אוהב את הבן אדם הזה.

אדם שקט, שקט, אבל כשמשוהו מפריע לו,

הוא לא אהב הרבה אנשים, תמיד
הלך לבד, בצד. אם כולם בטוח היו
הולכים ישר, תמיד היה מוצא לו איזו
דרך צדדית...

דני: בלוויה לא הרגשתי כלום.
כשהגענו למטה לבית הקברות, היה
מלא אנשים, זה כל כך לא התאים לגדי
כל ההמון הזה. ורק כשנשאיתי אחרון
שם למטה, כולם עלו, פתאום זה בא לי
כמו... מכה. לראות את גדי עכשו
הולך פה לאט, ללכת איתו לבד. מה זה
כל ההמון הזה, הוא אף פעם לא אהב
הרבה אנשים, תמיד הלך לבד, בצד.
אם כולם בטיול היו הולכים ישר, הוא
היה מוצא לו איזו דרך צדדית.

לעצמי את גדי כטייס. לא התקשר לי
גדי - טייס. התחלתי לחשוב האם גדי
ישתנה ויהיה כזה שחצן שלא מדבר עם
אף אחד. חשבתי שהוא בטח לא ישאר
בקורס, לא בגלל שהוא לא מתאים,
אלא כי איננו הטיפוס האפייני.
חשבתי שיגמור צבא של 3 שנים, יחזור
לקבוץ ויגשים את החיים שלו. אבל
גדי המשיך בקורס ודיבר בהתלהבות
על טיסות והבנתי שזו דרכו.

פעם שאלתי אותו אם הוא באמת מתכוון
להיות 7 שנים בצבא. הוא הסביר שזה
לא בדיקת ככה. הוא לא אוהב את הצבא
ולא רוצה להיות חייל כל חייו.

אפרת: אני זוכרת שדיברתי עם ענת
קניג על גדי מאד וטיחי להשתבח בו
ולהתפאר בו, סתם לפני אנשים שפגשתי,
אשר הכירו אותו. הייתי מספרת לכולם
איזה טייס קרבי יהיה לנו ואיך שהוא
התבגר וכמה נעים לדבר איתו ופתאום
ענת אמרה: "שרק לא יקרה לו משהו
בקורס". אמרתי לה: "נראה לך שלגדי
יכול לקרות משהו?". הרי זהו הבן
אדם האחרון שאפשר לחשוב שמשו יקרה
לו. הרי כל ההופעה שלו כל כך אמרה
בטחון, אפילו אם זה לא היה בטחון
מופגן החוצה, אלא בטחון פנימי,
מופנם. בטחון של בן אדם שיודע מה
לפניו ולכן הוא הולך.

כל פעם שמדברים על החבר'ה
ממזר, אז ציצי בנשימה אחת איתם.

רבקה: לא נתפס לי שגדי נהרג, המוות
שלו עשה לי משהו, אבל לא את המשהו
שחשבתי שיעשה. כל פעם שמדברים על
החבר'ה ממזר, אז גדי בנשימה אחת
איתם.

היו מעט מאד רעיונות שיכלו להרתיע
אותו מלנסות אותם. גם אפשר היה
לדבר איתו בלי לחשוש שישפוט, שיבקר
לפני שישמע את הכל.

בעיני, ההליכה שלו לקורס טייס
היתה מאד מתבקשת, מאד טבעית לו.
באותה מידה נראה היה לי טבעי שהוא
יצליח בקורס. כשהייתי בג'וליס עם
טירונים, היו מגיעים לשם הרבה
נפלטי טייס שהיו עם גדי בקורס.
תמיד שמעתי מהם שבחים עליו.

משה: פעם אחת הביאו טייס שידבר
איתנו על הטייס. הוא נעמד מולנו
ואמר: "אתם בטח חושבים שאנחנו
שחצנים וזה נכון, אבל יש לנו בזכות
מה". כל צורת הדיבור שלו היתה כזו
מתנשאת וכשאתה מדבר עם גדי... לא
הצלחתי לראות אותו כך. עד שהוא
נהרג ואפילו עד היום, אני לא מתאר

כשאני מנסה לארץ נאלי לחבר'ה,
טויל או נסיעה למקום נאלי, אני
מרעל שהוא חסר לי.

יונתן: לגבי ההתייחסות למוות. בזמן
האחרון יצא לי לחשוב הרבה מה אני
מרגיש ומה קורה אצלי כשאדם קרוב
נהרג. לפני שבועיים נפטר סבא שלי.
סבא הוא אדם קרוב שקשור למשפחה
וחשבתי שמותו יפגע בי הרבה יותר,
כי טבעי שאני עושה השוואה למותו של
גדי, אבל המצב הפוך. נכון שסבא שלי
היה בחייל ולא היו לי קשרים איתו,
אבל הוא חלק מהמשפחה ובכל זאת מותו
של גדי פגע בי יותר חזק והכאיב
יותר.

כאשר הייתי בבית קברות בלוויה של
סבא שלי, הייתי די אדיש, זאת אומרת
לא בוכה, לא כלום. אבל כשהתקרבתי
לקבר של גדי - פרץ הכל.
אני מרגיש את המוות שלו בעיקר כשאני
רואה את ההורים. כשאני עובר בכביש
והם מסתכלים עלי מאחור, או שסתם אני
עובר וחושב - איך הם מרגישים שהנה
אני הולך ועובר ואיפה הבן שלהם.

או כש"סלע" נפגשים, למשל בחדר -
אוכל, איך הם מרגישים שהוא חסר.

ואז אני תופס את המשמעות של המוות.
גם כשאני מנסה לארגן משהו לחבר'ה,
ומחפש מי יכול להצטרף, למשל לטיול או
נסיעה למקום כל שהוא, אני מרגיש שהוא
חסר לי.

אביטל גבע: יש תיזה שטוענת שבן אדם
לא משתנה. גדי היה מין טיפוס כזה
שאיפשר לנו לומר שבן אדם בעצם כן
משתנה. הוא כל הזמן השתנה ולמד. אני
חושב שהוא קלט הרבה מאד מהמשפחה שלו.
אני יודע שברנה (הכרתי אותו עוד
לפני שהכרתי את גדי) הגיע לזה שבגיל
מבוגר החל ללמוד באוניברסיטת תל -
אביב - תנ"ך. היה נשאר בעיר לאחר
שגמר את סידורי הגזברות והולך
לשעורי תנ"ך, ואחר חוזר מאוחר בלילה
באוטובוס הביתה.

התופעה הזו פשוט לא מקובלת אצל
ההורים שלנו. יש כזו הפרדה בין אנשי
משק שמה פתאום יגיעו ללימודים כאלה
ועוד להתאמץ בצורה כזו לא רגילה.
כשתופעה כזו קיימת במשפחה זה אולי
מראה כמה ערך יש לחינוך. כי עד כמה
שאני מכיר את ברנה, החינוך אצלו לא
נעשה בשיטות של הטפה או כיוון.
וגם אצל גדי, אף פעם לא בדרך הקצרה
של הטפה, אלא, ההשפעה היתה במובן
השקט של דברים שהוא ראה וידע להסתכל
עליהם - ככה הם עברו לאחרים.

היה דמות רב צדדית, זאת אומרת מצד
אחד היתה לו הפרטיות שלו ומצד שני
היה בו משהו כמו ההיפך המוחלט של
אגואיזם. ומי שעובד בחינוך יודע כמה
זה נחוץ היום, למעשה אולי זה הדבר
הכי חשוב שיכול להיות.
כשמתבלטות אצל אנשים התכונות האלו:
התכונה האישית, השקט, הלימוד הרציני
ויחד עם זה הצניעות - דבר שמאפשר
לאנשים להשפיע בצורה הנכונה.
אולי זהו קו שמתאפיין על מצר.
רואים את זה היום על הבנים וגדי

מבחינה זו היה שייך למין קבוצה בה
כל אחד משפיע על השני. אני חושב
שהשורשים של תופעה זו הם איך שהוא
בשכבת ההורים. לפחות אצל גדי אני
יודע, ולזה בהחלט יש הקרנה.

גם בלי שהדברים האלו יאמרו - אפילו
מקבוצה לקבוצה, זה מורגש. ובאמת
התכונות האלו שציינתי מאפשרות לבצע
דברים.

גדי אף פעם לא קיבל דברים סתם כך,
לא יכולת למכור לו בקלות. תמיד היה
איזה משהו שמערער. אך הערעור לא היה
אימפולסיבי, זה היה מעין ערעור כזה
של עומד בצד, מקשיב, הוא ימצא לו את
השביל שלו, לא על חשבון אחרים וגם
כשבן אדם הולך בדרך בודדת, תמיד
השותפים ימצאו אותו.

בחוץ עבדנו ברוח כזו. כאשר לפעמים
היה מישהו שיותר משפיע בזה שהוא
יותר שקט.

גדי רצה לצאת להתבודדות, להסתכל
קצת מהצד על החיים, לצאת מכל
המירוץ הזה, מכל הרביצה שהיתה
אפיינית לכם קצת במוסד בשנתיים
האחרונות.

כל הגערות של המורים על שלא
לומדים ויושבים על הדשא כל היום.

היה בזה מעין התנקות לצאת רגע הצידה ולעשות משהו בלי להכריע כל הזמן אם זה טוב או רע. בלי הוויכוחים האינוסופיים האלו. ללכת להרים. זה היה החלום שלו, ללכת להרים ולהיות שם כמה ימים. היה מדבר על זה הרבה מאד. גם רצה למשל ללכת ולא לדבר. לכמה זמן לא לדבר, להתנקות, זו היתה צורת הלימוד שלו.

אני רואה היום הרבה בנים ממצר, גם בשאר הקבוצות במוסד. יש להם איזה שהוא קו אחר מלכל הקבוצים, קצת אחר. אני אומר שזו הרגשתי, לא בדקתי זאת.

לעץ יש כמה שורשים שמחזיקים אותו. גדי היה שייך לאיזו מערכת שורשים והוא היה אחד מאלו שמציינים את הרוח שלה. היום אתה רואה אותה אצל החבר'ה הצעירים ממצר. כאילו שיוך של תכונות שאצל גדי הן היו נקיות. במוסד גדי היה כמו "כל העדר". כולם עושים הכל, וכל מה שנשאר זה איך זה בא לעימות במרפסת, על הדשא. שם הכל נלחץ - מה קרה אתמול ומה יהיה הערב, ולמה זה משתמט מזה ולמה אתם בולטים יותר מדי וכדומה. רק יותר מאוחר, למשל בייג רואים אצל כל אחד איזה תרמיל יש לו על גבו, רואים עם מה הוא הולך לדרכו.

לחלק מכם היתה בקורת קשה על החבר'ה שהיו בחוץ, וגדי, כאילו היתה לו הרגשה שהוא מנוקה. היה צר לו כל "המרפסת" וכל הטחינה הזו. הכרתם אותו רק בסוף, כי בסוף כל אחד הולך לבד.

היה יכול להתווכח על שטויות - יכול היה לשלף קליט!

משה: אני באמת לא חושב שמישהו הכיר את גדי לפני התקופה האחרונה, נאמר מסיום המוסד והלאה. נראה שכל הכח האדיר שבתוכו התחיל להתפרץ רק יותר מאוחר, כדברי אביטל. אני על כל פנים לא ראיתי זאת קודם. אף פעם לא ראיתי את גדי כפעיל, לא שמתי לב שיש בו כזה כח, עד שראיתי פועל ובכזאת שלמות! ובכוונים כל כך שונים וכל כך טוב בכל כוון.

איתי: בשנה האחרונה הוא הרבה יותר נפתח, היה מוכן לשתף אחרים בענייניו. לכן גם התקרבו אליו בסוף הרבה יותר. באמת בייג כל אחד הולך לבד. לפני זה עדין היה כמו כולם ופתאום אתה רואה שהבן אדם בונה קו בקרית-שמונה, והוא יחד עם שניים נוספים גורמים לקן, שלא היה בו כלום, לפרוח. פתאום יש לו דעה ברורה על הדברים, רואים שחשב עליהם הרבה, וכשהוא אומר משהו, מרגישים שהוא מתייחס ברצינות. אם היו שואלים אותי לדעתי עליו, שנתיים קודם, הייתי אומר שהוא בחור טוב כמו כולם. רק יותר מאוחר הכרתי אותו עם הגישה המעמיקה, הנסיון והאומץ לנסות כל דבר.

דני: עד סוף י"ב ראיתי את גדי כאחד מהעדר. לא למטה ולא למעלה. בהרבה דברים בטחתי בו, בלימודים למשל. ידעתי שאם גדי לצידי - יהיה בסדר. הוא יגיד לי מה שאני לא יודע.

מצד שני נורא לא אהבתי את הקטנוניות שלו. היה יכול להתוכח על שטויות - יכול היה לשגע פילים. בסוף י"ב התחלתי לראות בו צדדים נוספים: בטחון עצמי למשל, בשביל דברים שהוא רצה, היה מוכן להלחם עד הסוף.

יונתן: מה שהפתיע אותי היתה ההתנהגות שלו כאשר היה מתחבר אל עמי. פתאום היה שונה. גדי ילדותי, עושה שטויות, נטפל לאנשים וצוחק עליהם ומוזר שאפילו כשהתבגר בשאר הדברים, ליד עמי היה משתנה. לי זה לא נתפס עם כל הדמות שלו.

גדי זוהר: אני לא יודע אם ידעתם שגדי היה צייד מעולה. פעם יצאנו כמה חבר'ה לכנרת, לחיות שבוע שלם מצייד, לקט פירות וכו'. הצלחנו לחיות ולהסתדר שבוע שלם כך, כששיטות הצייד של גדי מאפשרות לנו את זאת, והמלכודות שהוא המציא... משהו לא רגיל.

משה: היתה לו סבלנות להתעסק בדברים קטנים ולתקן אותם. כשרצה מאוורר, לא הלך לבקש, אלא מצא איזה מאוורר ישן, מימי אנטיפטרוס והחליט שהוא מתקן אותו - והוא עבד. לא משנה שזה הפריע לנו לישון בלילה, הרעשים שלו, העיקר שהוא עבד. כך גם כשהחליט שצריך מקרר. הלך עם עמי ובנה מקרר, שגם כן הפריע לנו לישון.

כשהיה עושה מדויציה היה סוגר את החדר מכל הצדדים - פלא ודא אונזו ולא יפריעו.

דני: בשבת לפני שהוא נהרג היינו צריכים שנינו לנסוע לקנות איזה אופנוע. הוא אמר לי ששום דבר לא יעזור בעדו אם ירצה את האופנוע - מבחינת כסף היה מוכן להוציא הכל. כשרצה משהו היה משיג אותו.

המון פעמים לא הבנתי אותו. למשל עם ה"גורו". מה פתאום שגדי ילך ל"גורו". כי מי הלך לשם? כל הזרקים. כל אלה שלא ידעו מה הם רוצים מעצמם. והוא הלך וקיבל את הידע. אני לא האמנתי, לא ידעתי אם הוא באמת רוצה בזה או לא. אני הלכתי ל"גורו" רק כדי לראות, לדעת מה זה. בגלל זה עזבתי את העסק מהר מאד, אבל גדי המשיך. לא יודע עד מתי. יכול להיות שהמשיך עד הסוף, עד שנהרג אבל הוא שתק ולא דיבר על זה עם אף אחד. כשהיה עושה מדיטציה, היה סוגר את החדר מכל הצדדים - שלא יראו אותו ולא יפריעו.

מצד שני היה בו בטחון. תמיד היתה הרגשה נעימה ובטוחה לעשות איתו דברים. יוצאים לאיזה טיול, גדי ישנו - יהיה בסדר. הוא כבר ימצא את הדרך. עושים איזה תרגיל, גדי יודע את הפתרון. נותנים לו רדיו לתיקון - ידעת שיעבוד עליו כל הלילה, ובסוף יתקנו. היתה לו מין סבלנות כזו, מרגיזה לפעמים, סבלנות ואדישות כזו - שהיה מתמודד עם כל דבר שבו אחרים לא הצליחו - עד שהצליח.

איתי: בשנת ה"ג יצא לנו לדבר על ה"גורו". הוא אמר לי: "תראה, הכל טוב ויפה, הידע, הרעיון וכו'". אבל האנשים, אלה אנשים שאין להם מה לחפש בחיים. אני לא מזלזל

במה שעשיתי, כי זה תרם לי המון, למדתי והרחבתי הידע שלי במה שקשור בדת, אמונה ומיסטיקה. האנשים שהיו שם עדיין שומרים על קשר איתי, מבקרים לפעמים, אבל אני כבר לא עושה מדיטציה ולמעשה סגרתי את העניין. היה טוב לנסות, הוסיף עוד נדבך בידיעותי, אבל זה הכלי. אולי ההדרכה בשלב מסויים ואחרי זה קורס הטייס - כבשו את תשומת ליבו, או שראה שהעומק בדברים, הוא הרבה יותר מהמדיטציה וה"גורו".

היה לו כוח אדיר בפנים... בלשקט ולאט היית רואה סביבו דברים נבנים.

משה: יום אחד נסעתי עם גדי לסדר את ענייני הנסיעה לרומניה. הפתיע אותי שהוא לקח את ארגון הנסיעה על עצמו. לא ידעתי מה יצא מזה שהוא מארגן ואם בכלל ניסע לטיול בסוף. נסענו לתל-אביב, שנינו בסנדלים, מכנסיים קצרים ותיק צד מסכן, אבל גדי התנהג כאילו יש לו עניבה ותיק "ג'ימס בונד" ביד. הוא הכיר את כל ההליכים. נכנס למשרד ודיבר כאילו הוא עוסק בארגון טיולים כבר כמה שנים. גם בשדה התעופה הוא ניגש ישר לאנשים הנכונים, הראה להם את התעודות ותוך 2 דקות היינו בפנים.

ראיתי שאמנם גדי שקט, שקט, אבל כל דבר יוצא תחת ידיו מושלם, אין אפס. שקט לא מתפרץ, אבל מצד שני היה לו מין כוח אדיר בפנים. בשקט, בשקט ולאט, לאט היית רואה סביבו דברים נבנים. כך גם עם קורס טייס. הלך בשקט, בלי לדבר ונהיה טייס.

דני: בקשר לנסיעה לרומניה - יצאנו לדרך, כולם מלובשים יפה ומי מוביל את כל העדר הזה - גדי עם מכנסיים קצרים, "תיק שכל" וסנדלים. זרוק, מה זה זרוק, כאילו נוסע לטייל בסביבה.

עצם שלא ראינו את התוצר הסופי לא ראינו כלום; אף פעם לא ראינו איך הדברים מתבטלים ומצופים.

משה: פעם דיברתי איתו על בנות, רק פעם אחת! מצאנו בתיבת הדואר של "סלע" מכתב לגדי. אוטומטית הופכים אותו ורואים שם של בת.

היינו מבסוטים, מה זה מבסוטים, נו, סוף-סוף! הלכנו אל גדי ושאלנו: "גדי, מה זה?" ואין צורך לתאר את החיוך האפייני שלו, כדי שתבינו. כולם יודעים למה אני מתכוון. מין חיוך ממזרי, חיוך של ספק ביישן, ספק "מה אכפת לך" כזה. מין חיוך נורא, נורא שובבי.

קרה פעם שהסתכלנו על איזו בת, וגדי זרק מילה טובה. אמרתי לו "גדי, אתה? זה לא מתאים לך", ושוב אותו חיוך של "מה אתה יודע עלי?". כך שאיננו יודעים אם היתה לו חברה, כי כל עוד לא ראינו אותו הולך חבוק עם בת, אי אפשר לדעת. כך עשה את כל הדברים; עד שלא ראית את התוצר הסופי. לא ראית כלום. אף פעם לא ראינו איך הדברים מתבטלים ומעובדים, הכל התרחש אצלו בפנים, ובשקט.

איתי: דוקא לגדי לא דאגתי בקשר לבנות. ידעתי שאצלו אף פעם אי אפשר לדעת מה הוא עושה ובסוף עוד נראה אותו עם איזו בחורה. היה ברור לי שכאשר הוא ירגיש מוכן לכך, לא תהיה לו בעיה.

קרה פעם שנגשה אלי בת בקבוץ ואמרה: "איתי, יש לי בעיה, אני אוהבת את גדי". נשארתי המום. מה היא ידעה עליו בכלל. שאלתי אותה מה אני יכול לעשות והיא ביקשה שאני אגיד לו. לא אמרתי. אמנם הייתי מספיק קרוב אליו, אבל יש דברים שלא רציתי לדאוג לו. לא יכולתי לראות את עצמי הולך ומסדר לבחור הזה, שיש לו כל הכלים וכל האפשרויות - חברה. ידעתי שכאשר ירצה - תהיה לו.

עדה: חושב שלא מצא או שהתביש?

איתי: הוא היה ביישן. כששאלתי אותו על המכתב (שמשה סיפר עליו) אמר: "פעם דיברתי עם איזו בת, עכשו היא כותבת לי". יכול להיות שהוא התביש. אבל דבר אחד בטוח, כל מה שהיה רוצה, היה משיג, וגם על הבושה היה מתגבר. גם לא היה חסר לו. היינו הולכים יחד למסיבות של הח"צ, יושבים, רוקדים, מדברים על בנות. לא הרגשתי כאילו הנקודה הזו חסרה לו. היה מאד שלם עם עצמו.

עדה: נראה לי שזה היה מאד מתאים לגדי, שאיחר בענין הזה (בנות). אחת התכונות שלו שהיה ביישן גדול, למרות הבטחון העצמי שלו. יש פה אמנם ניגודים, אך האדם הוא ייצור מורכב מכדי שנוכל לבטא אותו באיזו נוסחה.

עם זה שהיה משרה בטחון על אחרים, היה גם מאד ביישן בכל מה

שנוגע לעצמו ועם כל זה שהיה מתבודד, היה גם מאד, מאד מקשיב. זה מה שאני ראיתי מבחוץ, וגם כמו שאני רואה אתכם עכשו, תמיד רואים שיש אנשים שיותר קל להם לדבר, להתבטא, הם יותר מהר נפתחים, ויש אנשים שהם יותר סגורים ולוקח להם הרבה זמן לדבר. אולי זו הסיבה שאיחרתם כל כך להכיר את גדי. הוא היה מאד שקט ומופנם, ומתוך שהיה ביישן וההתייחסות שלו לחיים רצינית מאד, אני חושבת שלא התאים לו שילך ונניח יתפרפר או משהו כזה. ההתנסות הזו איך שהוא לא התאימה לו. אם היה צריך למצוא מישהי, אז שתהיה חברה רצינית, לא היה אפשר בשבילו ללכת סתם. היה צריך למצוא את היעודה בשבילו, או משהו כזה.

מהדברים שאמרתם, הרגשתי קצת האשמה על תקופת המוסד ואני חושבת שהיא נכונה. יוצא לך שאתה רואה את כולם, אך למעשה לא מתבונן באף אחד טוב ממש. אולי מתוך זה שהמון אנשים ביחד, ואולי זהו הגיל שבו כל אחד עסוק מאד בעצמו.

רבקה: אני זוכרת שנורא הרגitz אותנו שבמסיבות של הי"ג רוקדים רק ריקודי-עם. אין לי משהו נגד ריקודי-עם, אבל צריך גם להשתולל קצת. פעם הלכנו, גדי ואני יחד עם כמה חבר'ה נוספים ואירגנו "סלונים"! אבל לא כל כך הרבה באו.

גדי החליט ללמוד לשרוק. לפעמים היה אמש סיוט לעבוד איתו... לשרוק 16
אחד בתק 4 שעות! אבל בסוף
הצליח...

משה: גדי עבד המון שנים בלול וזה נורא התאים לו. ראיתי אותו כבר לולן לכל דבר. יום אחד החליט לעבור לרפת ובאותה תקופה החלטתי גם אני לעבוד שם, כך שהתחלנו ביחד. ביום הראשון בו עבדנו, נתנו לנו טרקטור לעבוד עליו. אמרו לי לנהוג עליו, כי אני עבדתי מקודם על טרקטורים בפלחה. גדי הסתכל עלי ואמר: "יתן לי לנהוג". נורא פחדתי, כי לא ידעתי איך הוא נוהג, אבל הוא אמר שיהיה בסדר, עלה על הטרקטור, שם במהלך, ו... הוריד קיר. אותה תקופה שם לעצמו מטרה ללמוד לשרוק. ולפעמים זה היה ממש סיוט לחלוב איתו. מהתחלת החליבה ועד סופה, לא הפסיק לשרוק. אז מילא אם בן אדם שורק מנגינה וזה נעים לאוזן, אבל כששורק טון אחד כדי ללמוד לשרוק! 4 שעות!... אבל בסוף הצליח.

אפרת: לגדי היו המון שגיאות כתיב. פעם שאלתי אותו למה אינו מנסה לתקן זאת והוא אמר: "תדעי לך שלכל האנשים החכמים, יש שגיאות כתיב וזה הוכח".

משה: שמעתי שלאנשים שנוטים יותר למקצועות הומניים אין בכלל שגיאות ולא לה שנוטים לריאליסטיקה יש שגיאות, והם בדרך כלל גם אנשים נורא מפוזרים. וגדי באמת נטה למתמטיקה ופיזיקה, והיה כזה מפוזר.

אפרת: גדי קרא המון. פעם בא להמליץ לי על ספר והיו לו 5 ספרים בחדר שלקח אותו שבוע בספריה. שאלתי אותו מתי הוא מספיק לקרוא, בזמן קורס טייס שזה לחץ ולימודים. הוא אמר שכאשר הם הולכים לטוס, הוא יושב בקצה המסלול וקורא, מחכה לתורו בטיסה וגומר את הספרים. היה לו כושר ריכוז עצום.

מוקדם בבוקר. האויר היה צונן וצח.
המראה היה חלומי. הבטנו למטה
מוקסמים מהנוף. ראיתי אותך "אוכל"
את המראה. אי אפשר היה שלא להתרשם
מההנאה שפשטה על פניך. פתאם התחלת
לזמזם את המנגינה של "ירושלים של
זהב". אח"כ עברת לדקלם "אויר הרים
צלול כיון" - והמשכת, והמשכת לשיר
את אותה שורה, עוד ועוד - כל זמן
שהותנו למעלה (עד היום הזה אני
שומעת את קולך...). לאחר כמה דקות
נגשנו לקצה ההר ומתחתנו - תהום,
ואז שאלת: "לאה, את יודעת מה קורה
אם נופלים מפה?"

אני זוכרת איך חפשת חולצה רקומה
לאיריס. היית כל כך נחמד. כל פעם
שראית איזו חולצה קטנה רצת אלי:
"מה את חושבת, היא תתאים לה?"
אני רואה אותך לנגד עיני כאילו
כאן, כאילו עכשו, על הסחרחורת
הענקית בלונה פארק שם, משתולל
עם החבר'ה והבלורית הבלונדינית
המפורסמת שלך מתעופפת ברוח.
בגלל צבע שערך, קראו לך במוסד
"גדי-קש", עד שגזזת את הרעמה
כשהתגייסת. בחופשות מהצבא, אף
פעם לא שכחת לשאול: "מה נשמע,
מה שלומך לאה?" ולפעמים היית מספר
לי על הקורס. עד היום נדמה לי
שאראה אותך במוצאי-שבת, כפי שראינו
אותך תמיד, בכניסה לחדר האוכל ליד
המדרגות למעלה, עם המדים, מתכוונן
לחזור לבסיס.
קטונתי מכדי שאוכל להביע את גודל
הצער והכאב. המילים נראות לי כל כך
דלות... הכל נראה חסר משמעות מול
עוצמת הרגשות.
לא נשאר לנו, אלא, לזכור אותו כפי
שהיה יפה, עדין - עלם צעיר.

תנוח בשלום גדי יקר שלנו

לאה רון

גדי פרח הטייס, גדי לא היה רק פרח
טייס. הוא היה פרח במלוא מובן המילה.
פרח שרק התחיל ללבלב ו... נקטף!
גדי - קשה, קשה נורא לדבר עליך ולא
אליך. איזה ערב נוראי ואיום היה
כאשר קבלנו את הידיעה אשר אותה לא
נוכל לשאת ואיתה לא נשלים. פשוט
בלתי אפשרי!

כל כך הרבה דברים מזכירים אותך,
לאן שפונים... נזכרים כך. כל פעם
שאני נעמדת בפתח חדר האוכל, ורואה
את הצריף ממול, נדמה לי שאני רואה
גם אותך כפי שראיתך עם חבריך,
יוצאים באותו בוקר לטיול. זו הייתה
הפעם האחרונה שראיתך.

תוך כדי עבודה עם קבוצת "סלע"
התפעלתי מאישיותך. אישיות זוהרת,
מוכשרת, יפה, רב-גונית, נוחה
ונעימה. אפשר היה ללמוד ממך איך
לישר הדורים. תמיד פעלת תוך הגיון
וויכוחים. בויכוחים של הקבוצה,
תמיד הצלחת לסדר את העניינים
לשביעות רצון כולם, על פי רוב תוך
ויתור אישי למען שלום בית והבראת
האוירה. עשית זאת ברוח טובה וכדבר
מובן מאליו. אהבתי לראותך מנהל
הכל תוך אחריות מלאה, בשקט, ללא
מאמץ, עם חיוך על השפתיים ומבט
מלא רוח. מבט כזה, של גדי, טהור.
השבויעים שהיינו ברומניה, גרמו
לי שאכיר את חברי הקבוצה עוד
יותר מקרוב. וכן אותך על כל
מעלותיך. איך דאגת לקבוצה במסירות
ובהתחשבות עם כל פרט. כמה חוויות
משם מזכירות לי במיוחד אותך, גדי.

באחד הימים עלינו על ה"קרפטים"
איתי

מה תרשם, אהי,

אהי השותף, האלף

3 עקבות

אגרוף בשלדוטיק, אני,

להנני מכאוביק

העתידיים לזוא.

איך לא אלקוד

כי בדמעה אותי לרשת

ואסכי אתה אותי תוקצור.

בארי תלך

לגדי שבאחת אהבתי

לאושר יש גבול, לכאב אין

בחינו נפרדנו, במותך גם

פרידה אחת נשאה

אושר ותקווה

אך זו האחרונה ניפצה

את כל התקוות

השאירתי ערום כל

וחושב

מה טעם לכל זה.

מעל ההר ראינו

שקיעה,

היינו נדהמים מיפיה

הגורל רצה ששם תשכון

לעד.

איתי

שלום ...

שבת

אני יותר מדי חושב בזמן האחרון, אבל אני חושב שזה לא מזיק. את צודקת בקשר לפגישה שלנו. היתה באמת מעין רפרוף כזה, לא במציאות. במכתב פחות מתבייש ואפשר להיות יותר כנים.

ביום שני נסענו כל הקבוצה לירושלים. החלטנו להתחיל בפעילות מחדש או לגבש את הקבוצה. המחנך שלנו הודיע על התפטרותו והמצב היה באמת גרוע. אחרי שיחה ראשונה הוחלט להתחיל במבצע. נסענו לירושלים, בזוגות בטרמפים. היה בדור לא נורמלי, לקחו אותי טרמפ עד ירושלים שני חברי כנסת וכל הזמן דברו ביניהם על עניינים למעלה. על פיתוח תוכניות כלכליות ורכילות על חברי כנסת. אחרי זה טיילתי הרבה בעיר העתיקה (אני מכיר אותה טוב מהכייפת). נפגשנו כל הקבוצה בשער יפו. רקדנו הורה ועשינו בידור. לא כל כך דיברנו. אחר-כך חזרנו כולם ברכבת וזה היה השיא. תפסנו קרון שלם, לא נתנו לאנשים להכנס (הרכבת היתה כמעט ריקה) רקדנו והשתוללנו.

כבר יש אור בבית שלי (על העץ), אבל הוא עוד לא גמור. אני חושב שזה טוב מאוד שיש לכל אחד מקום משלו, שהוא בנה בזה והשקיע. מקום שהוא יכול להיות לבד כשהוא רוצה. יהיה לי הרבה יותר קל לכתוב מכתב אם הבית יהיה גמור.

אני לא יודע למה כתבת במכתב שיש לך הרגשה שזה הסוף של משהו. לי לא היתה הרגשה כזאת אבל אני חושב שזה השפיע עלי בכתיבת המכתב. אני לא חושב שהקשר מנותק בזמן שלא שלחתיימכתב. אני חושב על המכתב, וכל כמה זמן נזכר שרציתי לכתוב ולא מצאתי זמן.

אני אוהב לשבת על ערמת גרעיני כותנה ברפת ולחשוב. זה לא נורמלי. אני מרגיש כאילו מלמעלה או מהצד אני מסתכל על המתרחש ויכול לחשוב מנקודת ראות שונה. כמו במעין שקט כנה ואני שוקע על מצע רך והכל מתערפל. אני חושב הרבה על הצבא עכשיו ועל החזרה לקבוץ. צריך למצוא משהו לעשות בקבוץ ולא לשקוע במין תרדמה (לעבוד 8 שעות ואחר כך ללכת למועדון ולראות טלביזיה). לעסוק במשהו, ללמוד (אני לא מנגן כלי). גם בצבא אני לא יודע בדיוק מה לעשות. יש אפשרות לחפש מקום קל יותר עם הרבה יציאות הביתה, או לחפש אתגר וללמוד משהו חדש.

להתי

23.10.74

שלום ...

מצר יום ראשון 20.10.74

תודה רבה על המכתב. כרגע קבלתי אותו, החלטתי שאם אני לא כותב כרגע אז תגרם סחבת. רציתי לכתוב לך קודם אבל היינו בשבוע גדניע. היינו מאד לחוצים. קמים ב-5.00 בבוקר, ובילה לפעמים נשארים ערים עד 1.00. היה משטר די חמור של מסדרים וכי. המדריך שלנו היה קפדן אבל הבחור הכי טוב ולמדנו הרבה נשק (עוזי, ציכ, קלצינקוב ועוד). ...אני ממשיך, הייתי צריך לדבר עם המשפחה, מפריעים לי לכתוב...

מכתבים למירה

למדנו גם קרב־מגע והרבה ריצות. אני מאד נהניתי.

אתמול היה במוסד רן כהן (מ־מוקד"), דברנו על ההתנחלויות.

היה באמת נראה כאילו שהקרב אבוד. ניסינו לחשוב מה לעשות. הוא לא רצה להציע וטען שאם חושבים שזה חשוב ונרצה לפעול, אנו לא צריכים את עצותיו. אני חושב שהם (שאנו) באמת צודקים, רק צריך להבהיר קצת את האידאולוגיה ולהסביר. ואם מכירים בסכנה שקיימת בעלית הימין, אין ברירה, אלא לנסות לפעול. איני אומר שההחלטות והפגנות זהו פתרון, צריך קודם לחשוב בינינו, בתוך המוסד. להפעיל את המוסד והקבוצה (עזרתי לאמא שלי לצלם את האחות שלי). הגענו גם לויכוח מה יקרה אם יעלה הימין לשלטון ורן טען שאם זה יקרה נאלץ להלחם בהם בנשק או לרדת מהארץ ועדיף להלחם. אני בדעתי! יש מספר רעיונות שלמענם האדם חי והוא לא מוכן לוותר עליהם ומוכן למות עליהם, אם זה יתרום לאדם. (שמואל רוזן מבלבל את המוח...)

יש לנו משחק "חפש את המסמון" במוסד בעוד מספר ימים. אני ועוד אחד מטמונאים ואני מאד עסוק וקורא על הישוב היהודי בתחילת המאה. (איריס אחותי מעוניינת לדעת מה אני כותב).

ע 3 ,

לא כרגיל אבל גם פה לילה 26.10.74 שבת

שלום...

אני במוסד עכשוו בלילה. שני החבריה בחדר שלי ישנים. חזרתי יותר מאוחר כי היה אצלנו משחק כדור־עף נגד הקבוצה החזקה בליגה. אם היינו מנצחים היינו עולים אולי, לא כל־כך אכפת לי שהפסדנו, קצת עצוב לי עכשו, אני לא יודע למה.

... הוכרז מצב כוננות אצלנו. כנראה שיש מחבלים באזור (לא התרגשתי מזה). ביום אנחנו שומרים בשער של המוסד. אני חושב שזה שטותי, אני שמח כשאני מקבל מכתב. אבא שלי אמר לי שיש לי מכתב, אבל הלכתי לעבוד וראיתי אותו רק אחר־כך. אני לא יודע איך אצלו, אבל אני כל פעם מחכה למשהו, אחרת משעמם. לפני הגדניע חיכיתי לגדניע. מחכה ליום שבת, לאמו, לאיזה שטור מענין וכשאני מקבל מכתב זה פתאום עוד משהו שאני חושב עליו ומחכה. אני גם מחכה לזה שאענה לך (כתבתי יותר מדי פעמים "אני").

מתכננים המון דברים במוסד. אני בדרך־כלל פעיל ככה, אבל עכשו אני מרגיש קצת תלוש. לא יודע בדיוק למה לא שם לב לזמן שעובר או לא מחכה לכלום, מה באמת המציאות? בקשר לשאלון שלך, אז הנה התשובות: אני מת על איריס, זה נכון...

... מזמן לא חשבתי איזה צבע אני אוהב. פעם אהבתי טורקיז. אני אוהב כלבים, סוסים, פרות צפרים ועוד.

אני טוב בחשבון, ריאליסטיקה (פיזיקה, אוטומציה). אוהב ודי טוב בתנ"ך. גם טוב בהיסטוריה, אבל אין לי כח להתאמץ (המורה תמיד כותב בציונים "רואים שאתה יודע את החומר אבל לא כותב מספיק").

דברים שאני אוהב לעשות: קרטה, לקרוא (אם יש ספר טוב), אני קורא מאד לאט. עכשיו גמרתי את „למי צלצלו הפעמונים“, לרכב על סוסים, לטייל, טבע, להתפלסף. עבר פלילי — פעמי־מעט פרצתי למטבח או סחבתי טרקטור, אף פעם לא תפסו. אני חושב שאני ישר. לפעמים תמים בעיני זה. בקיץ אני אוהב את הים. הוא אכזר ופראי כשהוא סוער. אני אוהב להלחם עם הגלים, לפעמים קצת מפחד.

בקשר למרחק — אחרי שחזרתי ביום אחד משארם־א־שייך למצר בטרמפים, אני חושב שהארץ מאד קטנה ושום מרחק לא גדול (טכנית).

סוף (השאלון)

אולי יש יותר מדי נושאים. קצת קשה לחשוב, צריך לעצור על כל נושא. אני גם חוזר על המכתב שלך.

אני חושב שלא הבנת אותי בענין הפוליטיקה.

לילה טוב

להת'

נ.ב. לא חשבתי שאצטרך לכתוב מספרים במכתב. אני לא שונא לכתוב.

15.11.74

שלום. ..

אני עושה בלגן קטן בסדר של המכתב, אבל לא חשוב. ככה זה בראש שלי. ביום שלישי האחרון הלכתי לתל־אביב. יש לנו במוסד חוג עם אביטל גבע. אנחנו כ־10 חבריה וכולם חושבים אותנו למשוגעים. אביטל הציע הצעה יום אחד שנלך לתל־אביב. זה נסיון אישי ומי שרוצה יכול ללכת. היתה לו גם איזה מטרה שנגיע בסוף למוזיאון תל־אביב ונביא עליו בקורת בעקבות הטיול. אני לא חשבתי הרבה למה ובשביל מה ואולי בגלל זה הלכתי. המרחק הוא 60 ק״מ בערך ועברנו אותו ב־15 שעות. יצאנו ב־1.00 בלילה דרך חדרה לכביש הישן ומשם דרך פסי הרכבת כמעט עד תל־אביב. זו ממש חוויה לא נורמלית. המון דברים עברו עלי בבת אחת במשך הטיול. כל מיני תהפוכות, מחשבות ושיחות מענינות עם חבריה. היו רגעים של מעין משבר שכולם הלכו ושתקו ולא היתה ברירה, אלא לחשוב.

הלכנו והלכנו והלכנו. בערך כל שעה עשינו הפסקה. לקחנו מעט לחם, קפה ומרק שבשלנו בדרך. בס״ה הרגשתי ספוק עצום אחרי ההליכה, גם אולי ההרגשה שאני קצת מעל אלה שלא הלכו, שלמדתי הרבה (על החום) אני עוד לא יודע בדיוק מה, אבל מרגיש משהו. בסוף חזרנו באוטובוס ולא היו מקומות ישיבה. יתר הבנים נשארו להצגה בתל־אביב ואלה שלא רצו להרדם בהצגה חזרו. היו 5 בנות, אביטל ואני.

בהתחלה ישבו 2 בנות על המדרגות, אחרי זה הם התחלפו והתפנה עוד מושב והיושבים התחלפו שוב. אני באמת לא הרגשתי עייף (הייתי היחיד שלא צלע, אני חושב), אז לא רציתי לשבת. אחרי זה אביטל התיישב. התפתח מעין ויכוח והם לא האמינו לי שאני לא עייף. כל הזמן טענו שזו מעין הרגשה גברית שאני לא אוכל לשבת כשהן עומדות. לא חשוב, זה באמת שטויות.

בקשר לזמן (שלך) אני חושב שהוא באמת קובע ביחסים, אבל אחרי שנפרדים בהתחלה עד המכתב הראשון זה מאד מורגש. אחרי כך כאילו זה כל הזמן אותו מרחק ולא משנה שעובר זמן בין מכתב למכתב. אני באמת רואה אותך יותר ברור בתוך המכתב, אבל לא כל-כך קיצוני כמו שאמרת.

אני בדרך כלל לא קורא שירים ככה סתם (הכוונה לוקח ספרים), אבל בשעורים ואם מזדמן לי אני קורא, אני די אוהב...

להת'

ע' 3

ערב. אני יושב על המיטה בחדר. עוד מעט יהיה חנוכה לילדים. אור עמום שלוש מיטות בחדר ובפינה שולחן. על השולחן בקבוק יין עם עליס. איך שהוא ניסיתי לסדר את החדר אבל הם לא משתפים פעולה. המסור המקולקל עוד עומד בפינה. אני לא יודע מה יהיה איתו. הכלב לא מפסיק לנבוח ומישהו נוסע בטוסטוס. שקט, והשעון מתקתק.

מספיק.

מצר 9.12.74

שלום...

מה נשמע. איך היה הטיול. אני יצאתי למדבר צין. אני לא יודע למה יוצאים לי רק משפטים פורמליים וקטועים.

התחלנו את החופש יומיים לפני חנוכה. במוסד היה חנוכה ביום שישי. לא היה שמח. הדליקו נר ועל כל נר היתה הופעה. ממש רציני. לא שרו ביחד. אחר כך היו קצת ריקודי עם ובסוף כל המוסד הלך לריקודים סלונים במקלט. כמעט כל י"ב נשארו בחדר אוכל סביב נרות ושרנו. אני לפעמים מעדיף ערב שישי מוצלח על חג. לפעמים גם ערב רגיל יותר טוב.

מה את אומרת על הפתיחה (של המכתב). אני לא יודע אם כל המכתבים צריכים להיות פורמליים. נתנו לנו לכתוב עבודה בהיסטוריה והמורה אמר שבעבודה אי-אפשר לכתוב בשפה שרוצים ובביטויים חופשיים להבדיל ממכתב. ניסיתי להוריד קצת את הצנווה בין המוח והעט. הוא רץ קצת יותר בחופשיות, אבל אני לא יודע מה זה מבטא. אולי המכתב צריך להעביר את ההרגשה באותו זמן. או אולי גם התוכן חשוב. בשביל ההרגשה יש השפעה גדולה מאד לסביבה, לתאור הקולות והמראות המשפיעים עלי. אולי ככה תביני אותי יותר נכון.

הצרה שכשאת מקבלת את המכתב את נמצאת במקום שונה, האוירה ומצב רוחך שונה. גם אם מצב הרוח זה אותו הדבר, הסביבה או המילים היו משפיעות באופן שונה. כי מה שנמצא בפנים אינו אותו דבר. תנסי לכתוב לי מה את חושבת על המכתב והאוירה בו.

הייתי שומר לילה. זה די מוזר. לא פחדתי. הסתובבתי עם חבר קבוצ. חלקנו כביסה, הכנו אוכל לנו ולשומרות. היתה הפסקת חשמל בקבוצ וכל הלילה ניסו לתקן. כשגמרנו את זה עשינו סיבובים באוטו. זאת הרגשה די מוזרה.

הלכתי לגבעה עם סוסה. באמצע היום הייתי צריך לפרזל אותה. היה לא נורמלי. המון זמן

לא רכבתי ומאד נהניתי, לצאת קצת, להרגיש חופשי ולדהור בשדות. גם להיות לבד, להסתכל ולחשוב.

קראנו בשעור ספרות את המחזה ה"קרנפים" של יונסקו. זה מצוין. הסיפור הוא על עיר שהופיע בה קרנף אחד ולאט לאט כל העיר הפכה לקרנפים מלבד אחד. הוא כתב את המחזה כתגובה על הנאציזם. אני קורא את "זאב הערבה" של הרמן הסה, כדאי לך לקרוא... להת'להת'

ע' 3

יום (לא חשוב איזה) מצר

טוב

הטוב הזה הוא המשך לסוף מכתבך האחרון "זה חשוב שתענה לי, אז תענה, טוב?" וכאן בא הטוב. אני לא יודע למה ואיך, אבל עברו כמה ימים. לא כל פעם זה הדואר שמעכב את המכתב. הפעם הייתי אני, מקוה שלא התיאשתי.

שלום.. מה נשמע אני מצטער שחיכית לי בחוג משוטטים של י"ב ולא באתי. היו לי סיבות לא לבוא וגם הייתי כבר במערות. קצת השתנו וקרו כמה דברים (משפט פילוסופי סתמי שליילי). בשעור ספרות נתנו לנו לכתוב שני סיפורים קצרים בגוף ראשון, הווה. אין אפשרות לכתוב מאמר או מחשבות. אני סתם התפלספתי וכתבתי המון מילים ללא משמעות (כשהן ביחד). הופיע איזה חתול קטן אצלנו בבית. אז הבאנו לו אוכל. הוא מאד חמוד ועכשיו הוא גר בחדר שלי.

היום היה לנו גיוס (בקבוצה). עושים קצת כסף, אולי ניסע לאן שהוא בסוף י"ב. מלאנו שקים בנסורת ונדקרת פתאם באצבע ברגל. אני עוד לא יודע אם משהו עקץ אותי או איזה קוץ עם ארס, אבל מאד כאב לי ועוד עכשו (בערב) אני מרגיש ברגל מין דקירות כאילו האצבע נרדמה.

בקשר לזמן את די צודקת. גם לגבי הוא מן גורם שעושה הרבה דברים בשקט. אני לא יודע הוא לא מוגדר, לא מסה מסוימת אבל גורם. בתורת היחסות של אינשטיין הוא גורם כבד משקל ומוגדר מימד (ממש כמו מרחק, מהירות ומסה שהם גם משתנים). זמן הוא דבר יחסי. אם טוב הוא עובר מהר ואם לא טוב אז הוא מזדחל כמו צב. עד עכשו כל שנה נראתה יותר קצרה מהקודמת. אם ימשיך ככה, השנים יהיו מאד קצרות בסוף. אבל אם השנה תתיצב יכול להיות שיהיה מאד משעמם וארוך. גם השינוי בגדילה הוא כזה. אך יש גם שוני במהירות השינוי בגדילה, השאלה אם הזמן קשור לזה. וכאן נשאלת השאלה אם הזמן משתנה כפונקציה של הגדילה או כפונקציה של מהירות שינוי הגדילה. או במילים אחרות, אם השנה נראית קצרה יותר כל פעם שגדלים או שהיא קצרה יותר כל פעם שהקצב בגידול משתנה.

מה את חושבת על הקטע הזה, הראש שלי ריק עכשו אחרי כל כך הרבה פלסופים, אבל התכוונתי ברצינות.

* גדילה — תכונה לא רק פיזית.

להת'

שישי בערב, אחרי המסיבה

11.4.75

חדר שלי, אני ליד הרדיו

... הרבה דברים שרציתי לעשות לא היה לי זמן (תירוץ), פשוט לא עשיתי. והעצה שלך,

אני מתלבט. לא יודע אם להיות י"ג. הייתי בגבעה בשישי שבת, היה כנס, מדברים הרבה. אני לא יודע לאיזה צד ומה יכריע את כף המאזניים.

אתמול בלילה פתאם דברנו כמה חבריה וראינו כמה שהיה טוב במוסד. החופש שלא נוצל. אפשר לעשות מה שרוצים. ללכת לישון באיזה שעה שרוצים (אולי בגלל זה כדאי להיות י"ג). ופה השגרה הזאת של עבודה. זה לא קל. נכנסים לענף, רוצים לעזור, אבל אחרי 8 שעות עבודה לא נשאר הרבה כח לכל מיני תוכניות. אני החלטתי לא לשקוע, או יותר נכון לעשות כמה דברים חוץ מזה. לא כל כך עשיתי והתירוץ בשביל עצמי הוא שבינתיים אני בונה את החדר, מסדר. מקרר צריך לתקן, שולחן להשיג, מדפים לשים ולסדר. אולי בשביל זה אני מנסה לעשות כל מיני דברים קטנים לחדר.

אולי אנחנו בלחץ גם בגלל הגיוסים. עובדים כל יום כולל שבתות ועוד. מחר יש לנו גיוס ב-4.00 בבוקר. הייתי בתל-אביב והתעניינתי על נסיעה (כנראה לרומניה, זה הכי זול). בינתיים יש ויכוחים על מסגרת הנסיעה ולאן, עם כל הקבוצים, או לבד, מה נעשה שם. כולם רוצים שלא יהיה טיול מאורגן, אבל מי יודע. עוד כמה ימים הגבעה. בינתיים קיבלתי הומנה למבדקים של יומיים, כנראה לסיירת מטכ"ל. אני עוד לא יודע. זה יוצא בדיוק באמצע הגבעה. קיבלתי גם הזמנה למבדקים לחיל האוויר. המון שאלות (אולי ככה זה להיות מבוגר). שומע מכל הכוונים.

בינתיים להת'

32

מצר 30.5.75

שלום...

לא נעים לי שהחלטתי לכתוב לך דוקא בנסיבות כאלה.

נהרג אחד ממצר. הוא היה בגרעין שנתיים מעלינו. הכרתי אותו די טוב. הוא עבד ברפת. באותו יום עבדתי ב-3.00 בבוקר בחליבה עם בת אחת מהגרעין. בסביבות הצהריים התקבל טלפון שהוא נהרג בתאונה. הוא היה בסיני בשיריון. אחרי הצהריים נסעתי להלוויה בחיפה. מהקבוצ נסעו מעט חברים וכל הגרעין. כל הבנות בכו, היה נורא. מחר קצת, היו רגעים שהתאמצתי מאד לא לבכות. אני עצור מאד בענין זה. בכיתי לבד קצת. אני לא יודע למה בוכים. הוא היה בחור נהדר. פשוט כזה, לא ציפה לדעת יותר מדי ושאל הרבה, בלי רושם. אהב מאד לטייל ובמיוחד לקפוץ. הוא היה קופץ מכל מיני מקומות משוגעים ומפלים. היה ידיד טוב שלי.

בקבוצ הדבר לא כל כך מורגש, אבל בגרעין כן, ועכשו כל פעם מגיע עוד מישהו מהגרעין למצר.

החלטתי להיות י"ג, אני כבר לא זוכר אם סיפרתי לך. בשבועות האחרונים אני עסוק מעל הראש עם עבודה, גיוסים, חזרות ובעיקר סידורי נסיעה לרומניה. אני זה שמארגן את הטיול. כמעט כל יום הצטרכתי לנסוע, צריך אישורי יציאה מצבא, צריך תמונות, זריקות ועוד.

להתי' ולהשתמע

32

שלום...

פתאם נגמר הכל. הגיע פסח, גמרנו את המוסד. גם פורים עבר בלי שנרגיש. לא היה כל כך שמח כמו שרצינו. בסוף המון פרידות, סיומים, מסיבות. ביום האחרון כשעשינו מסיבה פנימית רצינו לשיר, חשבנו שתהיה מסיבה, אך כולם היו עצובים. עברתי אחד אחד, על עיני החבריה. אחד בזה. אחד בחלל. אחר מרכין ראשו ועיניו אדומות. יצאו רק שירים עצובים. כמה חבריה שלא רצו להשלים עם המצב, ניסו לשיר שירים שמחים, אבל זה לא הלך. אפילו המחנכים לא ידעו בדיוק מה לעשות. מבוכה. היה טוב כשברחנו לתוך השיר ושרנו בלי לחשוב, רק באווירה. אחר כך החלו ריקודים (סלונים), זה תמיד הלך, אז גם כאן היה חייב להצליח. לא היה לי חשק והלכתי לבית שלי. נמנמתי קצת, אחר כך חזרתי ולא מצאתי את החבריה. בבוקר ספרו לי שהלכו ושפכו מים בחדרים של הצעירים, לא ידעו מה לעשות עם עצמם.

ביום הראשון של תחילת החופש... סליחה היה מאוחר בלילה ונרדמתי. עכשו מחר. המשך... נסענו לטיול בסיני. יומיים נסענו עד ליד סנטה. היינו שלושה ימים וטיילנו בחוגים. הייתי בחוג שטח. חוג שלא התרכז בדבר מסוים, אלא טיילנו וראינו הרבה מקומות. ישנו מחוץ למחנה במקום שמכוניות לא מגיעות אליו ובדואים הביאו לנו את הציד. עלינו על ההר הגבוה ביותר — הר קטרינה, 2600 מ' ומשם רואים את מצרים ואת ערב הסעודית. כשרדנו משם מצאנו משטח של קרח (זה היה בצהרים) במקום מוצל, במידות של 3×4 מטר. המדריך אמר שיכול לקחת אפילו חודש עד שהקרח ימס. אחר כך עברנו בודי ("הפילים" כינויו), שמורכב מגרנית אדומה. בגלל שבריס שנוצרו בהר יש גושים גדולים בצורות שונות שפזורים בואדי כמו פילים. בגלל שהם מורכבים מגרנית והם מחוספסים, אפשר ללכת עליהם גם בשפוע גדול, כיף לא רגיל. יש גם המון מים במדבר עכשו, וכמעט בכל ואדי יש מים. התרחצנו. המים קפואים ממש. הזמן ששואהים במים הוא בדיוק הזמן שלוקח להרגיש את הקור ולצאת.

בלילה ישנו יחד עם הבדואים שהביאו לנו את הציד. היה לנו קמח והם הכינו לנו פיתות. למחרת המשכנו בטיול והיה איזה ואדי משגע שמי שהלך בו היה צריך לקפוץ מכמה מטרים ולטפס במקומות תלולים. היה שם גם מפל נהדר בגובה של כ-45 מטר. ביום האחרון בסנטה, עלינו בלילה בשביל לראות את הזריחה מהר משה. משהו נהדר. הר גבוה ורואים לא נורמלי. חזרנו לחוף (אבו רודס) בנסיעה איומה של 5 שעות בואדי. החבריה היו עייפים ועצבניים והחלו לריב. בלילה הגענו לשארם. בבוקר נסענו לדהב והלכנו בואדי שמגיע, אחרי 8 ק"מ לים. המשאיות שהיו צריכות לבוא, לא באו והלכנו חלק מהדרך על החול, ברגל. כיון שלא מגיעים לשם אנשים, יש על החוף אלמוגים וקונניות נהדרים, גדולים מאד וצבעוניים. לאורך כל הדרך.

אחר כך החלה רוח חזקה וגם לא ידענו מה הולך בארץ (היה מצב כוננות), לכן החלטנו לחזור. יצאנו ב־4 אחרי הצהריים ונסענו נסיעה מטורפת של 11 שעות עד הבית. בדרך החלו סופות חול ורוח איומה. כמעט לא התקדמנו. ליד סדום עפו לנו כמה מזוודות מהגג לאחר שהברזנט נקרע... עכשיו אני בקבוץ. אני גר בחדר של 2 חדרים (חדר אורחים, חדר שינה, מטבחון, מקלחת) עם עוד שני חבריה. אחד גר בחדר שינה ואני עם עוד אחד בחדר אורחים. אני מנסה לטפח את החדר, יש לנו מקרר ורדיו ואולי גם פטפון. אני לא יודע בדיוק מה נעשה בקבוץ, חוץ מלעבוד. אנחנו עושים גיוסים כדי לנסוע לחו"ל. כל קבוץ עושה לחוד, אבל כנראה שנסע ביחד.

להתי' בינתיים

שלום

שלום

מצר 21.8.75

שלום...

גם אני הרבה זמן שרציתי לכתוב לך, אבל לא יצא.

האסון היה נורא ודיכא את כל הקבוץ. האנשים לא ידעו מה לעשות. היה קשה להבין. לא היה אחד שאפשר היה לחשוב עליו, מיד התערבבו שלושתם... יש לנו בית קברות קטן ועד עכשיו היו בו רק שלושה קברים, לא של חברי קבוץ. כולם בכזו. אני מתאפק בענין זה.

אחרי שכמעט כולם הלכו, הלכתי בין העצים מחוץ לבית הקברות, ישבתי לבד קצת בכיתי.

עכשיו כבר אחרי זה, גם הסמינר עבר. מה שמאפיין את הסמינר היה שהיינו עד השעות הקטנות של הלילה מדברים בזוגות ובקבוצות קטנות ואחר כך שרים. היה פחות הווי של השתוללות, אך גם זה היה נחמד. היה מתח לקראת השבוע. בהתחלה שובצתי בבית־שאן ולא הייתי מרוצה (ביקשתי במרכז ונוער שוליים). אחרי זה היו כמה החלפות ובסוף אני בקריית שמונה. אני אהיה עם עוד שני י"ג, אחד מבית־זרע ואחת מהזרע. היינו שם יום אחד. מאד רחוק, אין בכלל קבוצות ונצטרך להתחיל מחדש. הרבה תכניות לפעולות שנוכל לעשות.

אומרים שהדבר הקשה שם הוא הבידוד החברתי. אנחנו מקווים להחזיק מעמד, החברה טובים (אנחנו אחת הקומונות הטובות). זה מושך אותי החיים בעיר, ההתמודדות, זה שנהיה לבד, נאכל (ונכין את האוכל) לבד, לטייל באזור ועוד.

הסיבה שלא כתבתי לך, לא היתה בגלל שהיה לך חבר. פשוט הפסקתי לזמן מה. אחרי הפגישה ברמות מנשה (שבאמת לא הבנתי מה היו המטרות ולמה היא נועדה) היה מרחק רב וחיכיתי למכתב ממך.

הייתי חולה היום. יש לי עוד שבוע וחצי עד תחילת הלימודים והפעילות. עבדתי יום אחד, כבר שלושה שבועות אני לא עובד. קצת נמאס לי עכשיו מהעבודה. חסר עניין ויש בלגן בענף. הייתי מת לצאת לטייל עד הפעילות, אבל לא היה לי לאן ועם מי. עכשיו מצאתי. בשבוע הבא אנחנו יוצאים (כמה חברה'ה מהקבוצה שלי מברקאי) לכנרת, ליומיים שלושה. ננסה לחיות בסבב וכמעט לא ניקח אוכל. ננסה לצוד ולדוג (עם קשתות ומקלעים). קצת כמו משחק, אבל יהיה יופי בסבב לבד.

יפה שקיעת השמש ללב עצוב

אהה, נסיכי הקטן! מעט-מעט עמדתי על סוד חייך הנוגים.
לא מצאתי לך ענג אחר מאשר נעם שקיעות השמש. פרט
חדש זה נודע לי בבקרו של היום הרביעי, שעה שאמרתי לי:
- שקיעות השמש חביבות עלי מאד. הבה נתבונן לשקיעת
השמש!...

- אוֹלֶם עֲלִינוּ לְהִמָּתִין - אָמַרְתִּי.

- לְהִמָּתִין לָמָּה ?

- לְהִמָּתִין עַד שְׁתִּגִּיעַ שַׁעַת הַשְּׁקִיעָה.

תַּחֲלָה הִפְתַּע מְאֹד, אַחֵר הִצְטַחֵק וְאָמַר:

- נִדְמָה לִי כֹל הַזְּמַן כִּי עוֹדֵנִי בְּבִיתִי!

- הַכֹּל יוֹדְעִים כִּי בְּהִגִּיעַ שַׁעַת צְהֵרִים בְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית, שׁוֹקֵעַת
הַשֶּׁמֶשׁ בְּצִרְפָּת. יְכוּלִים הֵינּוּ לַחְזוֹת בְּשְׁקִיעָה זוֹ אִלּוּ הִגְעֵנוּ לְצִרְפָּת
בְּמִשְׁךְ דָּקָה אַחַת. לְדַאֲבוֹנוֹ, צִרְפָּת רְחוֹקָה מְדִי. אֵךְ עַל כּוֹכְבֵּךְ
הַקָּטָן יִכְלֹת עֲתָה לַהֲזִיז אֶת כִּסֵּאָךְ כְּמָה צְעָדִים כְּדִי לִרְאוֹת אֶת
דְּמֻדוּמֵי הַשְּׁקִיעָה כֹּל שְׁעָה שֶׁתִּרְצֶה בְּכֶךְ...

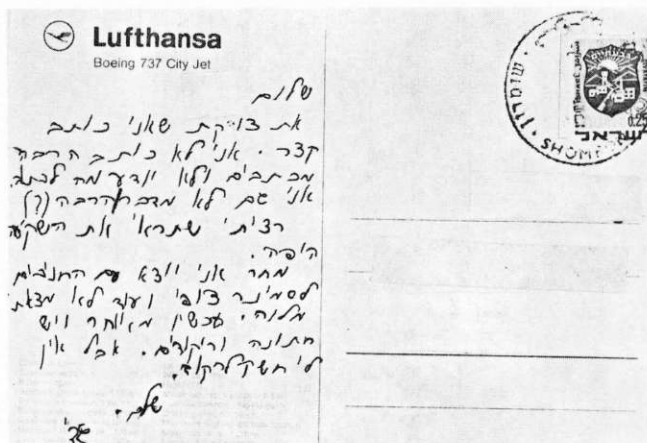
- יוֹם אֶחָד - סֵפֶר לִי - רְאִיתִי אֶת שְׁקִיעַת הַשֶּׁמֶשׁ אַרְבָּעִים
וְאַרְבַּע פְּעָמִים!

אַחֵר הוֹסִיף וְאָמַר:

- אַתָּה יוֹדֵעַ... טוֹב לִרְאוֹת אֶת שְׁקִיעוֹת הַשֶּׁמֶשׁ כְּשֶׁהֵנָּךְ עֲצוּב
מְאֹד...

- וּבִכֵּן, הֵייתָ עֲצוּב מְאֹד אוֹתוֹ יוֹם שֶׁבוֹ רְאִיתָ אַרְבָּעִים וְאַרְבַּע
שְׁקִיעוֹת?

אוֹלֶם הַנָּסִיף הַקָּטָן הִחְרִישׁ וְלֹא הִשִּׁיבֵנִי דְּבָר.

תן לי מה שיש לך ומה שהוא לא יאבד
ותן לי את היכולת לאבד מה שיש לך.
את הסרטוטים הדקדים שהרוח משרטטת בחשבת ליל הקיץ
ואת החשכה שאין בה לא סרטוט ולא דמות.
תן לי את הדמיונות שבי לי ואין לי
על לחשה על בק שאבדו לי. תן לי
את העין החזקה מאדאיתה ואת היד
הנקשר ממה שהיא מבקשת. תן לי לרשת
אותך מבלי להבא דבר שאינני צריך
בשעת הקלותו. תן לי את היכולת לגשת,
בלי חת, צוקא אל הדברים שאסור לי
לרשת, תן לי לגשת.

ביילן געזאל הייה... זא נאנה עס אלה
להכל בדור זהם והחולשים לדרכם
היא הדרך ואין אחרת...

היתה שעת אחר הצהריים, עמדנו קבוצה של חבריה והמתנו לבואם של החבריה מקבוצי השוה"צ אותם היינו אמורים לארח לשבת. לפתע הגיעו. משאית עמוסה ורועשת שממנה ירדו קבוצה של נערים ונערות בני גילנו. המדריכה שלהם החלה לחלקם אלי שלחה בחור בלונדיני וגבוה. לחצנו ידיים והכרנו בשמות, ולאחר מכן צעדנו לביתי. בערב שבת לאחר תפילה וסעודת שבת, נפגשנו כולם לערב של ויכוחים והחלפת דעות. גדי - ביישן גדול היה. ישב והאזין בפנים רציניות, אך לא השתתף באופן פעיל בוויכוח. לא נימנה על אלה שהכל ברור להם והחושבים שדרכם היא הדרך ואין כל דרך אחרת, וכל שנשאר הוא רק להסביר לאחרים כמה הם טועים. בדרך חזרה כששוחחנו, שאל שאלות, התעניין. לא היתה בשאלותיו שום נימה של פרוכוקטיביות או התקפה, פשוט התענינות לשמה. נפרדנו במוצאי שבת והבטחנו זה לזה לשמור על קשר. לפני גיוסו לצבא בא לבקרני. סיפר לי שעבר את המבדקים לסירת מסוימת, מובחרת. הכרתי את המבדקים וידעתי כמה הם קשים. אז ידעתי שגדי הוא גם עקשן עם הרבה כח רצון. מסגרת הצבא היא מסגרת של הקרבה. החייל מקריב את הפרטיות שלו, את זמנו החופשי ונותן למדינה שלוש שנים מחייו. גדי נהרג טרם עת.

ת.נ.צ.ב.ה.

מיכה ולנר (ת"א)

... בוא ונצא רע אל "בקעת ארבל"
לחזות בשנים שחלפו ולאורן לחיות
ולצפות ליום כי יכון....

התזכור? - מדורות במדבר ושנינו יחדיו מהלכים, משיחים לתומנו, שואלים לשלום... אף שותקים ללא מבוכה (כאשר למדנו אצל דוד). כך נעבור ממדורה למדורה לחפש ידידינו הקרובים, לאחד בלבבנו שוב, ולו רק לרגע קט, את כולם לדינמיקה קבוצתית אחת.

כך... אתה בקולך השקט, מעט מעצמן מספר, גלוי ופתוח מבעבר. ואני לצידך תממה על השינוי שבך חל. שהרי בפגישות הקבוצה היית מצניע את רצינותך ועומק מחשבתך במשובת מה (אפילו נוכח תרגיל שדרש רצינות). וכשיום אחד גילית מעט מהרהורי לבך, אמרת שאתה מאוכזב, שלא לכך ציפית... מה חבל... ודומה היה שאינך מרגיש שייך.

אולם אט אט תחל לזרוח עלינו אור, להבהיר אישיותך בפשטותה, והקשר נרקם ונשזר...

התזכור כל זאת ידידי? הן כך בדיוק היה...

אף הצעת שנקים לנו קבוץ של ממש - רעיון ששבה לבבות, אך נשכח ברבות הימים, כי פנינו לדרכינו הפזורות, לישים את אשר למדנו יחדיו.

וכשנפגשנו שוב: לאור המדורות בסיני ועם החולצות הכחולות, ובין מדי החיילים... רציני לומר לך שאנחנו עדיין מקובצים, מאוחדים בנשמתנו החיה, כענפים שיצאו מגזע אחד. איש איש בדרכו שלו, מתמודד עם הטוב והרע בעולם; בא בין הבריות, מעביר הלאה-הלאה

בשנתיים האחרונות במוסד השתתף גדי בקבוצת מדריכים שנפגשה מדי פעם ועסקה בנוסף לנושאי ההדרכה גם בדינמיקה קבוצתית. אחת הכנות מקבוצה זו, כותבת:

בצ"ה

"...מצלה בר' ח'יא הגעול ור' שמעון בן חזקתא שהיו מחזקים בהקצת ארבה בעלות השחר וראו אילת השחר שברקע אורה."

אמר ר' ח'יא הגעול ור' שמעון בן חזקתא: בדרי! כק היא גאולתא של ישראל - בתחילה היא באה קמא קמא, ואחר כך היא מנצנצת ובאה..."

(שיר השירים דבד)

על גדי וכמה מחבריו לקבוצה עבר
משבר חמור בכיתה י"א, ואז שמתי לב
לראשונה לדמותו המרתקת בדיונים
בועדה הפדגוגית.
דומה, שהיה זה משבר מאוחר של גיל
ההתבגרות בנוסף לחפוש-תעיה אחר
ערכים מדומים.

כשקבלתי את קבוצת "ארזים" בראשית
י"ב היה כבר גדי כמי שיצא מהמשבר
מחוזק ומחושל, אם כי נראו בו עוד
אותות אבשלומיים-מרדניים של יחס
חשדני כלפי כל אוטוריטה.

הבשלתו של גדי הלכה בקצב מהיר:
הלך ונעשה שקול ורגוע.

בלימודים היה מהיר תפיסה ומעמיק,
פעיל בחברה וחבר בועדת הקבוצה.
לעולם לא היה מאומרי הן למחנך
באשר הוא מחנך, אלא שמר על דעה
עצמאית, עניינית. עם היותו בעל
כושר מנהיגות, היסס רבות לנצל
את השפעתו והתנגד לכל דרכי כפיה.
ככל שבגר והתיצב, כך התקצרו
שערוותיו הבהירות. את מלוא הפורקן
לכוחו ולאישיותו העשירה מצא
בפעילות תנועתית - בשנת הי"ג.

לא אשכח את פגישותי איתו באותה
שנה, פעם בחדרי ופעמים אחדות
במסעדת הקבוץ הארצי בתל-אביב:
עלם בהיר, קורן אושר של הגשמה
עצמית בפעילות תנועתית ועיניו
הכחולות מדברות יותר מהמילים,
בהן היה חסכן מופלג.

אלי שדמי

כָּל דָּבָר יֵשׁ לְפָחוֹת שְׁמִיעוּת
שֶׁל מוֹת. מִשְׁקָלוֹ אֵינוֹ יָדוּל.
כִּי אֵלֶּיָּה חֵן טָמִיר וְשֶׁאֵן
נֶשֶׂא אוֹתוֹ אֶל כָּל אֲשֶׁר נֶאֱכַר.
כִּי יִדְּיוֹת יָפוֹת, כִּי טוֹלָאִים,
כִּי שִׁיחַ אוֹהֶבִים, כִּי הִסָּח דַּמָּת
נֶשֶׁכַח כִּי רִכְתִּי הוֹיָתָנִי
תָּמִיד אֶתְנִי. וְאֵינוֹ מִכְּבִיד.

זאה גולדברג

את בטחון האמונה באדם, בכוחות
הנפש האצורים בכל איש, שיש
לגלותם, להעלותם ולטפחם בסבלנות,
אף מכין הררי החושך האפלים של
האישיות, עד תאיר אילת השחר וחמה
ממעל תזרח...

"... וְאֵלֶּה נִמְשְׁלָה (הַגְּאֻלָּה) כְּשֶׁחָדָר, שְׁאִין לֶקֶת אֶפְלָה
גְּדוֹלָה מְאוֹתָה הַשְּׁמֶה הַסְּמוּכָה לְבִיּוֹד וְאִם
יִגְלֶה גְּלִי חֲמָה בְּאוֹתָה שֶׁל כָּל הַבְּרִיּוֹת
נִכְבְּדִין, אֵלֶּה עָמוֹד הַשָּׁמַר עֲלֶיהָ וְאִיד
לְעוֹלָם תִּחְיָה וְאִיד כֵּךְ גְּלִי הַחֲמָה עֲלֶיהָ
וְאִיד, וְאִין בְּרִיָּה נִכְבְּדֶת שְׁנֵאֵמָר:
"וְאִיד צִדִּיקִים כְּאוֹר נִגְלֶה הַלֵּךְ וְאוֹר
עַד נִכְוֵן הַיּוֹם..."

(מִדְּבַר תַּהֲלִים לְמַעֲמָד י"ח)

ואנו - הן במו עינינו חזינו כך
גדי - הולך ואור עד נכון היום.
הו מי יתן ונדע לאור אותך באור
החיים....

אביאלה מעין השופט

ושולט, ברגע אחד, נעשה קטן כל-כך וחלש ואפסי, ועומד לפני העולם בידיים ריקות, כי אינו יכול לעשות דבר. כאילו אנחנו מתנמכים לאט-לאט וההרים סביב לעמק גובהים וגובהים - כמו חומות. עוד מעט ולא יראו יותר שמיים ואני יכולה לראות אותך עכשו רק כמו בתמונות. כזה יפה, עם חיוך של חיים, גבוה, בהיר ומחייך... כל הזמן מחייך.

רות

לא יצא לי כמו עכשו לכתוב לעצמי מה שעובר עלי, תמיד יצא לכתוב למטרה מסוימת או לחבר, די קשה לכתוב, להעלות את זכרו של גדי. מפליא אותי שיחסית למקרים קודמים של מוות, הפעם זה עבר עלי די בקלות. יצא לי לשבת ולדבר עם רבקה ומסתבר שגם אצלה, זה תהליך אולי לא מובן במיוחד; יכול להיות שזה תלוי בהתנגדות ובנסיון חיים. במקרים קודמים היה לי קשה מאד. למשל יונתן שומרוני ז"ל שהייתי איתו ביחסים קרובים בגלל עבודה משותפת במוסד. בלוויה כאשר נגשתי לאברהם הוא עודד אותי ולא אני אותו. לפי ההגיון כמה שאדם יותר קרוב אליך, ככה המכה תהיה יותר קשה. אצלי זה לא היה ככה.

לגדי היו אנשים שהיו קרובים אליו הרבה יותר ממני. בעיקר ממשלחת הי"ג

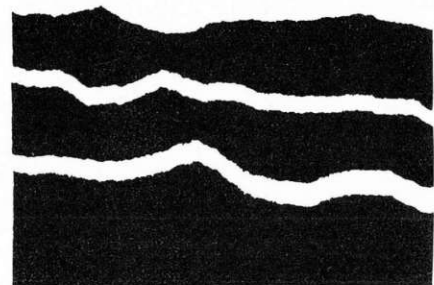
ופתאום נותרנו לבדנו וגופנו ריק מתחושה. ואחר-כך ניסינו להתאים את הדברים חזרה למקומם הרגיל, אך דברים גדולים פתאום איבדו כל ערך וזכרונות קטנים נעשו גדולים - חשובים כל-כך. ובעצם דבר אינו חשוב כמו החיים - אשר עכשו הם רק עבר, רק זכרונות. הן רק היה אתמול - עכשו כבר לא.

אני יכולה לעצום את עיני ולראות אותך צועד לעבר חדרי. גבוה, שקט, אין דבר שיכול לחדור מתחת לשלוח שלך, לזעזעך, איך שתמיד הספקת לעשות את כל הדברים ביחד.

רואה אותך הולך לאט ומחייך. תמיד רואה אותך מחייך, כמו ציור של השקט, של השלום. אין בי אומץ לדבר עליך, לסכם. כאילו אם יצאו המילים מפי - אגלול את החותם. אנחנו חיים מעבר לך, מתעלמים. לא מבטאים ביחד את הכאב, אך בשקט הזה המשתרר במקום בו נאמרות היו מילותיך, כל אחד מרגיש אותך בליבו; הולך עימנו, צוחק, מתכנן דברים, מקשיב.

אינני מאמינה שהזמן ישכיח. יש דברים שאף כח חזק כמו הזמן איננו יכול להעביר, להדחיק. כי הרי היינו יחד כמו אחים, זה לצד זה וכמעט חיים שלמים עברנו יחד. אמנם לא תמיד הכרנו לעומק ולא תמיד ידעתי אם טוב או רע לך, אבל חייתי אותך, את מעשיך, תכניותיך, רצונותיך, לכל אורך חייך. חיינו כמשפחה אחת של אחים, משפחה אשר בה כל אח שונה מאחיו, אבל אם ירצה או לא, הוא קשור אליו אולי בלי דעת, אולי בלי לרצות, אך הוא קשור אליו בליבו.

ובסוף הטבע בכל זאת מנצח. והאדם שהוא חזק כל-כך, ופיקח

ומקורס טייס. כי על אף שחייתי איתו כמעט מאז שנולד, ואולי הכרתי אותו יותר טוב, אך הקשרים לא היו מי יודע מה עמוקים. זה כנראה בגלל החינוך המשותף, שגורם להכיר כל-כך טוב, שמאפשר למצוא בכל אחד את פגמיו הקטנים ביותר. זה יכול להיות לחיוב, אבל גם לשלילה.

מערכת היחסים ב"סלע" התפתחה כך עד לרגע הכניסה למוסד. שם כל אחד פנה לדרכו הוא ולחבריו החדשים, והקבוצה הפסיקה לתפקד כמעט לגמרי. בתקופה זו המרחק שלי מגדי היה רב מאוד, עד לפגישתנו בחוג של אביטל גבע. שם התחלתי לדבר איתו ולהבין מה שעובר עליו ומהם רצונותיו. עקב החוג ידעתי שכאשר יש לי רעיון שנראה לאחרים קצת משוגע וקשה לביצוע, אני יכול לפנות לגדי והוא בדרך כלל היה עוזר. זה התחיל בעשית הפחמים; גדי הגה את הרעיון ואנחנו עזרנו לו בביצוע המעשי.

עקב ההתרחקות הפיזית שחלה עם גיוס החבר'ה לצבא, והליכת חלק מהקבוצה ל"ג, נוצרה באופן טבעי שאיפה לראות אחד את השני והקשרים שוב התהדקו. זה התבטא בעיקר בטיולים בשבתות.

הפתיעו אותי כמה דברים בהתנהגות אנשים במקרה של מות אדם קרוב. למשל, אנשים שכבר עברו את החוויה הזו באופן אישי הגיבו הרבה יותר בשקט ובהגיון. או נושא החפירה של הקבר. העבודה הפיזית משחררת באופן רציני את הרגשות, אולי הרגשה שמתנקמים במשהו ע"י החפירה. דבר נוסף שאולי קצת מרתיע את מי שלא משתתף, זה הנושא של בדיחות מקבריות שרצות בין החבר'ה החופרים, לדעתי זה

שלב נוסף בשחרור הרגשות אצל כל אחד ואחד. המוות לא נתפס מבחינה מחשבתית. כנראה שמה שאנחנו לא רואים באופן ממשי או מרגישים מוחשית, קשה לנו לתפוס - יכול להיות שבמשך הזמן אתפוס זאת, אבל כרגע אני יודע שהוא מת, אני מבין זאת מבחינה מחשבתית, אבל זה לא נתפס אצלי בתוך הראש, בתור דבר שאני יכול להעביר לזכרון. נאמר לי הרבה פעמים שאנו בתור חברה מערבית מחונכים לעצירת רגשות, להבדיל מעדות המזרח. אמרתי לעצמי שאני לא אתנהג כך ואהיה חופשי. ניסיתי לנהוג ככה, אבל החינוך עמוק מאוד, לא ניתן להשתחרר ממנו. אני נכנס לחדר-אוכל ובא לי לבכות, אבל אני עוצר את עצמי.

יונתן

מפי הטף

(מתוך פזון ישן של מר)

גדי בן ה-5 של הצבא,
מתבונן בספר ואומר לאביו:
אבא, הייתי רוצה לך כלה
אבא: מחר אביא לך כלה.
גדי: אביא פיסת נייר ועפרון, פונד
לאביו ואומר: תחתלס לי פה...

שיחה בלהות הבא

נטע: כשגדי היה מדריך בקריית-שמונה, אנחנו היינו בכיתה י' והבדל הגילים הוא מאד מורגש בגילים אלה. בהתחלה הייג'מלים באו למוסד, לשיחה עם כל הכיתה, לפני שהחלטנו מי הולך להיות מדריך. זוהר דיבר ראשון, אחריו טל ובסוף גדי. גדי נשמע נורא מפחיד, אני לא יודעת למה. זה היה רושם ראשוני, נורא רציני. במשך השנה שעבדנו איתו בקומנה, השתחררתי מהרושם הזה. ראיתי את הצדדים היותר מצחיקים שלו.

דורית: הדרכתי יחד עם גדי. בד"כ היינו מתכננים את הפעולות נורא מאוחר. לגדי היה ברור שצריך לשבת ערב אחד ולתכנן את כל הפעולות לחודש ואחרי זה כל שבוע לראות מה יוצא, אך כיוון שתמיד יצא שרק בחצות היינו מתחילים לתכנן את הפעולה, והיינו חבר עייפים - אז היינו נורא משתטים. לגדי היו תמיד המון בדיחות. היינו יושבים כל הערב ומתפוצצים מצחוק - פעולות... לא יצאו מזה... הקבוצה שהדרכנו היתה כיתה ז'. על הנייר היו לנו כ-15 חניכים, אך בפעולות השתתפו 8 - 10 ורק בנות. זו היתה הקבוצה הכי מוצלחת בקן. הבנות היו תמיד נורא נרגשות ונבוכות כשגדי הגיע. הוא התייחס אליהן בחברות רבה, צחק איתן וכו', אבל יחד עם זה תמיד אמר לנו לשמור על מה שנקרא "דמות המדריך".

שמעון: (1976). החלטנו שצריך לעזור להם להשתחרר מהפחד.

הכנו להם מעין תעודות אומץ, לקחנו אותם לחורשה שהיתה "סמל הפחד" בעיר ועשינו להם משחק. הם חוליה של אנשים שמסתתרים מפני אויב. היה עליהם לצבוע את עצמם בפחם וללכת לבד. בשלב מסוים הם הסתדרו בשני טורים והצטרפו לשיר "אבו-דין, הבאנו לך נחש קטן".

באותה עת גדי הסתתר ובאשר שמע אותם חוזרים פעמיים על משפט זה, פרץ כפי ששכמנו ביננו, מחופש לעברס. היה חושך וגדי היה עטוף בסדין לבן כמו מלאך. הוא הסתיר את הפנים, כך שאי אפשר היה להכירו ואז חילק להם את תעודות האומץ, אבל הם כל כך נבהלו שהוא הוריד את הסדין ואמר להם: "אתם לא רואים? אני גדי, אני גדי!" הצטרכו להרגיע אותם ולהראות להם שזה גדי שהתחפש והיה מכוסה בסדין. הם לא האמינו.

שמעון: היה לו כשרון משחק לא נורמלי. אני זוכר שפעם הוא חיקה את האילם מהאחים מרקס, אנחנו התגלגלנו מצחוק והוא תמיד היה נשאר רציני.

דורית: במועצות מדריכים היה קטע מוקדש כולו להצגות של גדי. למרות זאת הוא הציג רק ספונטני, אף פעם לא הציג כשבקשו ממנו - אולי היה ביישן או שסתם לא הסכים.

נטע: החלטנו שחניך אשר לא יופיע לפעולות פעמים רבות, לא ישתתף בטיול. פעם נסענו שישי-שבת לכנרת והיה לי "תקלי" רציני עם אחד החניכים שכבר זמן רב לא בא לפעולות. זה דרש מאתנו לעמוד על שלנו נגד

שמעון: בכיתה י' היינו מאד פעילים במוסד ולא היה כך זמן למועצות מדריכים, אותן היו מארגנים הי"גים פעם בשבוע. תמיד אחד מאיתנו היה יוצא ונכנס ומארגן דברים בזמן הישיבה. את זוהר זה עצבן מאד, גדי היה לוקח את זה באדישות. לפחות כך זה נראה כלפי חוץ.

דורית: תמיד קיוונו שהם לא יגיעו לישיבה. איך שהיינו רואים אותם - כל אחד ברח לחדר שלו והם היו צריכים לאסוף אותנו מהחדרים. יום אחד גדי החליט למשוך אותנו למועצות מדריכים ע"י כך שאירגן לפני כל ישיבה - משחק חברתי.

דורית: השנה הזו מבחינת קרית שמונה היתה משהו לא נורמלי. עד אז כמעט שלא היה שם כלום ומאז זה שוב ירד פלאים. זו היתה מעין שנה של התעלות הקן, בזכות שלושת הי"גים. הם היו ממש טובים. היה להם אכפת והם השקיעו המון. היו פעמים שלא נסעו הביתה שבועות. ובגלל זה גם איתנו היה להם קשר מצוין. הם היו באים הרבה למוסד. אני זוכרת שפעולת ארגון הראשונה היתה "שטפטה" עצומה בחורשה ליד קרית שמונה וממש חצי עיר הגיעה.

נטע: כשחניכים היו מגיעים לקומונה היו עושים ברדק נוראי. בקומונה היו שתי קומות ובשלב מסוים החליטו הי"גים שלחניכים אסור לעלות לקומה השניה בה הם גרו. גדי שמר מאד בעניין זה וכאשר החניכים היו רואים אותו, הם מיד נסוגו. הילדים בקרית שמונה פוחדים מאד בחושך, בפרט אחרי התקפת המחבלים

הקבוצה. בשלב מסוים החבר'ה התחילו לקלל מרוב זעם עלינו. אני לקחתי זאת נורא ברצינות וגדי דיבר איתי ואמר לי לא לקחת את זה אישית נגדי, אלא "לרדת לאדמה", כלומר לפעול בהגיון.

שמעון: פעם אחת, זה היה בחנוכה, הם ניסו להעיף כדורים פורחים, באמצע קרית שמונה. אני חושב שהתושבים לא ראו דבר כזה בחיים שלהם. כל העיר הלכה אחריהם, וזה ביום גשם לא נורמלי. אחרי שהכנו הכל, החלטנו למרות הגשם שצריך לנסות להעיף. הלכנו למרכז, אבל ירד גשם, לא הצלחנו ומיד התיאשנו. גדי היחיד שהתעקש ואמר שכדור אחד לפחות יעלה. הוא וזוהר עמדו בגשם, רטובים לגמרי, אבל הצליחו להעיף אחד לגובה של 10 מ' עד שנשרף. סביבם עמדו עשרות אנשים והסתכלו מה המשוגעים האלה עושים. בכלל הם היו עושים כל מיני דברים מוזרים, במין "דוקא" כזה, כדי להראות שהנה השוב"צ קיים. היה להם חשוב שידעו שקיים דבר כזה שנקרא השוב"צ. הם הלכו כל הזמן עם חולצה שומרית, היו הולכים שוב ושוב לבתי ספר לשכנע ילדים שיבואו והיה להם קשר עם כל הילדים.

נטע: פעם גדי סיפר לנו על חוג ה"משוגעים" של אביטל גבע. נראה שזה השאיר עליו רושם. סיפר על הבית שהוא בנה על העץ וכו'. הוא ניסה לשכנע אותי לעשות משהו דומה אצלנו במוסד.

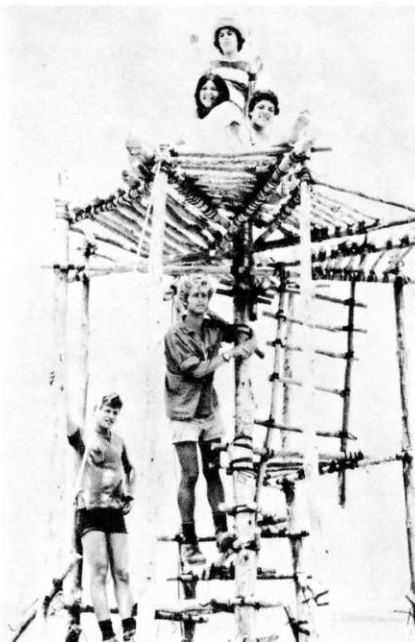
דורית: פעם שתי חניכות שלי רבו, הן כמעט הרגו אחת את השניה, עם אבנים, שערות וכו'. אחת כמעט הלכה לקרוא למשטרה. ריב כזה גרר

אחריו לרוב "ברוגז" לשנתיים. גדי ואני החלטנו שלא יכול להיות דבר כזה בתוך הקבוצה. אני זוכרת שישבנו המון זמן וחשבנו איך לפתור את הבעיה. היחסים בין החניכים היו מאד חשובים לגדי. אני די נרתעתי בהתחלה, כי אצלם זה בדם. הם יכולים לחיות עם בן-אדם שנה, שנתיים ולא לדבר איתו. גדי דחף אותי כל הזמן ללכת לעשות משהו. יום אחד הלכתי לבתיים שלהן ודרשתי מהן לתת יד והן השלימו. הרגשתי סיפוק רב באותו רגע. לגדי היה מאד חשוב שישתדלו בינם לבין עצמם ויתפקדו יחד. רצה שהמעט שיש, יהיה טוב ודיבר איתם על נושא הקבוצה והיחסים בתוכה.

נטע: בהתחלה גדי הדריך כיתה י', אבל לא נוצרה קבוצה ואז באמצע השנה הוא הפסיק איתם והתחיל להדריך כיתה ח'. אני חושבת שזה היה מהלך אפייני לגדי - לא קבל דברים כמובנים מאליהם.

אלינו המדריכים הצעירים התייחס בדרך שלו. המון פעמים ניסנו לברוח מהדברים כי היה קשה, הוא לא היה מקבל את זה. תוך תקופה די קצרה הצליח להפוך את החבר'ה מכיתה ח' לקבוצה, קבוצה די רצינית. בסוף השנה נודע לו שמקבוצה זו כמעט כולם עוזבים את קריית שמונה ועוברים ללמוד בפנימיות. זו היתה בשבילו אכזבה לא קטנה.

דורית: היה מקרה שהצטרפנו לצאת לטיול. החניכים בכלל לא רצו לשמוע על טיול וגם לי לא כל כך התחשק. גדי עבד עלי יומם וליל. היה לו מאד חשוב הטיול. הוא הסביר לי שזה בונה את הקבוצה, החוויה, הקשיים המשותפים וכו'. בסוף הוא שיכנע אותי והלכתי מבית לבית לשכנע את ההורים ויצאה כל הקבוצה.

נטע: בקומונה היה ברדק נוראי ולא הבנתי איך הם יכולים להרגיש שם טוב.

דורית: אבל כשהם הגיעו לקומונה הם ממש שיפצו אותה. גדי למשל סייד לבד את כל הקומונה - בית של שתי קומות! הם תיקנו דברים, סידרו, ניקו ושטפו מקצה אל קצה. בהתחלה השקיעו בזה המון. אח"כ שקעו בהדרכה.

נטע: הם מאד סמכו עלינו. לא התערבו כל כך באופן, בדרך ובנושאים שהלכנו להעביר. לרוב השאירו זאת לשיקולנו. לא בגלל שלא היה להם מה להעיר ולהוסיף, אלא סמכו עלינו וזה נתן לנו הרגשה של כוח.

דורית: בעבודה שלי עם גדי לא הוזכר כלל נושא השוב"צ וההגשמה בקבוץ. פעם אני ביוזמתי הצעתי לעשות פעולה שקשורה בקבוץ. אבל אצלו זה לא כל כך שיחק, הקשר שבין הקבוץ לעיירת הפיתוח. אותו העסיק הרבה יותר מה קורה בפנים, בתוך העיירה, איך לשנות את החיים שלהם, את הסביבה. אולי זו הדרך הנכונה להתחיל ולהגיע רק בכיתות הבוגרות לנושא הקבוץ והשוב"צ.

פעם גדי ביקר אצלנו, אחרי שכבר התגייס לצבא. שאלנו אותו איך הקורס ואיך בכלל בצבא. הוא כמעט ולא סיפר, אולי התבייש, כי אנחנו הסתכלנו עליו כל הזמן. הוא שאל על קרית שמונה ועלינו. על עצמו לא סיפר דבר.

שמה אם תופא אל היום האפל, שוכח,
קולו של חיל על פני דגלים חלופות
שדרכו תרדמותך בחיים האחרים, השקועים.

כמה אם תופא על צלף אחרון זה שלק
את היום את השם את המקום
וערך אותו הימה ויצלל.

זוהר: קשה לי לתאר את הרגשות שלי. כשנודע לי על האסון, הייתי בקורס צניחה. ברגע הראשון זה היה הלם, כמו שתמיד לא קולטים בתחילה את הדברים.

הייתי עצוב ונדהם. לא בכיתי לאחר מכן, אך בלוויה היה עצוב מאד. היתה אירה ממש עצובה וירדו לי קצת דמעות.

כשאני מנסה לסכם את יחסי אל גדי, נראה לי שהיה זה יחס של הערכה ופחד, משהו כזה מעורב ומורכב. הערכתי אותו מאד. לדעתי היה מוכשר בצורה בלתי רגילה. הוא היה קפדן, ויסודי עד הסוף. אדם שקט בהתנהגותו, לא היה יוצא מהכלים.

אביהו: להלוויה הגעתי מקרית-שמונה. הייתי המום לאחר שהודיעו לי על המקרה ולא עיכלתי כלום. לא ידעתי מה קורה סביבי עזבתי הכלם התפזרו ונשארו רק כמה כ"ו ה'. הלכתי חזרה, בעטתי באדמה והסתכלתי על הגבעות ואז רק התחלתי להבין... באותו ערב הגעתי הביתה. הורי כבר ידעו מה קרה ולא ידעו כיצד לנהוג. אמי אמרה מה שהיא אומרת מאז כל פעם - ש"הוא היה האדם הנחמד ביותר שהכירה".

בקיצור, נאמרו כל הדברים הנדושים שנהוג לומר על מישהו שכבר איננו. לא ידעתי איך לברוח מכל זה, לכן פשוט קמתי ונסעתי. חשבתי לנסוע לקרית - שמונה ולנסות לארגן שם משהו.

הרעיון נתן לי מעין מוצא למחשבות. כל הלילה שכבתי ותכננתי מה אוכל לעשות ולארגן למען הנצחת שמו? בבוקר הגעתי לקרית-שמונה, עברתי בבתי הספר והודעתי לחניכים, נכנסתי למין "טרנס" של פעילות

ועבודה. כשבאנו הנה ל"שבועה", בסוף השיחה נגשנו להפרד מההורים, ואבא של גדי שם את ידו על ידי (יש לו יד חמה כזו) ואמר לי: "יתבוא לפעמים, נאכל אבטיח כמו שאכלנו אז, לפני חצי שנה"...

זוהר: ההכרות עם גדי היתה בשבילי הכרות עם אדם חדש, דמות שלא הכרתי מקודם. את רוב האנשים שאני מכיר אני יכול לסווג, אך הוא היה שונה. לא ידעתי איך להתייחס אליו. בתחילת העבודה בקומונה בקרית-שמונה היה לי קשה להסתדר איתו. הוא היה כל כך שונה ממני. אחרי כן הפכנו לחברים טובים מאד.

בקימונה של (גרעין "עוצד") האנשים לא הסתדרו, ביצקו ביטא עט בנות. גדי היה היחיד שהסתדר עם כל מי שהיה בקומונה, כשנצורה ההכרות בין שתי הקומונות. כולם אהבו אותו. פעם ישב ושוחח עם הבנות עד 4.00 בבוקר, בזמן שהבנים ניסו בלי הצלחה, להרדם, וגרם בכך לאחד הסכסוכים הנוראיים ביותר בקומונה שלנו.

ההכרות הממשית שלי איתו היתה רק בקורס טייס. בשמירה - 4 שעות בכל לילה, היינו משוחחים ארוכות. לגבי זו היתה תקופת משבר, והיינו

**"אני יכול להפיק בפירוש
לאהבתי אותו..."**

שיחה עם זוהר - שהיה י"ג עט גדי
בקרית-שמונה, ואביהו - שהיה שט
בגרעין "עוצד".

מרבנים לדבר. הוא סיפר על החוג של אביטל ועל הדברים המשוגעים שעשו: ללכת לת"א, מרחק של 60 ק"מ על מנת לראות תערוכה!

הוא סיפר לי הרבה על המוסד - לי זה היה מעניין מאד, היות ונתקלתי במושג זה לראשונה. כמו כן דברנו על "הנסיך הקטן", הנסיך הגדול והנסיך הבינוני ועל עוד כמה ספרים ולאט-לאט גלשו השיחות לתחומים אישיים יותר. אני יכול להגיד בפירוש שאהבתי אותו, ויש מעט אנשים שאני יכול להגיד זאת עליהם.

כל אימת שנזכרתי בו, ביחידה הנוכחית שלי, הייתי מחייך - תמיד הצטייר מול עיני עם החיוכים הנבוכים שלו.... נדמה לי שקור הרוח החיצוני שלו, חיפה על משהו, הוא היה ביישן ונבוך במקרים שונים. בתקופת הטירונות ביחידה שלי שכנתי מאושפז בחדר-בידוד. לא היה משמח כל-כך בחדר עם סדינים ירוקים ועוד שלושה חולים בחדר, כשלפתע אני שומע מקצהו של החדר צעקה: "אבידיהו" והוא הגיע. זה היה שבועיים לפני שנהרג.

...סמכתי עליו במאה אחת והאמנתי בו.
מותו בתאונה נראה לי בלתי אפשרי
שיקרה ליגדי - האצט שליו הכי סמכתי...

זוהר: גדי היה יסודי. סמכתי עליו במאה אחוז והאמנתי בו. מותו בתאונה נראה לי בלתי אפשרי שיקרה לגדי - האדם שעליו הכי סמכתי.... כשהייתי בא הבייתה מקרית - שמונה, הייתי מתפאר בו ומספר לחבריה שיש

איתי בקומונה אדם לא רגיל, אחראי כזה, שעוד לא הכרתי כמוהו.... חיינו אחד בתוך השני שנה שלמה, היו לנו הרבה שיחות ותכננו ללכת יחד לאותה יחידה, בה אני משרת. במשך כל השנה בקרית-שמונה התאמנו לקראת המבדקים ליחידה. היינו רצים ריצות לילה, מטפסים על חבלים וכו'. גם למבדקים הלכנו יחד ועברנו אותם באותה הקבוצה. היינו בטוחים שנלך יחד לאותה יחידה וכבר תארתי לעצמי את גדי כקצין ביחידה, לכן כל-כך הפתיע אותי שהלך בסוף לטייס. היינו משוחחים הרבה, כשהיינו מסיירים במסגרת ה"משמר האזרחי" בימי חמישי, או כשיצאנו יחד לטייל. שוחחנו על הקומונה ועל דברים אישיים.

אביהו: תחום "נעול" לגבינו היה התחום שבינו לבניה, אצל גדי. אין לי מושג מה ואם קרה אצלו בתחום זה, אני רק יודע מה הוא היה מייגע לי. הוא היה מייגע טוב. הוא בנה לו גישה שכלתנית; טען שאם אתה מחליט - כך אתה מרגיש. לא הרגש, הוא שקובע את מהלך החיים. אם אתה חושב - סימן שאתה אוהב.

זוהר: היתה לו באמת בעיה בנושא בנות. אינני זוכר במרוצת השנה בק"ש שניסה אי-פעם להתחיל עם איזו בת. מצד שני כשהיו איתנו בנות, זה השפיע עליו - היה משנה את צורת התנהגותו. הנושא בהחלט ענין אותו ונראה לי שמאחורי הגישה השכלתנית שבנה לעצמו היו יצרים שלא באו לידי ביטוי חיצוני. היה לגדי רצון עצמאי - כשרצה לעשות משהו, עשה אותו. היתה בו עצמאות של מחשבה ושל מעשה והיה הולך עם זה עד הסוף. אותי זה הפחיד כי אני לא הייתי מסוגל

להיות כזה.

גם בהדרכה פעל בדרכו הוא. בתחילת השנה היתה לו קבוצה שאחרי זמן קצר החליט בהתיעצות איתי, לפרק אותה. הוא לא היה כל כך פתוח בשיחה עם אנשים, היה לו קשה לקשור קשרים עם אנשי המקום, לשחק עם ילדיהם. הוא בנה קבוצה אחרת ואיתם הלך לו טוב. לבד מהקשרים שנוצרו בין קומונת השוה"צ וקומונת "עודד", הכרנו גם קבוצה של כ-20 בנות דתיות שהיו בשנת שירות בקרית-שמונה. גדי התקרב אליהן מאד והיה מבקר אצלן הרבה, משוחח ומתווכח איתן בנושאי אמונה ודת. היתה לו הרבה סבלנות לשיחות ארוכות עמן, היה מקשיב ומתווכח.

אביהו: גדי היה אחד הגורמים איתם התייעצתי על המשך דרכי כשעזבתי את קורס הטייס. לאחר שכבר הייתי ביחידה, כתב לי שהיה רוצה לעשות מה שעשיתי אני ולעבור מקורס הטייס ליחידה הזו, אך אין לו אומץ לכך.

זוהר: הצבא היווה גורם חשוב עבור גדי. הטריד אותו מאד היכן ואיך ישרת. אופיו התאים לדעתי ליחידה כמו שלי. מילה שלו היתה עד הסוף. כאשר היה מבטיח לבוא, בא תמיד! כשהיה אומר משהו, זה היה בשבילו דבר קדוש והיה חייב לבצע זאת עד הסוף. הוא היה אמין בצורה לא רגילה. לא פגשתי אדם אמין יותר מגדי. אפשר היה לסמוך עליו בכל השטחים, בכל המובנים ובכל תנאי.

APRIL

23/28

ניסן

23 Friday

כג ששי

8.00 כל המנוח והחגג אל המן
בביתם במלך פניקים ואלד מלך

9.00

10.00

11.00

12.00

13.00

14.00

15.00

16.00

17.00

18.00

19.00

20.00

21.00

22.00

23.00

24.00

25.00

26.00

27.00

28.00

29.00

30.00

31.00

32.00

33.00

34.00

35.00

36.00

37.00

38.00

39.00

40.00

41.00

42.00

43.00

44.00

45.00

46.00

47.00

48.00

49.00

50.00

51.00

52.00

53.00

54.00

55.00

56.00

57.00

58.00

59.00

60.00

61.00

62.00

63.00

64.00

65.00

66.00

67.00

68.00

69.00

70.00

71.00

72.00

73.00

74.00

75.00

76.00

77.00

78.00

79.00

80.00

81.00

82.00

83.00

84.00

85.00

86.00

87.00

88.00

89.00

90.00

91.00

92.00

93.00

94.00

95.00

96.00

97.00

98.00

99.00

100.00

101.00

102.00

103.00

104.00

105.00

106.00

107.00

108.00

109.00

110.00

111.00

112.00

113.00

114.00

115.00

116.00

117.00

118.00

119.00

120.00

121.00

122.00

123.00

124.00

125.00

126.00

127.00

128.00

129.00

130.00

131.00

132.00

133.00

134.00

135.00

136.00

137.00

138.00

139.00

140.00

141.00

142.00

143.00

144.00

145.00

146.00

147.00

148.00

149.00

150.00

151.00

152.00

153.00

154.00

155.00

156.00

157.00

158.00

159.00

160.00

161.00

162.00

163.00

164.00

165.00

166.00

167.00

168.00

169.00

170.00

171.00

172.00

173.00

174.00

175.00

176.00

177.00

178.00

179.00

180.00

181.00

182.00

183.00

184.00

185.00

186.00

187.00

188.00

189.00

190.00

191.00

192.00

193.00

194.00

195.00

196.00

197.00

198.00

199.00

200.00

201.00

202.00

203.00

204.00

205.00

206.00

207.00

208.00

209.00

210.00

211.00

212.00

213.00

214.00

215.00

216.00

217.00

218.00

219.00

220.00

221.00

222.00

223.00

224.00

225.00

226.00

227.00

228.00

229.00

230.00

231.00

232.00

233.00

234.00

235.00

236.00

237.00

238.00

239.00

240.00

241.00

242.00

243.00

244.00

245.00

246.00

247.00

248.00

249.00

250.00

251.00

252.00

253.00

254.00

255.00

256.00

257.00

258.00

259.00

260.00

261.00

262.00

263.00

264.00

265.00

266.00

267.00

268.00

269.00

270.00

271.00

272.00

273.00

274.00

275.00

276.00

277.00

278.00

279.00

280.00

281.00

החוות דלא עת... לקח את גדי מדרכו מלאכת הכח...

בשלהי מלחמת יום הכיפורים נפתח במצר חוג לקרטה. מקלט שימש כ"דוג'ו" (אולם אימונים). כעבור זמן קצר צורפו גם תלמידי תיכון שהיו מעוניינים בלימוד קרטה; בתוך קבוצה זו היה נער בהיר שיער, בעל כתפיים מעוגלות מעט, ושמו גדי הלמן.

לצערנו נסגר החוג כעבור זמן קצר בגלל חוסר "כח פנימי" להמשיכו וחבריו הוזמנו להצטרף לחוג שפעל במעברות.

רק חבר אחד ממצר היה בעל חוזק וסבילות לנסוע למעברות פעמיים בשבוע, בכל מזג-אוויר, כדי להתאמן בקרטה - שמו היה גדי הלמן.

היחס הנפלא שלו לאימון הקרטה היה הכור המצרף שגיבש את החוליה שלא נתנת לשבירה, בין גדי, תלמיד הקרטה וביני, המדריך שלו. גישתו לאימון היתה לחפש עד הסוף ולבדוק את הדרכים והמטרות הסופיות של הקרטה.

מסיבות אדמיניסטרטיביות הוחלט לסגור את החוג הקבוצי האחרון שנשאר לי. חברי החוג הוזמנו להתאמן ב"קרטה-דו-ג'ו" במועדון "הפועל" בפתח-תקוה.

המרחק הגדול והזמן שהיה על גדי לבלות בנסיעה לפ"ת וחזרה, לא עצרו בעדו ורק לעתים רחוקות לא הופיע לאימון. לפעמים הגיע מאוחר ונשאר להתאמן עם הכיתה השנייה. היה תלמיד

שקט ואפילו מסויג, אך נוכחותו הורגשה היטב על מחצלת ה"דו-ג'ו". ידעת שגדי היה שם ועבד קשה. רוח ההתמדה שלו וגישתו לאימונים היו את קו האופי הבולט ביותר והוא נדיר בין תלמידי קרטה, במיוחד בתחילת הדרך הקשה והמאמצת של הקרטה.

אפילו כשבסיסו של גדי, כמדריך נוער, היה בקרית-שמונה, מצא לעיתים קרובות זמן, כוח ורוח מתאימה כדי להגיע לאימון. טיפוסית היתה השתתפותו הבלתי צפויה במחנה אימון של סוף שבוע בקבוץ העוגן, באותה תקופה.

הוא הוסיף לאוירה ולרוח של סוף-שבוע-אימונים קשה ומתיש זה. גדי התקבל לחיל האוויר. האימונים שם דורשים כידוע הרבה זמן, אך למרות זאת, גדי מצא זמן והמשיך להתאמן בקרטה. היה לו מזל, שהיה יחד עם שני תלמידי קרטה נוספים, מקבוץ העוגן. בהזדמנויות יוצאות דופן (שבתות, חופשה) הם היו נוהגים לבוא אלי והיינו מתאמנים יחד ודנים על קרטה.

דרך שני תלמידים אלה הצלחתי לקיים את הקשר עם גדי והיה טוב לשמוע שהוא מקיים את אימוניו, אפילו בתנאים קשים ביותר. ראיתי את גדי שלושה ימים לפני מותו הטרגי. הוא בא הביתה לחופשה. בשלב זה כבר היה ברור שהוא מהחני-כים הבולטים בקורס שלו. הוא בא ל"דו-ג'ו" כדי להתאמן, דבר שהפך עבורו, למובן מאליו. גדי אף פעם לא התאמן למטרה של השגת ציונים, למרות שאלה לא היו רעים כלל. הוא התאמן כדי לצלול עמוק לתוך הרוח של דרך הקרטה. זאת דרך קשה ומאמצת, ללא פשרות,

שכוחה בכך שהיא מוציאה לאור את כוחו הטבעי ואת יכולתו הנסתרת של האדם.

המות "ללא עת" כפי שאנו מבינים זאת, לפי מושגי העולם הזה, לקח את גדי מדרכו מלאכת הכוח, אימון ונכונות רוחנית. בחיי הקרטה שלו, שמר על המוטו של ה"קרטה-דו" - "חזק ואמץ". הוא היה חזק ובעל אומץ.

ל.ד. פנטנוביץ (דן 3)
ראש הקרטה דן - ישראל.

שבת 5.2.77

שלום...

מוזר לי לכתוב 1977, אבל הזמן עובר מהר. אצלי בסדר. היתה לי רגילה בשבוע האחרון וזה הגיע טוב, ברגע שהתחיל להשבר לי הזין מהבסיס. בקרתי בקרית-שמונה והיה נחמד מאד לפגוש את כל אלה שעבדתי איתם שנה ובכלל את העיר. הייתי גם בחרמון קצת. אבל כל הזמן היתה הרגשה מוזרה, ידעתי שזה ייגמר ואני צריך לחזור. מוזר, אבל רק ברגילה התחלתי להרגיש שאני בצבא. אני לא חושב שאני השתניתי הרבה אבל ראיתי את הכל קצת אחרת וזה לא מצא חן בעיני. חזרנו לבסיס ורוב החבריה היו עם הרגשה כזאת.

נשבר לי הזין מהמשמעת, צחצוח נעלים וכל הדברים הפורמליים, מסדרים ועוד. הלמודים לא כל כך קשים אבל כל הסרטורים...

טוב מאד שכתבת לי. המכתב הגיע רק ב-4.2.

להשתמע

ע' 3

שלום...

אצלי הכל בסדר בינתיים, אני כותב לך לפני מסדר בוקר. עברנו לחדרים. היה חם נורא בימים האחרונים ופה בכלל קשה לישון. יש לנו הרבה חומר ללמוד והרבה בע"פ, אז קמים בבוקר שעה לפני מסדר השכמה ולומדים קצת. אחר כך מתרחצים, בארוחת צהרים הולכים לברכה, לפני השינה, ככה שרוב היום נמצאים במים (כאילו).

...גמרנו ללמוד ואני עכשו באיזה חורשה לבד, מנסה ללמוד כמה דברים בע"פ. הראש כבר מתפוצץ אבל נורא נחמד פה ושקט. השמש עכשו שוקעת ולא חם כמו בימים האחרונים.

אני חושב שחזרתי קצת לשקט ול"אדישות" אף על פי שיש לנו הרבה ללמוד ולעשות, יותר קל ככה לבצע דברים ואולי גם הזמן עובר יותר מהר.

טוב אז להתראות

ע' 3

שלום...

(ללא תאריך)

גמרתי סוף סוף את כל המסעות ועכשו מתחילים ללמוד. יש המון חומר וזה קריעת תחת יותר גדולה מהמסעות. בימים האחרונים היה חם פראי והלכתי קצת לשחות בבריכה. עדי פרג יחד איתי ולראות אותו שוחה זו חוויה...

...בקשר למה שיהיה בארץ, אני לא כל כך יודע. הייתי ממש מופתע כשקבלו את התוצאות

מכתבים לבת-קבוצה

(באמצע ציר לילה). יהיה ברדק בכלל עם דיין ומפלגת העבודה מתפוררת. בגין גם במצב קשה ואני לא חושב שיחיה עוד הרבה. גם בבחירות להסתדרות אני לא חושב שיש הרבה סיכויים למרות כל ההצעות המהפכניות של אביטל. כיוון שלא מעמידים את האנשים המתאימים. הזקנים מזמן היו צריכים לברוח...

טוב נורא מאוחר אז להתראות

ע' 3

שלום ...

19.6.77

דבר ראשון בקשר למסיבה. היה מאד נחמד. קבלתי את המכתב שלך אחרי המסיבה כך שלא יכולתי לענות לך. היו הרבה סטיקים ובאו די הרבה חבריה (חלק עם החברות). באו כמה מכוניות שעוד לא נראו בקבוצ (והחברים בקשו הבהרות למחרת) פונטיאק וכו'... אבל כמה שבאו עם בגדים יפים זרקנו אותם למים.

... עוד מעט אנחנו מתחילים להתרוסס ויהיה לחץ גדול בכל התחומים.

כיוון שגמרנו את כל המסעות אנחנו מחזירים ציוד. כיף לא נורמלי להפטר מזה. כיוון שהלחץ גדול עכשיו, אין לי זמן לשחות כל יום ואני בכלל לא עוסק בפעילות גופנית. ניוון לא נורמלי וההרגשה בהתאם.

ביום חמישי שעבר יצאנו לאפסר. הייתי בתל-אביב ורציתי ללכת לקומונה צפון. לא ידעתי שהיא התפרקה. מה קורה בתנועה?

להתראות

ע' 3

שלום ...

11.7.77

... כנראה שאני לא אגיע הביתה עד ה-22 בערך חודש של עשהי בבסיס. באסה לא נורמלית, מה את אומרת. אנחנו נוסף לכל צריכים לשיר במקלה "מטופשת" של מעל 100 חברה במסדר כנפיים, עם איזה מנצח מפורסם וחזרות שעה לפחות כל יום.

... מזמן לא יצא לי סתם ככה להשתולל ולעשות מה שמתחשק. תמיד יושב בקצה העסק שצריך לחזור והראש לא פנוי. יש תמיד מין ניגוד בזה שיוצא לי להיות בבית תמיד בשישי או שבת כשיש מסיבות, כל החברה ישנם והדברים לא שגורתיים.

להתראות

שלום ...

8.8.77

נורא נחמד לקבל ממך מכתב במיוחד שאנו עמוסים ואין זמן סתם לחשוב.

... אבא שלי עבר פה ביום שישי (איזה נסיעה של המפעל) ובא לבקר אותי. היה טוב ויצא לנו לדבר על דברים שקורים בקבוצת ברצינות, מה שלא קורה בדרך כלל. בקשר לטיסה די קשה לבטא את ההרגשה. זה עסק קצת מוזר ובינתיים זה אתגר ואני נהנה מזה. באופן כללי אני לא יודע אם אני רוצה להיות טייס. אבל אני חושב שרוב החבר'ה לא יודעים.

... מתוכננים לנו איזה שלושה ימי עבודה בקבוצה. יכול להיות שזה יהיה בקבוצת חוליות ואני נורא מקוה כיוון שאוכל להיות בקרית-שמונה קצת, אבל זה לא בטוח. המון זמן לא הייתי בק"ש ולא היו לי הזדמנויות לבקר ...

טוב כבר מאוחר בלילה אז אני אגמור את המכתב.

נ.ב. הסולו היה בסדר. כיף לא נורמלי.

להתראות

ע' 3

שלום ...

1.9.77

... עכשיו עשר וחצי בערב וכרגע נגמר סרט של צ'רלי צ'פלין "אורות הכרך". לא יודע אם ראית אותו אבל הוא סרט לא נורמלי יפה. כמה שהוא מצחיק וללא קול, הסרט נוגע ללב ומראה כמה דברים מחיי יום יום בצורה מאד מעניינת, בשביל זה יש לי מצב רוח טוב מהסרט. ... באפטר האחרון הייתי בבאר שבע וביקרתי בקומונה. טוב קצת להזכר בתנועה, כל הבעיות של הקבוצה + שאלונים והכנה לפעולה. אני לא יודע בדיוק מה המצב שם, אבל בנוער יש פוטנציאל.

עכשיו גם מדברים קצת על טיולים ובילויים ואני מת לעשות איזה טיול טוב. מתכננים לא רק בארץ (אבל לא ברצינות) אלא גם טיולים במרכז אמריקה ובמזרח הרחוק (יחסית).

דיברתי גם עם כמה קיבוצניקים פה על העתיד וקבוצה וחיים בו. התברר (לאכזבתי) שלא כל כך בראש שלי סוציאליזם וכל הדברים הגדולים וכו'. אבל למרות זאת אני לא רואה את עצמי חי בחברה אחרת. ורק אגב, השווייטי קצת לעצמי את החיים בשנת י"ג לחיים בצבא ומסתבר שהרבה יותר קל להיות בצבא בשלב זה. אין כל כך הרבה התלבטויות ולא צריך להזיז ולארגן את כל העולם. אבל היו יותר דברים דברים מעניינים, ספוק וקיצוניות בשנת הי"ג.

טוב קצת יותר מדי פלסף. אז להת'

אני אהיה בבית בראש השנה אולי אפילו יומיים.

ע' 3

ברנה ואילנה היקרים
קשה לכתוב על גדי בלשון עבר, הוא
עדיין חי בתוכנו;
רציתי לספר לכם סיפור שכבר סופר
לכם על ידי רמי (רמי, ברק, גדי,
ואני היינו יחד באותה החוליה), אני
בכל זאת מעלה זאת על הכתב כדי
שתשמעו את הסיפור מעוד זווית ראייה.

קורס טייס הוא קורס מאד
אינדיבידואלי; יחסי רעות עמוקים
קשה ליצור כאן. אם היו כמה אנשים
שהצלחתי ליצור איתם יחסים קרובים,
הרי אחד מהם היה גדי.

אין לי מילות ניחומים, כל שרציתי
לכתוב לכם הוא שאנחנו חושבים על
גדי, מדברים עליו וזוכרים אותו.
היה לכם בן נפלא ואני כואב יחד
אתכם את הכאב הנורא.

שלכם

עדי פרג

זלום לכם ברנה ואילנה
רציתי לבקרכם ביום שישי האחרון
ולצערי, מסיבות שאינן תלויות בי,
לא יכולתי לבוא.

הסיפור על גדי מראה צד באופיו
שנתקלתי בו בתנאים של לחץ פיזי
ונפשי. דווקא בתנאים כאלה אנחנו
מגלים המון על אופיו של האדם.
סיפור זה חרוט אצלי כזכרון שלא
ישכח ימים רבים.
אני שולח את המכתב בדואר ומבטיח
לבוא ולהיות אתכם בעוד שבועיים
כשנצא שוב לחופשה.

להתראות

עדי

לגדי ולי היו יחסים מיוחדים למדי,
למעשה היינו יחד מתחילת הדרך בקורס.
בקדם-מכין הכרתי את גדי כבחור מבריק
בלימודים. הוא לא יחס חשיבות רבה
לציונים והיה נוהג "לעשות שטויות"
במבחנים ולהפסיד נקודות בשאלות
פשוטות וקלות - פשוט מתוך קלות-דעת,
אבל בין החבר'ה כולם ידעו שהציונים
שלו (שלא היו גרועים) כלל לא שיקפו
את ידיעתו וכושרו האנליטי.
כשהיינו מקבלים בעיה, שאף פעם לא
נתקלנו בה וכשהיה צריך לאלתר, גדי
תמיד היה מוצא דרך לפתרון.

אם בקדם-מכין הוכיח גדי את כשרו
השכלי, הרי שבמכין הכרנו אותו יותר
לעומק מבחינת אופיו ואישיותו. הייתי
עם גדי באותה חוליה, במסע "גליל"
וביום אחד גיליתי פתאום את תכונות
האופי היסודיות שלו - עקשנות, כוח
רצון עז ויושר ללא סייג.

זה התחיל בציר-יום ארוך ומייגע;
טפסנו את כל בקעת-יבנאל ביום קייצי
חס, אחר כך היינו צריכים לרדת שוב
לתחתית הבקעה ולטפס חזרה כדי למצוא
נ.צ. היינו בלחץ זמן והחבר'ה היו
עייפים מאד. החלטנו שהסיכוי היחיד
שלנו להגיע לנקודת הסיום (שהיתה
בכפר תבור) בזמן, הוא אם נרוץ למטה
ונחזור בריצה מהירה. החלטנו לעשות
מעשה שאסור לעשותו - לפצל את החוליה.
חלק ינוחו למעלה, אני שהייתי בעל
הכושר הטוב בחוליה שאלתי מי בא
למטה להביא את הנ.צ., גדי היה עייף
מאד, אבל הוא לא ויתר, ומיד אמר
שהוא יורד איתי; ירדנו ועלינו את כל
הדרך בריצת אמוק. חזרנו עם הנ.צ.
לשאר החוליה והמשכנו לכפר תבור.
בסופו של דבר, למרות הריצה, איחרנו
וקבלנו עונש - להביא שני נ.צ. שהיו
במרחק 8 ק"מ - תוך שעה. עשינו את
כל הדרך בריצה והגענו חזרה לכפר
תבור סחוטים לגמרי. מיד היה צריך

"אני לא יודע אם אני
רוצה להיות טייס...
טיסה זו עבודה קשה...
אחרי פעמים-שלוש כבר
לא נהנים מזה שהביתים
קטנים, ולא רואים אנשים."

להתחיל ללמוד את ציר הלילה. זה היה ציר ארוך וקשה במיוחד - כ 35 קילו-מטרים, ובהתחשב במצבנו אחרי אותו יום, זה נראה כמעט בלתי אפשרי. אותו לילה היה שייך כולו לגדי, הוא הוביל את החוליה כמעט לאורך כל הדרך. היינו צריכים להגיע לנקודת הסיום (כוכב הירדן) עד שעה ארבע בבוקר. הגענו לנחל תבור בסביבות 7.00 ונותרו עוד כארבעה קילומטרים עד לנקודת הסיום, אבל היינו צריכים ללכת לעוד נ.צ. אחד שהאריך את הדרך ל-10 ק"מ. התפתח ויכוח בתוך החוליה. אני ואחרים אמרנו שצריך ללכת ישר לנקודת הסיום, כי אנחנו כבר באיחור של 3 שעות. גדי לא הסכים ואמר שחייבים ללכת לנ.צ. האחרון. היום, במבט לאחור, הסיבה שלא רצינו ללכת לנ.צ. האחרון היתה פשוט העייפות, והרגליים שאחרי 70 קילומטרים באותו יום, תבעו את שלהן. אני זוכר שגדי אמר לי: "עדי, אתה מדבר מהרגליים ולא מהראש". הויכוח הסתיים בהצבעה וברוב של ארבעה נגד שלושה, החלטנו ללכת ישר לנקודת הסיום. כשהגענו להתפצלות השבילים - גדי בלי לומר מילה החל ללכת בכיוון הנ.צ. - פשוט הלך ולא שעה לקריאו-תינו. לבסוף פלט כבדרך אגב: "אני הולך לנ.צ.", אם אתם רוצים לפצל את החוליה, תלכו לנקודת הסיום". גדי לא נהג להרבות בדברים, אמר את מה שאמר והמשיך ללכת. הלכנו אחריו בלי לומר אף מילה, מצאנו את הנ.צ. והגענו לנקודת הסיום באיחור של ארבע וחצי שעות. רק מאוחר יותר נודע לנו שמפקדנו הקציב לנו זמן אשר מראש ידע שלא נוכל לעמוד בו, בשביל לראות כיצד ננהג. אני הכנתי שטעיתי והיה לי ממש לא נעים שגדי ראה אותי נשבר.

באותו יום החלטתי שאני חייב להוכיח לשני אנשים שאני מסוגל לעמוד בלחץ ולא להשבר, הייתי חייב זאת לעצמי ולגדי. לשמחתי הייתי עם גדי שוב באותה חוליה, במסע המסכם ובמסע זה אני חושב שהצלחתי לשנות את דעתי של גדי עלי. ב "ראשוני" - התחלנו לטוס ושוב כל אחד מתמודד עם בעיותיו ויכולתו האישית. גדי לא היה מן המתבלטים, תמיד היה שקט ומופנם. הייתי מדבר איתו הרבה בנושאי טיסה ופיתחנו יחסים די מיוחדים. אפילו שמות חיבה המצאנו אחד לשני - גדי קרא לי "עדה" ואני קראתי לו "גדה". כשעברנו ל"בסיסי", עברתי לגור עם גדי באותו החדר. כל שהספקנו הוא להעביר את החפצים האישיים לחדר החדש... עכשו החדר כאילו התרוקן זכרו של גדי ילווה אותי לעד עדי פרג

ראיתי צפור רבת יפי.
הצפור ראתה אותי.
צפר רבת יפי כזאת לא אראה עוד
עצ יום מותי.
עבר אותי אף גטל של שמש.
אנרתי מליון של שלום.
מליון של אנרתי אמש.
לא אנר עוד היום.
נין זק

חתוק ראיונות אישיים והערכות מפקדים
על התקדמותו של גדי בקורס הט"ס:

ג. סיכום כוידוך טיבה	
חתימה 26/10/77 תאריך [Redacted] דרגה ושם [Redacted]	התקין את המסמך המורה על חשיבות כחשד קדש 26/10/77 הוא יבין את חשיבות המסמך ויבין את חשיבות המסמך אחרי קיום ט"ס
ח. הערות מפקד המיומן	
חתימה 26.10.77 תאריך [Redacted] דרגה ושם [Redacted]	התקין את המסמך המורה על חשיבות כחשד קדש 26/10/77 הוא יבין את חשיבות המסמך ויבין את חשיבות המסמך
ט. הערות מפקד המיומן	
חתימה 28/10/77 תאריך [Redacted] דרגה ושם [Redacted]	התקין את המסמך המורה על חשיבות כחשד קדש 28/10/77 הוא יבין את חשיבות המסמך ויבין את חשיבות המסמך

ראיונות אישיים - התקדמות *

שלב	תאריך	לוח	הכרטיס	המראיין
15/9/77	לוח	הכרטיס	המראיין	
פירוט - קחו חילוי, נשט משיג ודגור קדש. - און משיג מיליוני, משיג מיליוני משיג מיליוני. - חישב לשיג נוסף קדש ואוכו הסיסה כשיג אהקיד אהקיד משיג. - הסדתי אהקיד משיג אהקיד משיג ילד ואהקיד אהקיד משיג. למשל משיג.				

מס	תאריך	פרטים	חשבונית	הערות
1	28/7	שקל 1000 (הקדמת חשבון)	הכנסת כסף לזכותי מאזן חשבון	
2	4/8	שקל 400 הכנסת	הכנסת כסף לזכותי מאזן חשבון	
3	14/8	שקל 1400 הכנסת	הכנסת כסף לזכותי מאזן חשבון	
4	19/8	שקל 1900 הכנסת	הכנסת כסף לזכותי מאזן חשבון	
5	25/8	שקל 2500 הכנסת	הכנסת כסף לזכותי מאזן חשבון	
6	2/9	שקל 200 הכנסת	הכנסת כסף לזכותי מאזן חשבון	
7	20/9	שקל 2000 הכנסת	הכנסת כסף לזכותי מאזן חשבון	
8	26/10	שקל 2600 הכנסת	הכנסת כסף לזכותי מאזן חשבון	

עז היום, נשאי עושה דברים מסויימים, אני חושב באנוחיים של "איק ג'י היה רואה את זה..."

שיחה עם הרק דר, חברו בקורס-6"ס

הכרתי את גדי בתקופה של קורס הטיס.
 בעיקר היינו יחד בתקופה של ה"גבוש"
 וה"מכין". זהו בעיקרו החלק הפיזי
 של הקורס; תקופה של מאמצים.

נמצאים במצבים קצת יותר קשים. לדעתי
 זהו החלק היפה של הקורס. היינו הרבה
 יחד, בעיקר בגלל ששנינו היינו די
 טובים בניווט וחלקו את החוליות לפי
 רמה.

בשטחים רבים לא היו לנו דעות זהות,
 היתה השקפת חיים שונה. זה ענין של
 רקע. השוה"צ זה לא בדיוק כוון
 ההשקפה שלי. אבל המענין היה שזה לא
 הפריע בכלל. היתה הפרדה לגמרי מלאה
 בין ענינים כאלו לבין היחסים שלנו
 כחברים. האמת היא שמצינו לא שמעתי
 אף פעם איך הוא רואה את הידידות
 שלנו וגם אני אף פעם לא אמרתי לו,
 אבל מאנשים אחרים ומההרגשה, די
 ברור לי שאלו היו יחסים מאד

מיוחדים, כי בצבא בד"כ היחסים בין
 אנשים יותר פשוטים, יותר גבריים.
 הפגישה עם גדי היתה אחת ההתקלויות
 המעטות שלי עם אדם שממש הערכתני,
 ואפילו ניסיתי ללמוד ממנו דברים
 מסוימים ולהעבירם אלי. בעקבות
 ההכרות הזאת גם כיום אני מחפש אצל
 אנשים דברים יותר לעומק.

אצל אנשים. זוהי תפיסה לטבע ושטח -
 משהו פנטסטי. היינו יוצאים לניווט
 והוא היה עובד בניווט בשיטה לגמרי
 לא הגיונית לכאורה, לא השיטה
 המסודרת, הסטנדרטית ותמיד היה מגיע.
 תמיד היה יודע איפה הוא נמצא.
 פתאום היה סוטה מהציר שתוכנן,
 באמצע הלילה, אף אחד לא היה יודע
 איפה נמצאים ופתאום מגיעים. אני לא
 יודע אם זה קיים אצל הרבה אנשים,
 כי השיטה בניווט היא לעבוד עם שכל
 ועם הרבה לימוד, אבל בעזרת החושים
 בלבד, יש מעט אנשים שמצליחים.
 בענין הניווט היה לנו מקרה שיכול
 להמחיש, בדוגמא מסוימת מאד, למה
 אני מתכוון כשאני מדבר על עקשנות,
 התעלמות מדברים מסוימים וכו'.
 עשינו ניווט מאד ארוך, הקשה ביותר
 להערכתני. בתור חוליה טובה קיבלנו
 ציר מאד קשה. החבר'ה הגיעו ממש
 לשבירה ולמצב שגם חבר'ה טובים,

היה עדין ורגיש בצורה לא רגילה.
 היתה בו עקשנות, לא סתם עקשנות של
 ראש בקיר. הוא היה דבק במטרה שלו
 ובעקרונות שלו. היה ספקן. לא היה
 אחד שיש לו דעה לפיה התחנך וזהו.
 ראיתי אצלו הרבה דברים שהיו
 חסרים אצלי, והוא גם היה מעיר לי
 על כך. לא היה בן-אדם ששותק.
 אמנם היה יושב בצד הרבה פעמים ולא
 מגיב, אך תמיד היה מוצא את הרגע
 להעיר את מה שהוא חושב. לא תמיד
 בצורה עדינה, אך תמיד במקום.
 הוא עמד בקשיים פיזיים בצורה
 פנטסטית. אני זוכר שהיו לו קשיים
 עם הרגליים - הן נראו כמו דייסה,
 מוגלה, פצעים והוא הלך... ולא הזיז
 לו כלום. לפעמים היה מתעלם מכל מה
 שקורה מסביב, מתעלם מהחבר'ה, מכל
 השטויות שלהם, היה הולך, מחליט
 שהוא לא מוותר וזהו.
 היתה לו תכונה שאני מעריך מאד

היו כמה פעמים שלא יצאתי לניוטים. גדי היה היחיד שלמעשה עשה את כל הניוטים ואת כולם עשה חלק לגמרי, אף פעם לא היו לו בעיות. יחד עם זה היו לו הרבה ויכוחים עם המפקדים בקורס, ואיכשהו הם קבלו את הרושם שהוא מפונק. אני זוכר שהעניין הזה מאד הכאיב לו, שלא קיבל את ההערכה שהיתה מגיעה לו. שנינו בקורס מאד את השיטה, כי היא השאירה פתח לסכן ולעשות הכל קל מאד. רק מי שקבע לעצמו שהוא עושה הכל כמו שצריך, עבד קשה. הם טענו שכך ניתן לקבוע מי מתאים לקורס ומי לא. היו לנו ויכוחים על העניין הזה וגדי לא קיבל את דעת המפקדים וכרגיל, לא היה מוכן להתפשר או לרדת בדרישות. לדעתי קורס טיס לא היה המקום המתאים לו. אם כי הוא הצליח יפה מאד, אבל היה מצליח במקומות אחרים לא פחות, ועם הרבה יותר סיפוק.

אני זוכר שקרוב למועד שעזבתי את הקורס, הייתי בא הרבה פעמים לדבר איתו. שאלתי אותו איך זה נראה לו להמשיך ולהשאר 7 שנים שם, כי לא אהבנו את המקום. תמיד היו לו ספקות אם הוא רוצה להשאר שם. כל בוקר היתה לנו שיחה של 20 דקות "להיות או לא להיות". פעם בא אלי עם שאלה שאף אחד לא דיבר עליה: "מה אתה חושב לעשות אם תגמור את הקורס, איך תחיה?".

גדי היה מאד סקרן וחיפש דברים מאד לא שגרתיים בחיים. היו לו נטיות חזקות מאד לאמנות ולראות דברים שלא כל אחד מסתכל עליהם. הוא התעסק קצת עם כל מיני תורות מזרחיות - יוגה, מדיטציה וכו'. היתה לו מין שליטה נפשית חזקה מאד על עצמו. היה יכול להגיע לאיזו החלטה לגבי עצמו בנושא מסוים וממש לשלוט בהחלטות

גדי יעשה כשנגיע למקום ששם צריך להתפצל. עד כה הוא אמר רק דבר אחד: "שמעו חבר'ה, בינתיים הרגליים שלכם מדברות, לא הראש". היה לי מוזר מאד שגדי שותק כאילו אין לו דעה, כי כבר הכרתי אותו די טוב כדי לדעת מה לצפות ממנו. הגענו לצומת הדרכים, גדי פשוט המשיך ללכת בכוון הנ.צ. לא מדבר עם אף אחד - הולך... הלכתי אחריו. היתר נשארו עוד כמה דקות ו... באו אחריו. הגענו למפגש, איחרנו באיזה 3 שעות. בתחקיר שהיה שאלו אותנו על הנ.צ. ההוא, עוד בטרם ספרנו מה היה. כלומר אם היינו מוותרים עליו, היינו נתפסים. הזמן נקבע מראש כך שלא נוכל לעמוד בו, רק כדי להכניס אותנו ללחץ ולראות כיצד ננהג. כמעט לכל אחד יש רגע של שבירה,

שבדרך כלל סחבו והיו חזקים, באיזה שהוא מקום נשברו והחליטו לסכן, ואפשר לסכן בלי בעיות, אבל אפשר גם להתפס. היינו 6 אנשים, מתוכם ארבעה אמרו שהם מוותרים על נ.צ. אחד וזה מקצר את הדרך ב 15 ק"מ בערך. היינו בלחץ זמן. היה ברור שלא נעמוד בלוח הזמנים גם כך וגם כך, אבל השאר טענו שלפחות נאחר במעט זמן ולגבי הנ.צ. שיחסר, נסביר שלא מצאנו אותו. אני, משיקולים מוסריים (אז עוד הייתי די תמים) לא הסכמתי לקצר, ומיד התחלתי להתווכח איתם. גדי ישב בצד, לא אמר כלום. ידעתי שהוא לא איתם, אבל היה חסר לי העידוד שלו. היה ברור שאם הוא יתערב זה ישנה הרבה. עד המקום שבו היינו צריכים להחליט אם להמשיך לנ.צ. או לא, היו עוד כמה קילומטרים והמשכנו ללכת תוך כדי ויכוח. חיכיתי לראות מה

וברצונות שלו.
למשל, יכול היה להרגיע את עצמו ולא להגיב. לפעמים החבר'ה היו חושבים שהוא אדיש לדברים, אבל זה לא היה ענין של אדישות, פשוט הוא שלט בעצמו בצורה לא רגילה. היה לו שקט נפשי פנטסטי, לא ראיתי שקט כזה באף בן-אדם. ידע לא להלחץ גם כשדברים שקרו מאד כאבו לו. היה יכול להגיע לויכוח מאד סוער עם מישהו אבל זה לא היה מוציא אותו משיווי המשקל.

בהרבה דברים היתה הזדהות ביני לבינו. אפילו שהגישה שלי היתה הרבה יותר נוקשה לכל מיני דברים. בס"כ היו לנו הרבה דברים משותפים. תמיד רצינו לטייל יחד בשבתות, אבל לא כל כך יצא.

אני זוכר שגדי היה הבן אדם היחיד בקורס שהיה אכפת לי ממש שאני נפרד ממנו, כשעזבתי, וסך הכל עזבתי בהרגשת הקלה עצומה. היה בו שילוב נדיר מאד של דינמיות רצינית בהרבה שטחים ויכולת מקצועית ושכלית פנטסטית. יחד עם זה היה יפה נפש וחולמני לפעמים. אני זוכר שבטיסות היתה לו בעיה. הוא טס בסדר גמור אבל למדריך היתה בעיה להוציא אותו מהאדישות. היה מנסה לצעוק עליו, אבל שום דבר לא עזר. הוא עבד לאט, בקצב שלו, לא הזיז לא כלום.

בשלב מסוים גרנו יחד בחדר של 16 איש. אני אוהב לשמוע מוסיקה קלאסית וכשהייתי פותח את הרדיו כולם היו מתחילים להשתולל. גדי היה נותן את התמיכה שלו לענין ושנינו היינו שומעים, ז.א. כל החדר. פעם מישהו הביא אזניות ושמען מצויין. גדי שם את האזניות והקשיב

למשהו של באך. הופיע אצלו מין חיוך פנטסטי, ממש היה מאושר, לא רצה להוריד את האזניות.

ראיתי אותו ברגעי שמחה, כשהיה בטבע, בחוץ בלי כל הלחצים האלה של הקורס, היה מאושר. וכמה שהיה מופנם וסגור, הוא ידע לפעמים לשמוח מאד. בעית הפרסום אצלו היתה קשה ולכן קשה לי לקבל שמוציאים חוברת לזכרו. הוא לא אהב דברים כאלו. נראה לי שהוא היה בן-אדם עם אישיות כזו, שחרט את עצמו אפילו ב 21 שנותיו, מספיק חזק.

בקורס היו די הרבה אנשים שלא כל כך אהבו אותו. היתה לו תגובה קשה מאד. אם לא רצה מישהו מסוים היה פשוט מנתק מגע. לא היה מתווכח, פשוט היה שותק, היה עושה עצמו לא שומע ולא עונה. גם באמצע ניווט יכול היה פתאום ללכת חצי ק"מ לפני כולם, קוראים לו והוא - לא שומע אף אחד, הולך מבסוט. היה תופס לפעמים "התקפות חרשות" רציניות ביותר וזה דבר ששיגע אותנו.

ס"ה אולי זו היתה הכרות שטחית, קצרה, אך בהרבה דברים השפיעה עלי מאד. אחת הפעמים היחידות שנתקלתי באדם שגרם לי לראות דברים באור שונה. למעשה עד היום כשאני עושה דברים מסוימים, אני חושב במונחים של איך גדי היה רואה את זה, איך היה מסתכל עלי. יוצא לי לחשוב עליו הרבה מאד, להזכר בו כמעט כל הזמן.

הצורה בה הודיעו לי שנהרג, היתה חוויה איומה. בדיוק חזרתי מהצבא אחרי שבוע שלם שכמעט לא ישנתי. איך שאני מגיע הביתה קיבלתי טלפון על גדי. לא כל-כך עיכלתי את זה, לא ידעתי מה לעשות. למחרת נסעתי למצר.

תפסתי טרמפ עם אחד שמחלק פרחים. כיוון שלא זכרתי היכן בדיוק הכניסה, שאלתי את הנהג והוא אמר: "למצר? בדיוק אתמול הבאתי לשם פרחים." ואז תפסתי שבעצם הוא נהרג.

נאום השועל על הידידות ועל דברים שבלב

- שָׁלוֹם! — אָמַר הַשּׁוּעַל.
- מִי אַתָּה? — שָׁאַל הַנָּסִיף הַקָּטָן — אַתָּה חֲמוּד!
- אֲנִי שׁוּעַל — עָנָה הַשּׁוּעַל.
- בֹּא לְשֹׁחַק עִמִּי — בִּקֵּשׁ הַנָּסִיף הַקָּטָן — אֲנִי עֲצוּב כָּל כֶּף...
- לֹא אוּכַל לְשֹׁחַק אִתְּךָ, — אָמַר הַשּׁוּעַל — כִּי אֵינֶנִּי מְאֵלֶּף.
- אֲנִי מְבַקֵּשׁ לִי יְדִידִים. אֵךְ מַה פְּרוּשׁ „לְאֵלֶּף“? — שָׁאַל הַנָּסִיף הַקָּטָן.
- וְהוּ עֲנִין שֶׁהוֹנִיחוּהוּ יָמָר עַל הַמִּדָּה, — הִסְבִּיר הַשּׁוּעַל — וּפְרוּשׁוֹ: לְקַשֵּׁר קִשְׁרִים...
- לְקַשֵּׁר קִשְׁרִים?..
- אַמֵּת, נִכּוֹן הַדָּבָר, — עָנָה הַשּׁוּעַל — בְּעִינֵי הַנֶּף צָדִין נֶעֱר קָטָן, שְׁאִינוּ שׁוֹנָה מִמָּאָה אֵלֶּף נֶעֱרִים קִטְנִים אֲחֵרִים: אֵין לִי צֶרֶף בָּךְ. אֵךְ אַתָּה אֵינְךָ וְקוֹך לִי: בְּעִינֶיךָ אַתָּה אֵינְנִי אֵלֶּף שׁוּעַל הַדּוּמָה לְמָאָה אֵלֶּף שׁוּעִלִּים אֲחֵרִים. אֵךְ אִם תִּאֲלָפֶנִּי נִהְיָ וְקוֹכִים אֵישׁ לְרַעְהוּ: אַתָּה תִּהְיָ בְּשִׁבְלִי אֶחָד וְיָחִיד בְּעוֹלָם, וְאֵךְ אֲנִי אֶהְיָ בְּעִינֶיךָ אֶחָד וְיָחִיד בְּעוֹלָם כָּלוּ...
- אִם תִּאֲלָפֶנִּי, יֵאָדְרוּ חַיֵּי כָאֵלֹו וְרַחֵם לִי הַשֹּׁמֵשׁ. אוֹ אֲזֹ אֶכִּיר אֶת קוֹל פַּעֲמֶיךָ וְאֲדַע לְהִבָּחִין בִּינֵיהֶם וּבֵין כָּל הַצִּעְדִּים הָאֲחֵרִים. צִעְדֵיהֶם שֶׁל הָאֲחֵרִים מְבַרִּיחִים אוֹתִי אֶל מַחֲלוֹת הַעֶפֶר. וְאֵלֹו צִעְדֶיךָ אַתָּה יִהְיֶה בְּאֲזִנִּי כְּקוֹל נְגִינָה אֲשֶׁר תַּעֲבִיר אוֹתִי לְצִאת מִמַּחֲשָׁבִי מְאוּרָתִי. שׁוּר! הִרְוֹאָה אַתָּה אֶת שְׁדוֹת הַקֶּמֶה הַמְשִׁתָּרְעִים שָׁם? אֵינִי אוּכַל לְחַס. עַל כֵּן אֵין לִי חֹפֶץ בְּדַגָּן, אֵךְ לֹא עֲנִין בְּשְׁדוֹת-בָּר. וְהִרִיזָה דָּבָר מְצַעֵר! אֵךְ שְׁעָרֶךָ בְּעֵין הַזֶּהָב. מַה טוֹב יִהְיָ חֲלָקִי לְכַשְׁתָּאֵלֶּף אוֹתִי! וְכִר אֲזַכֵּר אוֹתְךָ בְּרֵאוֹתִי אֶת הַשִּׁבְלִים הַזֹּהָבוֹת, וְרִשְׁרוּשׁ הָרוּחַ בְּקֶמֶה יַעֲרֹב לְאֲזִנִּי מֵאֵד... — אָנָּה... אֲלֹפֶנִי-נָא! — הִתְחַנֵּן הַשּׁוּעַל לְפָנָיו.
- בְּחֹפֶץ-לֵב, — אָמַר הַנָּסִיף הַקָּטָן — אֵךְ אֵין זְמַנִּי פָנּוּי בְּיוֹמֵר. אֵץ לִי הַדָּרָךְ. עָלִי לְמַצֵּא לִי יְדִידִים וּלְהִבָּן דְּבָרִים הַרְבֵּה.
- אֵין אַתָּה מִבֵּין אֵלֶּף מַה שֶׁהֵנֶךָ מְאֵלֶּף, — הִמְשִׁיךְ הַשּׁוּעַל — אֵין שְׁעָתָם שֶׁל בְּנֵי-הָאָדָם פָּנּוּיָה עוֹד לְהִבָּנֵת עֲנִינִים כְּלִשְׁהֶם. הֵם קוֹנִים אֲצֵל הַסּוּחָרִים דְּבָרִים מוֹכְנִים וּמְזַמְנִים. וְכִיּוֹן שְׁאֵין בְּעוֹלָם שׁוֹם בֵּית-מִסְחָר לִידִידוֹת, אֵין עוֹד לְבְנֵי-הָאָדָם שׁוֹם רַעִים וִידִידִים. אִם חֲשָׁקָה נִפְשָׁךְ בְּיָדִיד — אֲלֹפֶנִי-נָא אֵלֶּךְ!...
- שָׁלוֹם עָלֶיךָ! — אָמַר הַנָּסִיף הַקָּטָן כְּשֶׁהִגִּיעָה שְׁעַת הַפְּרִידָה.
- בְּרוּךְ תִּהְיָ בְּצִאתְךָ! — עָנָה הַשּׁוּעַל — אֲגִישׁ לָךְ מִנְחָה נָאָה — סוּד אֲשֶׁר לֹא יִדְעָתָ:
- אֵין לְרֵאוֹת אֶת הַדְּבָרִים הַיָּטִב אֵלֶּף בְּלִב בְּלִבְדִּי. כִּי הַדָּבָר הַחֲשׁוּב בְּאַמֵּת סְמוּי מִן הָעֵין.
- כֵּךְ דָּבָר חֲשׁוּב סְמוּי מִן הָעֵין — חֹזֵר הַנָּסִיף הַקָּטָן לְמַעַן יִחְרַת בְּלִבּוֹ.
- בְּנֵי-הָאָדָם שֶׁכְּחוֹ אַמֵּת זֶה, — הוֹסִיף הַשּׁוּעַל — אוּלָם עָלֶיךָ לְזַכֵּר אֶת הַדָּבָר תָּמִיד. כִּי לְעוֹלָם עָרֹב אָדָם לְשִׁדּוּמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁהוּא מְאֵלֶּפּוֹ.

שבת 27.11.76 אי שם בארץ (לא בבית)

מה שלומך זהר

היה מאד מעודד לקבל ממך מכתב. לפני שבוע כשהייתי בבית צילצלתי אליך אבל לא היית. דיברתי עם אמא שלך והאחים שלך שאלו אותי אם אני חייל גבוה או קצין. אצלי עכשו קר מאד. השבוע חלו רוחות חזקות (גשם לא יורד) ומזג האויר סגרירי. אני לומד ומנסה להזכר בכל חומר שלמדתי פעם. אני לא חושב שיהיה הרבה חומר חדש, אבל לא בטוח שאוכל להוציא פטור. חוץ מזה לומדים גם הרבה חומר בע"פ ומשננים אותו בזמן השמירות. עוד מעט אנחנו מתחילים לטוס בפיפרים וזה השלב של הניפוי הגדול, הראשון. מה שקורה בתנועה ובקריית־שמונה אני לא כל כך יודע כי אני כמעט לא נמצא בבית. שמעתי שהמצב בקריית־שמונה לא כל כך טוב. אני נמצא במחלקה עם אביוהו ועושים בידור לא נורמלי. לפעמים גם מעלים זכרונות, רוצים לבקר שם כשהיה זמן. על טל לא שמעתי כלום.

נ.ב. פגשתי את ש"י. האם הוא מסר לך ד"ש.

להתראות

ע' 3

שלום זוהר

טוב לדעת שאתה קיים. עד עכשו לא הייתי בטוח. אני חושב שמה שגבר על העצלות שלך וכתבת, היה שנשבר לך הזין מהצבא.

הייתי בכנס שנה לשומריה והיה נעים להזכר. המצב בתנועה עכשו לא הכי טוב כמה שהבנתי. בקריית־שמונה גם די גרוע ושמעתי שרוצים לסגור את הקן. אני חושב שהפתרון היחידי הוא התגייסות של הקבוצים באזור. אצלנו כבר התחילו ומצר רוצה לאמץ את קן חדרה ויש כבר תכניות מעשיות, חבר'ה שיעבדו שם לא יום עבודה מלא.

בכנס הראו את הסרט של השומריה והוא די חנטריש. רואים בעיקר חתיכות מהשומריה. אם אתה יכול תשלח לי גם את הסרט השלישי שעשינו בקריית־שמונה.

גם את טל לא ראיתי הרבה זמן. היא פגשה את האחות הקטנה שלי בסיוול ומסרה לי ד"ש. הצבא אצלי די מעניין דוקא, ככה שלא משעמם בינתים אבל עובדים די קשה והציאות גרועות. אף אחד לא חושב על חתימה כיון שלא יודעים אם יגמרו את הקורס, ואם יגמרו זה תלוי. העסק פה די מסובך וטיסה זו עבודה קשה. אחרי פעמיים שלוש כבר לא נהנים מזה שהבתיים קטנים ולא רואים אנשים. גם אין זמן לחשוב על זה. אם תראה את אביוהו תמסור לו ד"ש.

להתראות

ע' 3

מכתבים לאביוהו וזוהר

שבת 11.12.76

שלום זוהר

אצלי עכשיו יום שבת. אני נח באוהל בבגדי החורף המגעילים.

הם דוקא יפים בתור חליפה, אבל אנחנו הולכים בהם רוב הזמן ונראים כאילו שהולכים לחתונה. הבעיה שחייבים ללכת בהם בלבוש מלא (לפעמים גם מריצים אותנו) ועם הירקית (אצלנו כיחלית) אי אפשר להזיז את הידיים יותר מדי. חוץ מזה אנחנו לא לחוצים מבחינת כושר גופני והכושר ירד לאפס. אני מנסה לפעמים לרוץ פה (היום בבוקר רצתי) אבל אין הרבה זמן.

אנחנו עכשיו מאד לחוצים מבחינת דברים שצריך ללמוד והרגלים ואינסטינקטים. עכשיו הלכנו לתרגל אפילו ביום שבת. הייתי בשבת הקודמת בבית וקיבלתי את הסרטים, אבל לא הספקתי לראות אותם. אני אשלח אותם לטל אחר כך. ביום שבת גם צילצלתי אליה אבל היא לא היתה.

החבריה פה חלק בסדר וחלק לא כל כך. יש פה הרבה קבוצניקים והם מאד שונים מהיתר. בהתחלה נראו רוב העירוניים די גרועים, אבל לאט לאט כשאתה מכיר אותם מגלה שלא כולם כאלה והרבה אפשר להבין, אבל זה לא משפר אותם.

גומרים את הקורס גם חבריה לא טובים. מאבדים את הצפון למען מטרה שהיא לא עיקרית. אסור לוותר על דברים אנושיים וצריך להבין למען איזה מטרה. כללית אני מרגיש פה די טוב ומחכה לתשובה.

לויזראות

נ.ב. תודה רבה על התמונה.

יש גם בקומונה?

ע' 3

24.9.77

שלום אבידיהו

מזמן לא שמעתי ממך, אבל אני מאמין שזה בכורח הנסיבות (אולי שכחת את הכתובת הצבאית שלי). אני בכל אופן לא ידעתי את הכתובת שלך והייתי צריך להוציא אותה מאמא שלך.

טוב לאחר כל ההקדמות, אני עכשיו בבית, ביום שבת בערב ועומד לחזור לבסיס. מאד אין לי חשק לחזור. ליתר דיוק אני מעדיף להשאיר עם ההרגשות והמחשבות שהיו בבית והן נתונות לנושא אחר מאשר בבסיס. אפשר לנסות להמשיך לסחוב את הלך הרוח הזה לבסיס, אבל זה יפגום בטיבות. אין ברירה ואני חייב להחליף כבר עכשיו את הקסטה בקסטה של מחר ולהתחיל לחשוב על מה שצריך לעשות מחר, אחרת זה לא ילך. בכל פעם שיוצא לי קצת לחשוב על אנשים ולדבר על בעיות אנושיות פשוטות או חיים לא כפויים בצבא, אני מאד נמשך לזה. גם בבסיס אם יוצא, מתפתחת שיחה באופן כללי וגם קוראים יותר ספרים (שכחתי כבר על מה המלצת לי). אני מקווה שאצלך החיים יותר יפים וקשים (שיש קצת מקום ליוזמה ולהחלטה עצמית ויש

אַתְּחָת כָּל בְּרֵאשִׁית, כָּל תִּיעוּק, כָּל פֶּדָה
 הָאֵלֶּךְ אֶצְמֵ אֶשְׁכָּה.
 בְּאֵלֹא אֹנִי, בְּאֵלֹא חָוָה
 בְּאֵלֹא אֶהְבֶּתָּ –
 אֶתְּ בְּרֵאשִׁית אֶת חַיִּי.
 וְלֹא הָאֵלִיָּה.
 וְאִין בְּאֵרֶץ פְּרִי שְׁאִינְנִי.
 אֶצְמֵ.

אֵלֵי אֹנִי

גם סיפוק לא מדבר שמכריכים אותך לעשות).
 שמעתי שהתחיל להיות שמח בק"ש, מבחינת קטיושות ואני מקוה לבקר שם. יש לנו רגילה
 ב־28.11. בכל אופן אתה יכול לכתוב (שמוק).

להתראות

ע"צ ר.

אי פה 28.9.77

אהלן אביהו

אִם נֵעִים לך לִקְבֵּל מִכְתָּב מִמֶּנִּי אִז תַּחֲשׁוּב שׁוּה גַם הַפֶּךְ. סִיפְרִתִּי לך עַל הַהֲדָחוֹת. עוֹד מַעֲט
 לֹא יִהְיֶה עִם מִי לְדַבֵּר פֶּה, אִז רְצוֹי שֶׁתִּכְתּוֹב (אֲבָל קֶצֶת יוֹתֵר בְּרוּר).

מֵה שְׁקוּרָה אֲצִלְנו עֲכָשׁוּ שֶׁחֲזַרְנוּ אַחֲרֶיהָ וְהַתְחַלְנוּ לַעֲבֹד בְּעֲצֻמְנוּ בְּמִסְבָּח. הַחֲלֹטָה שֶׁל הַמִּפְקֵד
 הַחֲדָשׁ. חוּץ מִזֶּה מִמְשִׁיכִים לְסוֹס כְּרָגִיל, אֲבָל קֶצֶת קֶשֶׁה לְהַעֲבִיר אֶת הַחֲוִיָּה הַזֹּאת. כֹּאשֶׁר מִתְחִילִים
 לְשִׁלוֹט בְּכָלִי וְלִהְרָגִישׁ נוֹחַ וְחוֹפְשִׁי לִקְחִים אוֹתוֹ לֹאן שְׂרוּצִים בְּשִׁלוּשֶׁת הַמִּרְחָבִים וּמִשְׁחָקִים
 בְּפוֹטְנִיצִיאִלִים בְּחִילוּפִים שׁוֹנִים שֶׁל גּוֹבָה וּמַהִירוֹת (נִיסִיתִי).

מִנְסִים גַּם לְגוּוֹן קֶצֶת אֶת הַחַיִּים בְּמִפְגָּשִׁים עִם הַמְדְּרִיכִים וּבִהֲרָצָאוֹת עֲצֻמִּיּוֹת. הֵיוּ כִּמָּה
 מַעֲנִינוֹת כִּמוֹ עַל סִינִי (עֵרֶן אִפְרָת) וְעַל הַגּוֹלָן, עַל דֹּאִיָּה, עַל קְבוּץ וְעוֹד. לְסִיל לֹא יוֹצֵא כִּמְעַט, אֲבָל
 אֲנִי מִנְסָה לְהַפְגֵּשׁ קֶצֶת עִם הַטֶּבַע.

בְּיוֹם כִּיפּוּר לֹא קִבְּלָנוּ אוֹכֵל וּמִרְעֵב בְּנִיתִי מִלְּכוּדָת לַחֲוִגְלוֹת. הַמִּלְכוּדָת עֲשׂוּיָה מֵאֲרָגֵז עִם
 מִכְסָּה פֶתוּחַ שֶׁמוֹנַח עַל מִקְל. יֵשׁ אוֹכֵל בְּתוֹךְ הַקּוֹפְסָה וְכִשְׁאֲנִי רוֹאֶה שֶׁחֲוִגְלָה נִכְנָסֶת לֵאֲרָגֵז
 (מִהֲמִיטָה שְׁלִי) אֲנִי מוֹשֵׁךְ אֶת הַחוֹט וְהַחֲוִגְלָה נִתְפַּסֶּת.

הֵייתִי בַּחֵג בְּבֵית וְקֶצֶת טִיילִתִּי. יֵשׁ אֲצִלְנו חֲצָבִים לֹא נוֹרְמָלִים יְפִים. בְּקֶשֶׁר לְטִיּוֹל בִּצְפּוֹן
 אֲנִי תִמִּיד מוֹכֵן אֲלֵא שֶׁאֲנִי לֹא נִמְצָא הֶרְבֶּה בְּבֵית. אֲנִי מִתְכוּוֹן לְנִסּוּעַ לְשֶׁם בְּרִגְלִיָּה 28.10—4.11.
 הִיצִיאָה הַבָּאָה שֶׁלֵּנוּ הִיא ב־14.10.

מִצָּאִתִּי שִׁישׁ אֶחָד בְּקוֹרֶס מְקִרִית־שְׁמוֹנָה וְהִיא מַעֲנִין לְדַבֵּר אִיתוֹ קֶצֶת (בְּבִסִּיסִי). בַּעֲנִין
 הָאִישִׁיּוֹת וְהַתְּדִמִּית הַעֲצֻמִּית אֲנִי לֹא יוֹדַע לְהַחֲלִיט בֵּין תְּדִמִּית שֶׁל "אֶסְטְרוֹ", טוֹב לֵב וּמוֹפֵנֵם,
 שְׁלֹקָח הַכֹּל בְּקִלּוֹת וְחִי בְּעוֹלָם שֶׁל עֲצֻמוֹ וּמִחְפֶּשֶׁת אֶת עֲצֻמוֹ, מְקִרִי שֶׁקֶט וְשִׁלְמוֹת כִּלְפֵי חוּץ, לְבִין
 אוֹתוֹ טִיפּוֹס חֲבֵרְתִּי וְעִלְיוֹ שֶׁתִּמִּיד צוֹחֵק וְתוֹקֵעַ בְּדִיחוֹת, קֵל דַּעַת, אִכְפֶּת לוֹ עַל דְּבָרִים וְתוֹרֶם
 לְחִבְרָה. וְאֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁאִין שׁוֹם סִיבָה לְהִיּוֹת עֲצוּב אִי פֶעַם. אוֹ אוֹתוֹ רָגִישׁ הַמְרָגִישׁ אֶת הַסּוֹבָבִים
 אוֹתוֹ, מִתְרַגֵּשׁ מִשְׁקִיעָה יְפָה וּמִדְּבָרִים דּוּמִים. בְּקִיצוֹר, לֹא יוֹדַע בְּדִיוֹק אִיפֶּה אֲנִי.

מִסְפִּיק בִּינְתִיִּים וְתִכְתּוֹב. תִּשְׁתַּדֵּל לֹא לְכַתּוֹב שֶׁשׁ שֶׁל חֵייל אוֹ מִסְפָּרִים שֶׁל יַחֲדוֹת כִּי מִצְנֹרִים
 לך אֶת זֶה.

ע"צ ר.

בחור שהכרתי, ידיד מה"קורס"
שמו היה גדי והוא בן קבוץ,
שקט וצנוע, עקשן לפעמים
רגיש, נאה ואפילו תמים.

באותו יחדיו ארבעה חדשים
ב"מכין" עברנו את ה"חיים הקשים",
לכן אכתוב את כל שכליבי
כי שמה נמדד אופיו האמיתי.

בבוקר הייתי את העין פוקח
גדי כבר מחצית השעה אגרופיו שולח,
ימין ושמאל, נשיפה ארוכה
מאדים מעט ושוב מהתחלה.

בערב כששעת החבילה הגיעה
תורן הדואר את שם גדי משמיע
מהחבילה היה זוכה אך במעשר
והיתר לחבר ועוד חבר ועוד חבר

ב"מילוט הקטן" כליל ירח
הצלחתי עם גדי אפילו להתווכח,
לדרת למסילה או להמשיך "דוך"
אך בצורה חברית הסתיים הסכסוך.

תחת סירה קוצנית שוככים כל היום
וגדי מקטר דוקא על החום,
להגיע בזמן - זה כבר לא יתכן
אך הוא כרועה את עדרו מדרכן.

לא נאריך פה בכל מעשיו
כולם הכירוהו ודמותו עמנו עד עכשו
רק סערת הרוחות שפעמה בין קרבינו
ושאפתנותו הרבה - היו בעוכריו.

אם פרעון הצדיק בעולם הבא
ואם שמה נמדדים גם הטוב, גם הרע,
עם יד על הלב לרבונו של עולם
לגדי מגיע יותר מכולם.

דני ווסלי

ברנה, אילנה, דני ואירים שלום,

מזה זמן רב שלא פגשתי אתכם
למרות שהיה לי צורך כזה והדבר
גרם לי לאי נעימות. מצד אחד חשוב
לי לראותכם ומצד שני קשה הדבר עד
מאד.

חשוב לי שתדעו שאני זוכר אתכם
וחשוב מכל שתדעו מי זה גדי בעיני
ואיך אני הכרתי. קשה להפוך את
הרגשות למילים בשיחה פנים אל פנים,
המציאות ברגעים כאלה קשים מאד
ומקשה על אמירת הדברים. אשתמש
במכתב זה כדי לספר לכם על גדי
שאני הכרתי.

פגשתי בו בקורס טיס, היינו באותו
גף ב"קדם"; בשלב זה ההכרות היתה
די שטחית. הגף התחלק לקבוצות
פנימיות ואני כעירוני הייתי בקבוצה
העירונית ואילו גדי בחבורת
הקבוצניקים. עם הזמן עקב המגע היום
יומי נוצר בינינו קשר מסויים, אך
עדיין לא קרבה של ממש.
למראית עין גדי ואני שני טיפוסים
שונים, לפחות בהתנהגות החיצונית.
גדי שקט יותר, צנוע ואני גלוי ותוסס.
עובדה זו מנעה מאתנו התקרבות מהירה.
למען האמת אני חושב שבתחילה לא כל
כך מצאתי חן בעיניו.

בתקופת הלימודים גדי הפתיע אותי.
אצל רוב הקבוצניקים שאני הכרתי,
הלימודים לא היו התחום החזק. אצל
גדי זה היה ההיפך. ולא רק זאת,
תמיד כשהתעוררו בעיות שהיו כרוכות
בהבנת-יתר ובבדיקת מצבים חדשים,
הייתי ניגש אליו.

גדי ידע לחקור ולהבין את הדברים
וזה ניסיתי ללמוד ממנו.

בתקופת המסעות מטבע הדברים
שהתקרבו יותר. המסעות והמשימות,
אותם לילות ללא שינה ורצופי הלילה,
מסירים כל מה שבלב כל אחד מאיתנו
לגבי אותו חבר שצועד לידך; ובאותם
רגעים קשים למדנו להכיר אחד את
השני. באותם רגעים שהכאב הפיזי
והעייפות עושים את שלהם הבנתי מי
הוא גדי, איזה כוח טמון בבחור הזה
ומה הם ערכיו.

ודאי תזכרו את הסיפור על ה"ציר"
בגליל שהלכנו כל הלילה ולא הגענו
בשעה היעודה. סיפור זה אינו בודד
ומקרי, הוא פשוט משקף את דמותו.
בסוף תקופת המסעות היינו חברים
קרובים ובתקופת ה"ראשונים" כבר
הכרתי אותו היטב. דברים רבים
גדי הביע לא במילים כי אם
בהתנהגותו. ידעתי להבין את
שתיקתו, ידעתי את מצב רוחו לפי
קולו וידעתי כמעט תמיד מה מסתתר
מאחורי חיוכו המוצנע.

הזמנתי את גדי לבקר אצלי בחופשות.
יום שישי אחד התקשר בבוקר ושאל אם
לא יפריע, כמעט מתנצל. אחרי שעה
הגיע אלי וביילינו עד הצהריים בביתי.
בצהריים נסענו לשוט עם אסף. לפנות
ערב ניסיתי לשכנעו שישאר אצלי
למשך כל השבת, אך המשפחה היתה
חשובה לו והוא העדיף להגיע לערב
שישי הביתה.
נפרדנו בכביש חיפה - תל-אביב
לפני השקיעה ביום שישי.
לא ידעתי שאני נפרד מחבר אהוב...

מקוה לשמוע ולפגוש אתכם

שלכם

רמי ינובסקי

לאירים, דני ואמא שלום

היום יום שני אחרי הצהריים. אנחנו עוד לא לומדים, אלא עושים כל מיני עבודות ותורנויות. חלק מהחברה נכנסו לאוירה של לימודים, מנסים להזכר במתמטיקה שלמדתי לפני שנתיים שלוש וללמוד דברים בעל־פה...

...יש פה שקיעות וזריחות לא נורמליות. החברה נחמדים ומתחילים להכיר יותר אנשים...

אני רוצה שתשלחי לי לימונים בחבילה, אם אפשר. אם תדברי עם אבא, תשאלי אותו אם הוא יכול להביא לי מחשב כיס (רצוי שיהיה $\log$ ו- $\cos$).

מה נשמע בבית. מה עם יונתן ואיתי, לאן הם הלכו?

להחראות

נ.ב. אירים למדה לנסוע על אפנים?

ע' 3

שלום דני

יום ראשון בלילה

תסלח לי אם הכתב לא ברור כי הידיים שלי קפואות. עכשיו חזרתי משמירה ונורא קר בחוץ. ...היום אחד החברה ניסה להטיס טיסן עם מנוע שמחובר לכבל. הטיסן מסתובב סביבו והוא מכונן אותו עם חוטים עד שהוא הרים אותו גבוה מדי והטיסן הסתבך בחוט חשמל שעובר למעלה.

אם אתה יכול להמשיך את העבודה שאני התחלתי, אני אסביר בקצרה מה רציתי לעשות. לקחת חלב מפרה, לשים אותו על קרקע מזון חלבית (בצלוחית פטרי). אחרי כמה זמן החידקים מתחילים לגדול. אחרי שהם גדלו, מנסים לשים להם קצת מכל טיובה (סטרפטו, נא, פורו ועוד...) ולראות איזה משפיע יותר טוב.

אתה יכול לנסות לקחת חלב מפרה אחת עם דלקת ולגדל את החידקים ואחר כך לראות איזה אנטיביוטיקה טובה בשבילה. צריך לחטא את העטין לפני שלוקחים דוגמה ולעקר את הבקבוק שלא יהיו חידקים מהזבל.

תכתוב לי.

להתראות

ע' 3

שבת 12.2.77

אבא, דני, אמא ואירים שלום.

אני כותב לכם אחרי הטלפון. היה טוב מאד שצילצלתם (בדיוק רציתי לצלצל). רתקו את כולם ביום שישי, היציאה הבאה מתוכננת בעוד שבועיים, אבל יכול להיות שנצליח להחליף אותה עם השבת הקרובה. לא היה נורא ביום שבת, אבל חבל שלא ראיתי את אבא. הלימודים

מכתבים להורים

בסדר (גומרים אותם עוד שבועיים שלושה). קיבלתי 95 במבחן חצי תקופה במתמטיקה (כמה קיבלתי בכתב?).

אני מקוה שמידי מסתדר טוב עם הכלוב החדש.

לאירים — שתכתוב לי מה היא עושה ומה נשמע ומה שלום דני.

להתראות בקרוב

ע' 3

כשאני אדע מתי אני יוצא, אני אכתוב או אתקשר, אבל זה אף פעם לא בטוח.

יום ראשון 24.4.77

לכל המשפחה שלום

קיבלתי את המכתב של אמא היום... היתה פה איזה פעילות של יום העצמאות, אבל כמעט אף אחד לא הלך. ביום שישי בצהריים הלכנו לשק"ס וקנינו פריגורטיס, חמאה, גבינות ועשינו ארוחת צהריים לא נורמלית, באוהל. היה חם נורא. ביום שבת פתאם החל לרדת גשם נוראי וכל הכביסה שלי נרטבה, התיבשה רק היום.

מתגעגע

תכתבו לי כולם.

ע' 3

10.5.77

רק הגעתי כבר ישבתי

ולכם מכתב כתבתי.

אירים, דני, אבא ואמא שלום.

כשהגעתי לחדרה התברר שאין רכבת היום, לכן המשכתי באוטובוס ועוד הגעתי הרבה לפני הזמן. עכשו אנחנו לומדים 3 ימים, ככה שנוכל קצת לנוח, אבל לאף אחד אין ראש ללמודים ונשכח את זה מהר מאד. מזג האוויר פה נחמד. היה חם מאד בצהריים (בהפסקה הלכתי לבריכה). אנחנו אוכלים עכשו את הגרעינים של "מגדן" וגם אני רוצה לאכול, אז להתראות.

ע' 3

נ.ב. אמא, תשלחי לי בסריות קטנות וגם "נוגה" או "טעמי" תודה.

שאירים תכתוב לי לפחות כמו שהיא קוראת וגם דני.

11.7.77

שלום דני

התחלנו לטוס וזו עבודה לא קלה. צריכים להיות מרוכזים כל הזמן ואסור לשכוח דברים או לעשות טעויות. בשביל זה מתאמנים הרבה בעל-פה. כל מה שיודעים טוב למטה, יודעים בערך באויר וצריך ללמוד כפול. אבל זאת חוויה ואני בינתיים נהנה.

אני מקווה שנהנת בהכנת לסמינר צופי. אני לא יצאתי להכנה, אבל מאד נהנתי בסמינר עצמו. הייתי פעם בתור מדריך ותמיד מכירים הרבה חבריה ונהנים מהצופיות. לפני שנה עברתי הרבה פעמים בחורשה ועל הגשר איפה שמתקיים הסמינר.

תבלה יפה בחופש ותסע לאן שמתחשק לך.

להתראות

ע' 3

10.10.77

שלום דני

עוד שבוע וחצי מתחילים מבחנים סופיים של טיסה ובינתיים כבר גומרים את הטיסות שצריך. היום לא הייתי כל כך טוב. כנראה הייתי עייף מיום שבת. שחקנו עד מאוחר בלילה "ברידג'" והייתי גם בבריקה.

... יש לי חופש של שבוע בקרוב. אני עוד לא יודע בדיוק מה אני אעשה, אבל בטח אסע לטייל.

איך הולך בחדרה?

הייתי יכול לתת לכם עצות, אבל זה לא שווה עד שלא לומדים מהנסיון.

בקשר לקבוצה, רצוי ליצור קבוצה קבועה של חברה, אבל שיבואו כולם. שידעו את התכניות. אם יש טיול או משהו לארגן ואפשר להטיל עליהם משימות.

מצד שני אם הקבוצה לא עוברת מספר מסוים של חברה, אז היא נשארת קטנה מדי ומתבטלת במיץ של עצמה. אבל לא כדאי להגדיל את הקבוצה על חשבון ההרגשה הקבוצתית ושיופיעו קבועים.

להת'

ע' 3

הַקִּטְּמִיכָה עֹסֶקֶת דְּמוּמָה מְרִחָה
עַל שְׂדוֹת אֲדָמוֹ בְּאֵל מְרִחָה.
בְּקִצָּה הַשְּׂבִיל תִּרְנֶה חֲלָקָה
שְׂכֻחָה

אֶךְ מִיִּשְׁהוּ הָאֵל וְלֹא יֵשׁוּב
וְעַל צִלּוֹ נִדְּרוּק וְכֵה כָּאוֹב
הַקֶּסֶם בְּאֶצְדֵּיו עַם תִּשְׁכַּח.

י. פִּיכְמָן

ישירות כלפיהם, או בביטוי של טינה.

ירון: לפעמים היינו עוקצים אחד את השני על דברים שקרו בקורס - היינו דומים בהשקפות והיו דברים שהרגיזו את שנינו והיינו מפנים את הביקורת זה כלפי זה וכך ביטאנו את מורת הרוח או אי ההסכמה.

בדרך כלל אנשים בגיל הזה לרוב אוהבים לטייל, במיוחד אם הם בצבא ומוגבלים מהרבה בחינות, הרגשת חופש וכו'. רובנו אהב לטייל, אבל לא כל אחד שרצה היה בעל יוזמה על מנת לקום, לארגן את הכל ולצאת. בחופשים שלנו היינו מתכננים דברים יחד - לא כל כך רגיל, היות ואנשים שנמצאים יחד הרבה זמן במסגרת לוחצת ומכבדה, מעדיפים לרוב, לשכוח אחד מהשני למשך החופש. אצלנו לא היה כך כי במשך הקורס כל אחד עסוק בעצמו ובמה שקורה לו (בעיקר בתקופות הראשונות הפחד מפני ההדחות, מפני ה"סולו" הראשון וכו') שאפילו לא היתה כל כך קיימת תחרות או יריבות כלשהי ויחסינו היו על בסיס של חברים טובים בלבד. ולכן יצאנו יחד לטיולים.

אסף: גדי היה מאד מאורגן ולא סמך על אף אחד. כשהתארגנו לטיול אחד, קבענו לצאת מ"יקום" וחילקנו את הציוד שעל כל אחד היה להביא - עבור השאר. גדי כמובן לא סמך עלינו והביא לבדו הרבה דברים שלא הוטל עליו להביא. וגם הגיע ליקום שעתיים לפני הזמן ועזר שם לאסוף את כל החסר ולארגן הכל. כזה היה. לא סומך על אף אחד, רק על עצמו. תמיד דואג, מארגן ומתכנן הכל מראש.

לא זכור לי שדיבר על "אהבת הארץ" אבל ידענו שהטיולים קשורים אצלו בהכרת הארץ ובאהבתה.

הפריע לו כשחשב שנעשה עוול. כל מי שהכיר אותו מקרוב (כולל מדריכי הטייס) ידע שהיה אחד הטובים מבחינת האדם שבו וגם מבחינת הישגים מקצועיים בקורס. זכור לי שהיתה תקופה ששנינו למדנו עם אותו מדריך ואחרי כל טיסה היינו משווים תוצאות - איך ביצענו דבר כזה או אחר, ומה אמר המדריך על זה ועל זה. לפי מה שגדי סיפר ראיתי שהוא מצליח לבצע את הדברים הרבה יותר טוב ממני - אבל זה לא גרם לו להתגאות או "להשוויץ" - להיפך, בכל מה שהשיג אף פעם לא הסתפק ותמיד שאף ליותר, תמיד ביקר את עצמו ואמר: "את זה לא ביצעתי כמו שצריך, ואת זה לא עשיתי כראוי". היתה לו ביקורת עצמית חריפה, כלפי עצמו וכלפי אחרים, אך מעולם לא דרש מאחרים מה שלא קיים בעצמו.

אסף: גדי היה מאד רגיש, על כל דבר שקלט, הגיב. הוא היה כמו סיסמוגרף רגיש - קולט כל דבר שמתרחש, מעכל ומגיב עליו, לפעמים רק בפנים ולפעמים החוצה. לפעמים היה עוקץ, כי היו דברים או תופעות בקורס שהרגיזו אותו. היו תופעות של אנשים שעשו דברים שהוא לא השלים עמם, אך גם אז לא היתה הבקורת שלו מופנית

שיחה עם חבר'ה מהקורס

אסף: למעשה ההיכרות עם גדי היתה עוד ב"מכין". זהו השלב שבו אתה עדיין נמצא בקבוצה גדולה של אנשים ויש כמה שתמיד מתבלטים. גדי לא התבלט - לא ברעש או בדברים יוצאי דופן שעשה על כל פנים. זכור לי מקרה שכולנו הסתכנו בשטח, בניווט, והויכוחים באיזו דרך לבחור, הרקיעו שחקים. גדי הסתכל על המפה, ופשוט, בשקט קם והלך! כמובן שהמשכנו אחריו ולאחר מכן הסתבר שזו היתה הדרך הנכונה. **ירון:** גדי היה מאד שקט, מאד לא מתבלט, צנוע כזה. אבל מי שהכיר אותו גילה תכונות נוספות שהיו בו. כשהחליט משהו - הלך בו עד הסוף. הוא לא היה מוכן להתפשר על מה שחשב כצודק. גדי חיפש בדברים הרבה צדק,

צביקה: נראה לי שחשב על עתידו בקבוץ. לי על כל פנים היה קשה לראותו מחוץ לקבוץ. לפני הטיול האחרון דיברתי איתו על כך והוא שאל אותי אם בעתיד אני מתכוון להשאר בקבוץ. אמרתי לו שאינני יודע והוא אמר שגם הוא עצמו מתלבט רבות בשאלת העתיד, אף כי לא נראה לו שיעזוב.

אסף: זו בעיה, כי במסגרת השרות הארוך כטייס, ניתק לרוב הקשר עם המשק לאט, לאט ויש הרבה בני קבוץ שעזבו בכורח המציאות. הוא התלבט בשאלה זו והיה חשוב לו שימשיך להיות מעורה, רצה לתרום לקבוץ גם אם יגמור את הקורס.

ירון: גדי התעניין בשטחים רבים. קרא המון ספרים בנושאים רבים וכל מה שסביבו עניין אותו. בכל דבר היה חשוב לו להעמיק, להבין, לדעת יותר.

צביקה: אני רוצה לספר משהו נוסף ומיוחד שמלווה את זכרו - גדי ידע קצת לקרוא בכף היד. פעם ישבנו בבריכה ובדקנו את כפות הידיים של הנוכחים. כשהסתכלנו על קו החיים, ראינו שהקו אצל גדי קצר מאד ונגמר לפתע, אך התעלמנו מזה כמוכח.

כשקרה האסון ואני רצתי למטה, אליכם... נזכרתי בזה לפתע...

למים לפני שידע לשחות! אבל כשהחליט ורצה לבצע משהו, לא עמדו בפניו מגבלות, ואם עמדו - הצליח להתגבר עליהן. כשהחליט שעושים "סנפלינג" אז עושים וזהו. לפני כן התרוצץ, הסתובב, בדק והשיג ציוד מתאים, תיקן וחיזק אותו אבל לא נכון שהיה עושה כל דבר למרות סיכונים. והוא גם פחד, פחד ועוד איך. אבל גבר על מגבלות הפחד והסיכונים. היה בו הרבה אומץ לב והעזה, שלא מגלים אצל כל אחד.

צביקה: לא זוכר שדיבר על קשריו עם בנות. הוא היה באופן כללי אדם די סגור וגם מאד סלד מהאופן בו בנים אחרים סיפרו בהשתחצנות על הצלחותיהם בקרב בנות. ואם דיבר - היה זה באופן כללי ולא על בת מסוימת.

ירון: אני חושב שהטיולים היו חלק מתהליך של חיפושים אצלו. גם כל עניין ה"גורו מהרג'י" - היה חלק מאיזה צורך שהיה קיים אצלו לחפש, לבדוק ולבחון כל דבר ולרדת לעומקו. באיזה שהוא מקום הוא חיפש את עצמו, את המימוש שלו.

אסף: גדי לא היה פזיז וכל דבר חדש שרצה לעשות היה קודם לומד אותו באופן יסודי, חוקר מעמיק ובודק. הוא לא עשה שום דבר לפני שהיה בטוח שהוא יודע אותו היטב. לפני טיסה עם ביצוע חדש, היה הולך, קורא ספרים, שואל אנשים - לדעת ולהיות בטוח בעצמו. גם לא נכון שהיה שש להסתכנויות. לא היה לוקח על עצמו שום סיכון מיותר.

ירון: גדי היה מאד שקול והיה חוקר ולומד מה שרצה לעשות. הוא לא קפץ

בְּכָל מָקוֹם
יֵשׁ תְּהוֹמֹת לֹא־מֵי־צִיָּים
וְצִל אֲעִיפִים
וַחֲמֵין שְׁקִירוֹתוֹ נִגְרָת.

בְּכָל שְׁחָרִית
יֵשׁ טַל לְרוֹעֲדִים
וְאוֹר לְאוֹהֲבִים
וַאֲהֵנִים קְרוֹת וְעֵשֶׂה פָּרָא.

בְּכָל עֲרֵבִית
יֵשׁ קֶץ לְסוֹעֲרִים
וְעֵץ לְעֲדִירִים
וְסֵלֶע לְשׁוֹכְבֵימָה סוֹף הַדֶּרֶךְ.

מכל אחד מאתנו, אבל אחרי
שגבשתי לעצמך דעה והיה הגיון
מגיע לעמק השווה עם שכלך, לא
היית מפקפק, ידעת להיות עקשן.
הסיפור ב"מכין" על הנ.צ.
שכל החוליה כבר ויתרה עליו
למען המנוחה והעמידה בלוח
הזמנים, ורק בגללך הלכו להביאו,
ממחיש קווי אופייך, שאיש לא פיקפק
בחוסנו.

אני זוכר איך בשבתות היינו ניתקים
קצת מאוירת הטיסות, האוירובטיקה
וה"כמעט ונפגעים", והיינו עולים
במשעולי הספרות אשר אהבת והבנת עד
לרבדים העמוקים יותר, או אז היתה
מתגלית נפשך, תפיסתך הדקה, החודרת.
מי שדיבר איתך בכנות, לא יכול היה
להסתיר דברים מפנייך.
אותך דווקא היה קשה לדובב, לא
חרצת משפט במהרה, הרבה מחשבות שמרת
לעצמך. רק בעיניך היה אפשר לפעמים
לקרוא מעט מן המתרחש בתוכך.

יש דברים שאינם נתפסים בשכלנו,
שאינם מתישבים עם הצדק והאיזון.
התאונה שקרתה לך היתה זעזוע כזה
בלתי נתפס, לא מציאותי, לא במקום,
לא נחוצה, מין בזבוז כזה משווע
להסבר, זועק ואין עונה.

היית מחושב, ידעת מה שאתה עושה,
הטיולים היו חלק מהאישיות הצברית
שלך. מי שאוהב את ארצו ילך בה
לספוג גווני צבעיה ונופיה, להריחה
ולנשמה בכל שעה, לשמוע קולה הסדוק,
מיושב או המצטלצל בנחלים.
גדי, לא נניח לך ללכת מאתנו,
אתה חלק בלתי נפרד מגוף הקורס,
מנשמתו, אתה, אנחנו!

דניאל

מתוך סלון היחידה בשלושים לחותו

קשה לדבר עליך בזמן עבר, אתה
עוד כאן בינינו. לא שומעים אותך
כי תמיד היית שקט, חיוך מסתורי
בזוויות פוך.

לא היית מדבר הרבה, אבל האמנת
בכל אשר אמרת. היו לך בטחון
פנימי ושלווה בלתי מעורערת,
עליהם הסתמכנו פעמים רבות. עכשיו
כשמנסים לצייר דמותך מתוך שברי
זכרון וסמני-דרך לאורך הקורס,
אתה כמו צוק, זקוף, איתן, אשר
הבעיות, ההיסוסים והספקות
מתנפצים עליו. כמעט ותארת
אותך כצוק ממנו נפלת, אבל מה
רב השוני. הוא קר, ליבו לב
אבן, שיני הזמן חותרות בו,
ואילו אתה חזק היית ממנו,
אך נפשך פנימה לא אדישה, לא
מניחה לדברים להתרחש ולחלוף
על פניך ללא תגובה והתייחסות.

הגיון פלדה היה לך. היית
שוקל דברים אולי יותר זמן

דני: בשבת לפני שהוא נהרג היינו צריכים שנינו לנסוע לקנות איזה אופנוע. הוא אמר לי ששום דבר לא יעצור בעדו אם ירצה את האופנוע - מבחינת כסף היה מוכן להוציא הכל. כשרצה משהו היה משיג אותו.

המון פעמים לא הבנתי אותו. למשל עם ה"גורו". מה פתאום שגדי ילך ל"גורו". כי מי הלך לשם? כל הזרוקים. כל אלה שלא ידעו מה הם רוצים מעצמם. והוא הלך וקיבל את הידע. אני לא האמנתי, לא ידעתי אם הוא באמת רוצה בזה או לא. אני הלכתי ל"גורו" רק כדי לראות, לדעת מה זה. בגלל זה עזבתי את העסק מהר מאד, אבל גדי המשיך. לא יודע עד מתי. יכול להיות שהמשיך עד הסוף, עד שנהרג אבל הוא שתק ולא דיבר על זה עם אף אחד. כשהיה עושה מדיטציה, היה סוגר את החדר מכל הצדדים - שלא יראו אותו ולא יפריעו.

מצד שני היה בו בטחון. תמיד היתה הרגשה נעימה ובטוחה לעשות איתו דברים. יוצאים לאיזה טיול, גדי ישנו - יהיה בסדר. הוא כבר ימצא את הדרך. עושים איזה תרגיל, גדי יודע את הפתרון. נותנים לו רדיו לתיקון - ידעת שיעבוד עליו כל הלילה, ובסוף יתקנו. היתה לו מין סבלנות כזו, מרגיזה לפעמים, סבלנות ואדישות כזו - שהיה מתמודד עם כל דבר שבו אחרים לא הצליחו - עד שהצליח.

איתי: בשנת ה"יג יצא לנו לדבר על ה"גורו". הוא אמר לי: "תראה, הכל טוב ויפה, הידע, הרעיון וכו'". אבל האנשים, אלה אנשים שאין להם מה לחפש בחיים. אני לא מזלזל

במה שעשיתי, כי זה תרם לי המון, למדתי והרחבתי הידע שלי במה שקשור בדת, אמונה ומיסטיקה. האנשים שהיו שם עדיין שומרים על קשר איתי, מבקרים לפעמים, אבל אני כבר לא עושה מדיטציה ולמעשה סגרתי את הענין. היה טוב לנסות, הוסיף עוד נדבך בידיעותי, אבל זה הכל". אולי ההדרכה בשלב מסויים ואחרי זה קורס הטייס - כבשו את תשומת ליבו, או שראה שהעומק בדברים, הוא הרבה יותר מהמדיטציה וה"גורו".

היה לו כוח אדיר בפנים... בקט
ולאט היית רואה סביבו דברים נבנים.

משה: יום אחד נסעתי עם גדי לסדר את עניני הנסיעה לרומניה. הפתיע אותי שהוא לקח את ארגון הנסיעה על עצמו. לא ידעתי מה יצא מזה שהוא מארגן ואם בכלל ניסע לטיול בסוף. נסענו לתל-אביב, שנינו בסנדלים, מכנסיים קצרים ותיק צד מסכן, אבל גדי התנהג כאילו יש לו עניבה ותיק "ג'ימס בונד" ביד. הוא הכיר את כל ההליכים. נכנס למשרד ודיבר כאילו הוא עוסק בארגון טיולים כבר כמה שנים. גם בשדה התעופה הוא ניגש ישר לאנשים הנכונים, הראה להם את התעודות ותוך 2 דקות היינו בפנים. ראיתי שאמנם גדי שקט, שקט, אבל כל דבר יוצא תחת ידיו מושלם, אין אפס. שקט לא מתפרץ, אבל מצד שני היה לו מין כוח אדיר בפנים. בשקט, בשקט ולאט, לאט היית רואה סביבו דברים נבנים. כך גם עם קורס טייס. הלך בשקט, בלי לדבר ונהיה טייס.

דני: בקשר לנסיעה לרומניה - יצאנו לדרך, כולם מלובשים יפה ומי מוביל את כל העדר הזה - גדי עם מכנסיים קצרים, "תיק שכלי" וסנדלים. זרוק, מה זה זרוק, כאילו נוסע לטייל בסביבה.

עצ שלא ראינו את התוצר הסופי לא
ראינו כלום; אף פעם לא ראינו איך
הדברים מתבשלים ומצופים.

משה: פעם דיברתי איתו על בנות, רק פעם אחתו מצאנו בתיבת הדואר של "סלע" מכתב לגדי. אוטומטית הופכים אותו ורואים שם של בת. היינו מבוסטים, מה זה מבוסטים, בו, סוף-סוף! הלכנו אל גדי ושאלנו: "גדי, מה זה?" ואין צורך לתאר את החיוך האפייני שלו, כדי שתבינו. כולם יודעים למה אני מתכוון. מין חיוך ממזרי, חיוך של ספק ביישן, ספק "מה אכפת לך" כזה. מין חיוך נורא, נורא שובבי.

קרה פעם שהסתכלנו על איזו בת, וגדי זרק מילה טובה. אמרתי לו "גדי, אתה? זה לא מתאים לך", ושוב אותו חיוך של "מה אתה יודע עלי?". כך שאיננו יודעים אם היתה לו חברה, כי כל עוד לא ראינו אותו הולך חבוק עם בת, אי אפשר לדעת. כך עשה את כל הדברים; עד שלא ראית את התוצר הסופי. לא ראית כלום. אף פעם לא ראינו איך הדברים מתבשלים ומעובדים, הכל התרחש אצלו בפנים, ובשקט.

איתי: דוקא לגדי לא דאגתי בקשר לבנות. ידעתי שאצלו אף פעם אי אפשר לדעת מה הוא עושה ובסוף עוד נראה אותו עם איזו בחורה. היה ברור לי שכאשר הוא ירגיש מוכן לכך, לא תהיה לו בעיה.

קרה פעם שנגשה אלי בת בקבוץ ואמרה: "איתי, יש לי בעיה, אני אוהבת את גדי". נשארתי המום. מה היא ידעה עליו בכלל. שאלתי אותה מה אני יכול לעשות והיא ביקשה שאני אגיד לו. לא אמרתי. אמנם הייתי מספיק קרוב אליו, אבל יש דברים שלא רציתי לדאוג לו. לא יכולתי לראות את עצמי הולך ומסדר לבחור הזה, שיש לו כל הכלים וכל האפשרויות - חברה. ידעתי שכאשר ירצה - תהיה לו.

עדה: חושב שלא מצא או שהתביש?

איתי: הוא היה ביישן. כששאלתי אותו על המכתב (שמשה סיפר עליו) אמר: "פעם דיברתי עם איזו בת, עכשו היא כותבת לי". יכול להיות שהוא התביש. אבל דבר אחד בטוח, כל מה שהיה רוצה, היה משיג, וגם על הבושה היה מתגבר. גם לא היה חסר לו. היינו הולכים יחד למסיבות של הח"צ, יושבים, רוקדים, מדברים על בנות. לא הרגשתי כאילו הנקודה הזו חסרה לו. היה מאד שלם עם עצמו.

עדה: נראה לי שזה היה מאד מתאים לגדי, שאיחר בענין הזה (בנות). אחת התכונות שלו שהיה ביישן גדול, למרות הבטחון העצמי שלו. יש פה אמנם ניגודים, אך האדם הוא ייצור מורכב מכדי שנוכל לבטא אותו באיזו נוסחה.

עם זה שהיה משרה בטחון על אחרים, היה גם מאד ביישן בכל מה

שנוגע לעצמו ועם כל זה שהיה מתבודד, היה גם מאד, מאד מקשיב. זה מה שאני ראיתי מבחוץ, וגם כמו שאני רואה אתכם עכשו, תמיד רואים שיש אנשים שיותר קל להם לדבר, להתבטא, הם יותר מהר נפתחים, ויש אנשים שהם יותר סגורים ולוקח להם הרבה זמן לדבר. אולי זו הסיבה שאיחרתם כל כך להכיר את גדי. הוא היה מאד שקט ומופנם, ומתוך שהיה ביישן וההתייחסות שלו לחיים רצינית מאד, אני חושבת שלא התאים לו שילך ונניח יתפרפר או משהו כזה. ההתנסות הזו איך שהוא לא התאימה לו. אם היה צריך למצוא משהי, אז שתהיה חברה רצינית, לא היה אפשר בשבילו ללכת סתם. היה צריך למצוא את היעודה בשבילו, או משהו כזה.

מהדברים שאמרתם, הרגשתי קצת האשמה על תקופת המוסד ואני חושבת שהיא נכונה. יוצא לך שאתה רואה את כולם, אך למעשה לא מתבונן באף אחד טוב ממש. אולי מתוך זה שהמון אנשים ביחד, ואולי זהו הגיל שבו כל אחד עסוק מאד בעצמו.

רבקה: אני זוכרת שנורא הרגיז אותנו שבמסיבות של הי"ג רוקדים רק ריקודי-עם. אין לי משהו נגד ריקודי-עם, אבל צריך גם להשתולל קצת. פעם הלכנו, גדי ואני יחד עם כמה חבריה נוספים ואירגנו "סלונים"! אבל לא כל כך הרבה באו.

גדי התחיל ללמוד לשרוק. לפעמים היה
אמן סיוט לעבוד איתו... לשרוק 10
אחד במק 4 שעות! אבל בסוף
הצליח...

משה: גדי עבד המון שנים בלול וזה נורא התאים לו. ראיתי אותו כבר לולן לכל דבר. יום אחד החליט לעבור לרפת ובאותה תקופה החלטתי גם אני לעבוד שם, כך שהתחלנו ביחד. ביום הראשון בו עבדנו, נתנו לנו טרקטור לעבוד עליו. אמרו לי לנהוג עליו, כי אני עבדתי מקודם על טרקטורים בפלחה. גדי הסתכל עלי ואמר: "תן לי לנהוג". נורא פחדתי, כי לא ידעתי איך הוא נוהג, אבל הוא אמר שיהיה בסדר, עלה על הטרקטור, שם במהלך, ו... הוריד קיר. אותה תקופה שם לעצמו מטרה ללמוד לשרוק. ולפעמים זה היה ממש סינוס לחלוב איתו. מהתחלת החליבה ועד סופה, לא הפסיק לשרוק. אז מילא אם בן אדם שורק מנגינה וזה נעים לאוזן, אבל כששורק טון אחד כדי ללמוד לשרוק! 4 שעות!... אבל בסוף הצליח.

אפרת: לגדי היו המון שגיאות כתיב. פעם שאלתי אותו למה אינו מנסה לתקן זאת והוא אמר: "תדעי לך שלכל האנשים החכמים, יש שגיאות כתיב וזה הוכח".

משה: שמעתי שלאנשים שנוטים יותר למקצועות הומניים אין בכלל שגיאות ולא לה שנוטים לריאליסטיקה יש שגיאות, והם בדרך כלל גם אנשים נורא מפוזרים. וגדי באמת נטה למתמטיקה ופיזיקה, והיה כזה מפוזר.

אפרת: גדי קרא המון. פעם בא להמליץ לי על ספר והיו לו 5 ספרים בחדר שלקח אותו שבוע בספריה. שאלתי אותו מתי הוא מספיק לקרוא, בזמן קורס טייס שזה לחץ ולימודים. הוא אמר שכאשר הם הולכים לטוס, הוא יושב בקצה המסלול וקורא, מחכה לתורו בטיסה וגומר את הספרים. היה לו כושר ריכוז עצום.

מוקדם בבוקר. האויר היה צונן וצח.
המראה היה חלומי. הבטנו למטה
מוקסמים מהנוף. ראיתי אותך "אוכל"
את המראה. אי אפשר היה שלא להתרשם
מההנאה שפשטה על פניך. פתאם התחלת
לזמזם את המנגינה של "ירושלים של
זהב". אח"כ עברת לדקלם "אויר הרים
צלול כיין" - והמשכת, והמשכת לשיר
את אותה שורה, עוד ועוד - כל זמן
שהותנו למעלה (עד היום הזה אני
שומעת את קולך...). לאחר כמה דקות
נגשנו לקצה ההר ומתחתנו - תהום,
ואז שאלת: "לאה, את יודעת מה קורה
אם נופלים מפה?"

אני זוכרת איך חפשת חולצה רקומה
לאיריס. היית כל כך נחמד. כל פעם
שראית איזו חולצה קטנה רצת אלי:
"מה את חושבת, היא תתאים לה?"
אני רואה אותך לנגד עיני כאילו
כאן, כאילו עכשו, על הסחרחרות
הענקית בלונה פארק שם, משתולל
עם החבר'ה והבלורית הבלונדינית
המפורסמת שלך מתעופפת ברוח.
בגלל צבע שערך, קראו לך במוסד
"גדי-קש", עד שגזזת את הרעמה
כשהתגייסת. בחופשות מהצבא, אף
פעם לא שכחת לשאול: "מה נשמע,
מה שלומך לאה?" ולפעמים היית מספר
לי על הקורס. עד היום נדמה לי
שאראה אותך במוצאי-שבת, כפי שראינו
אותך תמיד, בכניסה לחדר האוכל ליד
המדרגות למעלה, עם המדים, מתכוון
לחזור לבסיס.
קטונתי מכדי שאוכל להביע את גודל
הצער והכאב. המילים נראות לי כל כך
דלות... הכל נראה חסר משמעות מול
עוצמת הרגשות.
לא נשאר לנו, אלא, לזכור אותו כפי
שהיה יפה, עדין - עלם צעיר.

תנוח בשלום גדי יקר שלנו

לאה רון

גדי פרח הטייס, גדי לא היה רק פרח
טייס. הוא היה פרח במלוא מובן המילה.
פרח שרק התחיל לבלבב... נקטף!
גדי - קשה, קשה נורא לדבר עליך ולא
אליך. איזה ערב נוראי ואיום היה
כאשר קבלנו את הידיעה אשר אותה לא
נוכל לשאת ואיתה לא נשלים. פשוט
בלתי אפשרי!

כל כך הרבה דברים מזכירים אותך,
לאן שפונים... נזכרים בך. כל פעם
שאני נעמדת בפתח חדר האוכל, ורואה
את הצריף ממול, נדמה לי שאני רואה
גם אותך כפי שראיתך עם חבריך,
יוצאים באותו בוקר לטיול. זו היתה
הפעם האחרונה שראיתך.

תוך כדי עבודה עם קבוצת "סלע"
התפעלתי מאישיותך. אישיות זוהרת,
מוכשרת, יפה, רב-גונית, נוחה
ונעימה. אפשר היה ללמוד ממך איך
ליישר הדורים. תמיד פעלת תוך הגיון
וויתורים. בויכוחים של הקבוצה,
תמיד הצלחת לסדר את העניינים
לשביעות רצון כולם, על פי רוב תוך
ויתור אישי למען שלום בית והבראת
האוירה. עשית זאת ברוח טובה וכדבר
מובן מאליי. אהבתי לראותך מנהל
הכל תוך אחריות מלאה, בשקט, ללא
מאמץ, עם חיוך על השפתיים ומבט
מלא רוח. מבט כזה, של גדי, טהור.
השבועיים שהיינו ברומניה, גרמו
לי שאכיר את חברי הקבוצה עוד
יותר מקרוב. וכן אותך על כל
מעלותיך. איך דאגת לקבוצה במסירות
ובהתחשבות עם כל פרט. כמה חוויות
משם מזכירות לי במיוחד אותך, גדי.
באחד הימים עלינו על ה"קרפטים"

מה תרעל, אבי,

אבי השותק, המלא

צוקות

אגרוף בשדרותיך, אני,

להנני מכאוביך

העתידיס לוא.

איך לא אלוך

כי בדמעה אותי גרעת

ובכתי אתה אותי תוקצור.

בארי תיך

לגדי שבאמת אהבתי

לאושר יש גבול, לכאב אין
בחינו נפרדנו, במותך גם
פרידה אחת נשאה
אושר ותקווה

אך זו האחרונה ניפצה
את כל התקוות
השאירתי ערום כל
וחושב
מה טעם לכל זה.

מעל ההר ראינו
שקיעה,
היינו נדהמים מיופיה
הגורל רצה ששם תשכון
לעד.

איתי

שבת

שלום ...

אני יותר מדי חושב בזמן האחרון, אבל אני חושב שזה לא מזיק. את צודקת בקשר. לפגישה שלנו. היתה באמת מעין רפרוף כזה, לא במציאות. במכתב פחות מתבייש ואפשר להיות יותר כנים.

ביום שני נסענו כל הקבוצה לירושלים. החלטנו להתחיל בפעילות מחדש או לגבש את הקבוצה. המחנך שלנו הודיע על התפטרותו והמצב היה באמת גרוע. אחרי שיחה ראשונה הוחלט להתחיל במבצע. נסענו לירושלים, בזוגות בטרמפים. היה בדור לא נורמלי, לקחו אותי טרמפ עד ירושלים שני חברי כנסת וכל הזמן דברו ביניהם על ענינים למעלה. על פיתוח תוכניות כלכליות ורכילות על חברי כנסת. אחרי זה טיילתי הרבה בעיר העתיקה (אני מכיר אותה טוב מהכייפת). נפגשנו כל הקבוצה בשער יפו. רקדנו הורה ועשינו בידור. לא כל כך דיברנו. אחר-כך חזרנו כולם ברכבת וזה היה השיא. תפסנו קרון שלם, לא נתנו לאנשים להכנס (הרכבת היתה כמעט ריקה) רקדנו והשתוללנו.

כבר יש אור בבית שלי (על העץ), אבל הוא עוד לא גמור. אני חושב שזה טוב מאוד שיש לכל אחד מקום משלו, שהוא בנה בזה והשקיע. מקום שהוא יכול להיות לבד כשהוא רוצה. יהיה לי הרבה יותר קל לכתוב מכתב אם הבית יהיה גמור.

אני לא יודע למה כתבת במכתב שיש לך הרגשה שזה הסוף של משהו. לי לא היתה הרגשה כזאת אבל אני חושב שזה השפיע עלי בכתיבת המכתב. אני לא חושב שהקשר מנותק בזמן שלא שלחתיימכתב. אני חושב על המכתב, וכל כמה זמן נזכר שרציתי לכתוב ולא מצאתי זמן.

אני אוהב לשבת על ערמת גרעיני כותנה ברפת ולחשוב. זה לא נורמלי. אני מרגיש כאילו מלמעלה או מהצד אני מסתכל על המתרחש ויכול לחשוב מנקודת ראות שונה. כמו במעין שקט כנה ואני שוקע על מצע רך והכל מתערפל. אני חושב הרבה על הצבא עכשו ועל החזרה לקבוץ. צריך למצוא משהו לעשות בקבוץ ולא לשקוע במין תרדמה (לעבוד 8 שעות ואחר כך ללכת למועדון ולראות טלביזיה). לעסוק במשהו, ללמוד (אני לא מנגן כלי). גם בצבא אני לא יודע בדיוק מה לעשות. יש אפשרות לחפש מקום קל יותר עם הרבה יציאות הביתה, או לחפש אתגר וללמוד משהו חדש.

להתי

20.10.74

מצר יום ראשון 20.10.74

שלום ...

תודה רבה על המכתב. כרגע קבלתי אותו, החלטתי שאם אני לא כותב כרגע אז תגרם סחבת. רציתי לכתוב לך קודם אבל היינו בשבוע גדניע. היינו מאד לחוצים. קמים ב-5.00 בבוקר, ובליילה לפעמים נשארים ערים עד 1.00. היה משטר די חמור של מסדרים וכו'. המדריך שלנו היה קפדן אבל הבחור הכי טוב ולמדנו הרבה נשק (עוץ, ציכ, קלציניקוב ועוד).
...אני ממשיך, הייתי צריך לדבר עם המשפחה, מפריעים לי לכתוב ...

מכתבים לעזרה

למדנו גם קרב־מגע והרבה ריצות. אני מאד נהנית.

אתמול היה במוסד רן כהן (מ"מוקד"), דברנו על ההתנחלויות.

היה באמת נראה כאילו שהקרב אבוד. ניסינו לחשוב מה לעשות. הוא לא רצה להציע וטען שאם חושבים שזה חשוב ונרצה לפעול, אנו לא צריכים את עצותיו. אני חושב שהם (שאנו) באמת צודקים, רק צריך להבהיר קצת את האידיאולוגיה ולהסביר. ואם מכירים בסכנה שקיימת בעלית הימין, אין ברירה, אלא לנסות לפעול. אני אומר שהחתמות והפגנות זהו פתרון, צריך קודם לחשוב בינינו, בתוך המוסד. להפעיל את המוסד והקבוצה (עזרתי לאמא שלי לצלם את האחות שלי). הגענו גם לויכוח מה יקרה אם יעלה הימין לשלטון ורן טען שאם זה יקרה נאלץ להלחם בהם בנשק או לרדת מהארץ ועדיף להלחם. אני בדעתי! יש מספר רעיונות שלמענם האדם חי והוא לא מוכן לוותר עליהם ומוכן למות עליהם, אם זה יתרום לאדם. (שמואל רוזן מבלבל את המוח...)

יש לנו משחק "חפש את המסמך" במוסד בעוד מספר ימים. אני ועוד אחד מטמונאים ואני מאד עסוק וקורא על הישוב היהודי בתחילת המאה. (איריס אחותי מעוניינת לדעת מה אני כותב).

32

לא כרגיל אבל גם פה לילה 26.10.74 שבת

שלום...

אני במוסד עכשו בלילה. שני החבר'ה בחדר שלי ישנים. חזרתי יותר מאוחר כי היה אצלנו משחק כדור־עף נגד הקבוצה החזקה בליגה. אם היינו מנצחים היינו עולים אולי, לא כל־כך אכפת לי שהפסדנו, קצת עצוב לי עכשיו, אני לא יודע למה.

... הוכרז מצב כוננות אצלנו. כנראה שיש מחבלים באזור (לא התרגשתי מזה). ביום אנחנו

שומרים בשער של המוסד. אני חושב שזה שטותי. אני שמח כשאני מקבל ממך מכתב. אבא שלי אמר לי שיש לי מכתב, אבל הלכתי לעבוד וראיתי אותו רק אחר־כך. אני לא יודע איך אצלך, אבל אני כל פעם מחכה למשהו, אחרת משעמם. לפני הגדנ"ע חיכיתי לגדנ"ע. מחכה ליום שבת, לאמון, לאיזה שיעור מענין וכשאני מקבל מכתב זה פתאום עוד משהו שאני חושב עליו ומחכה. אני גם מחכה לזה שאענה לך (כתבתי יותר מדי פעמים "אני").

מתכננים המון דברים במוסד. אני בדרך־כלל פעיל ככה, אבל עכשו אני מרגיש קצת תלוש. לא יודע בדיוק למה לא שם לב לזמן שעובר או לא מחכה לכלום, מה באמת המציאות?

בקשר לשאלון שלך, אז הנה התשובות: אני מת על איריס, זה נכון...

... מזמן לא חשבתי איזה צבע אני אוהב. פעם אהבתי טורקז. אני אוהב כלבים, סוסים,

פרות צפרים ועוד.

אני טוב בחשבון, ריאליסטיקה (פיזיקה, אוטומציה). אוהב ודי טוב בתנ"ך. גם טוב בהיסטוריה, אבל אין לי כח להתאמץ (המורה תמיד כותב בציונים "רואים שאתה יודע את החומר אבל לא כותב מספיק").

דברים שאני אוהב לעשות: קרטה, לקרוא (אם יש ספר טוב). אני קורא מאד לאט. עכשיו גמרתי את „למי צלצלו הפעמונים“, לרכב על סוסים, לטייל, טבע, להתפלסף. עבר פלילי — פעמי-מעט פרצתי למטבח או סחבתי טרקטור, אף פעם לא תפסו. אני חושב שאני ישר. לפעמים תמים בענין זה. בקיץ אני אוהב את הים. הוא אכזר ופראי כשהוא סוער. אני אוהב להלחם עם הגלים, לפעמים קצת מפחד.

בקשר למרחק — אחרי שחזרתי ביום אחד משארם-א-שייך למצר בטרמפים, אני חושב שהארץ מאד קטנה ושום מרחק לא גדול (טכנית).

סוף (השאלון)

אולי יש יותר מדי נושאים. קצת קשה לחשוב, צריך לעצור על כל נושא. אני גם חוזר על המכתב שלך.

אני חושב שלא הבנת אותי בענין הפוליטיקה.

לילה טוב

להת'

נ.ב. לא חשבתי שאצטרך לכתוב מספרים במכתב. אני לא שונא לכתוב.

15.11.74

שלום...

אני עושה בלגן קטן בסדר של המכתב, אבל לא חשוב. ככה זה בראש שלי. ביום שלישי האחרון הלכתי לתל-אביב. יש לנו במוסד חוג עם אביטל גבע. אנחנו כ-10 חבריה וכולם חושבים אותנו למשוגעים. אביטל הציע הצעה יום אחד שנלך לתל-אביב. זה נסיון אישי ומי שרוצה יכול ללכת. היתה לו גם איזה מטרה שנגיע בסוף למוזיאון תל-אביב ונביא עליו בקורת בעקבות הטיול. אני לא חשבתי הרבה למה ובשביל מה ואולי בגלל זה הלכתי. המרחק הוא 60 ק"מ בערך ועברנו אותו ב-15 שעות. יצאנו ב-1.00 בלילה דרך חדרה לכביש הישן ומשם דרך פסי הרכבת כמעט עד תל-אביב. זו ממש חוויה לא נורמלית. המון דברים עברו עלי בבת אחת במשך הטיול. כל מיני תהפוכות, מחשבות ושיחות מענינות עם חבריה. היו רגעים של מעין משבר שכולם הלכו ושתקו ולא היתה ברירה, אלא לחשוב.

הלכנו והלכנו והלכנו. בערך כל שעה עשינו הפסקה. לקחנו מעט לחם, קפה ומרק שבשלנו בדרך. בס"ה הרגשתי ספוק עצום אחרי ההליכה, גם אולי ההרגשה שאני קצת מעל אלה שלא הלכו, שלמדתי הרבה (על החום) אני עוד לא יודע בדיוק מה, אבל מרגיש משהו. בסוף חזרנו באוטובוס ולא היו מקומות ישיבה. יתר הבנים נשארו להצגה בתל-אביב ואלה שלא רצו להרדם בהצגה חזרו. היו 5 בנות, אביטל ואני.

בהתחלה ישבו 2 בנות על המדרגות, אחרי זה הם התחלפו והתפנה עוד מושב והיושבים התחלפו שוב. אני באמת לא הרגשתי עייף (הייתי היחיד שלא צלע, אני חושב), אז לא רציתי לשבת. אחרי זה אביטל התיישב. התפתח מעין ויכוח והם לא האמינו לי שאני לא עייף. כל הזמן טענו שזו מעין הרגשה גברית שאני לא אוכל לשבת כשהן עומדות. לא חשוב, זה באמת שטויות.

בקשר לזמן (שלך) אני חושב שהוא באמת קובע ביחסים, אבל אחרי שנפרדים בהתחלה עד המכתב הראשון זה מאד מזוגש. אחרי כך כאילו זה כל הזמן אותו מרחק ולא משנה שעובר זמן בין מכתב למכתב. אני באמת רואה אותך יותר ברור בתוך המכתב, אבל לא כל-כך קיצוני כמו שאמרת.

אני בדרך כלל לא קורא שירים ככה סתם (הכוונה לוקח ספרים), אבל בשעורים ואם מזדמן לי אני קורא, אני די אוהב...

להת'.

ע' 3

ערב. אני יושב על המיטה בחדר, עוד מעט יהיה חנוכה לילדים. אור עמום שלוש מיטות בחדר ובפינה שולחן. על השולחן בקבוק יין עם עלים. איך שהוא ניסיתי לסדר את החדר אבל הם לא משתפים פעולה. המסור המקולקל עוד עומד בפינה. אני לא יודע מה יהיה איתו. הכלב לא מפסיק לנבוח ומישרו נוסע בטוסטוס. שקט, והשעון מתקתק.

מספיק.

מצר 9.12.74

שלום...

מה נשמע. איך היה הטיול. אני יצאתי למדבר צין. אני לא יודע למה יוצאים לי רק משפטים פורמליים וקטועים.

התחלנו את החופש יומיים לפני חנוכה. במוסד היה חנוכה ביום שישי. לא היה שמח. הדליקו נר ועל כל נר היתה הופעה. ממש רציני. לא שרו ביחד. אחר כך היו קצת ריקודי עם ובסוף כל המוסד הלך לריקודים סלונים במקלט. כמעט כל י"ב נשארנו בחדר אוכל סביב נרות ושרנו. אני לפעמים מעדיף ערב שישי מוצלח על חג. לפעמים גם ערב רגיל יותר טוב.

מה את אומרת על הפתיחה (של המכתב). אני לא יודע אם כל המכתבים צריכים להיות פורמליים. נתנו לנו לכתוב עבודה בהיסטוריה והמורה אחר שבטעודה אי-אפשר לכתוב בשפה שרוצים ובביטויים חופשיים להבדיל ממכתב. ניסיתי להוריד קצת את הצנזורה בין המוח והעט. הוא רץ קצת יותר בחופשיות, אבל אני לא יודע מה זה מבטא. אולי המכתב צריך להעביר את ההרגשה באותו זמן. או אולי גם התוכן חשוב. בשביל ההרגשה יש השפעה גדולה מאד לסביבה, לתאור הקולות והמראות המשפיעים עלי. אולי ככה תביני אותי יותר נכון.

הצרה שכשאת מקבלת את המכתב את נמצאת במקום שונה, האוירה ומצב רוחך שונה. גם אם מצב הרוח זה אותו הדבר, הסביבה או המילים היו משפיעות באופן שונה. כי מה שנמצא בפנים אינו אותו דבר. תנסי לכתוב לי מה את חושבת על המכתב והאוירה בו.

הייתי שומר לילה. זה די מוזר. לא פחדתי. הסתובבתי עם חבר קבוץ. חלקנו כביסה, הכנו אוכל לנו ולשומרות. היתה הפסקת חשמל בקבוץ וכל הלילה ניסו לתקן. כשגמרנו את זה עשינו סיבובים באוטו. זאת הרגשה די מוזרה.

הלכתי לגבעה עם סוסה. באמצע היום הייתי צריך לפרזל אותה. היה לא נורמלי. המון זמן

לא רכבתי ומאד נהניתי, לצאת קצת, להרגיש חופשי ולדהור בשדות. גם להיות לבד, להסתכל ולחשוב.

קראנו בשעור ספרות את המחזה ה"קרנפים" של יונסקו. זה מצוין. הסיפור הוא על עיר שהופיע בה קרנף אחד ולאט לאט כל העיר הפכה לקרנפים מלבד אחד. הוא כתב את המחזה כתגובה על הנאציזם. אני קורא את "זאב הערבה" של הרמן הסה, כדאי לך לקרוא... להת'.

ע' 3

יום (לא חשוב איזה) מצר

טוב

הטוב הזה הוא המשך לסוף מכתבך האחרון "זה חשוב שתענה לי, אז זענה, טוב?" וכאן בא הטוב. אני לא יודע למה ואיך, אבל עברו כמה ימים. לא כל פעם זה הדואר שמעכב את המכתב. הפעם הייתי אני, מקוה שלא התיאשת.

שלום... מה נשמע אני מצטער שחכיית לי בחוג משוטטים של י"ב ולא באתי. היו לי סיבות לא לבוא וגם הייתי כבר במערות. קצת השתנו וקרו כמה דברים (משפט פילוסופי סתמי שלילי). בשעור ספרות נתנו לנו לכתוב שני סיפורים קצרים בגוף ראשון, הווה. אין אפשרות לכתוב מאמר או מחשבות. אני סתם התפלספתי וכתבתי המון מילים ללא משמעות (כשהן ביחד). הופיע איזה חתול קטן אצלנו בבית. אז הבאנו לו אוכל. הוא מאד חמוד ועכשיו הוא גר בחדר שלי.

היום היה לנו גיוס (בקבוצה). עושים קצת כסף, אולי ניסע לאן שהוא בסוף י"ב. מלאנו שקים בנסורת ונדקדקי פתאם באצבע ברגל. אני עוד לא יודע אם משהו עקץ אותי או איזה קוץ עם ארס, אבל מאד כאב לי ועוד עכשו (בערב) אני מרגיש ברגל מין דקירות כאילו האצבע נרדמה.

בקשר לזמן את די צודקת. גם לגבי הוא מן גורם שעושה הרבה דברים בשקט. אני לא יודע הוא לא מוגדר, לא מסה מסוימת אבל גורם. בתורת היחסות של אינשטיין הוא גורם כבד משקל ומוגדר מימד (ממש כמו מרחק, מהירות ומסה שהם גם משתנים). זמן הוא דבר יחסי. אם טוב הוא עובר מהר ואם לא טוב אז הוא מזדחל כמו צב. עד עכשו כל שנה נראתה יותר קצרה מהקודמת. אם ימשיך ככה, השנים יהיו מאד קצרות בסוף. אבל אם השנה תתיצב יכול להיות שיהיה מאד משעמם וארוך. גם השינוי בגדילה הוא כזה. אך יש גם שוני במהירות השינוי בגדילה, השאלה אם הזמן קשור לזה. וכאן נשאלת השאלה אם הזמן משתנה כפונקציה של הגדילה או כפונקציה של מהירות שינוי הגדילה. או במילים אחרות, אם השנה נראית קצרה יותר כל פעם שגדלים או שהיא קצרה יותר כל פעם שהקצב בגידול משתנה.

מה את חושבת על הקטע הזה, הראש שלי ריק עכשו אחרי כל כך הרבה פלסופים, אבל התכוונתי ברצינות.

* גדילה — תכונה לא רק פיזית.

להת'

חדר שלי, אני ליד הרדיו

... הרבה דברים שרציתי לעשות לא היה לי זמן (תירוף), פשוט לא עשיתי. והעצה שלך, אני מחלבט. לא יודע אם להיות י"ג. הייתי בגבעה בשישי שבת, היה כנס, מדברים הרבה. אני לא יודע לאיזה צד ומה יכריע את כף המאזניים.

אתמול בלילה פתאם דברנו כמה חברה וראינו כמה שהיה טוב במוסד. החופש שלא נוצל, אפשר לעשות מה שרוצים. ללכת לישון באיזה שעה שרוצים (אולי בגלל זה כדאי להיות י"ג). ופה השגרה הזאת של עבודה. זה לא קל. נכנסים לענף, רוצים לעזור, אבל אחרי 8 שעות עבודה לא נשאר הרבה כח לכל מיני תוכניות. אני החלטתי לא לשקוע, או יותר נכון לעשות כמה דברים חוץ מזה. לא כל כך עשיתי והתירוף בשביל עצמי הוא שבינתים אני בונה את החדר, מסדר. מקרר צריך לתקן, שולחן להשיג, מדפים לשים ולסדר. אולי בשביל זה אני מנסה לעשות כל מיני דברים קטנים לחדר.

אולי אנחנו בלחץ גם בגלל הגיוסים. עובדים כל יום כולל שבתות ועוד. מחר יש לנו גיוס ב-4.00 בבוקר. הייתי בתל-אביב והתעניינתי על נסיעה (כנראה לרומניה, זה הכי זול). בינתיים יש ויכוחים על מסגרת הנסיעה ולא, עם כל הקבוצים, או לבד, מה נעשה שם. כולם רוצים שלא יהיה טיול מאורגן, אבל מי יודע. עוד כמה ימים הגבעה. בינתיים קיבלתי הומנה למבדקים של יומיים, כנראה לסיירת מטכ"ל. אני עוד לא יודע. זה יוצא בדיוק באמצע הגבעה. קיבלתי גם הזמנה למבדקים לחיל האוויר. המון שאלות (אולי ככה זה להיות מבוגר). שומע מכל הכוונים.

בינתיים להת'

32

מצר 30.5.75

שלום...

לא נעים לי שהחלטתי לכתוב לך דוקא בנסיבות כאלה.

נהרג אחד ממצר. הוא היה בגרעין שנתיים מעלינו. הכרתי אותו די טוב. הוא עבד ברפת. באותו יום עבדתי ב-3.00 בבוקר בחליבה עם בת אחת מהגרעין. בסביבות הצהריים התקבל טלפון שהוא נהרג בתאונה. הוא היה בסיני בשריון. אחרי הצהריים נסעתי להלוויה בחיפה. מהקבוצ נסעו מעט חברים וכל הגרעין. כל הבנות בכו, היה נורא. מוזר קצת, היו רגעים שהתאמצתי מאד לא לבכות. אני עצור מאד בענין זה. בכיתי לבד קצת. אני לא יודע למה בוכים. הוא היה בחור נהדר. פשוט כזה. לא ציפה לדעת יותר מדי ושאל הרבה, בלי רושם. אהב מאד לטייל ובמיוחד לקפוץ. הוא היה קופץ מכל מיני מקומות משוגעים ומפלים. היה ידיד טוב שלי.

בקבוצ הדבר לא כל כך מורגש, אבל בגרעין כן, ועכשו כל פעם מגיע עוד מישהו מהגרעין

למצר.

החלטתי להיות י"ג, אני כבר לא זוכר אם סיפרתי לך. בשבועות האחרונים אני עסוק מעל הראש עם עבודה, גיוסים, חזרות ובעיקר סידורי נסיעה לרומניה. אני זה שמארגן את הטיול. כמעט כל יום הצטרכתי לנסוע. צריך אישורי יציאה מצבא, צריך תמונות, זריקות ועוד.

להת' ולהשתמע

32

שלום...

פתאם נגמר הכל. הגיע פסח, גמרנו את המוסד. גם פורים עבר בלי שנרגיש. לא היה כל כך שמח כמו שרצינו. בסוף המון פרידות, סיומים, מסיבות. ביום האחרון כשעשינו מסיבה פנימית רצינו לשיר. חשבנו שתהיה מסיבה, אך כולם היו עצובים. עברתי אחד אחד, על עיני החברה. אחד בזה אחד. אחר מרכז ראשו ועיניו אדומות. יצאו רק שירים עצובים. כמה חברה לא רצו להשלים עם המצב, ניסו לשיר שירים שמחים, אבל זה לא הלך. אפילו המחנכים לא ידעו בדיוק מה לעשות. מבוכה. היה טוב כשברחנו לתוך השיר ושרנו בלי לחשוב, רק באוירה. אחר כך החלו ריקודים (סלוניים), זה תמיד הלך, אז גם כאן היה חייב להצליח. לא היה לי חשק והלכתי לבית שלי. נמנמתי קצת, אחר כך חזרתי ולא מצאתי את החברה. בבוקר ספרו לי שהלכו ושפכו מים בחדרים של הצעירים, לא ידעו מה לעשות עם עצמם.

ביום הראשון של תחילת החופש... סליחה היה מאוחר בלילה ונרדמתי. עכשו מחר. המשיך... נסענו לטיול בסיני. יומיים נסענו עד ליד סנטה. היינו שלושה ימים וטיילנו בחוגים. הייתי בחוג שטח. חוג שלא התרכז בדבר מסוים, אלא טיילנו וראינו הרבה מקומות. ישנו מחוץ למחנה במקום שמכונות לא מגיעות אליו ובדואים הביאו לנו את הציד. עלינו על ההר הגבוה ביותר — הר קטרינה, 2600 מ' ומשם רואים את מצרים ואת ערב הסעודית. כשירדנו משם מצאנו משטח של קרח (זה היה בצהריים) במקום מוצל, במידות של 4×3 מטר. המדריך אמר שיכול לקחת אפילו חודש עד שהקרח ימס. אחר כך עברנו בודי («הפילים» כינויו), שמורכב מגרנית אדומה. בגלל שבריס שנוצרו בהר יש גושים גדולים בצורות שונות שפזורים בואדי כמו פילים. בגלל שהם מורכבים מגרניט והם מחוספסים, אפשר ללכת עליהם גם בשפוע גדול, כיף לא רגיל. יש גם המון מים במדבר עכשו, וכמעט בכל ואדי יש מים. התרחצנו. המים קפואים ממש. הזמן ששוהים במים הוא בדיוק הזמן שלוקח להרגיש את הקור ולצאת.

בלילה ישנו יחד עם הבדואים שהביאו לנו את הציד. היה לנו קמח והם הכינו לנו פיתות. למחרת המשכנו בטיול והיה ואדי משגע שמי שהלך בו היה צריך לקפוץ מכמה מטרים ולטפס במקומות תלולים. היה שם גם מפל נהדר בגובה של כ-45 מטר. ביום האחרון בסנטה, עלינו בלילה בשביל לראות את הזריחה מהר משה. משהו נהדר. הר גבוה ורואים לא נורמלי. חזרנו לחוף (אבו רודס) בנסיעה איומה של 5 שעות בואדי. החברה היו עייפים ועצבניים והחלו לריב. בלילה הגענו לשארם. בבוקר נסענו לדהב והלכנו בואדי שמגיע, אחרי 8 ק"מ לים. המשאיות שהיו צריכות לבוא, לא באו והלכנו חלק מהדרך על החול, ברגל. כיון שלא מגיעים לשם אנשים, יש על החוף אלמוגים וקונכיות נהדרים, גדולים מאד וצבעוניים. לאורך כל הדרך.

אחר כך החלה רוח חזקה וגם לא ידענו מה הולך בארץ (היה מצב כוננות), לכן החלטנו לחזור. יצאנו ב־4 אחרי הצהריים ונסענו נסיעה מטורפת של 11 שעות עד הבית. בדרך החלו סופות חול ורוח איומה. כמעט לא התקדמנו. ליד סדום עפו לנו כמה מזוודות מהגג לאחר שהברזנט נקרע... עכשו אני בקבוץ. אני גר בחדר של 2 חדרים (חדר אורחים, חדר שינה, מטבחון, מקלחת) עם עוד שני חבריה. אחד גר בחדר שינה ואני עם עוד אחד בחדר אורחים. אני מנסה לטפח את החדר, יש לנו מקרר ורדיו ואולי גם פטפון. אני לא יודע בדיוק מה נעשה בקבוץ, חוץ מלעבוד. אנחנו עושים גיוסים כדי לנסוע לחו"ל. כל קבוץ עושה לחוד, אבל כנראה שנסע ביחד.

להת' בינתיים

שלום

ع 3

מצר 21.8.75

שלום...

גם אני הרבה זמן שרציתי לכתוב לך, אבל לא יצא.

האסון היה נורא ודיכא את כל הקבוץ. האנשים לא ידעו מה לעשות. היה קשה להבין. לא היה אחד שאפשר היה לחשוב עליו, מיד התערבבו שלושתם... יש לנו בית קברות קטן ועד עכשו היו בו רק שלושה קברים, לא של חברי קבוץ. כולם בכו. אני מתאפק בענין זה.

אחרי שכמעט כולם הלכו, הלכתי בין העצים מחוץ לבית הקברות, ישבתי לבד קצת בכיתי.

עכשו כבר אחרי זה. גם הסמינר עבר. מה שמאפיין את הסמינר היה שהיינו עד השעות הקטנות של הלילה מדברים בזוגות ובקבוצות קטנות ואחר כך שרים. היה פחות הווי של השתוללות, אך גם זה היה נחמד. היה מתח לקראת השבוע. בהתחלה שובצתי בבית־שאן ולא הייתי מרוצה (ביקשתי במרכז ונוער שוליים). אחרי זה היו כמה החלפות ובסוף אני בקרית־שמונה. אני אהיה עם עוד שני י"ג, אחד מבית־זרע ואחת מהזורע. היינו שם יום אחד. מאד רחוק, אין בכלל קבוצות ונצטרך להתחיל מחדש. הרבה תכניות לפעולות שנוכל לעשות.

אומרים שהדבר הקשה שם הוא הבידוד החברתי. אנחנו מקווים להחזיק מעמד. החבר'ה טובים (אנחנו אחת הקומונות הטובות). זה מושך אותי החיים בעיר, ההתמודדות. זה שנהיה לבד, נאכל (ונכין את האוכל) לבד, לטייל באזור ועוד.

הסיבה שלא כתבתי לך, לא היתה בגלל שהיה לך חבר. פשוט הפסקתי לזמן מה. אחרי הפגישה ברמות מנשה (שבאמת לא הבנתי מה היו המטרות ולמה היא נועדה) היה מרחק רב וחיכיתי למכתב ממך.

הייתי חולה היום. יש לי עוד שבוע וחצי עד תחילת הלימודים והפעילות. עבדתי יום אחד. כבר שלושה שבועות אני לא עובד. קצת נמאס לי עכשו מהעבודה. חסר ענין ויש בלגן בענף. הייתי מת לצאת לטייל עד הפעילות, אבל לא היה לי לאן ועם מי. עכשו מצאתי. בשבוע הבא אנחנו יוצאים (כמה חבריה מהקבוצה שלי מברקאי) לכנרת, ליומיים שלושה. ננסה לחיות בטבע וכמעט לא ניקח אוכל. ננסה לצוד ולדוג (עם קשתות ומקלעים). קצת כמו משחק. אבל יהיה יופי בטבע לבד.

Lufthansa

Boeing 737 City Jet

שלום
 את צו"קת שאני בלוג
 קצר. אני לא בלוגר חובב
 מבתי'ם ולא יוצר מה לבד
 אני גם לא משתדלת (ק)
 רצית' שחזר' את השקט
 היפה.
 מה אני וצא מה החלום
 מסתור צלילי ועד לא מצאת
 גרסה. שבסוף מילת ויש
 חלום והקול. אבל אין
 ס' מדברת.

אני
 ז'ה

יפה שקיעת השמש ללב עצוב

אה, נסיכי הקטן! מעט-מעט עמדתי על סוד חייך הנוגים.
— לא מצאת לך ענג אחר מאשר נעם שקיעות השמש. פרט
חדש זה נודע לי בבקרו של היום הרביעי, שעה שאמרתי לך:
— שקיעות השמש חביבות עלי מאד. הבה נתבונן לשקיעת
השמש!..

— אולם עלינו להמתין — אמרתי.

— להמתין למה?

— להמתין עד שתגיע שעת השקיעה.

תחלה הפתע מאד, אחר הצטחק ואמר:

— נדמה לי כל הזמן כי עודני בביתי!

— הכל יודעים כי בהגיע שעת צהרים בארצות-הברית, שוקעת
השמש בצרפת. יכולים היינו לחזות בשקיעה זו אלו הגענו לצרפת
במשך דקה אחת. לדאבוננו, צרפת רחוקה מדי. אך על כוכבך
הקטן יכלת עתה להזיז את כסאך כמה צעדים כדי לראות את
דמדומי השקיעה כל שעה שתמצא בכך...

— יום אחד — ספר לי — ראיתי את שקיעת השמש ארבעים
וארבע פעמים!

אחר הוסיף ואמר:

— אתה יודע... טוב לראות את שקיעות השמש כשהנך עצוב
מאד...

— ובכן, היית עצוב מאד אותו יום שבו ראית ארבעים וארבע
שקיעות?

אולם הנסיך הקטן החריש ולא השיבני דבר.

יְתֵן לִי מֶה שֶׁיֵּשׁ לְעֹלָם וְנֶחֱדָה שֶׁהוּא לֹא יֵאָבֵד
 וְתֵן לִי אֶת הַיְכָלֶת לֵאמֹר מֶה שֶׁיֵּשׁ לְעֹלָם.
 אֶת הַסְּטֹוֹטִים הַדְּבָרִים שֶׁהָרוּחַ מְסַרְסֶטת בְּחֶשֶׁבֶת לִיל הַקֵּץ
 וְאֶת הַחֲשֶׁכָה שֶׁאֵין בָּהּ לֹא סְטֹוֹט וְלֹא דְמוּת.
 יְתֵן לִי אֶת הַדְּמוּיוֹת שֶׁהֵיוּ לִי וְאֵין לִי
 עַל לִחְשֵׁה עַל בֶּקֶר שֶׁאֶבְדוּ לִי. יְתֵן לִי
 אֶת הַעֵין הַחֲזָקָה מֵאֲדֹאִיתָהּ וְאֶת הַיָּד
 הַגִּבֹּרֶת מֵאֵה שֶׁהִיא מְבַקֶּשֶׁת. יְתֵן לִי לִרְשֵׁת
 אוֹתָךְ מֵאֵל לְקַבֵּל דְּבַר שְׂאִינְנִי עֲבֹר
 בְּשִׁשֶׁת קַבְלֹתָיו. יְתֵן לִי אֶת הַיְכָלֶת לִרְשֵׁת,
 בָּלִי חֹת, דּוֹקָא אֶל הַדְּבָרִים שֶׁאֶסוּר לִי
 לִרְשֵׁת, יְתֵן לִי לִרְשֵׁת.

היילן געזאל היה... זאל נאך עס אלה
להכל בדור זהם והחולשים לדרכם
היא הדרכ ואין אחדות...

היתה שעת אחר הצהריים, עמדנו קבוצה
של חבר'ה והמתנו לבואם של החבר'ה
מקבוצי השוה"צ אותם היינו אמורים
לארח לשבת. לפתע הגיעו. משאית עמוסה
ורועשת שממנה ירדו קבוצה של נערים
ונערות בני גילנו. המדריכה שלהם
החלה לחלקם. אלי שלחה בחור בלונדיני
וגבוה. לחצנו ידיים והכרנו בשמות,
ולאחר מכן צעדנו לביתי.

בערב שבת לאחר תפילה וסעודת שבת,
נפגשנו כולם לערב של ויכוחים והחלפת
דעות. גדי - ביישן גדול היה. ישב
והאזין בפנים רציניות, אך לא השתתף
באופן פעיל בויכוח. לא נימנה על אלה
שהכל ברור להם והחושבים שדרכם היא
הדרך ואין כל דרך אחרת, וכל שנשאר
הוא רק להסביר לאחרים כמה הם טועים.
בדרך חזרה כששוחחנו, שאל שאלות,
התעניין. לא היתה בשאלותיו שום נימה
של פרובוקטיביות או התקפה, פשוט
התענינות לשמה.

נפרדנו במוצאי שבת והבטחנו זה לזה
לשמור על קשר.
לפני גיוסו לצבא בא לבקרני. סיפר לי
שעבר את המבדקים לסירת מסויימת,
מובחרת. הכרתי את המבדקים וידעתי
כמה הם קשים. אז ידעתי שגדי הוא גם
עקשן עם הרבה כח רצון.
מסגרת הצבא היא מסגרת של הקרבה.
החייל מקריב את הפרטיות שלו, את זמנו
החופשי ונותן למדינה שלוש שנים
מחייו. גדי נהרג טרם עת.

ת.נ.צ.ב.ה.

מיכה ולנר (ת"א)

... בוא ונצא רע אל "בקעת ארבל"
לחזות בשנים שחלפו ולאורן לחיות
ולצפות ליום כי יכון....

התזכור? - מדורות במדבר ושנינו
יחדיו מהלכים, משיחים לתומנו,
שואלים לשלום... אף שותקים ללא
מבוכה (כאשר למדנו אצל דוד).
כך נעבור ממדורה למדורה לחפש
ידידינו הקרובים, לאחד בלבבנו
שוב, ולו רק לרגע קט, את כולם
לדינמיקה קבוצתית אחת.

כך... אתה בקולך השקט, מעט
מעצמן מספר, גלוי ופתוח מבעבר.
ואני לצידך תמנה על השינוי שבך
חל. שהרי בפגישות הקבוצה היתה
מצניע את רצינותך ועומק מחשבתך
במשובת מה (אפילו נוכח תרגיל
שדרש רצינות). וכשיום אחד גילית
מעט מהרהורי לבך, אמרת שאתה
מאוכזב, שלא לכך ציפית... מה
חבל... ודומה היה שאינך מרגיש
שייך.

אולם אט אט החל לזרוח עלינו
אורך, להבהיר אישיותך בפשטותה,
והקשר נרקם ונשזר...
התזכור כל זאת ידידי? הן כך
בדיוק היה...
אף הצעת שנקים לנו קבוץ של ממש
- רעיון ששבה לבבות, אך נשכח
ברכות הימים, כי פנינו לדרכינו
הפזורות, לישים את אשר למדנו
יחדיו.

וכשנפגשנו שוב: לאור המדורות
בסיני ועם החולצות הכחולות,
ובין מדי החיילים... רציתי
לומר לך שאנחנו עדיין מקובצים,
מאוחדים בנשמתנו החיה, כענפים
שיצאו מגזע אחד. איש איש בדרכו
שלו, מתמודד עם הטוב והרע בעולם;
בא בין הבריות, מעביר הלאה-הלאה

בשנתיים האחרונות במוסד השתתף גדי
בקבוצת מדריכים שנפגשה מדי פעם
ועסקה בנוסף לנושאי ההדרכה גם
בדינמיקה קבוצתית. אחת הבנות
מקבוצה זו, כותבת:

בז"ה

"...מעשה בר' חיה העזאל ור' שמעון בן
חזקתא שהיו מהלכים בבקעת ארבל
בעלות השחר וראו א"ל את השחר שבהם
אורה.

אמר ר' חיה העזאל ז"ל שמעון בן
חזקתא: בדבי! כך היא גאולתם של
ישראל - בתחילה היא באה קמא
קמא, ואחר כך היא מנצנצת ובאה..."

(שיר השירים רבה)

על גדי וכמה מחבריו לקבוצה עבר
משבר חמור בכיתה י"א, ואז שמתו לב
לראשונה לדמותו המרתקת בדיונים
בועדה הפדגוגית.
דומה, שהיה זה משבר מאוחר של גיל
ההתבגרות בנוסף לחפוש-תעיה אחר
ערכים מדומים.

כשקבלתי את קבוצת "ארזים" בראשית
י"ב היה כבר גדי כמי שיצא מהמשבר
מחוזק ומחושל, אם כי נראו בו עוד
אותות אבשלומים-מרדניים של יחס
חשדני כלפי כל אוטוריטה.

הבשלתו של גדי הלכה בקצב מהיר:
הלך ונעשה שקול ורגוע.

בלימודים היה מהיר תפיסה ומעמיק,
פעיל בחברה וחבר בועדת הקבוצה.
לעולם לא היה מאומרי הן למחנך
באשר הוא מחנך, אלא שמר על דעה
עצמאית, ענינית. עם היותו בעל
כושר מנהיגות, היסס רבות לנצל
את השפעתו והתנגד לכל דרכי כפיה.
ככל שבגר והתיצב, כן התקצרו
שערוטיו הבהירות. את מלוא הפורקן
לכווח ולאישיותו העשירה מצא
בפעילות תנועתית - בשנת הי"ג.

לא אשכח את פגישותי איתו באותה
שנה, פעם בחדרי ופעמים אחדות
במסעדת הקבוץ הארצי בתל-אביב:
עלם בהיר, קורן אושר של הגשמה
עצמית בפעילות תנועתית ועיניו
הכחולות מדברות יותר מהמילים,
בהן היה חסכן מופלג.

אלי שדמי

בְּכָל דָּבָר יֵשׁ לַפְּחוֹת שְׁמִיעִית
שֶׁל מוֹת. מִשְׁקָלוֹ אֵינוֹ גָּדוֹל.
בְּאִיֶּלֶה חֵן טָמִיד וְשֶׁאֵין
נֶשֶׂא אוֹתוֹ אֶל כֹּף אֶשֶׁר יֵקֵי.
בְּיָקִיצוֹת יָפוֹת, בְּטִיּוֹלִים,
בְּשִׁיחַ אוֹהֵבִים, בְּהֶסֶח דַּעַת
נֶשֶׁכַּח בִּירְכֵתִי הוֹיֵתָנִי.
תָּמִיד אֶתְנֶנִּי. וְאֵינוֹ מַכְבִּיד.

זאה גולדברג

את בטחון האמונה באדם, בכוחות
הנפש האצורים בכל איש, שיש
לגלותם, להעלותם ולטפחם בסבלנות,
אף מבין הררי החושך האפלים של
האישיות, עד תאיר אילת השחר וחמה
ממעל תזרח...

"... וְאִתָּה נִמְשָׁה (הַגְּאֻלָּה) כְּשֶׁמֶד, שְׁאֵין לָךְ אִפְּלֶה
לְדוֹלֶה מֵאוֹתָהּ הַשָּׁמַיִם הַסְמוּכָה לְבֹקֶר וְאִם
יֵצֵא גִלְגַּל חֲמָה בְּאוֹתָהּ שֶׁזֶה כֹּף הַבְּרִיּוֹת
נִלְכָּדִין, אֲזֵא עָמוֹד הַשֶּׁמֶר עוֹלָה וּמֵאִיד
לְעוֹלָם תִּחְיָלָה וְאַחֵר כֵּךְ גִּלְגַּל הַחֲמָה עוֹלָה
וּמֵאִיד, וְאֵין בְּרִיָּה נִלְכָּדֶת לְנֶאֱמָר:
"וְאִדְחַ צִדִּיקִים כְּאוֹר נִגְהַ הַזֶּה הַזֶּה וְאוֹר
עַד נִכּוֹן הָיוּ..."

(מדרש תהילים לזמנאור י"ח)

ואנו - הן במו עינינו חזינו כך
גדי - הולך ואור עד נכון היום.
הו מי יתן ונדע לאור אותך באור
החיים....

אביאלה מעין השופט

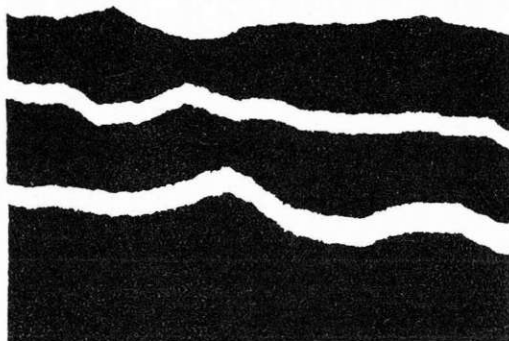
ופתאום נותרנו לבדנו וגופנו ריק
מתחושה. ואחר-כך ניסינו להתאים
את הדברים חזרה למקומם הרגיל,
אך דברים גדולים פתאום איבדו כל
ערך וזכרונות קטנים נעשו גדולים
- חשובים כל-כך. ובעצם דבר אינו
חשוב כמו החיים - אשר עכשו הם רק
עבר, רק זכרונות.הן רק היה אתמול-
עכשו כבר לא.

אני יכולה לעצום את עיני ולראות
אותך צועד לעבר חדרי. גבוה, שקט,
אין דבר שיכול לחדור מתחת לשלוה
שלך,לזעזעך,איך שתמיד הספקת לעשות
את כל הדברים ביחד.

רואה אותך הולך לאט ומחייך.
תמיד רואה אותך מחייך, כמו ציור
של השקט, של השלוה.
אין בי אומץ לדבר עליך, לסכם.
כאילו אם יצאו המילים מפי - אגלול
את החותם. אנחנו חיים מעבר לך,
מתעלמים. לא מבטאים ביחד את הכאב,
אך בשקט הזה המשתרר במקום בו נאמרות
היו מילותיך, כל אחד מרגיש אותך
בליבו; הולך עימנו, צוחק, מתכנן
דברים, מקשיב.

אינני מאמינה שהזמן ישכיח. יש
דברים שאף כח חזק כמו הזמן איננו
יכול להעביר, להדחיק. כי הרי היינו
יחד כמו אחים, זה לצד זה וכמעט
חיים שלמים עברנו יחד.אמנם לא תמיד
הכרנו לעומק ולא תמיד ידעתי אם טוב
או רע לך,אבל חייתי אותך,את מעשיך,
תכניותיך, רצונותיך, לכל אורך
חייתך. חיינו כמשפחה אחת של אחים,
משפחה אשר בה כל אח שונה מאחיו,
אבל אם ירצה או לא, הוא קשור אליו
אולי בלי דעת, אולי בלי לרצות, אך
הוא קשור אליו בליבו.

ובסוף הטבע בכל זאת מנצח.
והאדם שהוא חזק כל-כך, ופיקח

ושולט, ברגע אחד, נעשה קטן כל-כך
וחלש ואפסי, ועומד לפני העולם
בידיים ריקות, כי אינו יכול לעשות
דבר. כאילו אנחנו מתנמכים לאט-לאט
וההרים סביב לעמק גובאים וגובאים -
כמו חומות. עוד מעט ולא יראו יותר
שמיים ואני יכולה לראות אותך
עכשו רק כמו בתמונות. כזה יפה, עם
חיוך של חיים, גבוה, בהיר ומחייך...
כל הזמן מחייך.

רותי

לא יצא לי כמו עכשו לכתוב לעצמי
מה שעובר עלי, תמיד יצא לכתוב
למטרה מסוימת או לחבר, די קשה
לכתוב, להעלות את זכרו של גדי.
מפליא אותי שיחסית למקרים
קודמים של מוות, הפעם זה עבר עלי
די בקלות. יצא לי לשבת ולדבר עם
רבקה ומסתבר שגם אצלה, זה תהליך
אולי לא מובן במיוחד; יכול להיות
שזה תלוי בהתבגרות ובנסיון חיים.
במקרים קודמים היה לי קשה מאד.
למשל יונתן שומרוני ז"ל שהייתי
איתו ביחסים קרובים בגלל עבודה
משותפת במוסד. בלוויה כאשר נגשתי
לאברהם הוא עודד אותי ולא אני אותו.
לפי ההגיון כמה שאדם יותר קרוב
אליך, ככה המכה תהיה יותר קשה.
אצלי זה לא היה ככה.

לגדי היו אנשים שהיו קרובים אליו
הרבה יותר ממני. בעיקר ממשלחת הי"ג

ומקורס טייס. כי על אף שחייתי איתו כמעט מאז שנולד, ואולי הכרתי אותו יותר טוב, אך הקשרים לא היו מי יודע מה עמוקים. זה כנראה בגלל החינוך המשותף, שגורם להכיר כל-כך טוב, שמאפשר למצוא בכל אחד את פגמיו הקטנים ביותר. זה יכול להיות לחיוב, אבל גם לשלילה.

מערכת היחסים ב"סלע" התפתחה כך עד לרגע הכניסה למוסד. שם כל אחד פנה לדרכו הוא ולחבריו החדשים, והקבוצה הפסיקה לתפקד כמעט לגמרי. בתקופה זו המרחק שלי מגדי היה רב מאוד, עד לפגישתנו בחוג של אביטל גבע. שם התחלתי לדבר איתו ולהבין מה שעובר עליו ומהם רצונותיו. עקב החוג ידעתי שכאשר יש לי רעיון שנראה לאחרים קצת משוגע וקשה לביצוע, אני יכול לפנות לגדי והוא בדרך כלל היה עוזר. זה התחיל בעשית הפחמים; גדי הגה את הרעיון ואנחנו עזרנו לו בביצוע המעשי.

עקב ההתרחקות הפיזית שחלה עם גיוס החבר'ה לצבא, והליכת חלק מהקבוצה ל"יג", נוצרה באופן טבעי שאיפה לראות אחד את השני והקשרים שוב התהדקו. זה התבטא בעיקר בטיולים בשבתות.

הפתיעו אותי כמה דברים בהתנהגות אנשים במקרה של מות אדם קרוב. למשל, אנשים שכבר עברו את החוויה הזו באופן אישי הגיבו הרבה יותר בשקט ובהגיון. או נושא החפירה של הקבר. העבודה הפיזית משחררת באופן רציני את הרגשות, אולי הרגשה שמתנקמים במשהו ע"י החפירה. דבר נוסף שאולי קצת מרתיע את מי שלא משתתף, זה הנושא של בדיחות מקבריות שרצות בין החבר'ה החופרים, לדעתי זה

שלב נוסף בשחרור הרגשות אצל כל אחד ואחד. המוות לא נתפס מבחינה מחשבתית. כנראה שמה שאנחנו לא רואים באופן ממשי או מרגישים מוחשית, קשה לנו לתפוס - יכול להיות שבמשך הזמן אתפוס זאת, אבל כרגע אני יודע שהוא מת, אני מבין זאת מבחינה מחשבתית, אבל זה לא נתפס אצלי בתוך הראש, בתור דבר שאני יכול להעביר לזכרון. נאמר לי הרבה פעמים שאנו בתור חברה מערבית מחונכים לעצירת רגשות, להבדיל מעדות המזרח. אמרתי לעצמי שאני לא אתנהג כך ואהיה חופשי. ניסיתי לנהוג ככה, אבל החינוך עמוק מאוד, לא ניתן להשתחרר ממנו. אני נכנס לחדר-אוכל ובא לי לבכות, אבל אני עוצר את עצמי.

יונתן

מפי הטוף

(מתוך עיון ישן של מר)

גדי בן ה-5 של הילד, מתבונן בספר ואומר לאביו:
אבא, הייתי רוצה לך
אבא: מתוך אבא לך כלב.
גדי מתבונן בסיס נ"ר ועפרון, פונה
לאביו ואומר: תתחיל לי פה...

שיחה בלהבות הבז

נטע: כשגדי היה מדריך בקרית-שמונה, אנחנו היינו בכיתה י' והבדל הגילים הוא מאד מורגש בגילים אלה. בהתחלה הי"גים באו למוסד, לשיחה עם כל הכיתה, לפני שהחלטנו מי הולך להיות מדריך. זוהר דיבר ראשון, אחריו טל ובסוף גדי. גדי נשמע נורא מפחיד, אני לא יודעת למה. זה היה רושם ראשוני, נורא רציני. במשך השנה שעבדנו איתו בקומונה, השתחררתי מהרושם הזה. ראיתי את הצדדים היותר מצחיקים שלו.

דורית: הדרכת יחד עם גדי. בד"כ היינו מתכננים את הפעולות נורא מאוחר. לגדי היה ברור שצריך לשבת ערב אחד ולתכנן את כל הפעולות לחודש ואחרי זה כל שבוע לראות מה יוצא, אך כיוון שתמיד יצא שרק בחצות היינו מתחילים לתכנן את הפעולה, והיינו חבר עייפים - אז היינו נורא משתטים. לגדי היו תמיד המון בדיחות. היינו יושבים כל הערב ומתפוצצים מצחוק - פעולות... לא יצאו מזה... הקבוצה שהדרכנו היתה כיתה ז'. על הנייר היו לנו כ-15 חניכים, אך בפעולות השתתפו 8 - 10 ורק בנות. זו היתה הקבוצה הכי מוצלחת בקן. הבנות היו תמיד נורא נרגשות ונבוכות כשגדי הגיע. הוא התייחס אליהן בחברות רבה, צחק איתן וכו', אבל יחד עם זה תמיד אמר לנו לשמור על מה שנקרא "דמות המדריך".

שמעון: בכיתה י' היינו מאד פעילים במוסד ולא היה כך זמן למועצות מדריכים, אותן היו מארגנים הייגיםילים פעם בשבוע. תמיד אחד מאיתנו היה יוצא ונכנס ומארגן דברים בזמן הישיבה. את זוהר זה עצבן מאד, גדי היה לוקח את זה באדישות. לפחות כך זה נראה כלפי חוץ.

דורית: תמיד קיווינו שהם לא יגיעו לישיבה. איך שהיינו רואים אותם - כל אחד ברח לחדר שלו והם היו צריכים לאסוף אותנו מהחדרים. יום אחד גדי החליט למשוך אותנו למועצות מדריכים ע"י כך שאירגן לפני כל ישיבה - משחק חברתי.

דורית: השנה הזו מבחינת קרית שמונה היתה משהו לא נורמלי. עד אז כמעט שלא היה שם כלום ומאז זה שוב ירד פלאים. זו היתה מעין שנה של התעלות הקן, בזכות שלושת הייגיםילים. הם היו ממש טובים. היה להם אכפת והם השקיעו המון. היו פעמים שלא נסעו הביתה שבועות. ובגלל זה גם איתנו היה להם קשר מצוין. הם היו באים הרבה למוסד. אני זוכרת שפעולת ארגון הראשונה היתה "שטפטה" עצומה בחורשה ליד קרית שמונה וממש חצי עיר הגיעה.

נטע: כשחניכים היו מגיעים לקומונה היו עושים ברדק נוראי. בקומונה היו שתי קומות ובשלב מסוים החליטו הייגיםילים שלחניכים אסור לעלות לקומה השניה בה הם גרו. גדי שמר מאד בענין זה וכאשר החניכים היו רואים אותו, הם מיד נסוגו. הילדים בקרית שמונה פוחדים מאד בחושך, בפרט אחרי התקפת המחבלים

(1976). החלטנו שצריך לעזור להם להשתחרר מהפחד. הכנו להם מעין תעודות אומץ, לקחנו אותם לחורשה שהיתה "סמל הפחד" בעיר ועשינו להם משחק. הם חוליה של אנשים שמסתתרים מפני אויב. היה עליהם לצבוע את עצמם בפחם וללכת לבד. בשלב מסוים הם הסתדרו בשני טורים והצטרכו לשיר "אבו-דין, הבאנו לך נחש קטן". באותה עת גדי הסתתר וכאשר שמע אותם חוזרים פעמיים על משפט זה, פרץ כפי שסכמנו ביננו, מחופש לעברס. היה חושך וגדי היה עטוף בסדין לבן כמו מלאך. הוא הסתיר את הפנים, כך שאי אפשר היה להכירו ואז חילק להם את תעודות האומץ, אבל הם כל כך נבהלו שהוא הוריד את הסדין ואמר להם: "אתם לא רואים? אני גדי, אני גדי!" הצטרכנו להרגיע אותם ולהראות להם שזה גדי שהתחפש והיה מכוסה בסדין. הם לא האמינו.

שמעון: היה לו כשרון משחק לא נורמלי. אני זוכר שפעם הוא חיקה את האילים מהאחים מרקס, אנחנו התגלגלנו מצחוק והוא תמיד היה נשאר רציני.

דורית: במועצות מדריכים היה קטע מוקדש כולו להצגות של גדי. למרות זאת הוא הציג רק ספונטני, אף פעם לא הציג כשבקשו ממנו - אולי היה ביישן או שסתם לא הסכים.

נטע: החלטנו שחניך אשר לא יופיע לפעולות פעמים רבות, לא ישתתף בטיוול. פעם נסענו שישי-שבת לכנרת והיה לי "תקלי" רציני עם אחד החניכים שכבר זמן רב לא בא לפעולות. זה דרש מאתנו לעמוד על שלנו נגד

הקבוצה. בשלב מסוים החבר'ה התחילו לקלל מרוב זעם עלינו. אני לקחתי זאת נורא ברצינות וגדי דיבר איתי ואמר לי לא לקחת את זה אישית נגדי, אלא "לרדת לאדמה", כלומר לפעול בהגיון.

שמעון: פעם אחת, זה היה בחנוכה, הם ניסו להעיף כדורים פורחים, באמצע קרית שמונה. אני חושב שהתושבים לא ראו דבר כזה בחיים שלהם. כל העיר הלכה אחריהם, וזה ביום גשם לא נורמלי. אחרי שהכנו הכל, החלטנו למרות הגשם שצריך לנסות להעיף. הלכנו למרכז, אבל ירד גשם, לא הצלחנו ומיד התיאשנו. גדי היחיד שהתעקש ואמר שכדור אחד לפחות יעלה. הוא וזוהר עמדו בגשם, רטובים לגמרי, אבל הצליחו להעיף אחד לגובה של 10 מ' עד שנשרף. סביבם עמדו עשרות אנשים והסתכלו מה המשוגעים האלה עושים. בכלל הם היו עושים כל מיני דברים מוזרים, במין "דוקא" כזה, כדי להראות שהנה השוה"צ קיים. היה להם חשוב שידעו שקיים דבר כזה שנקרא השוה"צ. הם הלכו כל הזמן עם חולצה שומרית, היו הולכים שוב ושוב לבתי ספר לשכנע ילדים שיבואו והיה להם קשר עם כל הילדים.

נטע: פעם גדי סיפר לנו על חוג ה"משוגעים" של אביטל גבע. נראה שזה השאיר עליו רושם. סיפר על הבית שהוא בנה על העץ וכו'. הוא ניסה לשכנע אותי לעשות משהו דומה אצלנו במוסד.

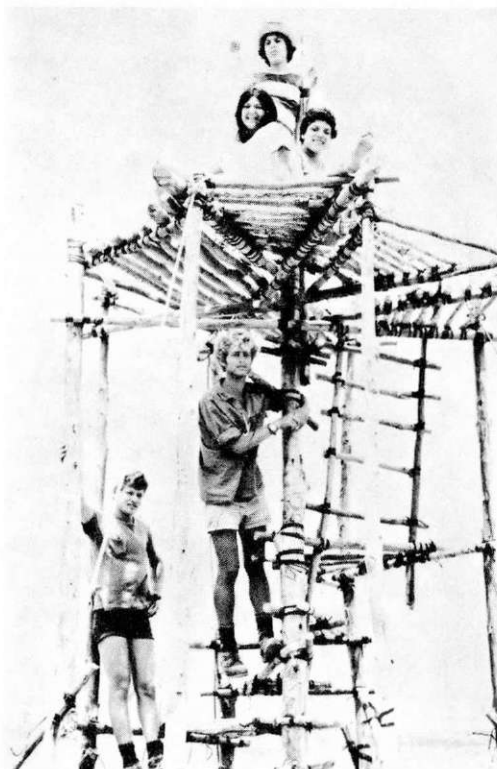
דורית: פעם שתי חניכות שלי רבו, הן כמעט הרגו אחת את השניה, עם אבנים, שערות וכו'. אחת כמעט הלכה לקרוי למסורה. ריב כזה גרר

אחריו לרוב "ברוגז" לשנתיים. גדי ואני החלטנו שלא יכול להיות דבר כזה בתוך הקבוצה. אני זוכרת שישבנו המון זמן וחשבנו איך לפתור את הבעיה. היחסים בין החניכים היו מאד חשובים לגדי. אני די נרתעתי בהתחלה, כי אצלם זה בדם. הם יכולים לחיות עם בן-אדם שנה, שנתיים ולא לדבר איתו. גדי דחף אותי כל הזמן ללכת לעשות משהו. יום אחד הלכתי לבתים שלהן ודרשתי מהן לתת יד והן השלימו. הרגשתי סיפוק רב באותו רגע. לגדי היה מאד חשוב שיסתדרו בינם לבין עצמם ויתפקדו יחד. רצה שהמעט שיש, יהיה טוב ודיבר איתם על נושא הקבוצה והיחסים בתוכה.

נטע: בהתחלה גדי הדריך כיתה י', אבל לא נוצרה קבוצה ואז באמצע השנה הוא הפסיק איתם והתחיל להדריך כיתה ח'. אני חושבת שזה היה מהלך אפייני לגדי - לא קבל דברים כמובנים מאליהם.

אלינו המדריכים הצעירים התייחס בדרך שלו. המון פעמים ניסינו לברוח מהדברים כי היה קשה, הוא לא היה מקבל את זה. תוך תקופה די קצרה הצליח להפוך את החבר'ה מכיתה ח' לקבוצה, קבוצה די רצינית. בסוף השנה נודע לו שמקבוצה זו כמעט כולם עוזבים את קריית שמונה ועוברים ללמוד בפנימיות. זו היתה בשבילו אכזבה לא קטנה.

דורית: היה מקרה שהצטרפנו לצאת לטיול. החניכים בכלל לא רצו לשמוע על טיול וגם לי לא כל כך התחשק. גדי עבד עלי יומם וליל. היה לו מאד חשוב הטיול. הוא הסביר לי שזה בונה את הקבוצה, החוויה, הקשרים המשותפים וכו'. בסוף הוא שיכנע אותי והלכתי מבית לבית לשכנע את ההורים ויצאה כל הקבוצה.

נטע: בקומונה היה ברדק נוראי ולא הבנתי איך הם יכולים להרגיש שם טוב.

דורית: אבל כשהם הגיעו לקומונה הם ממש שיפצו אותה. גדי למשל סייד לבד את כל הקומונה - בית של שתי קומות! הם תיקנו דברים, סידרו, ניקו ושטפו מקצה אל קצה. בהתחלה השקיעו בזה המון. אח"כ שקעו בהדרכה.

נטע: הם מאד סמכו עלינו. לא התערבו כל כך באופן, בדרך ובנושאים שהלכנו להעביר. לרוב השאירו זאת לשיקולנו. לא בגלל שלא היה להם מה להעיר ולהוסיף, אלא סמכו עלינו וזה נתן לנו הרגשה של כוח.

דורית: בעבודה שלי עם גדי לא הוזכר כלל נושא השה"צ וההגשמה בקבוץ. פעם אני ביוזמתי הצעתי לעשות פעולה שקשורה בקבוץ. אבל אצלו זה לא כל כך שיחק, הקשר שבין הקבוץ לעיירת הפיתוח. אותו העסיק הרבה יותר מה קורה בפנים, בתוך העיירה, איך לשנות את החיים שלהם, את הסביבה. אולי זו הדרך הנכונה להתחיל ולהגיע רק בכיתות הבוגרות לנושא הקבוץ והשה"צ.

פעם גדי ביקר אצלנו, אחרי שכבר התגייס לצבא. שאלנו אותו איך הקורס ואיך בכלל בצבא. הוא כמעט ולא סיפר, אולי התבייש, כי אנחנו הסתכלנו עליו כל הזמן. הוא שאל על קרית שמונה ועלינו. על עצמו לא סיפר דבר.

שְׁמֵהּ אִם תּוֹכַּ אֵל הַיּוֹם הָאֵל, שׁוֹכֵחַ,
קוֹלָן שֶׁן חֵלֵץ עַל פְּנֵי דְגָלִים חֲשׂוֹבוֹת
שְׂדֵרְכּוֹ תִּרְדְּמוּתְךָ בַּחַיִּים הָאֲחֵרִים, הַשְׁקוּעִים.

כִּתּוּבֵהּ אִם תּוֹכַּ עַל צִצְּ אַחֲרָיון זֶה שֶׁלֶךְ
אֵת הַיּוֹם אֵת הַשֵּׁם אֵת הַמַּקּוֹם
וְלִירֵק אוֹתוֹ הַיָּמָה וְיִצְלַל.

זוהר: קשה לי לתאר את הרגשות שלי. כשנודע לי על האסון, הייתי בקורס צניחה. ברגע הראשון זה היה הלם, כמו שתמיד לא קולטים בתחילה את הדברים.

הייתי עצוב ונדהם. לא בכיתי לאחר מכן, אך בלוויה היה עצוב מאד. היתה אווירה ממש עצובה וירדו לי קצת דמעות.

כשאני מנסה לסכם את יחסי אל גדי, נראה לי שהיה זה יחס של הערכה ופחד, משהו כזה מעורב ומורכב. הערכתי אותו מאד. לדעתי היה מוכשר בצורה בלתי רגילה. הוא היה קפדן, ויסודי עד הסוף. אדם שקט בהתנהגותו, לא היה יוצא מהכלים.

אביהו: להלוויה הגעתי מקרית-שמונה. הייתי המום לאחר שהודיעו לי על המקרה ולא עיכלתי כלום. לא ידעתי מה קורה סביבי עזתי כולם התפזרו ונשארו רק כמה כ"ו ה'. הלכתי חזרה, בעטתי באדמה והסתכלתי על הגבעות ואז רק התחלתי להבין... באותו ערב הגעתי הביתה. הורי כבר ידעו מה קרה ולא ידעו כיצד לנהוג. אמי אמרה מה שהיא אומרת מאז כל פעם - ש"הוא היה האדם הנחמד ביותר שהכירה".

בקיצור, נאמרו כל הדברים הנדושים שנהוג לומר על מישהו שכבר איננו. לא ידעתי איך לברוח מכל זה, לכן פשוט קמתי ובסעתי. חשבתי לנסוע לקרית - שמונה ולנסות לארגן שם משהו.

הרעיון נתן לי מעין מוצא למחשבות. כל הלילה שכבתי ותכננתי מה אוכל לעשות ולארגן למען הנצחת שמו? בבוקר הגעתי לקרית-שמונה, עברתי בבתי הספר והודעתי לחניכים, כננסתי למין "טרנס" של פעילות

ועבודה. כשבאנו הנה ל"שבעה", בסוף השיחה נגשנו להפרד מההורים, ואבא של גדי שם את ידו על ידי (יש לו יד חמה כזו) ואמר לי: "תבוא לפעמים, נאכל אבטיח כמו שאכלנו אז, לפני חצי שנה"....

זוהר: ההכרות עם גדי היתה בשבילי הכרות עם אדם חדש, דמות שלא הכרתי מקודם. את רוב האנשים שאני מכיר אני יכול לסווג, אך הוא היה שונה. לא ידעתי איך להתייחס אליו. בתחילת העבודה בקומונה בקרית-שמונה היה לי קשה להסתדר איתו. הוא היה כל כך שונה ממני. אחרי כן הפכנו לחברים טובים מאד.

בקימונה שלנו (גרעין "עצמאי") האנשים לא הסתדרו, בעיקר בניס עם בנות. גדי היה היחיד שהסתדר עם כל מי שהיה בקומונה, כשנוצרה ההכרות בין שתי הקומונות. כולם אהבו אותו. פעם ישב ושוחח עם הבנות עד 4.00 בבוקר, בזמן שהבנים ניסו בלי הצלחה, להרדם, וגרם בכך לאחד הסכסוכים הנוראיים ביותר בקומונה שלנו.

אביהו: בקומונה שלנו (של גרעין "עודד") האנשים לא הסתדרו, בעיקר בנים עם בנות. גדי היה היחיד שהסתדר עם כל מי שהיה בקומונה, כשנוצרה ההכרות בין שתי הקומונות. כולם אהבו אותו. פעם ישב ושוחח עם הבנות עד 4.00 בבוקר, בזמן שהבנים ניסו בלי הצלחה, להרדם, וגרם בכך לאחד הסכסוכים הנוראיים ביותר בקומונה שלנו.

ההכרות הממשית שלי איתו היתה רק בקורס טייס. בשמירה - 4 שעות בכל לילה, היינו משוחחים ארוכות. לגבי זו היתה תקופת משבר, והיינו

"אני יכול להגיד בפירוש
לאהבתי אותו..."

שיחה עם זוהר - שהיה י"ג ע"ס ג'צ'
בקרית-שמונה, ואביהו - שהיה ל"ס
בגרעין "עצמאי".

מרבית לדבר. הוא סיפר על החוג של אביטל ועל הדברים המשוגעים שעשו: ללכת לת"א, מרחק של 60 ק"מ על מנת לראות תערוכה!

הוא סיפר לי הרבה על המוסד - לי זה היה מעניין מאד, היות ונתקלתי במושג זה לראשונה. כמו כן דברנו על "הנסיך הקטן", הנסיך הגדול והנסיך הבינוני ועל עוד כמה ספרים ולאט-לאט גלשו השיחות לתחומים אישיים יותר.

אני יכול להגיד בפירוש שאהבתי אותו, ויש מעט אנשים שאני יכול להגיד זאת עליהם.

כל אימת שנזכרתי בו, ביחידה הנוכחית שלי, הייתי מחייך - תמיד הצטייר מול עיני עם החיוכים הנבוכים שלו.... נדמה לי שקור הרוח החיצוני שלו, חיפה על משהו, הוא היה ביישן ונבוך במקרים שונים. בתקופת הטירונות ביחידה שלי שכבתי מאושפז בחדר-בידוד. לא היה משמח כל-כך בחדר עם סדינים ירוקים ועוד שלושה חולים בחדר, כשלפתע אני שומע מקצהו של החדר צעקה: "אבידיהו" והוא הגיע. זה היה שבועיים לפני שנהרג.

...סמכתי עליו במאה אחוז והאמנתי בו.

אותו בתאונה נראה לי בלתי אפשרי

שיקרה ליג'י - האצט שליו הכי סמכתי...

זוהר: גדי היה יסודי. סמכתי עליו במאה אחוז והאמנתי בו. מותו בתאונה נראה לי בלתי אפשרי שיקרה לגדי - האדם שעליו הכי סמכתי.... כשהייתי בא הביתה מקרית - שמונה, הייתי מתפאר בו ומספר לחבר'ה שיש

איתי בקומונה אדם לא רגיל, אחראי כזה, שעוד לא הכרתי כמוהו....

חיינו אחד בתוך השני שנה שלמה, היו לנו הרבה שיחות ותכננו ללכת יחד לאותה יחידה, בה אני משרת.

במשך כל השנה בקרית-שמונה התאמנו לקראת המבדקים ליחידה. היינו רצים ריצות לילה, מטפסים על חבלים וכו'. גם למבדקים הלכנו יחד

ועברנו אותם באותה הקבוצה. היינו בטוחים שנלך יחד לאותה יחידה וכבר תארתי לעצמי את גדי כקצין ביחידה, לכן כל-כך הפתיע אותי שהלך בסוף לטייס. היינו משוחחים הרבה, כשהיינו מסיירים במסגרת ה"משמר האזרחי" בימי חמישי, או כשיצאנו יחד לטייל. שוחחנו על הקומונה ועל דברים אישיים.

אביהו: תחום "נעול" לגבינו היה התחום שבינו לבינה, אצל גדי. אין לי מושג מה ואם קרה אצלו בתחום זה, אני רק יודע מה הוא היה מייגע לי. הוא היה מייגע טוב. הוא בנה לו גישה שכלתנית; טען שאם אתה מחליט - כך אתה מרגיש. לא הרגש, הוא שקובע את מהלך החיים. אם אתה חושב - סימן שאתה אוהב.

זוהר: היתה לו באמת בעיה בנושא בנות. אינני זוכר במרוצת השנה בק"ש שניסה אי-פעם להתחיל עם איזו בת. מצד שני כשהיו איתנו בנות, זה השפיע עליו - היה משנה את צורת התנהגותו. הנושא בהחלט ענין אותו ונראה לי שמאחורי הגישה השכלתנית שבנה לעצמו היו יצרים שלא באו לידי ביטוי חיצוני. היה לגדי רצון עצמאי - כשרצה לעשות משהו, עשה אותו. היתה בו עצמאות של מחשבה ושל מעשה והיה הולך עם זה עד הסוף. אותי זה הפחיד כי אני לא הייתי מסוגל

להיות כזה.

גם בהדרכה פעל בדרכו הוא.

בתחילת השנה היתה לו קבוצה

שאחרי זמן קצר החליט בהתיעצות איתי, לפרק אותה. הוא לא היה כל כך פתוח בשיחה עם אנשים, היה לו קשה לקשור קשרים עם אנשי המקום, לשחק עם ילדיהם. הוא בנה קבוצה אחרת ואיתם הלך לו טוב.

לבד מהקשרים שנוצרו בין קומונה השוה"צ וקומונת "עודד", הכרנו גם קבוצה של כ-20 בנות דתיות שהיו בשנת שירות בקרית-שמונה. גדי התקרב אליהן מאד והיה מבקר אצלן הרבה, משוחח ומתווכח איתן בנושאי אמונה ודת. היתה לו הרבה סבלנות לשיחות ארוכות עמן, היה מקשיב ומתווכח.

אביהו: גדי היה אחד הגורמים איתם התייעצתי על המשך דרכי כשעזבתי את קורס הטייס. לאחר שכבר הייתי ביחידה, כתב לי שהיה רוצה לעשות מה שעשיתי אני, ולעבור מקורס הטייס ליחידה הזו, אך אין לו אומץ לכך.

זוהר: הצבא היווה גורם חשוב עבור גדי. הטריד אותו מאד היכן ואיך ישרת. אופיו התאים לדעתי ליחידה כמו שלי. מילה שלו היתה עד הסוף. כאשר היה מבטיח לבוא, בא תמיד! כשהיה אומר משהו, זה היה בשבילו דבר קדוש והיה חייב לבצע זאת עד הסוף. הוא היה אמין בצורה לא רגילה. לא פגשתי אדם אמין יותר מגדי. אפשר היה לסמוך עליו בכל השטחים, בכל המובנים ובכל תנאי.

APRIL

ניסן

22 Thursday

כב חמישי

ואן האוס באזונג'ס פאמיל	8.00
אמא'ס זון און גאנצע פאמיל	
קאסע אומא'ס גליד וואלד'ס פאמיל	9.00
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	
דאס פאמיל אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	10.00
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	11.00
פאמיל אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	12.00
"מאדע" און זון און פאמיל	
זון און פאמיל א'ס זון און פאמיל	13.00
פאמיל א'ס זון און פאמיל	
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	14.00
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	15.00
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	16.00
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	17.00
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	
אקאדעמיע א'ס זון און פאמיל	18.00

קאסע אומא'ס גליד וואלד'ס פאמיל

APRIL

23/28

ניסן

23 Friday

כג ששי

8.00

כל המנוח והחשב על המן
בביתם במה פניקים ואלה חנה

9.00

10.00

אני חלק מהמנוח והחשב על המן
המן פניקים חנה, חנה, חנה
חנה פניקים, חנה פניקים
כס חנה פניקים, חנה פניקים

12.00

13.00

14.00

APRIL

ה 35 כחול

ניסן

24 Saturday

כד שבת

6.55-5.46 חיפה 6.54-5.53 ת"א 6.52-5.35 ירושלים

שלך בחנה

החוות דלא עת ... לקח את גדי מדרכו מלאות הכח ...

בשלהי מלחמת יום הכיפורים נפתח במצר חוג לקרטה. מקלט שימש כ"דוג'ו" (אולם אימונים). כעבור זמן קצר צורפו גם תלמידי תיכון שהיו מעוניינים בלימוד קרטה; בתוך קבוצה זו היה נער בהיר שיער, בעל כתפיים מעוגלות מעט, ושמו גדי הלמן. לצערנו נסגר החוג כעבור זמן קצר בגלל חוסר "כח פנימי" להמשיכו וחבריו הוזמנו להצטרף לחוג שפעל במעברות. רק חבר אחד ממצר היה בעל חוזק וסבילות לנסוע למעברות פעמיים בשבוע, בכל מזג-אוויר, כדי להתאמן בקרטה - שמו היה גדי הלמן.

היחס הנפלא שלו לאימון הקרטה היה הכור המצרף שגיבש את החוליה שלא נתנת לשבירה, בין גדי, תלמיד הקרטה וביני, המדריך שלו. גישתו לאימון היתה לחפש עד הסוף ולבדוק את הדרכים והמטרות הסופיות של הקרטה.

מסיבות אדמיניסטרטיביות הוחלט לסגור את החוג הקבוצי האחרון שנשאר לי. חברי החוג הוזמנו להתאמן ב"קרטה-דו-ג'ו" במועדון "הפועל" בפתח-תקוה.

המרחק הגדול והזמן שהיה על גדי לבלות בנסיעה לפ"ת וחזרה, לא עצרו בעדו ורק לעתים רחוקות לא הופיע לאימון. לפעמים הגיע מאוחר ונשאר להתאמן עם הכיתה השנייה. היה תלמיד

שקט ואפילו מסויג, אך נוכחותו הורגשה היטב על מחצלת ה"דו-ג'ו". ידעת שגדי היה שם ועבד קשה. רוח ההתמדה שלו וגישתו לאימונים היו את קו האופי הבולט ביותר והוא נדיר בין תלמידי קרטה, במיוחד בתחילת הדרך הקשה והמאמצת של הקרטה.

אפילו כשבסיסו של גדי, כמדריך נוער, היה בקרית-שמונה, מצא לעיתים קרובות זמן, כוח ורוח מתאימה כדי להגיע לאימון. טיפוסית היתה השתתפותו הבלתי צפויה במחנה אימון של סוף שבוע בקבוץ העוגן, באותה תקופה.

הוא הוסיף לאוירה ולרוח של סוף-שבוע-אימונים קשה ומתיש זה. גדי התקבל לחיל האוויר. האימונים שם דורשים כידוע הרבה זמן, אך למרות זאת, גדי מצא זמן והמשיך להתאמן בקרטה. היה לו מזל, שהיה יחד עם שני תלמידי קרטה נוספים, מקבוץ העוגן. בהזדמנויות יוצאות דופן (שבתות, חופשה) הם היו נוהגים לבוא אלי והיינו מתאמנים יחד ודנים על קרטה.

דרך שני תלמידים אלה הצלחתי לקיים את הקשר עם גדי והיה טוב לשמוע שהוא מקיים את אימוניו, אפילו בתנאים קשים ביותר. ראיתי את גדי שלושה ימים לפני מותו הטרגי. הוא בא הביתה לחופשה. בשלב זה כבר היה ברור שהוא מהחני-כים הבולטים בקורס שלו. הוא בא ל"דו-ג'ו" כדי להתאמן, דבר שהפך עבורו, למובן מאליו.

גדי אף פעם לא התאמן למטרה של השגת ציונים, למרות שאלה לא היו רעים כלל. הוא התאמן כדי לצלול עמוק לתוך הרוח של דרך הקרטה. זאת דרך קשה ומאמצת, ללא פשרות,

שכוחה בכך שהיא מוציאה לאור את כוחו הטבעי ואת יכולתו הנסתרת של האדם.

המות "ללא עת" כפי שאנו מבינים זאת, לפי מושגי העולם הזה, לקח את גדי מדרכו מלאת הכוח, אימון ונכונות רוחנית. בחיי הקרטה שלו, שמר על המוטו של ה"קרטה-דו" - "חזק ואמץ". הוא היה חזק ובעל אומץ.

ל.ד. פנטנוביץ (דן 3)
ראש הקרטה דן - ישראל.

שלום ...

מוזר לי לכתוב 1977, אבל הזמן עובר מהר. אצלי בסדר. היתה לי רגילה בשבוע האחרון וזה הגיע טוב, ברגע שהתחיל להשבר לי הזין מהבסיס. בקרתי בקרית-שמונה והיה נחמד מאד לפגוש את כל אלה שעבדתי איתם שנה ובכלל את העיר. הייתי גם בחרמון קצת. אבל כל הזמן היתה הרגשה מוזרה. ידעתי שזה ייגמר ואני צריך לחזור. מוזר, אבל רק ברגילה התחלתי להרגיש שאני בצבא. אני לא חושב שאני השתניתי הרבה אבל ראיתי את הכל קצת אחרת וזה לא מצא חן בעיני. חזרנו לבסיס ורוב החבריה היו עם הרגשה כזאת.

נשבר לי הזין מהמשמעת, צחצוח נעלים וכל הדברים הפורמליים, מסדרים ועוד. הלמודים לא כל כך קשים אבל כל הטרטורים ...

טוב מאד שכתבת לי. המכתב הגיע רק ב־4.2.

להשתמע

ע' 3

שלום ...

אצלי הכל בסדר בינתיים, אני כותב לך לפני מסדר בוקר. עברנו לחדרים. היה חם נורא בימים האחרונים ופה בכלל קשה לישון. יש לנו הרבה חומר ללמוד והרבה בע"פ, אז קמים בבוקר שעה לפני מסדר השכמה ולומדים קצת. אחר כך מתרחצים, בארוחת צהרים הולכים לברכה, לפני השינה, ככה שרוב היום נמצאים במים (כאילו).

... גמרנו ללמוד ואני עכשו באיזה חורשה לבד, מנסה ללמוד כמה דברים בע"פ. הראש כבר מתפוצץ אבל נורא נחמד פה ושקט. השמש עכשו שוקעת ולא חם כמו בימים האחרונים.

אני חושב שחזרתי קצת לשקט ול"אדישות" אף על פי שיש לנו הרבה ללמוד ולעשות, יותר קל ככה לבצע דברים ואולי גם הזמן עובר יותר מהר.

טוב אז להתראות

ע' 3

שלום ...

(ללא תאריך)

גמרתי סוף סוף את כל המסעות ועכשו מתחילים ללמוד. יש המון חומר וזה קריעת תחת יותר גדולה מהמסעות. בימים האחרונים היה חם פראי והלכתי קצת לשחות בבריכה. עדי פרג יחד איתי ולראות אותו שוחה זו חוויה ...

... בקשר למה שיהיה בארץ, אני לא כל כך יודע. הייתי ממש מופתע כשקבלו את התוצאות

מכתבים לבת-קבוצה

(באמצע ציר לילה). יהיה ברדק בכלל עם דיין ומפלגת העבודה מתפוררת. בגין גם במצב קשה ואני לא חושב שיחיה עוד הרבה. גם בבחירות להסתדרות אני לא חושב שיש הרבה סיכויים למרות כל ההצעות המהפכניות של אביטל. כיוון שלא מעמידים את האנשים המתאימים. הזקנים מזמן היו צריכים לברוח...

טוב נורא מאוחר אז להתראות

ע' 3

שלום...

19.6.77

דבר ראשון בקשר למסיבה. היה מאד נחמד. קבלתי את המכתב שלך אחרי המסיבה כך שלא יכולתי לענות לך. היו הרבה סטיקים ובאו די הרבה חבריה (חלק עם החברות). באו כמה מכוניות שעוד לא נראו בקבוץ (והחברים בקשו הבהרות למחרת) פונטיאק וכו'. אבל כמה שבאו עם בגדים יפים זרקנו אותם למים.

... עוד מעט אנחנו מתחילים להתרומם ויהיה לחץ גדול בכל התחומים.

כיוון שגמרנו את כל המסעות אנחנו מחזירים ציוד. כיף לא נורמלי להפטר מזה. כיוון שהלחץ גדול עכשיו, אין לי זמן לשחות כל יום ואני בכלל לא עוסק בפעילות גופנית. ניוון לא נורמלי וההרגשה בהתאם.

ביום חמישי שעבר יצאנו לאפטר. הייתי בתל-אביב ורציתי ללכת לקומונה צפון. לא ידעתי שהיא התפרקה. מה קורה בתנועה?

להתראות

ע' 3

שלום...

11.7.77

... כנראה שאני לא אגיע הביתה עד ה-22 בערך חודש של שהיה בבסיס. באסה לא נורמלית, מה את אומרת. אנחנו נוסף לכל צריכים לשיר במקלה "מטופשת" של מעל 100 חברה במסדר כנפיים, עם איזה מנצח מפורסם וחזרות שעה לפחות כל יום.

... מזמן לא יצא לי סתם ככה להשתולל ולעשות מה שמתחשק. תמיד יושב בקצה העסק שצריך לחזור והראש לא פנוי. יש תמיד מין ניגוד בזה שיוצא לי להיות בבית תמיד בשישי או שבת כשיש מסיבות, כל החברה ישנם והדברים לא שגורתיים.

להתראות

נורא נחמד לקבל ממך מכתב במיוחד שאנו עמוסים ואין זמן סתם לחשוב.

... אבא שלי עבר פה ביום שישי (איזה נסיעה של המפעל) ובא לבקר אותי. היה טוב ויצא לנו לדבר על דברים שקורים בקבוצ' ברצינות, מה שלא קורה בדרך כלל. בקשר לטיסה די קשה לבטא את ההרגשה. זה עסק קצת מוזר ובינתיים זה אתגר ואני נהנה מזה. באופן כללי אני לא יודע אם אני רוצה להיות טייס. אבל אני חושב שרוב החבר'ה לא יודעים.

... מתוכננים לנו איזה שלושה ימי עבודה בקבוצ'. יכול להיות שזה יהיה בקבוצ' חוליות ואני נורא מקוה כיוון שאוכל להיות בקרית-שמנה קצת, אבל זה לא בטוח. המון זמן לא הייתי בק"ש ולא היו לי הזדמנויות לבקר ...

טוב כבר מאוחר בלילה אז אני אגמור את המכתב.

נ.ב. הסולו היה בסדר. כיף לא נורמלי.

להתראות

ע' 3

... עכשיו עשר וחצי בערב וכרגע נגמר סרט של צ'רלי צ'פלין "אורות הכרך". לא יודע אם ראית אותו אבל הוא סרט לא נורמלי יפה. כמה שהוא מצחיק וללא קול, הסרט נוגע ללב ומראה כמה דברים מחיי יום בצורה מאד מענינת, בשביל זה יש לי מצב רוח טוב מהסרט. ... באפטר האחרון הייתי בבאר שבע וביקרתי בקומונה. טוב קצת להזכר בתנועה, כל הבעיות של הקבוצה + שאלונים והכנה לפעולה. אני לא יודע בדיוק מה המצב שם, אבל בנוער יש פוטנציאל.

עכשיו גם מדברים קצת על טיולים ובילויים ואני מת לעשות איזה טיול טוב. מתכננים לא רק בארץ (אבל לא ברצינות) אלא גם טיולים במרכז אמריקה ובמזרח הרחוק (יחסית).

דיברתי גם עם כמה קיצוניקים פה על העתיד וקבוצ' והחיים בו. התברר (לאכזבתי) שלא כל כך בראש שלי סוציאליזם וכל הדברים הגדולים וכו'. אבל למרות זאת אני לא רואה את עצמי חי בחברה אחרת. ורק אגב, השוויתי קצת לעצמי את החיים בשנת י"ג לחיים בצבא ומסתבר שהרבה יותר קל להיות בצבא בשלב זה. אין כל כך הרבה התלבטויות ולא צריך להזיז ולארגן את כל העולם. אבל היו יותר דברים דברים מענינים, ספוק וקיצוניות בשנת הי"ג.

טוב קצת יותר מדי פלסף. אז להת'

אני אהיה בבית בראש השנה אולי אפילו יומיים.

ע' 3

ברנה ואילנה היקרים
קשה לכתוב על גדי בלשון עבר, הוא
עדיין חי בתוכנו;
רציתי לספר לכם סיפור שכבר סופר
לכם על ידי רמי (רמי, ברק, גדי,
ואני היינו יחד באותה החוליה), אני
בכל זאת מעלה זאת על הכתב כדי
שתשמעו את הסיפור מעוד זווית ראייה.

קורס טייס הוא קורס מאד
אינדיבידואלי; יחסי רעות עמוקים
קשה ליצור כאן. אם היו כמה אנשים
שהצלחתי ליצור איתם יחסים קרובים,
הרי אחד מהם היה גדי.

אין לי מילות נוחומים, כל שרציתי
לכתוב לכם הוא שאנחנו חושבים על
גדי, מדברים עליו וזוכרים אותו.
היה לכם בן נפלא ואני כואב יחד
אתכם את הכאב הנורא.

שלכם

עדי פרג

שלום לכם ברנה ואילנה
רציתי לבקרכם ביום שישי האחרון
ולצער, מסיבות שאינן תלויות בי,
לא יכולתי לבוא.

הסיפור על גדי מראה צד באופיו
שבתקלתי בו בתנאים של לחץ פיזי
ונפשי. דווקא בתנאים כאלה אנחנו
מגלים המון על אופיו של האדם.
סיפור זה חרוט אצלי כזכרון שלא
ישכח ימים רבים.
אני שולח את המכתב כדואר ומבטיח
לבוא ולהיות אתכם בעוד שבועיים
כשנצא שוב לחופשה.

להתראות

עדי

לגדי ולי היו יחסים מיוחדים למדי,
למעשה היינו יחד מתחילת הדרך בקורס.
בקדם-מכין הכרתי את גדי כבחור ממריק
בלימודים. הוא לא יחס חשיבות רבה
לציונים והיה נוהג "לעשות שטויות"
במבחנים ולהפסיד נקודות בשאלות
פשוטות וקלות - פשוט מתוך קלות-דעת,
אבל בין החבר'ה כולם ידעו שהציונים
שלו (שלא היו גרועים) כלל לא שיקפו
את ידיעתו וכושרו האנליטי.
כשהיינו מקבלים בעיה, שאף פעם לא
נתקלנו בה וכשהיה צריך לאלתר, גדי
תמיד היה מוצא דרך לפתרון.

אם בקדם-מכין הוכיח גדי את כשרו
השכלי, הרי שבמכין הכרנו אותו יותר
לעומק מבחינת אופיו ואישיותו. הייתי
עם גדי באותה חוליה, במסע "גליל"
וביום אחד גיליתי פתאום את תכונות
האופי היסודיות שלו - עקשנות, כוח
רצון עז ויושר ללא סייג.

זה התחיל בציר-יום ארוך ומייגע;
טפסנו את כל בקעת-יבנאל ביום קייצי
חס, אחר כך היינו צריכים לרדת שוב
לתחתית הבקעה ולטפס חזרה כדי למצוא
נ.צ. היינו בלחץ זמן והחבר'ה היו
עייפים מאד. החלטנו שהסיכוי היחיד
שלנו להגיע לנקודת הסיום (שהיתה
בכפר תבור) בזמן, הוא אם נרוץ למטה
ונחזור בריצה מהירה. החלטנו לעשות
מעשה שאסור לעשותו-לפצל את החוליה.
חלק ינוחו למעלה, אני שהייתי בעל
הכושר הטוב בחוליה שאלתי מי בא
למטה להביא את הנ.צ., גדי היה עייף
מאד, אבל הוא לא ויתר, ומיד אמר
שהוא יורד איתי; ירדנו ועלינו את כל
הדרך בריצת אמוק. חזרנו עם הנ.צ.
לשאר החוליה והמשכנו לכפר תבור.
בסופו של דבר, למרות הריצה, איחרנו
וקבלנו עונש - להביא שני נ.צ. שהיו
במרחק 8 ק"מ - תוך שעה. עשינו את
כל הדרך בריצה והגענו חזרה לכפר
תבור סחוטים לגמרי. מיד היה צריך

"אני לא יודע אם אני
רוצה להיות טייס...
טיסה זו עבודה קשה...
אחרי פעמיים-שלוש כבר
לא נהנים מזה שהבתים
קטנים, ולא רואים אנשים."

להתחיל ללמוד את ציר הלילה. זה היה ציר ארוך וקשה במיוחד - כ 35 קילו-מטרים, ובהתחשב במצבנו אחרי אותו יום, זה נראה כמעט בלתי אפשרי. אותו לילה היה שייך כולו לגדי, הוא הוביל את החוליה כמעט לאורך כל הדרך. היינו צריכים להגיע לנקודת הסיום (כוכב הירדן) עד שעה ארבע בבוקר. הגענו לנחל תבור בסביבות 7.00 ונותרו עוד כארבעה קילומטרים עד לנקודת הסיום, אבל היינו צריכים ללכת לעוד נ.צ. אחד שהאריך את הדרך ל-10 ק"מ. התפתח ויכוח בתוך החוליה. אני ואחרים אמרנו שצריך ללכת ישר לנקודת הסיום, כי אנחנו כבר באיחור של 3 שעות. גדי לא הסכים ואמר שחייבים ללכת לנ.צ. האחרון. היום, במבט לאחור, הסיבה שלא רצינו ללכת לנ.צ. האחרון היתה פשוט העייפות, והרגלים שאחרי 70 קילומטרים באותו יום, תבעו את שלהן. אני זוכר שגדי אמר לי: "עדי, אתה מדבר מהרגלים ולא מהראש". הויכוח הסתיים בהצבעה וברוב של ארבעה נגד שלושה, החלטנו ללכת ישר לנקודת הסיום.

כשהגענו להתפצלות השבילים - גדי בלי לומר מילה החל ללכת בכוון הנ.צ. - פשוט הלך ולא שעה לקריאו-תינו. לבסוף פלט כבדרך אגב: "אני הולך לנ.צ., אם אתם רוצים לפצל את החוליה, תלכו לנקודת הסיום". גדי לא נהג להרבות בדברים, אמר את מה שאמר והמשיך ללכת. הלכנו אחריו בלי לומר אף מילה, מצאנו את הנ.צ. והגענו לנקודת הסיום באיחור של ארבע וחצי שעות.

רק מאוחר יותר נודע לנו שמפקדנו הקציב לנו זמן אשר מראש ידע שלא נוכל לעמוד בו, בשביל לראות כיצד ננהג. אני הבנתי שטעיתי והיה לי ממש לא נעים שגדי ראה אותי נשבר.

באותו יום החלטתי שאני חייב להוכיח לשני אנשים שאני מסוגל לעמוד בלחץ ולא להשבר, הייתי חייב זאת לעצמי ולגדי. לשמחתי הייתי עם גדי שוב באותה חוליה, במסע המסכם ובמסע זה אני חושב שהצלחתי לשנות את דעתו של גדי עלי.

ב "ראשונים" - התחלנו לטוס ושוב כל אחד מתמודד עם בעיותיו ויכולתו האישית. גדי לא היה מן המתבלטים, תמיד היה שקט ומופנם. הייתי מדבר איתו הרבה בנושאי טיסה ופיתחנו יחסים די מיוחדים. אפילו שמות חיבה המצאנו אחד לשני - גדי קרא לי "עדה" ואני קראתי לו "גדה".

כשעברנו ל"בסיסי", עברתי לגור עם גדי באותו החדר. כל שהספקנו הוא להעביר את החפצים האישיים לחדר החדש...

עכשו החדר כאילו התרוקן

זכרו של גדי ילווה אותי לעד

עדי פרג

רִאִיתִי צִפּוֹר רִבִּית יִפִּי.

הַצִּפּוֹר רִאֲתָה אוֹתִי.

צִפּוֹר רִבִּית יִפִּי כָּזְאָת אֵל אֶרְאָה עוֹז.

עַצ יוֹם אוֹתִי.

עֲבַר אוֹתִי אֶל רֶגֶל שֶׁל שְׁמֵי.

אֶחָדֵי מַלְאִים שֶׁל שְׁמֵי.

מַלְאִים שְׁאֶחָדֵי אֶמֶן.

אֵל אֶחָד עוֹז הַיּוֹם.

חתוך ראיונות אישיים והערכות מפקדים על התקדמותו של גדי הקורס הט"ים :

ג' סיכום מדידת סיכום חתימה 26/10/77 תאריך [redacted] דרגה ושם [redacted]	התקין את המסמך למטה במסגרת קצב 367 השליח של המסמך למטה במסגרת קצב 367 השליח של המסמך למטה במסגרת קצב 367
--	---

ח. הערות מפקד הקורס חתימה 26.10.77 תאריך [redacted] דרגה ושם [redacted]	התקין את המסמך למטה במסגרת קצב 367 השליח של המסמך למטה במסגרת קצב 367 השליח של המסמך למטה במסגרת קצב 367
---	---

ט. הערות מפקד המייסד חתימה 28/10/77 תאריך [redacted] דרגה ושם [redacted]	התקין את המסמך למטה במסגרת קצב 367 השליח של המסמך למטה במסגרת קצב 367 השליח של המסמך למטה במסגרת קצב 367
--	---

ראיונות אישיים - התקדמות *

שלב 15/9/77 תאריך [redacted] חתימה [redacted] דרגה ושם [redacted]	חתימה [redacted] תאריך [redacted] דרגה ושם [redacted]	חתימה [redacted] תאריך [redacted] דרגה ושם [redacted]	חתימה [redacted] תאריך [redacted] דרגה ושם [redacted]
פרוט קצב חילוי, שטח מאגד וגלוי קצב. אין קצב חילוי, שטח מאגד וגלוי קצב. חייב לשפר נוסף קצב ואובי הסוסה כדי להקדים להשקף 20 י. הסדרתי להלן שמיים אלה - משה ילר והודיו אה הקלס 27. רמט"מ אכילסגין.			

סדר	תאריך	כמות	חומר	הערות
1	28/7	שקל 1	חומר	חומר מלא לשימוש (מא) בלבד
2	4/8	שקל 1	חומר	חומר מלא לשימוש (מא) בלבד
3	14/8	שקל 1	חומר	חומר מלא לשימוש (מא) בלבד
4	19/8	שקל 1	חומר	חומר מלא לשימוש (מא) בלבד
5	25/8	שקל 1	חומר	חומר מלא לשימוש (מא) בלבד
6	2/9	שקל 1	חומר	חומר מלא לשימוש (מא) בלבד
7	20/9	שקל 1	חומר	חומר מלא לשימוש (מא) בלבד
8	26/10	שקל 1	חומר	חומר מלא לשימוש (מא) בלבד

עד היום, כלאני עושה דברים מסויימים, אני חושב במונחים של "איך ג'י היה רואה את זה..."

שיחה עם הרק צד, חברו בקורס-ט"ס

הכרתי את גדי בתקופה של קורס הטיס.
בעיקר היינו יחד בתקופה של ה"גבוש"
וה"מכין". זהו בעיקרו החלק הפיזי
של הקורס; תקופה של מאמצים.

נמצאים במצבים קצת יותר קשים. לדעתי
זהו החלק היפה של הקורס. היינו הרבה
יחד, בעיקר בגלל ששנינו היינו די
טובים בניווט וחלקו את החוליות לפי
רמה.

בשטחים רבים לא היו לנו דעות זהות,
היתה השקפת חיים שונה. זה ענין של
רקע. השוה"צ זה לא בדיוק כוון
ההשקפה שלי. אבל המענין היה שזה לא
הפריע בכלל. היתה הפרדה לגמרי מלאה
בין ענינים כאלו לבין היחסים שלנו
כחברים. האמת היא שמצידו לא שמעתי
אף פעם איך הוא רואה את הידידות
שלנו וגם אני אף פעם לא אמרתי לו,
אבל מאנשים אחרים ומההרגשה, די
ברור לי שאלו היו יחסים מאד

מיוחדים, כי בצבא בד"כ היחסים בין
אנשים יותר פשוטים, יותר גבריים.
הפגישה עם גדי היתה אחת ההתקלויות
המעטות שלי עם אדם שממש הערכתני,
ואפילו ניסיתי ללמוד ממנו דברים
מסוימים ולהעבירם אלי. בעקבות
ההכרות הזאת גם כיום אני מחפש אצל
אנשים דברים יותר לעומק.

אצל אנשים. זוהי תפיסה לטבע ושטח -
משהו פנטסטי. היינו יוצאים לניווט
והוא היה עובד בניווט בשיטה לגמרי
לא הגיונית לכאורה, לא השיטה
המסודרת, הסטנדרטית ותמיד היה מגיע.
תמיד היה יודע איפה הוא נמצא.
פתאום היה סוטה מהציר שתוכנן,
באמצע הלילה, אף אחד לא היה יודע
איפה נמצאים ופתאום מגיעים. אני לא
יודע אם זה קיים אצל הרבה אנשים,
כי השיטה בניווט היא לעבוד עם שכל
ועם הרבה לימוד, אבל בעזרת החושים
בלבד, יש מעט אנשים שמצליחים.
בענין הניווט היה לנו מקרה שיכול
להמחיש, בדוגמא מסוימת מאד, למה
אני מתכוון כשאני מדבר על עקשנות,
התעלמות מדברים מסוימים וכו'.
עשינו ניווט מאד ארוך, הקשה ביותר
להערכתני. בתור חוליה טובה קיבלנו
ציר מאד קשה. החבר'ה הגיעו ממש
לשכירה ולמצב שגם חבר'ה טובים,

היה עדין ורגיש בצורה לא רגילה.
היתה בו עקשנות, לא סתם עקשנות של
ראש בקיר. הוא היה דבק במטרה שלו
ובעקרונות שלו. היה ספקן. לא היה
אחד שיש לו דעה לפיה התחנך וזהו.
ראיתי אצלו הרבה דברים שהיו
חסרים אצלי, והוא גם היה מעיר לי
על כך. לא היה בן-אדם ששותק.
אמנם היה יושב בצד הרבה פעמים ולא
מגיב, אך תמיד היה מוצא את הרגע
להעיר את מה שהוא חושב. לא תמיד
בצורה עדינה, אך תמיד במקום.
הוא עמד בקשיים פיזיים בצורה
פנטסטית. אני זוכר שהיו לו קשיים
עם הרגליים - הן נראו כמו דייסה,
מוגלה, פצעים והוא הלך... ולא הזיז
לו כלום. לפעמים היה מתעלם מכל מה
שקורה מסביב, מתעלם מהחבר'ה, מכל
השטויות שלהם, היה הולך, מחליט
שהוא לא מותר וזהו.
היתה לו תכונה שאני מעריך מאד

היו כמה פעמים שלא יצאתי לניוטים. גדי היה היחיד שלמעשה עשה את כל הניוטים ואת כולם עשה חלק לגמרי, אף פעם לא היו לו בעיות. יחד עם זה היו לו הרבה ויכוחים עם המפקדים בקורס, ואיכשהו הם קבלו את הרושם שהוא מפונק. אני זוכר שהעניין הזה מאד הכאיב לו, שלא קיבל את ההערכה שהיתה מגיעה לו. שנינו בקרנו מאד את השיטה, כי היא השאירה פתח לסכן ולעשות הכל קל מאד. רק מי שקבע לעצמו שהוא עושה הכל כמו שצריך, עבד קשה. הם טענו שכך ניתן לקבוע מי מתאים לקורס ומי לא. היו לנו ויכוחים על העניין הזה וגדי לא קיבל את דעת המפקדים וכרגיל, לא היה מוכן להתפשר או לרדת בדרישות. לדעתי קורס טיס לא היה המקום המתאים לו. אם כי הוא הצליח יפה מאד, אבל היה מצליח במקומות אחרים לא פחות, ועם הרבה יותר סיפוק.

אני זוכר שקרוב למועד שעזבתי את הקורס, הייתי בא הרבה פעמים לדבר איתו. שאלתי אותו איך זה נראה לו להמשיך ולהשאר 7 שנים שם, כי לא אהבנו את המקום. תמיד היו לו ספקות אם הוא רוצה להשאר שם. כל בוקר היתה לנו שיחה של 20 דקות "להיות או לא להיות". פעם בא אלי עם שאלה שאף אחד לא דיבר עליה: "מה אתה חושב לעשות אם תגמור את הקורס, איך תחיה?".

גדי היה מאד סקרן וחיפש דברים מאד לא שגרתיים בחיים. היו לו נטיות חזקות מאד לאמנות ולראות דברים שלא כל אחד מסתכל עליהם. הוא התעסק קצת עם כל מיני תורות מזרחיות - יוגה, מדיטציה וכו'. היתה לו מין שליטה נפשית חזקה מאד על עצמו. היה יכול להגיע לאיזו החלטה לגבי עצמו בנושא מסוים וממש לשלוט בהחלטות

גדי יעשה כשנגיע למקום ששם צריך להתפצל. עד כה הוא אמר רק דבר אחד: "שמעו חבר'ה, בינתיים הרגליים שלכם מדברות, לא הראש". היה לי מוזר מאד שגדי שותק כאילו אין לו דעה, כי כבר הכרתי אותו די טוב כדי לדעת מה לצפות ממנו. הגענו לצומת הדרכים, גדי פשוט המשיך ללכת בכוון הנ.צ. לא מדבר עם אף אחד - הולך... הלכתי אחריו. היתר נשארו עוד כמה דקות ו... באו אחרינו. הגענו למפגש, איחרנו באיזה 3 שעות. בתחקיר שהיה שאלו אותנו על הנ.צ. ההוא, עוד בטרם ספרנו מה היה. כלומר אם היינו מוותרים עליו, היינו נתפסים. הזמן נקבע מראש כך שלא נוכל לעמוד בו, רק כדי להכניס אותנו ללחץ ולראות כיצד ננהג. כמעט לכל אחד יש רגע של שבירה,

שבדרך כלל סחבו והיו חזקים, באיזה שהוא מקום נשכרו והחליטו לסכן, ואפשר לסכן בלי בעיות, אבל אפשר גם להתפס.

היינו 6 אנשים, מתוכם ארבעה אמרו שהם מוותרים על נ.צ. אחד וזה מקצר את הדרך ב 15 ק"מ בערך. היינו בלחץ זמן. היה ברור שלא נעמוד בלוח הזמנים גם כך וגם כך, אבל השאר טענו שלפחות נאחר כמעט זמן ולגבי הנ.צ. שיחסר, נסביר שלא מצאנו אותו. אני, משיקולים מוסריים (אז עוד הייתי די תמים) לא הסכמתי לקצר, ומיד התחלתי להתווכח איתם. גדי ישב בצד, לא אמר כלום. ידעתי שהוא לא איתם, אבל היה חסר לי העידוד שלו. היה ברור שאם הוא יתערב זה ישנה הרבה. עד המקום שבו היינו צריכים להחליט אם להמשיך לנ.צ. או לא, היו עוד כמה קילומטרים והמשכנו ללכת תוך כדי ויכוח. חיכיתי לראות מה

וברצונות שלו.
למשל, יכול היה להרגיע את עצמו ולא להגיב. לפעמים החבר'ה היו חושבים שהוא אדיש לדברים, אבל זה לא היה ענין של אדישות, פשוט הוא שלט בעצמו בצורה לא רגילה. היה לו שקט נפשי פנטסטי, לא ראיתי שקט כזה באף בן-אדם. ידע לא להלחץ גם כשדברים שקרו מאד כאבו לו. היה יכול להגיע לויכוח מאד סוער עם מישהו אבל זה לא היה מוציא אותו משינוי המשקל.

בהרבה דברים היתה הזדהות ביני לבינו. אפילו שהגישה שלי היתה הרבה יותר נוקשה לכל מיני דברים. בס"כ היו לנו הרבה דברים משותפים. תמיד רצינו לטייל יחד בשבתות, אבל לא כל כך יצא.

אני זוכר שגדי היה הבן אדם היחיד בקורס שהיה אכפת לי ממש שאני נפרד ממנו, כשעזבתי, וסך הכל עזבתי בהרגשת הקלה עצומה. היה בו שילוב נדיר מאד של דינמיות רצינית בהרבה שטחים ויכולת מקצועית ושכלית פנטסטית. יחד עם זה היה יפה נפש וחולמני לפעמים. אני זוכר שבטיסות היתה לו בעיה. הוא טס בסדר גמור אבל למדריך היתה בעיה להוציא אותו מהאדישות. היה מנסה לצעוק עליו, אבל שום דבר לא עזר. הוא עבד לאט, בקצב שלו, לא הזיז לא כלום.

בשלב מסוים גרנו יחד בחדר של 16 איש. אני אוהב לשמוע מוסיקה קלאסית וכשהייתי פותח את הרדיו כולם היו מתחילים להשתולל. גדי היה נותן את התמיכה שלו לענין ושנינו היינו שומעים, ז.א. כל החדר. פעם מישהו הביא אזניות ושמעו מצויין. גדי שם את האזניות והקשיב

למשהו של באך. הופיע אצלו מין חיוך פנטסטי, ממש היה מאושר, לא רצה להוריד את האזניות.

ראיתי אותו ברגעי שמחה, כשהיה בטבע, בחוץ בלי כל הלחצים האלה של הקורס, היה מאושר. וכמה שהיה מופנם וסגור, הוא ידע לפעמים לשמוח מאד. בעית הפרסום אצלו היתה קשה ולכן קשה לי לקבל שמוציאים חוברת לזכרו. הוא לא אהב דברים כאלו. נראה לי שהוא היה בן-אדם עם אישיות כזו, שחרט את עצמו אפילו ב 21 שנותיו, מספיק חזק.

בקורס היו די הרבה אנשים שלא כל כך אהבו אותו. היתה לו תגובה קשה מאד. אם לא רצה מישהו מסוים היה פשוט מנתק מגע. לא היה מתווכח, פשוט היה שותק, היה עושה עצמו לא שומע ולא עונה. גם באמצע ניווט יכול היה פתאום ללכת חצי ק"מ לפני כולם, קוראים לו והוא - לא שומע אף אחד, הולך מבסוט. היה תופס לפעמים "התקפות חרשות" רציניות ביותר וזה דבר ששיגע אותנו.

ס"ה אולי זו היתה הכרות שטחית, קצרה, אך בהרבה דברים השפיעה עלי מאד. אחת הפעמים היחידות שנתקלתי באדם שגרם לי לראות דברים באור שונה. למעשה עד היום כשאני עושה דברים מסוימים, אני חושב במונחים של איך גדי היה רואה את זה, איך היה מסתכל עלי. יוצא לי לחשוב עליו הרבה מאד, להזכר בו כמעט כל הזמן.

הצורה בה הודיעו לי שנהרג, היתה חוויה איומה. בדיוק חזרתי מהצבא אחרי שבוע שלם שכמעט לא ישנתי. איך שאני מגיע הביתה קיבלתי טלפון על גדי. לא כל-כך עיכלתי את זה, לא ידעתי מה לעשות. למחרת נסעתי למצר.

תפסתי טרמפ עם אחד שמחלק פרחים. כיוון שלא זכרתי היכן בדיוק הכניסה, שאלתי את הנהג והוא אמר: "למצר? בדיוק אתמול הבאתי לשם פרחים." ואז תפסתי שבעצם הוא נהרג.

נאום השועל על הידידות ועל דברים שבלב

- שָׁלוֹם! — אָמַר הַשּׁוּעַל.
— מִי אַתָּה? — שָׁאַל הַנָּסִיף הַקָּטָן — אַתָּה חֲמוּד!
— אֲנִי שׁוּעַל — עָנָה הַשּׁוּעַל.
— בֹּא לְשֹׁחַק עִמִּי — בִּקֵּשׁ הַנָּסִיף הַקָּטָן — אֲנִי עֲצוּב כָּל כָּף...
— לֹא אוּכַל לְשֹׁחַק אִתְּךָ — אָמַר הַשּׁוּעַל — כִּי אֵינֶנִּי מֵאֲלֶף.
— אֲנִי מִבִּקֵּשׁ לִי יָדִידִים. אַךְ מַה פְּרוּשׁ „לֵאמֹר“? — שָׁאַל הַנָּסִיף הַקָּטָן
— זֶהוּ עֲנִין שֶׁהוֹנִיחוּהוּ יָתֵר עַל הַמַּדָּה, — הִסְבִּיר הַשּׁוּעַל — וּפְרוּשׁוֹ: לְקַשֵּׁר קִשְׁרִים...
— לְקַשֵּׁר קִשְׁרִים?..
— אַמֵּת, נִכּוֹן הַדָּבָר, — עָנָה הַשּׁוּעַל — בְּעֵינֵי הַנֶּף עֲדִין נֶעֱרַק קָטָן, שְׁאִינוֹ שׁוֹנָה מִמָּאָה אֶלֶף נִעְרִים קִטְנִים אֲחֵרִים; אֵין לִי צֶרֶף בָּךְ.
אֶךְ אַתָּה אֵינָה זָקוּק לִי; בְּעֵינֶיךָ אַתָּה אֵינֶנִּי אֶלָּא שׁוּעַל הַדּוֹמָה לְמָאָה אֶלֶף שׁוּעַלִים אֲחֵרִים. אַךְ אִם תֵּאֲלַפְנִי נִהְיָה זָקוּקִים
אִישׁ לְרֵעֵהוּ: אַתָּה תִּהְיֶה בְּשִׁבְלִי אֶחָד וְיָחִיד בְּעוֹלָם, וְאֶף אֲנִי אֶהְיֶה בְּעֵינֶיךָ אֶחָד וְיָחִיד בְּעוֹלָם כִּלּוֹ...
אִם תֵּאֲלַפְנִי, יֵאָדְרוּ חַיֵּי כְּאֵלוֹ זָרְחָה לִי הַשֶּׁמֶשׁ. אוֹ אֲזִי אֶכִּיר אֶת קוֹל פְּעֻמָּה וְאֹדֵעַ לְהַבְחִין בִּיגִיָּהֶם וּבֵין כָּל הַצְעָדִים הָאֲחֵרִים.
צְעִדֵיהֶם שֶׁל הָאֲחֵרִים מִבְּרִיחִים אוֹתִי אֶל מַחְלוֹת הַעֶפֶר. וְאֵלוֹ צְעָדֶיךָ אַתָּה יֵהְיוּ בְּאֲזְנֵי כְּקוֹל נְגִינָה אֲשֶׁר תַּעֲבִיר אוֹתִי
לְצֵאת מִמַּחְשָׁבִי מְאוּרָתִי. שׁוּר! הִרְוָאָה אַתָּה אֶת שְׁדוֹת הַקָּמָה הַמִּשְׁתַּרְעִים שָׁם? אֵינִי אוּכַל לָחֶם. עַל כֵּן אֵין לִי חֶפֶץ בְּדַגָּן,
אֶף לֹא עֲנִין בְּשְׁדוֹת-בָּר. וְהִרֵי זֶה דָּבָר מִצָּעַר! אַךְ שְׁעָרְךָ כְּעֵין הַזֶּהָב. מַה טוֹב יִהְיֶה חֲלָקִי לְכַשְׁתֵּאֲלֶף אוֹתִי! זָכַר אֲזַכֵּר אוֹתְךָ
בְּרְאוּתִי אֶת הַשִּׁבְלִים הַזֹּהָבוֹת, וְרִשְׁרוּשׁ הַרוּחַ בְּקָמָה יַעֲרֹב לְאֲזְנֵי מֵאֵד... — אָנָּה... אֶלְפִּנִי-נָא! — הִתְחַנֵּן הַשּׁוּעַל לְפָנָיו.
— בְּחֶפֶץ-לֵב, — אָמַר הַנָּסִיף הַקָּטָן — אַךְ אֵין זְמַנִּי פָּנוּי בְּיוֹתֵר. אֶךְ לִי הַדֶּרֶךְ. עָלִי לְמַצָּא לִי יָדִידִים וּלְהִבִּין דְּבָרִים הַרְבֵּה.
— אֵין אַתָּה מִבֵּין אֶלָּא מַה שֶּׁהֵנָּה מֵאֲלֶף, — הִמְשִׁיךְ הַשּׁוּעַל — אֵין שְׁעָתָם שֶׁל בְּנֵי-הָאָדָם פְּנוּיָה עוֹד לְהִבְנֹת עֲנִינִים כְּלָשָׁהֶם.
הֵם קוֹנִים אֶצֶל הַסּוֹחָרִים דְּבָרִים מוֹכְנִים וּמְזַמְנִים. וְכִיּוֹן שְׁאֵין בְּעוֹלָם שׁוֹם בֵּית-מִסְכָּר לִידִידוֹת, אֵין עוֹד לְבְנֵי-הָאָדָם
שׁוֹם רַעִים וִידִידִים. אִם חֲשָׁקָה נִפְשָׁךְ בְּיָדִיד — אֶלְפִּנִי-נָא אֲלֶף!...
— שָׁלוֹם עָלֶיךָ! — אָמַר הַנָּסִיף הַקָּטָן כְּשֶׁהִגִּיעָה שְׁעַת הַפְּרִידָה.
— בְּרוּךְ תִּהְיֶה בְּצֵאתְךָ! — עָנָה הַשּׁוּעַל — אֲגִישׁ לָךְ מִנְחָה נָאָה — סוּד אֲשֶׁר לֹא יִדְעָתָ:
אֵין לְרְאוּת אֶת הַדְּבָרִים הַיֵּטֵב אֶלָּא בְּלֵב בְּלִבָּד. כִּי הַדָּבָר הַחֲשׁוֹב בְּאַמֵּת סְמוּי מִן הָעֵין.
— כָּל דָּבָר חֲשׁוֹב סְמוּי מִן הָעֵין — חֹזֵר הַנָּסִיף הַקָּטָן לְמַעַן יִחְרַת בְּלִבּוֹ.
— בְּנֵי-הָאָדָם שִׁכְחוּ אַמֵּת זֶה, — הוֹסִיף הַשּׁוּעַל — אוּלָם עָלֶיךָ לְזַכֵּר אֶת הַדָּבָר תָּמִיד. כִּי לְעוֹלָם עָרֵב אָדָם לְשִׁדּוּמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
שֶׁהוּא מֵאֲלֶפּוֹ.

שבת 27.11.76 אי שם בארץ (לא בבית)

מה שלומך זהר

היה מאד מעודד לקבל ממך מכתב. לפני שבוע כשהייתי בבית צילצלתי אליך אבל לא היית. דיברתי עם אמא שלך והאחים שלך שאלו אותי אם אני חייל גבוה או קצין.

אצלי עכשו קר מאד. השבוע חלו רוחות חזקות (גשם לא יורד) ומזג האויר סגרירי. אני לומד ומנסה להזכר בכל חומר שלמדתי פעם. אני לא חושב שיהיה הרבה חומר חדש, אבל לא בטוח שאוכל להוציא פטור. חוץ מזה לומדים גם הרבה חומר בע"פ ומשננים אותו בזמן השמירות. עוד מעט אנחנו מתחילים לטוס בפירס וזה השלב של הניפוי הגדול, הראשון.

מה שקורה בתנועה ובקרית-שמונה אני לא כל כך יודע כי אני כמעט לא נמצא בבית. שמעתי שהמצב בקרית-שמונה לא כל כך טוב. אני נמצא במחלקה עם אביהו ועושים בידור לא נורמלי. לפעמים גם מעלים זכרונות, רוצים לבקר שם כשהיה זמן. על טל לא שמעתי כלום.

נ.ב. פגשתי את שי. האם הוא מסר לך ד"ש.

להתראות

ע' 3

שלום זוהר

טוב לדעת שאתה קיים. עד עכשו לא הייתי בטוח. אני חושב שמה שגבר על העצלות שלך וכתבת, היה שנשבר לך הזין מהצבא.

הייתי בכנס שנה לשומריה והיה נעים להזכר. המצב בתנועה עכשו לא הכי טוב כמה שהבנתי. בקרית-שמונה גם די גרוע ושמעתי שרוצים לסגור את הקן. אני חושב שהפתרון היחידי הוא התגייסות של הקבוצים באזור. אצלנו כבר התחילו ומצר רוצה לאמץ את קן חדרה ויש כבר תכניות מעשיות, חברה שיעבדו שם לא יום עבודה מלא.

בכנס הראו את הסרט של השומריה והוא די חנטריש. רואים בעיקר חתיכות מהשומריה. אם אתה יכול תשלח לי גם את הסרט השלישי שעשינו בקרית-שמונה.

גם את טל לא ראיתי הרבה זמן. היא פגשה את האחות הקטנה שלי בטיול ומסרה לי ד"ש.

הצבא אצלי די מענין דוקא, ככה שלא משעמם בינתיים אבל עובדים די קשה והיציאות גרועות. אף אחד לא חושב על חתימה כיון שלא יודעים אם יגמרו את הקורס, ואם יגמרו זה תלוי.

העסק פה די מסובך וטיסה זו עבודה קשה. אחרי פעמיים שלוש כבר לא נהנים מזה שהבתיים קטנים ולא רואים אנשים. גם אין זמן לחשוב על זה. אם תראה את אביהו תמסור לו ד"ש.

להתראות

ע' 3

מכתבים לאביהו וזוהר

שבת 11.12.76

שלום זוהר

אצלי עכשו יום שבת. אני נח באוהל בבגדי החורף המגעילים.

הם דוקא יפים בתור חליפה, אבל אנחנו הולכים בהם רוב הזמן ונראים כאילו שהולכים לחתונה. הבעיה שחייבים ללכת בהם בלבוש מלא (לפעמים גם מריצים אותנו) ועם הירקית (אצלנו כיחלית) אי אפשר להזיז את הידיים יותר מדי. חוץ מזה אנחנו לא לחוצים מבחינת כושר גופני והכושר ירד לאפס. אני מנסה לפעמים לרוץ פה (היום בבוקר רצתי) אבל אין הרבה זמן.

אנחנו עכשו מאד לחוצים מבחינת דברים שצריך ללמוד והרגלים ואינסטינקטים. עכשו הלכנו לתרגל אפילו ביום שבת. הייתי בשבת הקודמת בבית וקיבלתי את הסרטים, אבל לא הספקתי לראות אותם. אני אשלח אותם לטל אחר כך. ביום שבת גם צילצלתי אליה אבל היא לא היתה.

החבר'ה פה חלק בסדר וחלק לא כל כך. יש פה הרבה קבוצניקים והם מאד שונים מהיתר. בהתחלה נראו רוב העירוניים די גרועים, אבל לאט לאט כשאתה מכיר אותם מגלה שלא כולם כאלה והרבה אפשר להביג, אבל זה לא משפר אותם.

גומרים את הקורס גם חבר'ה לא טובים. מאבדים את הצפון למען מטרה שהיא לא עיקרית. אסור לוותר על דברים אנושיים וצריך להבין למען איזה מטרה. כללית אני מרגיש פה די טוב ומחכה לתשובה.

לומדות

נ.ב. תודה רבה על התמונה.

יש גם בקומונה ?

ע' 3

24.9.77

שלום אבידיהו

מזמן לא שמעתי ממך, אבל אני מאמין שזה בכורח הנסיבות (אולי שכחת את הכתובת הצבאית שלי). אני בכל אופן לא ידעתי את הכתובת שלך והייתי צריך להוציא אותה מאמא שלך.

טוב לאחר כל ההקדמות, אני עכשו בבית, ביום שבת בערב ועומד לחזור לבסיס. מאד אין לי חשק לחזור. ליתר דיוק אני מעדיף להשאר עם ההרגשות והמחשבות שהיו בבית והן נתונות לנושא אחר מאשר בבסיס. אפשר לנסות להמשיך לסחוב את הלך הרוח הזה לבסיס, אבל זה יפגום בטיחות. אין ברירה ואני חייב להחליף כבר עכשו את הקסטה בקסטה של מחר ולהתחיל לחשוב על מה שצריך לעשות מחר, אחרת זה לא ילך. בכל פעם שיוצא לי קצת לחשוב על אנשים ולדבר על בעיות אנושיות פשוטות או חיים לא כפויים בצבא, אני מאד נמשך לזה. גם בבסיס אם יוצא, מתפתחת שיחה באופן כללי וגם קוראים יותר ספרים (שכחתי כבר על מה המלצת לי).

אני מקווה שאצלך החיים יותר יפים וקשים (שיש קצת מקום ליוזמה ולהחלטה עצמית ויש

גם סיפוק לא מדבר שמכריכים אותך לעשות).

שמעתי שהתחיל להיות שמח בק"ש, מבחינת קטיושות ואני מקוה לבקר שם. יש לנו רגילה ב־28.11. בכל אופן אתה יכול לכתוב (שמוק).

להתראות

ע"צ

אהלן אביהו

אי פה 28.9.77

אם נעים לך לקבל מכתב ממני אז תחשוב שזה גם ההפך. סיפרתי לך על ההדחות. עוד מעט לא יהיה עם מי לדבר פה, אז רצוי שתכתוב (אבל קצת יותר ברור).

מה שקורה אצלנו עכשו שחזרנו אחורה והתחלנו לעבוד בעצמנו במטבח. החלטה של המפקד החדש. חוץ מזה ממשיכים לטוס כרגיל, אבל קצת קשה להעביר את החוויה הזאת. כאשר מתחילים לשלוט בכלי ולהרגיש נוח וחופשי לוקחים אותו לאן שרוצים בשלושת המרחבים ומשחקים בפוטנציאלים בחילופים שונים של גובה ומהירות (ניסיתי).

מנסים גם לגוון קצת את החיים במפגשים עם המדריכים ובהרצאות עצמיות. היו כמה מענינות כמו על סיני (ערן אפרת) ועל הגולן, על דאיה, על קבוץ ועוד. לטיל לא יוצא כמעט, אבל אני מנסה להפגש קצת עם הטבע.

ביום כיפור לא קבלנו אוכל ומרעב בניתי מלכודת לחוגלות. המלכודת עשויה מארגז עם מכסה פתוח שמונח על מקל. יש אוכל בתוך הקופסה וכשאני רואה שחוגלה נכנסת לארגז (מהמיטה שלי) אני מושך את החוט והחוגלה נתפסת.

הייתי בחג בבית וקצת טיילתי. יש אצלנו חצבים לא נורמלים יפים. בקשר לטיול בצפון אני תמיד מוכן אלא שאני לא נמצא הרבה בבית. אני מתכוון לנסוע לשם ברגילה 28.10—4.11. היציאה הבאה שלנו היא ב־14.10.

מצאתי שיש אחד בקורס מקרית־שמונה והיה מענין לדבר איתו קצת (בבסיסי). בענין האישיות והתדמית העצמית אני לא יודע להחליט בין תדמית של "אסטרול", טוב לב ומופנם, שלוקח הכל בקלות וחי בעולם של עצמו ומחפש את עצמו, מקרין שקט ושלמות כלפי חוץ, לבין אותו טיפוס חברתי ועליו שתמיד צוחק ותוקע בדיחות, קל דעת, אכפת לו על דברים ותורם לחברה. ואני חושב שאין שום סיבה להיות עצוב אי פעם. או אותו רגיש המרגיש את הסובבים אותו, מתרגש משקיעה יפה ומדברים דומים. בקיצור, לא יודע בדיוק איפה אני.

מספיק בינתיים ותכתוב. תשתדל לא לכתוב שם של חייל או מספרים של יחידות כי מצנזרים לך את זה.

ע"צ

מתחת כל רהפת, כל תיעוק, כל פחד
הולך אצט אשכח.

באלא אונ, באלא חנא
באלא אהבתו -

אתת ברהם את חיי.

ולא האהיה.

ואין פארץ פרח שאיננו
אצט.

עלי אלון

גדי ידע לחקור ולהבין את הדברים וזה ניסיתי ללמוד ממנו.
בתקופת המסעות מטבע הדברים שהתקרבנו יותר. המסעות והמשימות, אותם לילות ללא שינה ורצופי הליכה, מסירים כל מה שבלב כל אחד מאיתנו לגבי אותו חבר שצועד לידך; ובאותם רגעים קשים למדנו להכיר אחד את השני. באותם רגעים שהכאב הפיזי והעייפות עושים את שלהם הבנתי מי הוא גדי, איזה כוח טמון בבחור הזה ומה הם ערכיו.
ודאי תזכרו את הסיפור על ה"ציר" בגליל שהלכנו כל הלילה ולא הגענו בשעה היעודה. סיפור זה אינו בודד ומקרי, הוא פשוט משקף את דמותו. בסוף תקופת המסעות היינו חברים קרובים ובתקופת ה"ראשוני" כבר הכרתי אותו היטב. דברים רבים גדי הביע לא במילים כי אם בהתנהגותו. ידעתי להבין את שתיקתו, ידעתי את מצב רוחו לפי קולו וידעתי כמעט תמיד מה מסתתר מאחרי חיוכו המוצנע.
הזמנתי את גדי לבקר אצלי בחופשות. יום שישי אחד התקשר בבוקר ושאל אם לא יפריע, כמעט מתנצל. אחרי שעה הגיע אלי וביילינו עד הצהרים בביתי. בצהרים נסענו לשוט עם אסף. לפנות ערב ניסיתי לשכנעו שישאר אצלי למשך כל השבת, אך המשפחה היתה חשובה לו והוא העדיף להגיע לערב שישי הביתה.
נפרדנו בכביש חיפה - תל-אביב לפני השקיעה ביום שישי.
לא ידעתי שאני נפרד מחבר אהוב...

מקוה לשמוע ולפגוש אתכם

שלכם

רמי ינובסקי

בחור שהכרתי, ידיד מה"קורס" שמו היה גדי והוא בן קבוצ, שקט וצנוע, עקשן לפעמים רגיש, נאה ואפילו תמים.

באוהל יחדיו ארבעה חדשים ב"מכין" עברנו את ה"חיים הקשים", לכן אכתוב את כל שבליבי כי שמה נמדד אופיו האמיתי.

בבוקר הייתי את העין פוקח גדי כבר מחצית השעה אגרופיו שולח, ימין ושמאל, נשיפה ארוכה מאדים מעט ושוב מהתחלה.

בערב כששעת החבילה הגיעה תורן הדואר את שם גדי משמיע מהחבילה היה זוכה אך במעשר והיתר לחבר ועוד חבר ועוד חבר

ב"מילוט הקטן" בליל ירח הצלחתי עם גדי אפילו להתווכח, לרדת למסילה או להמשיך "דוך" אך בצורה חברית הסתיים הסכסוך.

תחת סירה קוצנית שוכבים כל היום וגדי מקטר דוקא על החום, להגיע בזמן - זה כבר לא יתכן אך הוא כרועה את עדרו מדרבן.

לא נאריך פה בכל מעשיו כולס הכירוהו ודמותו עמנו עד עכשו רק סערת הרוחות שפעמה בין קרביו ושאפתנותו הרבה - היו בעוכריו.

אם פרעון הצדיק בעולם הבא ואם שמה נמדדים גם הטוב, גם הרע, עם יד על הלב לרכונו של עולם לגדי מגיע יותר מכולם.

דני ווסלי

ברנה, אילנה, דני ואירים שלום,

מזה זמן רב שלא פגשתי אתכם למרות שהיה לי צורך כזה והדבר גרם לי לאי נעימות. מצד אחד חשוב לי לראותכם ומצד שני קשה הדבר עד מאד.

חשוב לי שתדעו שאני זוכר אתכם וחשוב מכל שתדעו מי זה גדי בעיני ואיך אני הכרתיו. קשה להפוך את הרגשות למילים בשיחה פנים אל פנים, המציאות ברגעים כאלה קשים מאד ומקשה על אמירת הדברים. אשתמש במכתב זה כדי לספר לכם על גדי שאני הכרתי.

פגשתי בו בקורס טיס, היינו באותו גף ב"קדם"; בשלב זה ההכרות היתה די שטחית. הגף התחלק לקבוצות פנימיות ואני כעירוני הייתי בקבוצה העירונית ואילו גדי בחבורת הקבוצניקים. עם הזמן עקב המגע היום יומי נוצר בינינו קשר מסויים, אך עדיין לא קרבה של ממש.
למראית עין גדי ואני שני טיפוסים שונים, לפחות בהתנהגות החיצונית. גדי שקט יותר, צנוע ואני גלוי ותוסס. עובדה זו מנעה מאתנו התקרבות מהירה. למען האמת אני חושב שבתחילה לא כל כך מצאתי חן בעיניו.
בתקופת הלימודים גדי הפתיע אותי. אצל רוב הקבוצניקים שאני הכרתי, הלימודים לא היו התחום החזק. אצל גדי זה היה ההיפך. ולא רק זאת, תמיד כשהתעוררו בעיות שהיו כרוכות בהכנת-יתר ובבדיקת מצבים חדשים, הייתי ניגש אליו.

לאיריס, דני ואמא שלום

היום יום שני אחרי הצהריים. אנחנו עוד לא לומדים, אלא עושים כל מיני עבודות ותורנויות. חלק מהחברה נכנסו לאוירה של לימודים, מנסים להזכר במתמטיקה שלמדתי לפני שנתיים שלוש וללמוד דברים בעל-פה...

...יש פה שקיעות וזריחות לא נורמליות. החברה נחמדים ומתחילים להכיר יותר אנשים...

אני רוצה שתשלחי לי לימונים בחבילה, אם אפשר. אם תדברי עם אבא, תשאלי אותו אם הוא יכול להביא לי מחשב כיס (רצוי שיהיה $\log$ ו- $\cos$).

מה נשמע בבית. מה עם יונתן ואיתי, לאן הם הלכו?

להחראות

נ.ב. איריס למדה לנסוע על אפנים?

ע' 3

שלום דני

יום ראשון בלילה

תסלח לי אם הכתב לא ברור כי הידיים שלי קפואות. עכשו חזרתי משמירה ונורא קר בחוץ.

...היום אחד החברה ניסה להטיס טיסן עם מנוע שמחובר לכבל. הטיסן מסתובב סביבו והוא מכוון אותו עם חוטים עד שהוא הרים אותו גבוה מדי והטיסן הסתבך בחוט חשמל שעובר למעלה.

אם אתה יכול להמשיך את העבודה שאני התחלתי, אני אסביר בקצרה מה רציתי לעשות. לקחת חלב מפרה, לשים אותו על קרקע מזון חלבית (בצלוחית פטרי). אחרי כמה זמן החידקים מתחילים לגדול. אחרי שהם גדלו, מנסים לשים להם קצת מכל טיובה (סטרפטו, נאג, פורו ועוד...) ולראות איזה משפיע יותר טוב.

אתה יכול לנסות לקחת חלב מפרה אחת עם דלקת ולגדל את החידקים ואחר כך לראות איזה אנטיביוטיקה טובה בשבילה. צריך לחטא את העטין לפני שלוקחים דוגמה ולעקר את הבקבוק שלא יהיו חידקים מהובל.

תכתוב לי.

להתראות

ע' 3

שבת 12.2.77

אבא, דני, אמא ואיריס שלום.

אני כותב לכם אחרי הטלפון. היה טוב מאד שצילצלתם (בדיוק רציתי לצלצל). רתקו את כולם ביום שישי, היציאה הבאה מתוכננת בעוד שבועיים, אבל יכול להיות שנצליח להחליף אותה עם השבת הקרובה. לא היה נורא ביום שבת, אבל חבל שלא ראיתי את אבא. הלימודים

מכתבים להורים

בסדר (גומרים אותם עוד שבועיים שלושה). קיבלתי 95 במבחן חצי תקופה במתמטיקה (כמה קיבלתי בכתיב?).

אני מקוה שטדי מסתדר טוב עם הכלוב החדש.

לאירים — שתכתוב לי מה היא עושה ומה נשמע ומה שלום דני.

להתראות בקרוב

ע' 3 ,

כשאני אדע מתי אני יוצא, אני אכתוב או אתקשר, אבל זה אף פעם לא בטוח.

יום ראשון 24.4.77

לכל המשפחה שלום

קיבלתי את המכתב של אמא היום... היתה פה איזה פעילות של יום העצמאות, אבל כמעט אף אחד לא הלך. ביום שישי בצהריים הלכנו לשק"ם וקנינו פריגורטיס, חמאה, גבינות ועשינו ארוחת צהריים לא נורמלית, באוהל. היה חם נורא. ביום שבת פתאם החל לרדת גשם נוראי וכל הכביסה שלי נרטבה, התיבשה רק היום.

מתגעגע

תכתבו לי כולם.

ע' 3 ,

10.5.77

רק הגעתי כבר ישבתי

ולכם מכתב כתבתי.

אירים, דני, אבא ואמא שלום.

כשהגעתי לחדרה התברר שאין רכבת היום, לכן המשכתי באוטובוס ועוד הגעתי הרבה לפני הזמן. עכשו אנחנו לומדים 3 ימים, ככה שנוכל קצת לנוח, אבל לאף אחד אין ראש ללמודים ונשכח את זה מהר מאד. מזג האוויר פה נחמד. היה חם מאד בצהריים (בהפסקה הלכתי לבריכה). אנחנו אוכלים עכשו את הגרעינים של "מגדן" וגם אני רוצה לאכול, אז להתראות.

ע' 3 ,

נ.ב. אמא, תשלחי לי בטריות קטנות וגם "נוגה" או "טעמי" תודה.

שאיירס תכתוב לי לפחות כמו שהיא קוראת וגם דני.

11.7.77

שלום דני

התחלנו לטוס וזו עבודה לא קלה. צריכים להיות מרוכזים כל הזמן ואסור לשכוח דברים או לעשות טעויות. בשביל זה מתאמנים הרבה בעל-פה. כל מה שיודעים טוב למטה, יודעים בערך באויר וצריך ללמוד כפול. אבל זאת חוויה ואני בינתיים נהנה.

אני מקווה שנהנת בהכנת לסמינר צופי. אני לא יצאתי להכנה, אבל מאד נהנתי בסמינר עצמו. הייתי פעם בתור מדריך ותמיד מכירים הרבה חבריה ונהנים מהצופיות. לפני שנה עברתי הרבה פעמים בחורשה ועל הגשר איפה שמתקיים הסמינר.

תבלה יפה בחופש ותסע לאן שמתחשק לך.

להתראות

23.

10.10.77

שלום דני

עוד שבוע וחצי מתחילים מבחנים סופיים של טיסה ובינתיים כבר גומרים את הטיסות שצריך. היום לא הייתי כל כך טוב. כנראה הייתי עייף מיום שבת. שחקנו עד מאוחר בלילה "ברידג" והייתי גם בבריקה.

... יש לי חופש של שבוע בקרוב. אני עוד לא יודע בדיוק מה אני אעשה, אבל בטח אסע לטייל.

איך הולך בחדרה?

הייתי יכול לתת לכם עצות, אבל זה לא שווה עד שלא לומדים מהנסיון.

בקשר לקבוצה, רצוי ליצור קבוצה קבועה של חבריה, אבל שיבואו כולם. שידעו את התכניות. אם יש טיול או משהו לארגן ואפשר להטיל עליהם משימות.

מצד שני אם הקבוצה לא עוברת מספר מסוים של חבריה, אז היא נשארת קטנה מדי ומתבשלת במיץ של עצמה. אבל לא כדאי להגדיל את הקבוצה על חשבון ההרגשה הקבוצתית ושיופיעו קבועים.

להת'

23.

הקשה לכתוב אותך דמותה תרחף
עלי שדות אדמו פאה מרחק
בקצה השביל תרנה חלקה
שכוחה

אך משהו תלך ולא ישוב
ועל צל נדדך וכה פאוא
הקסם פלעציו עם השכה

י. פיכמן

ישירות כלפיהם, או בביטוי של טינה.

ירון: לפעמים היינו עוקצים אחד את השני על דברים שקרו בקורס - היינו דומים בהשקפות והיו דברים שהרגיזו את שנינו והיינו מפנים את הביקורת זה כלפי זה וכך ביטאנו את מורת הרוח או אי ההסכמה.

בדרך כלל אנשים בגיל הזה לרוב אוהבים לטייל, במיוחד אם הם בצבא ומוגבלים מהרבה בחינות, הרגשת חופש וכו'. רובנו אהב לטייל, אבל לא כל אחד שרצה היה בעל יוזמה על מנת לקום, לארגן את הכל ולצאת. בחופשים שלנו היינו מתכננים דברים יחד - לא כל כך רגיל, היות ואנשים שנמצאים יחד הרבה זמן במסגרת לוחצת ומכבידה, מעדיפים לרוב, לשכוח אחד מהשני למשך החופש. אצלנו לא היה כך כי במשך הקורס כל אחד עסוק בעצמו ובמה שקורה לו (בעיקר בתקופות הראשונות הפחד מפני ההדחות, מפני ה"סולו" הראשון וכו') שאפילו לא היתה כל כך קיימת תחרות או יריבות כלשהי ויחסיו היו על בסיס של חברים טובים בלבד. ולכן יצאנו יחד לטיולים.

אסף: גדי היה מאד מאורגן ולא סמך על אף אחד. כשהתארגנו לטיול אחד, קבענו לצאת מ"יקום" וחילקנו את הציוד שעל כל אחד היה להביא - עבור השאר. גדי כמובן לא סמך עלינו והביא לבדו הרבה דברים שלא הוטל עליו להביא. וגם הגיע ליקום שעתיים לפני הזמן ועזר שם לאסוף את כל החסר ולארגן הכל. כזה היה. לא סומך על אף אחד, רק על עצמו. תמיד דואג, מארגן ומתכנן הכל מראש.

לא זכור לי שדיבר על "אהבת הארץ" אבל ידענו שהטיולים קשורים אצלו בהכרת הארץ ובאהבתה.

הפריע לו כשחשב שנעשה עוול. כל מי שהכיר אותו מקרוב (כולל מדריכי הטייס) ידע שהיה אחד הטובים מבחינת האדם שבו וגם מבחינת הישגים מקצועיים בקורס. זכור לי שהיתה תקופה ששנינו למדנו עם אותו מדריך ואחרי כל טיסה היינו משווים תוצאות - איך ביצענו דבר כזה או אחר, ומה אמר המדריך על זה ועל זה. לפי מה שגדי סיפר ראיתי שהוא מצליח לבצע את הדברים הרבה יותר טוב ממני - אבל זה לא גרם לו להתגאות או "להשוויץ" - להיפך, בכל מה שהשיג אף פעם לא הסתפק ותמיד שאף ליותר, תמיד ביקר את עצמו ואמר: "את זה לא ביצעתי כמו שצריך, ואת זה לא עשיתי כראוי". היתה לו ביקורת עצמית חריפה, כלפי עצמו וכלפי אחרים, אך מעולם לא דרש מאחרים מה שלא קיים בעצמו.

אסף: גדי היה מאד רגיש, על כל דבר שקלט, הגיב. הוא היה כמו סיסמוגרף רגיש - קולט כל דבר שמתרחש, מעכל ומגיב עליו, לפעמים רק בפנים ולפעמים החוצה. לפעמים היה עוקץ, כי היו דברים או תופעות בקורס שהרגיזו אותו. היו תופעות של אנשים שעשו דברים שהוא לא השלים עמם, אך גם אז לא היתה הבקורת שלו מופנית

שיחה עם חבר'ה מהקורס

אסף: למעשה ההיכרות עם גדי היתה עוד ב"מכין". זהו השלב שבו אתה עדיין נמצא בקבוצה גדולה של אנשים ויש כמה שתמיד מתבלטים. גדי לא התבלט - לא ברעש או בדברים יוצאי דופן שעשה על כל פנים. זכור לי מקרה שכולנו הסתכנו בשטח, בניווט, והויכוחים באיזו דרך לבחור, הרקיעו שחקים. גדי הסתכל על המפה, ופשוט, בשקט קם והלך! כמובן שהמשכנו אחריו ולאחר מכן הסתבר שזו היתה הדרך הנכונה.

ירון: גדי היה מאד שקט, מאד לא מתבלט, צנוע כזה. אבל מי שהכיר אותו גילה תכונות נוספות שהיו בו. כשהחליט משהו - הלך בו עד הסוף. הוא לא היה מוכן להתפשר על מה שחשב כצודק. גדי חיפש בדברים הרבה צדק,

צביקה: נראה לי שחשב על עתידו בקבוץ. לי על כל פנים היה קשה לראותו מחוץ לקבוץ. לפני הטיול האחרון דיברתי איתו על כך והוא שאל אותי אם בעתיד אני מתכוון להשאר בקבוץ. אמרתי לו שאינני יודע והוא אמר שגם הוא עצמו מתלבט רבות בשאלת העתיד, אף כי לא נראה לו שיעזוב.

אסף: זו בעיה, כי במסגרת השרות הארוך כטייס, ניתק לרוב הקשר עם המשק לאט, לאט ויש הרבה בני קבוץ שעזבו בכורח המציאות. הוא התלבט בשאלה זו והיה חשוב לו שימשיך להיות מעורה, רצה לתרום לקבוץ גם אם יגמור את הקורס.

ירון: גדי התעניין בשטחים רבים. קרא המון ספרים בנושאים רבים וכל מה שסביבו ענין אותו. בכל דבר היה חשוב לו להעמיק, להבין, לדעת יותר.

צביקה: אני רוצה לספר משהו נוסף ומיוחד שמלווה את זכרו - גדי ידע קצת לקרוא בכף היד. פעם ישבנו בבריכה ובדקנו את כפות הידיים של הנוכחים. כשהסתכלנו על קו החיים, ראינו שהקו אצל גדי קצר מאד ונגמר לפתע, אך התעלמנו מזה כמובן.

כשקרה האסון ואני רצתי למטה, אליכם... נזכרתי בזה לפתע...

למים לפני שידע לשחות! אבל כשהחליט ורצה לבצע משהו, לא עמדו בפניו מגבלות, ואם עמדו - הצליח להתגבר עליהן.

כשהחליט שעושים "סנפלינג" אז עושים וזהו. לפני כן התרוצץ, הסתובב, בדק והשיג ציוד מתאים, תיקן וחיזק אותו אבל לא נכון שהיה עושה כל דבר למרות סיכונים. והוא גם פחד, פחד ועוד איך. אבל גבר על מגבלות הפחד והסיכונים. היה בו הרבה אומץ לב והעזה, שלא מגלים אצל כל אחד.

צביקה: לא זוכר שדיבר על קשריו עם בנות. הוא היה באופן כללי אדם די סגור וגם מאד סלד מהאופן בו בנים אחרים סיפרו בהשתחצנות על הצלחותיהם בקרב בנות. ואם דיבר - היה זה באופן כללי ולא על בת מסוימת.

ירון: אני חושב שהטיולים היו חלק מתהליך של חיפושים אצלו. גם כל ענין ה"גורו מהרג'י" - היה חלק מאיזה צורך שהיה קיים אצלו לחפש, לבדוק ולבחון כל דבר ולרדת לעומקו. באיזה שהוא מקום הוא חיפש את עצמו, את המימוש שלו.

אסף: גדי לא היה פזיז וכל דבר חדש שרצה לעשות היה קודם לומד אותו באופן יסודי, חוקר מעמיק ובודק. הוא לא עשה שום דבר לפני שהיה בטוח שהוא יודע אותו היטב. לפני טיסה עם ביצוע חדש, היה הולך, קורא ספרים, שואל אנשים - לדעת ולהיות בטוח בעצמו. גם לא נכון שהיה שש להסתכנויות. לא היה לוקח על עצמו שום סיכון מיותר.

ירון: גדי היה מאד שקול והיה חוקר ולומד מה שרצה לעשות. הוא לא קפץ

כָּכָא מִקּוֹם
יֵשׁ תְּהוֹמֹת אֲמִיזִים
וְצֵל אֲעִיפִים
וּמַעֲיִן שְׁקֵרִירוֹתָו נִקְרָת.

כָּכָא שְׁחָרִית
יֵשׁ טַל אֲרוֹעָדִים
וְאוֹר אֲאוּהָבִים
וְאֶבְנִים קָרוֹת וְעֵשֶׂה פָּרָא.

כָּכָא עֲרֵבִית
יֵשׁ קֵץ אֲסוֹעָרִים
וְעַץ אֲעָרִידִים
וְסֵעַ אֲשׁוּכָבִים בְּסוֹף הַדֶּרֶךְ.

מתוך סלון היחידה בשלושים זמנאותו

קשה לדבר עליך בזמן עבר, אתה עוד כאן בינינו. לא שומעים אותך כי תמיד היית שקט, חיוך מסתורי בזוויות פִּיךָ.

לא היית מדבר הרבה, אבל האמנת בכל אשר אמרת. היו לך בטחון פנימי ושלווה בלתי מעורערת, עליהם הסתמכנו פעמים רבות. עכשו כשמנסים לצייר דמותך מתוך שברי זכרון וסמני-דרך לאורך הקורס, אתה כמו צוק, זקוף, איתן, אשר הבעיות, ההיסוסים והספקות מתנפצים עליו. כמעט ותארתי אותך כצוק ממנו נפלת, אבל מה רב השוני. הוא קר, ליבו לב אבן, שיני הזמן חותרות בו, ואילו אתה חזק היית ממנו, אך נפשך פנימה לא אדישה, לא מניחה לדברים להתרחש ולחלוף על פניך ללא תגובה והתייחסות.

הגיון פלדה היה לך. היית שוקל דברים אולי יותר זמן

מכל אחד מאתנו, אבל אחרי
שגבשת לעצמך דעה והיה הגיון
מגיע לעמק השווה עם שכלך, לא
היית מפקפק, ידעת להיות עקשן.
הסיפור ב"מכין" על הנ.צ.
שכל החוליה כבר ויתרה עליו
למען המנוחה והעמידה בלוח
הזמנים, ורק בגללך הלכו להביאו,
ממחיש קווי אופיך, שאיש לא פיקפק
בחוסנו.

אני זוכר איך בשבתות היינו ניתקים
קצת מאוירת הטיסות, האוירובטיקה
וה"כמעט ונפגעים", והיינו עולים
במשעולי הספרות אשר אהבת והבנת עד
לרבדים העמוקים יותר, או אז היתה
מתגלית נפשך, תפיסתך הדקה, החודרת.
מי שדיבר איתך בכנות, לא יכול היה
להסתיר דברים מפניך.
אותך דווקא היה קשה לדובב, לא
חרצת משפט במהרה, הרבה מחשבות שמרת
לעצמך. רק בעיניך היה אפשר לפעמים
לקרוא מעט מן המתרחש בתוכך.

יש דברים שאינם נתפסים בשכלנו,
שאינם מתישבים עם הצדק והאיזון.
התאונה שקרתה לך היתה זעזוע כזה
בלתי נתפס, לא מציאותי, לא במקום,
לא נחוצה, מין בזבוז כזה משווע
להסבר, זועק ואין עונה.

היית מחושב, ידעת מה שאתה עושה,
הטיולים היו חלק מהאישיות הצברית
שלך. מי שאוהב את ארצו ילך בה
לספוג גווני צבעיה ונופיה, להריחה
ולנשמה בכל שעה, לשמוע קולה הסדוק,
מיובש או המצטלצל בנחלים.
גדי, לא נניח לך ללכת מאתנו,
אתה חלק בלתי נפרד מגוף הקורס,
מנשמתו, אתה, אנחנו!